

Forfatter: Gyllembourg-Ehrensward, T. C.

Titel: Drøm og Virkelighed

Citation: Gyllembourg-Ehrensward, T. C.: "Drøm og Virkelighed", i Gyllembourg-Ehrensward, T. C.: *Drøm og Virkelighed*, udg. af Anni Broue ; Anne-Marie Mai , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1986, s. 1. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-gyllem14val-shoot-idm139726069777184.pdf> (tilgået 18. juli 2024)

Anvendt udgave: Drøm og Virkelighed

Ophavsret: Udgiver har den fulde ophavsret.

Dog kan værket gengives i det omfang som det følger af ophavsretsretlige undtagelser om citat, kopiering til privat brug mv. Desuden kan der ske kopiering til undervisningsbrug mv. i det omfang som det følger af aftaler indgået med Copydan og tilsvarende institutioner.

Nogle af værkerne i Arkiv for Dansk Litteratur er dog helt fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit.

Du kan finde hvilke værker fra Arkiv for Dansk Litteratur som er frie i [denne liste](#). Har du spørgsmål til benyttelsen af et værk, kan du kontakte udgiver: [Det Danske Sprog- og Litteraturselskab](#)

THOMASINE GYLLEMBOURG

Drøm og Virkelighed To Tidsaldre

TEKSTUDGIVELSE OG NOTER VED

Anni Broue
EFTERSKRIFT AF
Anne-Marie Mai

Danske Klassikere
Det Danske Sprog- og Litteraturselskab
Borgen

4

Danske Klassikere udgives med støtte af Kulturministeriet. Redaktionsudvalg: Vibeke Hvidtfeldt for Nyt Dansk Litteraturselskab, Hanne Marie Svendsen for Danske Skønlitterære Forfattere, Mogens Brøndsted, Jørgen Hunosøe og Esther Kielberg for DSL. Serien redigeres af de to sidstnævnte, dette bind desuden af Anne E. Jensen som tilsynsførende. Tekstgrundlag: 1. udg. 1833 og 1845. Nr. 680180.

Efterskrift og noter © DSL/Borgen 1986 · ISBN 87-418-8041-2 Omslag: Lars Rosenquist Bech-Jessen på grundlag af manuskriptside fra *To Tidsaldre* (NkS 2443,4°) og maleri (1790'erne) af Jens Juel · Tryk: Rounborgs grafiske Hus, Holstebro · Papir: Book Design - 1,3 - 100g, Svanemærket, klor- og syrefrit · ISO 9706

2. udgave 2002

Drøm og Virkelighed

6
7
8

Noveller, gamle og nye, *udkom 1833 i tre bind og kostede 5 rigsdaler og 24 skilling*. Bind I omfatter IV + 290 S.

Side I *gengivet omstående*. II *blank*. III-IV Udgiverens forerindring. 1-289 tekst; de fire noveller *begynders*, 1, 69, 181 og 251 med *deltitler*. 290 Trykfejl. Højde 168 mm.

9

Kjære Læser! Dersom Din Vei undertiden i en mørk og stormfuld Vinteraften har ført Dig igennem Nyhavn, saa vil Du vist sande med mig, at denne Gade under disse Omstændigheder er et melancholsk Sted i vort ellers lyse og smukke Kjøbenhavn. Den dunkle, aldrig af Solen og sparsomt af Mennesker besøgte Charlottenborgside, de af Skibsfolkene forladte Skibe, kun bevogtede af en ulykkelig Skibshund, hvis Tuden og Klynken ledsages af de i Stormen bragende og knagende Master, og besvares med det hæse Skrig af en og anden forsulten Krage, som opholder sig i det øde Tougværk, - alt Dette meddeler Stedet et særeget og uhyggeligt Præg.

I en saadan December-Aften ilede jeg forstemt gennem denne Gade, som jeg i lang Tid hemmelig besøgte. Det er desværre vistnok silde, tænkte jeg ved mig selv, idet jeg ilede hen til en af de faa Lygter, hvis dunkle Lys svævede for Vinden, for at see paa mit Uhr, hvad Klokken var. - Det var gaaet istaa! - Fortredelig fortsatte jeg min Vei. - »Jeg foregav hjemme, at jeg gik paa Comedien,« sagde jeg til mig selv: »bare den ikke for længe siden er forbi! Hvad maa min Onkel tænke? Han bad mig komme hjem, naar det første Stykke var ude, for at spille et Parti Schack med ham. - Det er dog høist utaknemmeligt af mig, at vise ham saa liden Opmærksomhed, ham som er saa god imod mig, ham der siden mit trettende Aar har været mig i Faders Sted Han er stille og indesluttet i sig selv; man kommer undertiden til at ansee ham for mørk og streng. Mod mig har han dog ikke været det. Nei tvertimod! Jeg troer virkelig at han elsker mig høit. Jeg seer ofte, hvorledes hans Øine hvile paa mig, ret med faderligt Velbehag. Hvor gavmild er han ikke imod mig! hvor galant, kunde jeg gjerne sige, hvor overbærende! - Ja rigtignok!.... Vidste han de Veie, jeg her gaaer paa ..... Havde han været Vidne til den Samtale, hvorfra jeg kommer!... nei! det tilgav han mig ikke! Det er just det Punct, hvori han er streng... O Himmel! Comediehuset er lukket og mørkt, Alting forbi... og hvad er

det Klokken slaar paa Hovedvagts-Uhret? - Elleve! Du gode Gud! Er det muligt at Tiden kan gaae saa hurtigt ved en saa lidet opbyggelig Samtale?» -

10

Under denne og lignende Monologer kæmpede jeg mig igjennem Stormen over Kongens Nytorv, og naaede endelig min Onkels Port. Sagte, som Den der har en ond Samvittighed, ringede jeg paa. Den gamle Portner kom ud med Nathue paa, med et Lys i Haanden og med sin sure Mine. - »Herren er gaaet tilsengs,« sagde han: »jeg skulde bede Dem gaae et Øieblik op til Fuldmægtig G. Han venter paa Dem.« - I eet Spring var jeg ved den gamle G's Dør, der i det samme blev aabnet, da G. fulgte en Herre ud, i hvem jeg strax gjenkjendte min Ungdomsven og fordums Skolekammerat, Lieutenant Vilhelm S., der med høi Latter modtog mig. »Naa er Du der? Jeg vilde væddet paa, at Du ikke var kommen hjem inat.« - Jeg afbrød ham, idet jeg vendte mig til G., og spurgte: »Har min Onkel ventet paa mig?» - »Nei,« svarede han: »Herren har den hele Aften lukket sig inde i sit Cabinet.« - »Hvorledes!« raabte jeg ængstelig: »er han syg?» Den gamle G. blinkede ad mig med en Mine, der bød mig tie, og sagde i en langtrukken Tone: »Nei, han fik nogle uventede Forretninger.« - Vilhelm begyndte nu: »Naa det var en lang Comedie, Du var paa i Aften. Det var nok en Tragedie, for det er gjerne de længste. - Jeg vilde havt den Ære at besøge Dig. Jeg huskede ikke paa, at Du maaskee var i et Ærinde i en af Byens Udkanter. Ja« - vedblev han, idet han vendte sig til G., »De skulde bare vide hvad De har for en Lovelace i denne unge Herre. Har De nogensinde hørt tale om den smukke *Lise*, der tjener hos Justitsraad M's i Nyhavn? Jeg har været dødelig forlibt i hende, og behandlet hende med al den Courtoisie, som nogen Stuepige kan forlange. Jeg kommer af og til i M's Huus, men uagtet jeg veed, at hun ikke har gaaet ti Skridt for min Skyld, saa gav jeg hende dog fem Rigsdaler forige Nytaar. Det var saagu nok for en stakkels Lieutenant. Men tiltrods for dette og flere deslige Offere paa hendes Alter, har dog min gode Ven Hr. Julius B., som der staaer, aldeles stukket mig ud, og erobret hendes Hjerte, og hvad endnu bedre er, hendes hele nydelige Person.« - Det var mig umuligt at standse hans Talestrøm, ihvor ubehagelig den end var mig. Men den gamle G. udbrød endelig med Forfærdelse: »Gud see i Naade til os! Mine unge Herrer! hvad er dette for Historier? Gud bevare Dem Begge for de onde Veie!« - »De *onde* Veie?» afbrød Vilhelm leende: »Nei, paa *gode* Veie; det er paa min Sjæl det Værste ved Historien.« - »Vilhelm!« raabte jeg hæftigt: »jeg beder Dig« ... »Naa naa!« sagde han: »bliv ikke vred! God Nat! imorgen kommer jeg til Dig.«

11

Neppe var jeg alene med den gamle G., førend han begyndte at udfritte og formane mig. - Jeg nægtede haardnakket alting, og bad ham blot at sige mig hvad der havde bevæget min Onkel til saa ganske mod sin Sædvane at lukke sig inde hele Aftenen. G. fortalte mig nu, at der var kommet Bud fra en Svigerinde af min Onkel, en Frue W., som jeg ikke kjendte, med Efterretning om at hendes Søster var død - Denne Søster var min Onkels fraskilte Kone, som jeg heller aldrig havde seet, da hun havde forladt hans Huus, førend jeg betraadte det. Hendes Navn blev aldrig nævnet i min Onkels Omgivelse, og jeg var saa godt som ganske ubekjendt med de Omstændigheder, der havde adskilt disse Ægtefolk. - Den gamle G. taleden nu for første Gang til mig derom. »Skulde De troe det, gode Julius,« sagde han: »Hr. B. fik ordentlig ligesom en Rystelse, da der kom Bud om hendes Død? Dette Bud kom, ligesom De var gaaet. - Han svarede Frue W's Tjener: »Imorgen skal jeg komme til Deres Frue.«« - Forresten sagde han ikke et Ord. Jeg saae, hvordan han blev tilmode, og talte til ham, men han svarte ikke. Jeg gik min Vei, og da jeg en heel Time efter kom ind i Dagligstuen, sad han der saagu i Bælmørke. Jeg lod strax bringe Lys, og hvad mener De vel? jeg kunde tydelig see, han havde grædt. - Hvad synes Dem! - Grædt! - for det slette Fruentimmer! - Dersom jeg turde sige det, saa er det dog en stor Svaghed af ham. Derpaa lukkede han sig inde i sit Cabinet, og sagde at han ikke vilde see nogen i Aften. Naar De kom, skulde jeg sige, at han havde nogle vigtige Papirer at ordne.« -

Efterat G. endnu med mange Udraab og med Rysten paa Hovedet havde beklaget Menneskenes Svaghed og Daarlighed, fik jeg ham endelig til at fortælle mig noget om denne ubekjendte Tante, hvis Død havde, som det syntes, forsonet den fornærmede Ægtemand, men ikke den uvedkommende Moralist. »Seer De,« sagde han: »Jeg er nu altid paafærde Dag og Nat, altid opmærksom i min Principals Tjeneste. De veed selv, at jeg gaaer og pusler langt ud paa Natten, for at see om Alting er i Orden i Huset, alle Døre lukkede, alt Lys og Ild slukket. Hver Nat gaaer jeg ned i Comptoiret og føler paa alle Skuffer og Pulte, om de ere ilaas. Man kan ikke være forsigtig nok; Ulykken sover aldrig; derfor maae Menneskene være aarvaagne. - Det kan nu være en tolv Aar siden, saa havde Deres Onkel Hr. B. nogle meget byrdefulde Forretninger i en Commission hvori han var, i et Stervboe, og dette holdt ham ofte ude af Huset til silde ud paa Aftenen.

12

Nu maa jeg sige Dem, jeg havde altid havt megen Mistanke til vor unge Huusfrue; thi jeg mærkede nok, af hvad Slags hun var. Naar hendes Mand var ude, kom der unge Herrer i Visiter, og der var især Een, som daglig gik ud og ind, tidlig og silde. - Dette tog til, som alt Ondt, og naar jeg nu, som sagt, saadan gik og rodede omkring ud paa Natten, naar Hr. B. var kommen hjem, og var gaaet tilsengs, og Alting var stille, saa mærkede jeg, at der var Ugler i Mosen. Der blev hvisket og tisket hist og her jeg hørte tydelig, at Bagporten gik op og i. Du gode Gud! hvad jeg sørgede over alt dette Uvæsen! hvad det martrede mig, at man bedrog min gode Principal, der havde viist sig som en Velgjører og Ven imod mig: og jeg tænkte ved mig selv, at et Fruentimmer, som hans Kone, fortjente at henrettes. I lang Tid gik jeg og grublede paa, hvad jeg skulde gjøre. Det kom mig for, som jeg selv var i Ledtog med de onde Mennesker, da jeg kjendte deres Bedragerier, og dog taug. Men en Nat fangede jeg paa min Sjæl en Karl, og det i Comptoiret! Hvordan han var kommen

der, maa vor Herre vide, men jeg var ikke seen, jeg lukkede ham inde, og kaldte paa Herren med de Ord: »»Der er en Tyv i Comptoiret.«» Deres Oncle stod op strax. Den lange Arrestant forlangte at tale ene med ham. Det gik ganske stille af Hr. B. lukkede ham selv ud af Porten. - Morgenen derpaa gik han meget tidlig ud, og tog sine Pistoler med sig. Hvad jeg leed, til han kom igjen, kan Ingen forestille sig. Han kom stille, og, Gud skee Lov, uskadet hjem. - Fruen var imidlertid kjørt ud med sin lille Datter, som kun var et Aar gammel. Hun kom aldrig mere hjem. Jeg hørte af Rygtet, at det forbandede Menneske, som jeg havde lukket inde i Comptoiret, laae længe syg af sine Saar, som han havde faaet i en Duel. Deres Onkel sagde aldrig mindste Ord om Noget af alt det, nævnede aldrig Kone eller Barn. Men han lukkede sig inde ligesom i Aften, sad som en Støtte, var saa stum, at han mangengang skrev paa en Seddel, hvad Ordres han vilde give mig i sine Forretninger, blot for at slippe for at tale. Havde det Levnet varet længe, saa troer jeg, at jeg selv havde faaet en Tæring af Sorg. Men saa var vor Herre saa god at sende en ny Ulykke, som blev til vor Lykke; og det var Deres gode Faders Død Hr. B. elskede denne Broder, som sig selv. - Da der kom Brev fra Jylland, at han var død, blev Deres Onkel overmaade bedrøvet. Han gik op og ned ad Gulvet, og vred sine Hænder, og græd; men saa *talede* han, Gud skee Lov! og sagde til mig: »»Min Broder efterlader sig en Søn paa en tolv, tretten Aar. Den 13 stakkels Dreng er fader- og moderløs, min Broders Pengesager ere i Uorden. Jeg vil selv reise til Jylland, for at bringe Alting i Rigtighed, og hente Drengen. Han skal være min Trøst.«» - Det var midt om Vinteren, Reisen var overmaade besværlig, og han blev temmelig længe borte; men da han kom igjen, var han som et andet Menneske. Noget taus og alvorlig havde han nu altid været. Men De var, som han selv sagde, hans Trøst - og derfor, gode Julius, har jeg elsket Dem, som De kunde høre mig selv til, og jeg gjør saa endnu og vil elske Dem alle mine Levedage; thi min Principal gaaer mig for alle Ting i Verden, og hvad der er hans, synes mig er mit.«

Den gamle Mands troskyldige Fortælling, hans mig velbekjendte inderlige Hengivenhed for min Onkel rørte mig lige saa meget, som hans uchristelige Strenghed mod den stakkels Tante mishagede mig. Hun var nu død, og kunde Intet fremføre til Undskyldning for sin Ungdoms Forvildelser. - Det var langt ud paa Natten jeg gik tilsengs uden at kunne sove. Mine egne Sorger og Forlegenheder beskjæftigede mine Tanker. Jeg overlagde hos mig selv, hvad Forholdsregler jeg skulde gribe, til hvem jeg skulde betro mig; thi Nogen maatte jeg indlemme i min Hemmelighed, da jeg selv aldeles ikke vidste Besked om Sager af denne Natur. Jeg var kun 23 Aar gammel, og ikke synderlig bekjendt med Verden. Min Onkel var streng i et eneste Punct, nemlig i Kjærlighedssager; hvad jeg kunde vente af den gamle G., havde jeg for faa Øieblikke siden havt nye Beviser paa. - Efter at have overveiet alle Omstændigheder, besluttede jeg at vælge min føromtaltte Ungdomsven Lieutenant S. til min Fortrolige. I ham vilde jeg i det mindste ikke finde nogen streng Dommer. Han var meget letsindigere end jeg, men ærlig og langt mere bevandret i Verdens Gang, ogsaa tre Aar ældre; og i den Alder, hvori vi befandt os, gjøre tre Aar en betydelig Forskjel.

Den næste Morgen, da jeg vilde gaae ind til min Onkel, sagde man mig, at han allerede var gaaet ud, og strax efter fik jeg det belovede Besøg af Lieutenant S. Han sparede mig al Forlegenhed med at begynde min Bekjendelse, thi efter at have udrettet en ubetydelig Commission fra en fælleds Bekjendt, gik han strax over til den Materie, som jeg vilde tale med ham om. »Du milde Gud!« raabte han: »Hvordan er det, den smukke Lise seer ud? - Jeg var i Forgaars hos Justitsraad M's. Fruen skammer sig ordentlig ved at lade hende komme ind i Stuen i hendes nærværende Tilstand Er det Dig, som hun 14 takker for denne smukke Taille?« - »O Vilhelm!« udbrød jeg: »erindre Dig vort Barndoms Venskab, og lad mig finde Trøst hos Dig i min Nød! Jeg er ulykkelig over den Uret, jeg har begaaet mod den skønne, uskyldige Lise. laftes tilbragte jeg flere Timer paa Gaden, inden hendes Herskab tog ud, og jeg kunde komme til at tale med hende. Og da jeg endelig opnaaede denne Lykke, hvilken Aften tilbragte jeg da hos hende! - Hendes Taarer, hendes Bebreidelser, gik mig gjennem Sjælen. Hendes Condition skal hun forlade til Nytaar; der er ikke tre Uger til, og hendes Nedkomst kan heller ikke være langt borte. Hvad skal jeg gjøre? Hvad raader Du mig? Alt hvad jeg eier, mit Liv, mit Blod vil jeg give for at erstatte min Brøde imod hende.« - Vilhelm loe. »Tal ikke i saa høie Toner om en Ulykke, der er saa almindelig, og ikke værre end den!« sagde han: »Der er et stort Huus i Amaliegaden, hvor Lise kan finde Plads, som saa mange tusinde Andre. Den Ting er let arrangeret. Du veed, min Broder er medicinsk Candidat, og befinder sig netop for Øieblikket der. Han er en tør Fyr, det Modsatte af mig, men taus og paalidelig. Jeg skal tale med ham. Mangen smuk Pige er gaaet ind ad den Port med Taarer, og gaaet ud af den med et let Sind, som en net lille Amme. Det kan Lise ogsaa gjøre.« - »O Gud!« raabte jeg: »Min Lise, min elskede Pige en Amme! Nei umulig kan jeg længere taale at vide hende i et saa ydmygende Forhold, som det at tjene.« - »Hvad vil Du da gjøre?« spurgte Vilhelm: »Har Du Penge til at etablere hende som en Dame? thi saa afsindig er Du da vel ikke, at Du tænker paa at ægte hende?« - Disse Ord lode mig ret føle min uheldige Stilling. Med Glæde havde jeg ægtet denne Pige, men jeg var aldeles afhængig af min Onkel. Hans Godhed satte mig vel istand til rigelig at kunne bestride alle de Udgifter, som hendes Tilstand for Øieblikket kunde kræve; men til at sikre hende en behagelig Fremtid, saa jeg ingen Udvei. Jeg maatte derfor blot indskrænke mig til det Nærmeste, og aftalte med Vilhelm, at han ved sin Broders Hjælp skulde forskaaffe Lise et eget Værelse paa Fødselsstiftelsen, hvilket hun strax kunde tiltræde, naar hun forlod sin Condition, og bad ham sørge for, at al mulig Omsorg og Beqvemmelighed blev hende til Deel, og at den strengste Taushed iagttoges. Ad det sidste loe han, og sagde: »Man skulde troe, naar man hørte Dig tale om denne lille Tjenestepige, at det var en Prindsesse eller en Grevinde, hos hvem Du havde gjort Din Lykke.« - Imidlertid lovede han alt hvad jeg forlangte; og hvormeget hans Tone ved denne Leilighed end 15 oprørte min Følelse, saa takkede jeg dog Gud for denne Ven. Endnu samme Formiddag fik jeg Leilighed til at

underrette Lise om de Foranstaltninger jeg til hendes Bedste havde truffet; og den Glæde, hun yttrede derover, trøstede mig vel overordentlig, men forundrede mig tillige; thi det var som om hun nu ikke havde det Ringeste mere at sørge over.

Da jeg ved Middagsbordet traf min Onkel, forekom det mig som om der var foregaaet en Forandring med ham. Der var noget Blidt, noget Veemodigt i hans Ansigt og i hans Tone, Noget som jeg hidtil kun i sjeldne Øieblikke havde seet hos ham. - Med intet Ord nævnede han imidlertid hvad der var foregaaet; og tale til ham om hvad der laae ham paa Hjertet, turde jeg ikke. Det gjorde mig ondt, og for første Gang var den Tanke mig rigtig klar, at med al den faderlige Godhed, han viiste mig, og al den sønlige Hengivenhed, jeg bar for ham, manglede dog det Bedste i Kjærligheden: Hjertets frie og utvungne Udgydelse. En gammel fransk Skribent siger: »Man taler saa meget om Folk, som have Hjertet fuldt af ømme og kjærlige Følelser, men som ansees for kolde, fordi de mangle Ord til at udtrykke deres Følelser. Det er ikke sandt; de have ikke disse Følelser; ellers vilde de nok finde Ord til at udtrykke dem med.« Jeg tilstaaer, at jeg er af samme Mening, og troer, at denne Regel kun vil finde faa Undtagelser; i det mindste tør jeg paastaae, at ingen Verdens Herlighed er saa meget værd, som de kjærlige Ord, der ligesom gode Genier omsvæve os, og lette Sorgerne med en Balsam, hvis Lægedom aldrig slaaer feil. Schiller siger: »Salig Den, hvis Læber Hermes har løst;« og ikke forgjæves var denne Gud en almindelig Huusgud hos de Gamle, thi i Sandhed, Ingen forskjønner det huuslige Liv som han. - Hvad min Onkel angaaer, saa troer jeg at han i det mindste for endeel var en Undtagelse fra den ovenomtalte Regel. Han var det i dobbelt Henseende: Udenfor hans huuslige Kreds var han netop en Yndling af den ovenomtalte Gud, thi som Advocat var hans Veltalenhed bekendt. Men hjemme kunde der hengaae hele Uger, uden at han talte ti Ord; og milde trøstelige Yttringer kom yderst sjelden over hans Læber. Men Kummer og Bitterhed mod Skjæbnen havde ogsaa tillukket disse. Han havde ikke blot elsket sin Kone, men havt stor Agtelse og Tillid til hende. Ligesom man ikke kan græde, naar man er meget beklemt og angst, saaledes kunde han ikke tale om den dybe Krænkelser, han havde lidt i sit nærmeste og kjæreste Forhold. Han formaaede ikke at vende sine Tanker fra denne ulykkelige Sag, og heller ikke at svække Indtrykket ved at tale derom. Dette betog ham Lyst og Mod til at give nogensomhelst Følelse Luft. Døden, som forsoner og jevner Alt, havde nu opvakt en Gnist af den gamle Kjærlighed. Iaftes havde han grædt, idag havde han for første Gang besøgt sin Datter. Noget saa Elskværdigt var udbredt over hans hele Væsen, at jeg hæftigt ønskede at turde tale til ham om hans Hjertes Anliggender, og meget let kunde bleven bevæget til at betro ham mine. Saadanne lykkelige Øieblikke ere ligesom et Stjerneskud. Vi troe, de tilsige os vort Ønskes Opfyldelse; det er, som om de vinkede til os, at vi skulde skynde os at gribe det, men vi formaae ligesaa lidt at gribe dette, som dem, og de vende aldrig mere tilbage.

I flere Dage saae jeg min Onkel kun flygtig. Han var, som det lod, meget beskjæftiget. Af den gamle G. erfarede jeg en Dag, at min ubekjendte Tante blev begravet, at hendes unge Datter var meget bedrøvet, og at dennes Fader, der ikke havde seet hende, siden hun var et spædt Barn, var ubeskrivelig indtagen af hende, og tilbragte hele denne Dag i hendes Selskab. Den næste Morgen lod min Onkel mig kalde til sig. Han havde ganske det samme bløde, elskværdige Udtryk, som hiin Middag, bad mig sidde hos sig, og sagde: »Du veed, kjære Julius, at jeg siden Din gode Faders Død har stræbt at erstatte Dig hans Tab, og det glæder mig, med Sandhed at kunne sige, at Du har opfyldt alle mine Forventninger. Jeg har anseet Dig, og anseer Dig stedse som en Søn. Jeg selv har med stor Fornøjelse veiledet Dine Studeringer; Du har med Ære bestaaet den juridiske Attestats, og det har altid været min Plan, at Du skulde engang i Tiden indtage min Plads, og blive en anseet og dygtig Advocat, som jeg selv smigrer mig med at være. Mine Forretninger tiltage daglig, og jeg bliver daglig ældre. Min brave G., der er ligesaa indskrænket som trofast, tragter ikke høiere end at leve og døe, som min Comptoirbetjent Jeg ønsker derfor, at Du fra nu af skal være min Medhjælper, og efterhaanden arve saavel mit Arbeide, som dets Løn.« Han udviklede nu med den ham egne Klarhed, hvad han ønskede af mig, og de høist ædelmodige Vilkaar, som han tilbød mig. Aldrig kunde Noget komme beleiligere. Jeg kyssede hans Haand med den varmeste Taknemmelighed. Han afbrød mig smilende: »Vi ere endnu ikke færdige, Du skal faae noget Bedre at takke for.« - Han gjorde mig nu Regnskab for sin Formues Tilstand; jeg erfarede, at den var meget betydeligere, end jeg havde tænkt; og han underrettede mig nu om nogle vigtige Forholdsregler, som hans Kones Død gjorde nødvendige. Derpaa sagde han: »Du indseer nu, at min Formue tilhører min Datter, men Du er mig ligesaa kjær som en Søn, jeg kan ikke taale den Tanke, at jeg Intet skulde efterlade Dig. Dertil kommer endnu en Betragtning: Jeg kjender Verden og dens Forførelser. Ingen af Jordens Elendigheder er saa indgribende i vor Skjæbne, saa ødelæggende for Sjæl og Legeme, som de uværdige Forvildelser, man kalder Kjærlighedshistorier. Jeg troer, at intet kan bevare et ungt Hjerte fra disse, uden en tidlig knyttet Forbindelse med et reent og elskværdigt Væsen. Jeg ønsker derfor at sikkre Din og min Datters Ro og Lykke, ved allerede nu at bestemme Eder for hinanden, og beder Dig at ansee hende som Din Forlovede. Det er ingen ringe Gave, jeg vil give Dig i min *Laura*. Hun er endnu kun et Barn, og hendes Skabning og Ansigtstræk ere ikke udviklede, men hun bliver indtagende, thi hun ligner ..... En, der var meget smuk og fortryllende. - Der er intet sparet paa hendes Opdragelse, og hvad som især taler for denne: Hun er opdraget af sin Tante Frue W., der af alle er erkjendt som en i Ordets rette Forstand dannet Dame og en Ære for sit Kjønn.« - Hvorledes jeg blev tilmode under denne Tale, behøver jeg ikke at sige. Min Onkel saae stivt paa mig, og sagde med en Stemme og en Mine, der kunde gjøre det varmeste Blod til is: »Du svarer ikke!«

Med uhyklet Varme takkede jeg ham for hans faderlige Kjærlighed, men tilføiede: »Tro mig, jeg føler

Værdien af det De vil skjænke mig, men desmere bør jeg frygte for at misbruge Deres Godhed Deres Datter er kun tretten Aar. Er det ikke betænkeligt, saa tidligt at bestemme hendes Livs Skjæbne? Hvor kan jeg haabe at vinde og beholde hendes Tilbøielighed? Der vil jo gaae mange Aar hen, inden hun kan blive min.« - Noget formildet svarede min Onkel: »At disse Aar maae hengaae, inden hun bliver Din Kone, er netop det, jeg betragter som en Fordeel for Eder Begge. - Hun skal ikke vide det Mindste om min Hensigt med hende. Du derimod skal danne hende efter Dit eget Ønske, efter det Ideal, Du gjør Dig om Din tilkommende Hustrue. Min Laura har et blødt, et elskende Hjerter. Det vil være Dig let at vinde dette. I sin Uskyldighed vil hun troe at elske Dig som en Ven og Broder, medens hendes Hjerter hænger ved Dig, som ved en Brudgom; og denne tidlige Kjærlighed vil gjøre hende utilgængelig for Coquetterie og Erobringssyge, denne værste Gift, 18 som Slangen indaadende i det qvindelige Bryst, til Menneskeslægtens Fordærvelse. - Nu? vil Du være min Søn?« - Han rakte mig Haanden; jeg trykkede den til mine Læber. »Deres Søn,« svarede jeg, »det er jeg, uden at besidde Deres Datter.« - Han trak Haanden fra mig, bukkede for mig, og sagde: »Nei, min unge Herre! Det bliver De ikke!« - Med lynende Øine, sammenknæbne Læber og en Mine, hvis Bitterhed altid, naar jeg saae den, var mig en Rædsel, tilføiede han: »Geneer Dig ikke! jeg har ikke udspeidet Dine Veie; maaskee har Du allerede truffet et bedre Valg.« - Taarerne kom mig i Øinene. - Han saae det, bød mig atter Haanden, og sagde formildet: »Nu velan, see først min Laura! Den himmelske Godhed, der lyser ud af hendes Øine, kunde vel smelte et haardere Hjerter end Dit.«

Det var netop Juleaften, da min Onkel førte mig ind i Frue W's Huus. Denne Dame var allerede meget aldrende, mange Aar ældre end den nys afdøde ulykkelige Søster. Hun var Enke, og levede med to Sønner, af hvilke den yngste var udenlands. Den ældste var endeel ældre end jeg. Denne, der var ligesom et Slags Vert i Huset, og hans Moder modtog mig med største Velvillie. Jeg saae nu *Laura*, og fandt i hende en lille Pige med lange smalle Arme og hele den uformelige Figur, som ofte udmærker de Aar, der skille Barnet fra den voxne Jomfrue. Hendes lille runde barnlige Ansigt var blegguult. Den sorte Sørge dragt klædte hende ikke. Det glatte, mørke Haar hængte i to tykke Fletninger ned ad Nakken. Den lidt opstaaende Næse, de næsten sorte, aflange Øine, de smalle, sorte Øienbryn, alt Dette gav hende en paafaldende Lighed med en chinesiske Figur, som sad paa et Consol i samme Værelse, og rystede paa Hovedet. - Jeg vidste ikke om jeg skulde lee eller græde ved at tænke paa, at min Onkel kunde fordre, at jeg for Livstid skulde binde mig til dette Barn. - »I Sandhed,« sagde jeg ved mig selv: »Man maa være hendes Fader, for at troe at hun nogensinde vil blive indtagende. O Himmel! hvilken Forskjel paa hende og min blonde, blomstrende *Lise*!« - I det jeg saaledes stod og betragtede hende, vendte hun sit Ansigt til den Side, hvor jeg befandt mig, og saae op til mig. - Min Onkels Ord, at én himmelsk Godhed lyste ud af hendes Øine, faldt mig ind. - »Det er sandt!« tilføiede jeg i mine Tanker: »saadanne Øine saae jeg aldrig før; og vilde man blot ikke tvinge mig til at ansee denne lille Mulat for min Brud, saa vilde dette Blik gjøre mig til hendes Ven for Livstid« - I denne samme Juul blev jeg flere Gange buden til Frue W's, 19 og kunde ikke undslaae mig for at følge min Onkel derhen, endskjøndt dette Huus var mig en Afsky. Frue W. gjorde et Indtryk paa mig, som jeg ikke kunde forklare mig selv. Hun var høi og rank; hendes Ansigt bar kjendelige Spoer af fordums Skjønhed; hendes Væsen var fuldkomment frit for al Tvang og Affectation, men havde dog noget besynderligt Fornemt og Imposant. Naar hun taledede med mig eller henvendte sine gjennemtrængende Øiekast paa mig, forekom det mig, som om jeg skammede mig ved de Tanker, som i disse Dage beskjæftigede mig, og som jeg ellers var stolt af at nære, og ansaae for ædle og fornuftige. Hendes Søn og den hele Cirkel af Omgangsvener, som jeg der traf, og hvis Dannelse og behagelige Tone alle Mennesker roste, mishagede og geneerte mig. Jeg var taus og fremmed, min Onkel kastede vrede Sideblik til mig, men yttrede aldrig med mindste Ord sin Misfornøielse, ligesaa lidt som han nævnede sin Datter i vore eensomme Timer, eller spurgte, om hun behagede mig. -

Nytaarsaften indfandt jeg mig til bestemt Tid i Nyhavn med en Kareth, som jeg lod holde nogle Huse fra Justitsraad M's Gaard. Min Lise kom med en Bylt under Armen, fulgt af en Kone, som bar en lignende. Denne Kone, der var af Profession, hvad man pleier at kalde en Rendekjerling, havde undertiden gaaet Ærinder til mig fra Lise. Det geneerte mig, at hun uden Omstændigheder sprang op i Vognen til os, og tog Plads paa Forsædet. Imidlertid fik jeg snart Andet at tænke paa. - Den stakkels Lise var saa udmattet af det meget Arbeide, hvormed hun i de sidste Dage havde været plaget, og befandt sig saa ilde, at hun græd og neppe kunde taale Vognens Bevægelse. Konen trøstede hende i pøbelagtige Udtryk og med plumpe Vittigheder, hvoraf hun selv skoggerloe. Endelig naaede vi Fødselsstiftelsen, jeg ringede paa den store Port, bad Portneren kalde paa Candidat S., og overgav min grædende Patient i hans Hænder. Da jeg kom hjem, foregav jeg en stærk Hovedpine, lukkede mig inde, og tilbragte det Øieblik, da det forsvundne Aar gjør Plads for et nyt, med et beklemt Hjerter og tunge Anelser, der ikke bedroge mig, thi min Skjæbne vexlede med Aaret.

Klokkerne havde neppe begyndt at ringe til Høimesse paa Nytaarsmorgen, førend den mig forhadte Rendekjerling fra iaftes stod for mig med et Budskab, der vel var skikket til at forsone mig med Overbringeren. Hun meldte mig nemlig, at Lise havde født en Søn, 20 og at Moder og Barn befandt sig vel. Jeg betalte det lykkelige Budskab rigeligere end min Kasse tillod, og kunde neppe oppebie, at Aarets første korte Dag skulde vige for Tusmørket, paa det jeg under dettes Slør, indsvøbt i min Kappe, kunde snige mig ud til Lise. Med hvilken Henrykkelse modtog den unge Fader sin førstefødte Søn! Med Glædestaarer kyssede jeg hans lille Ansigt, hans smaa Arme; jeg knælede for Moderens Seng, trykkede hendes af Arbeide og Kulde mishandlede Hænder i mine, og svoer en hellig Eed, at intet Offer skulde være mig for stort, naar jeg derved

kunde forskaffe hende en bedre Fremtid. - Da jeg gik derfra, var jeg som beruset af Glæde. Det var, som om at alle Stjerner blinkede lykønskende ned til mig. Nu syntes Lises og min Forbindelse mig hellig, og med et Slags Stolthed sagde jeg til mig selv: »Jeg er ikke længer en Yngling, men en Mand og Fader, som det paaligger at beskytte sin Arne.«

Jeg tilbragte denne Aften hos Frue W., hvor min Onkel allerede længe havde ventet mig. Min glade Stemning lod mig glemme alt det som ellers var mig piinligt i dette Huus. Jeg var friere og venligere end sædvanlig, og min Onkel sendte mig glade og opmuntrende Øiekast. Ved Bordet rakte han sig over til mig med sit Glas, og sagde: »Paa et lykkeligt Aar og vore stille Ønskers Opfyldelse.« - Jeg søgte at skjule, hvor smerteligt disse Ord virkede paa mig. - Vi gik hjem sammen. Paa Veien talte vi slet intet, men idet han vilde gaae ind i sit Cabinet, og jeg bød ham Godnat, vendte han sig i Døren og sagde: »Min Søn, har Du intet mere at sige mig?« - Jeg greb hans Haand, trykkede den til mit Bryst, og sagde: »Min dyrebare, over alting ærede Fader! lad mig være Deres Søn og Deres Datters trofaste kjærlige Broder. Det vil jeg være til min sidste Time, men mere kan jeg ikke.« - Han rev Haanden med Hæftighed fra mig, sagde Godnat, gik ind ad sin Dør, og slog den ilaas efter sig. - Da jeg næste Morgen vilde gaae ind til ham, tog han ikke imod mig. I flere Dage undveeg han mig kjendelig. Jeg saae ham kun ved Middagsbordet. Her sad jeg som paa Naale, thi han saae aldrig til mig, sagde aldrig et Ord til mig, henvendte sig undertiden til G. méd en eller anden enkelt Yttring, og naar jeg talte til ham, svarede han mig ikke engang. Min Stilling var yderst piinlig.

Om Aftenen besøgte jeg Lise og min Søn; da glemte jeg alle Sorger. Lise forekom mig langt smukkere end nogensinde. Hun var mild og kjærlig, og naar jeg saae hende med det elskede Barn ved Brystet, 21 forekom hun mig, som et yndigt Madonnabillede. Undertiden kom den omtalte Kone og bragte mig Bud og Efterretning fra hende. En Morgen da hun gik ned ad Trappen, hørte jeg hende tale med Nogen. Jeg havde belavet mig paa dette Tilfælde, og underrettet hende om, hvad hun i saa Fald skulde sige. Jeg lagde derfor ikke videre Mærke dertil. Men en halv Time efter blev jeg kaldt ned til min Onkel. Han gik op og ned ad Gulvet, var ganske bleg, og kunde af indædt Harme neppe tale. Jeg blev stum af Skræk ved dette Syn. - Endelig sagde han med afbrudte Ord, at han havde kaldt Lises Sendebud ind til sig, og med Trudsler og Penge bevæget hende til at tilstaae alting. Han overøste mig med de bittreste Bebrejdelser, nævnede baade mig og den stakkels Lise med de frygteligste Navne, og jeg var nær ved at forglemme den Ærbødighed, jeg skyldte ham, da han til Lykke befalede mig strax at gaae op paa mit Værelse og ikke forlade det, førend jeg havde modtaget hans nærmere Befalinger. Efter nogle Timers Forløb kom G. op til mig. Jeg har i senere Aar ofte med taknemmelige Følelser erindret mig den Scene, jeg i dette Øieblik oplevede. Den gamle Mands Godmodighed og næsten faderlige Godhed for mig stred paa en rørende Maade med hans Ærbødighed for min Onkel og hans egne strenge Grundsætninger. - »Jeg kommer,« sagde han, »som et Fredens Sendebud. O kjære Julius! lad ikke en gammel Mand gaae bedrøvet fra Dem.« - Han overrakte mig et Brev fra min Onkel, hvori denne koldt og kort sagde mig: at den Forbindelse, der havde været hans kjæreste Ønske, var her ikke mere Spørgsmaal om; hans Datter var for god til blot at nævnes i en Sag, som denne; men at han gjentog det fordeeligste Tilbud, han havde gjort mig i Henseende til hans Forretninger, og vilde stræbe, efterhaanden at overvinde det modbydelige Intryk, min senere Opførsel havde gjort paa hans Sindelag imod mig; men alt dette paa det ufravigelige Vilkaar, at jeg frasagde mig al videre Forbindelse med det uværdige Kreatur, som havde fanget mig i sine Garn. Han vilde paatage sig at sørge for Barnets Opdragelse og skaffe Moderen en god Condition i en af Provindserne. Kun maatte jeg helligt love, aldrig at erkyndige mig enten om den Ene eller den Anden af dem. Afslog jeg derimod at underskrive disse Vilkaar, da sønderbrød han ethvert Baand mellem os, og befalede mig at forlade hans Huus jo før jo hellere. For min afdøde Faders Skyld havde han givet G. Ordre til at udbetale mig to tusinde Rigsdaler til Afsked. I dette Tilfælde sagde han mig da herved Farvel.

22

»Men,« tilføiede han: »Dersom det nogensinde kunde falde Dig ind at vanære mit og Din afdøde Faders Navn ved at ægte det pøbelagtige Qvindfolk, for hvis Skyld Du bryder alle ældre og hellige Baand, da skal min Forbandelse følge Dig.« Nogle kolde Formaninger om at vende tilbage til min Pligt sluttede det Hele. - Jeg er overbeviist om at min Onkel intet ønskede høiere, end at forlige sig med mig; men vist er det, at om han havde ønsket det Modsatte, kunde han aldrig grebet kraftigere Forholdsregler end et Brev som dette. - Jeg tog strax et Stykke Papiir, og skrev derpaa: »Jeg vil ikke gjøre mig uværdig til min Faders Navn ved at forlade mit eget Barn og dets Moder. Deres Huus derimod skal jeg forlade inden Aften.« Forgjæves bønfuldt den gamle G. mig, om dog i det Mindste at betænke mig til næste Dag. Jeg var ubøielig, og saa nødig han end vilde, maatte han tage min Seddel og gaae.

Med en ubeskrivelig Blanding af Trods, af Fortvivlelse og af Glæde over den Frihed, som vinkede mig, begyndte jeg strax at pakke mine Sager sammen. I dette Øieblik blev jeg overrasket af Vilhelm S. Hans Velvillie imod mig under de sidste Tidens Trængsler havde givet ham en høiere Plads i mit Venskab, og jeg betroede ham strax, hvordan Sagerne stode. Han yttrede sin Forfærdelse over den Yderlighed, hvortil alt dette var kommet. Han kjendte lidt til Frue W. og Laura. »Du er gal!« sagde han; »den lille Pige vil om fire Aar være nydelig, det er jeg vis paa, og til den Tid er Din Lises Skjønhed uidentvivil i stærkt Aftagende. Jeg forstaaer mig paa Fruentimmer-Skjønhed; det gjør Du ikke. Vær fornuftig! Skyd ikke selv Din Lykke fra Dig! Jeg kom netop i Dag for at bringe Dig en god Tidende. Min Barndoms skikkelige Legekammerat, nuværende hæderværdige Skomagersvend Hans Christen, som Du maaskee erindrer, har alt længe baaret en dydig

Kjærlighed til Lise; og den er endnu saa stærk og saa ædelmodig, at han under Dags Dato har skrevet hende til, og tiltrods for alt hvad der er skeet, tilbudet at ægte hende, og antage Dit Barn, som sit eget. Han var hos mig imorges, og betroede mig sit Forsæt, hvori jeg ærligt bestyrkede ham. »Saadan en smuk Pige, som Lise,« sagde han, »maatte man holde noget tilgode.« - »Hvorledes!« raabte jeg opbragt: »Er det Dig, Vilhelm, en Mand af Ære, der kan gjøre mig et saa afskyeligt Forslag? Saadan er Jeres Moral, I vise Verdensmænd! Den uskyldige Pige, der har opofret Alt for min Kjærlighed, skulde jeg kaste i Armene paa den Første den Bedste? En Anden skulde mit 23 Barn kalde Fader, skulde maaskee lide en haard Behandling, faae en slet Opdragelse?« - »Ak!« sagde Vilhelm, »disse Følelser er jo vel i sig selv gode og rigtige, men de ere her ikke paa deres Sted« - »Hvorfor?« udbrød jeg: »fordi Lise er en simpel Mands Datter, og har redelig ernæret sig ved at tjene? Ikke sandt? Derfor kan jeg handle grusomt og letsindigt imod hende? Det er smukke Grundsætninger!« - »Nei,« svarede han, »ikke derfor, men fordi hendes Dannelse, Opdragelse, Vaner, kort sagt, hendes hele Væsen ikke passer til Dig, derfor skal Du - ikke handle grusomt og letsindigt imod hende, thi hun kan blive lykkelig med en Mand, der i den Henseende er det Modsatte af Dig.« ..... »I med Jeres Dannelse!« raabte jeg: »Et ædelt Væsen har mere Dannelse af Naturen, end alle Eders Kunster ere istand til at frembringe.« - »Ja,« svarede Vilhelm rolig: »jeg har vel baade læst og hørt, og jeg troer det og, at der gives Naturer, der ligesom opdrage sig selv, og forstaae sig paa Ting, man ikke begriber hvorfra de kjende; men af det Slags Folk er Lise vist ikke. Hun er smuk, jeg var selv lidt forlobt i hende; men Forstanden skulde hun ikke berøvet mig, ihvor det end var gaaet.« - Fornærmet paa min Lises Vegne, svarede jeg med Vrede: »Bedøm ikke en Person, hvis rene Væsen Du er alt for fordærvet til at fatte. Jeg haaber, tiltrods for al Eders Viisdom, at række Lise min Haand for Alteret.« - Vilhelm tog sin Hat, og svarede med den Holbergske Replique: »Du est en ung Mand, Frands!« - hvorpaa han forlod mig.

Denne Samtale havde endnu forhøiet min Exaltation til en saadan Grad, at jeg besluttede at ægte Lise og sige hende det endnu samme Aften. Jeg skyndte mig ud at forskaffe mig et Logis, og fandt efter Adresseavisen et Par smaa nette Værelser i et stille Huus, hvilke jeg strax leiede. - Derpaa ilede jeg ud til Lise, uagtet det var høilys Dag, ved hvis Skin jeg aldrig tilforn havde besøgt hendes nærværende Opholdsted. Hun sad oppe, og saae meget fornøiet ud. »Vil De see,« raabte hun til mig: »jeg har faaet et meget pænt Brev, som jeg vil vise Dem.« - Hun rakte mig det. - Det var det omtalte Brev fra Skomagersvenden. Med glødende Øine gennemløb jeg det. - »Hvorledes, min Lise?« raabte jeg: »Du kan uden at oprøres læse et saa uværdigt Tilbud? Jeg tænkte, Du vilde hellere vælge Døden, end en saadan Fornedrelse, end den Qval at forlade mig og berøve Dit Barn sin virkelige Fader. - Elsker Du mig da ikke?« - Lise saae forundret paa mig, derpaa brast hun i Graad, og sagde: »Gud bevares! det veed De jo nok, 24 at jeg elsker Dem. Men De er jo et ungt Menneske og raader ikke rigtig for Dem selv. De har jo kostet mange Penge paa mig i denne Tid, og viist Dem god og honnet imod mig; saa jeg har havt det rart herinde og langt anderledes end Andre, mine Lige; det sige ogsaa Alle; men De kan dog vist ikke saadan blive ved at sørge for mig og Barnet; nu derimod gjør Hans Christen mig dette Tilbud, som jo er al Ære værd, og saa tænkte jeg, De vilde blive fornøiet derover.«..... Jeg kunde ikke udholde at høre mere. Jeg afbrød hende med en Strøm af Bebrejdelser og Forsikringer om aldrig at ville forlade hende, aldrig at kunne taale den Tanke, at see hende i en Andens Arme. Lise var ganske forskrækket: »Herre Gud!« sagde hun: »jeg holder jo slet ikke af Hans Christen. Det er jo ikke et saadan pænt Menneske som De. Han har jo ogsaa kun Lidt; men jeg vilde nødig give Barnet fra mig eller sætte det ud; og det maatte jeg jo, dersom jeg igjen skulde tage ud at tjene.« - Disse Ord formildede mig aldeles. »Min elskede Lise!« raabte jeg: »nu forstaaer jeg Dig! Det er Moderkjærligheden, Du vilde offre Dit Livs Lykke.« - Uagtet jeg nu saaledes trøstede mig selv og den bestandig grædende Lise, var der dog i hendes Yttringer ved denne Leilighed Noget der ligesom dæmpede den berusede Sindsstemning hvori jeg var kommen, og nu, forenende sig med en halv ubevidst Ærefrygt for min Onkel, holdt mig tilbage fra det nylig fattede Forsæt at tilbyde Lise at ægte hende, - en Tanke der, som jeg følte, aldrig var opstaaet i hendes Sjæl. Derimod fortalte jeg hende kortelig hvad der var foregaaet mellem min Onkel og mig; men sagde hende tillige, at jeg nu var istand til at forsørge hende og vort Barn, at jeg vilde leie Værelser til hende, og sætte hende i en lykkelig Stilling. - Hun bedrøvede sig ligesaa oprigtig over den første Efterretning, som hun glædede sig over den anden. »Ja det forstaaer sig,« sagde hun, »naar De vil gjøre mig saa lykkelig, saa kan jeg jo sagtens være fornøiet.« - Med tusinde Kjært tegn bad jeg hende nu om at ansee sig som min Kone for Gud og for os selv, og hun maatte love, for Fremtiden at sige *Du* til mig, hvortil hun aldrig tilforn havde været at formaae.

Jeg takkede i dette Øieblik min Skjæbne, der ved en tilsyneladende ulykkelig Vending havde viist sig gunstig imod mig, ved at gjøre mig det muligt at sørge for Lises og min Søns Fremtid. Mine Planer i denne Henseende vare ikke urimelige. Jeg byggede ikke paa de mig lovede to tusinde Rigsdaler, som på en Rigdom, der aldrig kunde faae 25 Ende. Jeg byggede mere paa en langt bedre Rigdom, nemlig mine Sprogkundskaber og mine juridiske Studier. Ved Informationer haabede jeg at kunne ernære mig og Mine, og ved Hjælp af den lille omtalte Capital kunde jeg bosætte Lise og have et Tilskud i de første Aar. Jeg var ikke, som mange Andre i min Alder, uvant med at omgaaes Penge, da min Onkel tidlig havde vænnet mig til selv at besørge endeel af mine Udgifter med en vis Sum, som han dertil havde bestemt mig.

Jeg gik nu hjem til min Onkels Huus, for at lade mine faa Sager flytte. Den gamle G. sad paa mit Kammer. Han holdt en Portefeuille i Haanden. Med qvalt Stemme sagde han til mig: »I denne er de to tusinde Rigsdaler. Skal jeg række Dem den? Eller maa jeg give Hr. B. den tilbage? O kjære Julius! tænk paa den Dag,

da han fulgte Dem ind i dette Værelse.« - Disse simple Ord, de Erindringer, de gjenkaldte, brød mit haarde Sind Jeg brast i Graad. G. omfavnede mig med Henrykkelse. »De giver efter, bedste Julius! Maa jeg føre Dem til Deres Onkel?« - »Nei, gode G.,« sagde jeg: »De Vilkaar, han forelægger mig, kan jeg ikke underskrive.« - »Ak!« svarede G.: »De veed nok, hvor bestemt han er. Kun paa de Vilkaar vil han see Dem igjen.« - »Saa giv mig Portefeuilleen,« svarede jeg rask. Jeg greb den, kaldte en Karl ind, som skulde bære mit Tøi, leverede ham det, omfavnede taus og hjertelig den gamle G., og forlod Huset, uden at see mig tilbage. Jeg fulgte med Karlen til mit nye Logis. Det var allerede ganske mørkt. Jeg kastede mig paa en Stol, og blev længe siddende, sønderreven af de stridigste Følelser. Endelig kom min Vertinde, en godmodig, aldrende Kone, og spurgte, om jeg ikke befalede Lys. Jeg modtog hendes Tilbud, og lod mig tillige bringe Pen og Blæk, og tilskrev nu min Onkel et Brev, der i Sandhed bar Præg af den Stemning, som Erindringen om hans fordums Kjærlighed havde opvakt hos mig. Jeg takkede ham for al hans Godhed, ogsaa for hans sidste Velgjerning, og lovede tilsidst, ikke at foretage mig Noget, der kunde gjøre mig uværdig til at være - hvad jeg i det mindste i mit Hjerte stedse vilde blive: hans Søn. - Nei, sagde jeg ved mig selv, jeg vil ikke trodse ham. For det første vil jeg ikke ægte Lise. Tiden, haaber jeg, skal forsone ham baade med hende og mig, og jævne denne Sag, som saa mangen anden. Jeg sendte Brevet til min Onkel endnu samme Aften, og følte mig derved overmaade lettet.

Allerede næste Dag leiede jeg en smuk lille Leilighed til Lise. Deels 26 af en Følelse for Velanstændighed, der var fast indgroet i mit Væsen, deels da jeg haabede at kunne modtage nogle Informationer hjemme hos mig selv, faldt det mig ikke ind, at ville boe hos hende. Jeg forsynede hendes lille Bolig med alle Fornødenheder, indrettede den smukt og ziirligt, skaffede ved min Vertindes Hjælp en ung Tjenestepige til hendes og Barnets Opvartning, og besørgede, at hun daglig fik Maden tilbragt fra en Restauration, saa at hun ret kunde nyde et roligt og sorgfrit Livs Behageligheder. Saasnart hun kunde forlade sit nærværende Opholdssted, førte jeg hende og Barnet i Triumf ind i hendes nye lille Rige, hvor jeg selv haabede at skulle tilbringe lykkelige Timer. Lise var meget fornøiet, og takkede mig hjerteligt. Dog følte jeg et Slags Misfornøielse over at min nette huuslige Indretning mindre syntes at glæde hende, end den Omstændighed, at Vinduerne i hendes ene Værelse vendte ud mod et Torv. Den megen Passage og Bevægelse paa Gaden behagede hende i en saadan Grad, at hun strax satte sig ved Vinduet, og neppe vilde tage det Indre af sin Bolig i Øiesyn.

En ganske ny Periode begyndte nu for mig, og med denne følte jeg ogsaa nye Kræfter at udvikle sig hos mig. Selvraadig havde jeg grebet ind i min Skjæbne, jeg følte Nødvendigheden af at bestaae i den med Ære. De Pligter og det Slags Lyksalighed jeg selv havde valgt mig, vare begge Dele over min Alder; det var derfor intet Under, at jeg i kort Tid virkelig blev meget ældre end mine Aar. Fra mine første Studenterdage havde jeg havt den Lykke at vinde en stor Gunst hos et Par Professorer. Ved disse Mænds Hjælp fik jeg snart saa mange Informationer, at mine fleste Timer vare besatte, deels udenfor Huset med Sprog-Underviisning, deels hjemme med Manuduction af nogle unge Mennesker til juridisk Attestats. Denne nye Virksomhed var mig behagelig, og jeg drømte mig ret et Liv efter mit Ønske: Dagen tilbragt med Arbeide og Studeringer, og Aftenen i paradisk Ro hos et elsket Væsen, til hvis finere Dannelse jeg ogsaa haabede at kunne bidrage. Men min Drøm gik kun halv i Opfyldelse: Dagens Arbeide erholdt jeg rigtig, men Aftenens Ro og Glæde bleve langt fra ikke saa paradiske, som min ungdommelige Phantasie havde afmalet dem.

Det varede overmaade kort, førend jeg i min huuslige Lykke traf mange Anstødsstene. Jeg var for Exempel fra min første Barndom vant til streng Orden og Reenlighed; min Onkels Huus var yderst 27 elegant. Det var mig derfor en Afsky, naar jeg kom ind til Lise, at møde den allerforfærdeligste Athmosphære, at see Barnets Linned hænge ved Kakkellovnen, Brød, Smør, Flasker, Klæder, Alting ligge omkring hinanden, ligesom Lam og Tiger i en Uskyldigheds-Stand der forener det Allerfiendtligste. Heraf fulgte desuden, at alt hvad jeg af nette Meubler og deslige havde anskaffet, snart var fordærvet og stygt. Jeg havde aftalt med hende, at jeg hver Aften vilde nyde mit sædvanlige Aftensmaaltid, en Kop Thee, i hendes Selskab. - Jeg satte Priis paa denne lille Nydelse, og havde forsynet hende med det Fornødne i denne Henseende. Men næsten aldrig kunde jeg opnaae at dette lille Maaltid var tilrede, naar jeg kom, og endnu mindre at det kom frem med den Reenlighed og Pænhed, uden hvilke jeg hellere vilde undvære det. At give hende Smag for en vis Ziirlighed i saadanne Ting, var umuligt. Ligeledes forstod hun aldeles ikke at beskjæftige sig; og som en Følge heraf, blev Tiden hende utaalelig lang. Den hele Dag sad hun ved Vinduet, med Barnet paa Skjødets, uden at fordrive Kjedsomheden med nogetsomhelst Arbeide. Naar jeg kom om Aftenen, klagede hun over at hun kjedede sig, at jeg saa lidt var hos hende. Naar jeg da raadede hende til at more sig med Haandarbeide, svarede hun: »Herre Gud! skal jeg da slide og slæbe? - Jeg tænkte, at nu skulde jeg faae saa gode Dage.« Da vor Samtale om Aftenen tidt gik istaa, prøvede jeg at bringe Bøger med, og læse dem for hende; men hvormeget jeg end stræbte at indrette disse efter hendes Fatte-Evne, vilde det dog ikke lykkes at opvække hendes Interesse for dette Slags Nydelse. Hun var aldrig vant til at læse; Skriftsproget var som et fremmed Tungemaal for hende, hvoraf jeg næsten maatte oversætte hver Sætning i en hende forstaaelig daglig Tale. Hiin mig saa kjære Tidsfordriv blev saaledes kun en Plage for os begge. Desuden havde den nye Stilling, hvori hun befandt sig, næsten forvandlet hende; hendes Ønsker og Fordringer vare af en ganske anden Natur end tilforn. Den Beskedenhed og den Tilbageholdenhed, der klædte hende saa godt, vare reent forsvundne.

Vinteren var nu forbi. Den smukke Aarstid begyndte. Hun bad mig om Penge til at kunne anskaffe sig en

bedre Garderobe. Jeg fandt dette Ønske saa naturligt, at jeg allerede længe havde betænkt at forekomme det. Jeg leverede hende en rigelig lille Sum hertil, og glædede mig ved Tanken om at see hendes Skjønhed forhøiet ved en bedre Klædedragt. Men aldrig kan jeg glemme, hvorledes jeg blev tilmode, 28 da jeg en ulykkelig Søndag Formiddag, en smuk Sommerdag forresten, kom op til hende, og saae hende pyntet som en Dame. Jeg havde aldrig seet hende uden i den Dragt, som nette Tjenestepiger almindeligviis bære her i Kjøbenhavn, og der synes mig at være i høi Grad, hvad man kalder klædelig. Nu derimod var hun i en broget, overdreven, iøinefaldende Pynt, der dannede en saa skjærende Contrast til det Slags Skjønhed, hun besad, at man kunde sige, at denne tilintetgjordes derved. Hendes Gang, hendes Hænder og Fødder, mange smaa Uskjønheder, som aldrig tilforn havde stødt mig, toge sig paafaldende ud til dette Costume. Indtryk af denne Natur blive lettelig til en Gift for Kjærligheden, og jeg raader Enhver at ansee dem for vigtigere, end man gjerne vil tilstaae sig selv. Men en endnu langt værre Anstødssteen mødte mig samme Dag. Lise forlangte af mig, at jeg skulde gaae ud at spadsere med hende, og hjælpe hende at bære Barnet. Dette Forslag satte mig i den yderste Forlegenhed. At vise mig offentlig med hende, forekom mig upassende; hun var ikke min Kone. Jeg følte en retmæssig Undseelse ved at trodse den offentlige Sædeligheds Følelse. Her i Byen kjende næsten alle Mennesker hverandre. Det geneerte mig at møde mine Bekjendte og maaskee - hvad der var endnu værre - min Onkel, der havde et Lyststed i Nærheden af Byen, hvor han, især om Søndagen, pleiede at opholde sig. Hendes Personlighed og den latterlige Figur, hun gjorde i sin Pynt, havde naturligviis ogsaa Deel i min Ulyst til at føie hende. I dette Lys havde jeg endnu aldrig seet mit Forhold til hende. Men paa den anden Side, hvor haardt vilde det ikke være at nægte hende Opfyldelsen af hendes Bøn? Jeg samtykkede da paa det Vilkaar, at vi gik ud af Byen til et ganske eensomt Sted Men det var tvertimod Lises Mening. Fredriksberg-Have, Sommer-Theatret paa Vesterbro var hendes Ønskers Maal, og da jeg bestemt afslog at følge hende til et af disse Steder, blev hun saa vred, som jeg aldrig havde seet hende, græd høit, og hulkede, rev sit Tøi af sig, svoer med en drøi Eed, at hun ikke gik af Stedet i Dag, sagde, at jeg skammede mig ved hende, at jeg havde gjort hende ulykkelig, og mere Saadant.

Jeg gik taus afveien for Stormen. Til et saadant Uveir havde jeg ikke før været Vidne, skjøndt jeg vel anede, at noget Sligt undertiden brød løs; thi den nette unge Tjenestepige, jeg havde antaget til hende, fik i den første Maaned sin Afsked; tre eller fire andre havde siden den samme Skjæbne; og i lange Mellemlum, naar hun slet ingen Pige 29 havde, kom den før omtalte Rendekjerling, hvis Navn var *Marthe*, og forrettede dennes Tjeneste. Fortredelig herover, yttrede jeg engang min Forundring over, at hun, som selv havde været i en saadan Stilling, kunde være saa streng mod sine Piger, men da svarede hun mig: »Skal jeg nu faae det paa min Tallerken, at jeg har været en Tjenestepige?«

Om Aftenen paa denne uheldige Dag kom jeg imidlertid igjen til Lise; men da fandt jeg hende sengeliggende. Den mig forhadte *Marthe* gik med min stakkels Dreng paa Armen. Han kjendte mig, rakte sine smaa Arme ud efter mig, og for første Gang følte jeg ret levende, hvilken Trøst dette lille Væsen kunde være mig. - Næste Aften var Lise elskværdigere end hun længe havde været. Hun saae nydelig ud, klædt i sin simple daglige Dragt Hun havde mod al Sædvane ryddet op i Stuen, dækket Theebordet, og syntes ved Mildhed og Kjærlighed at ville erstatte mig den forrige Dags Ubehageligheder, hvilke jeg ogsaa aldeles forglemte for Øieblikket, men desværre ikke saaledes, at det bittere Indtryk jo blev tilbage, som en Braad der plagede mig.

Jeg overlagde nu, hvorledes jeg skulde forskaffe Lise et Selskab, der i mit Sted kunde tage Deel i hendes smaa Fornøielser. Mit Valg faldt paa min Vertindes Datter, en anstændig, stille Pige, som det lykkedes mig at bringe i Bekjendtskab med hende. Men denne Glæde varede kun kort. Lise kaldte denne stakkels Pige en Snærpe, en Spidslærke; og de skiltes snart ad, som Uvenner. Hvor ugjerne jeg end saae det, maatte jeg dog nu finde mig i, at hun besøgte sine gamle Bekjendte, og gik ud i deres Selskab. Mellem disse var der imidlertid Folk af saa slet en Tone, at det engang hændte sig, da jeg en Aften længe havde siddet i hendes Værelse og ventet hende med Urolighed, at hun kom hjem med Barnet paa Armen, ganske bleg og forstyrret, med en haltende Fod og sønderrevne Klæder, hvorefter hun paa mine Spørgsmaal fortalte mig, at hun havde været i Besøg hos en Øltapper, hvis Kone var hendes Veninde; der var kommet Gjæster, og var opstaaet Slagsmaal, og da hun i denne Tumult vilde flygte med Barnet, var hun bleven traadt paa Foden, og havde faaet sine Klæder revne itu. Paa mine Bebreidelser i denne Anledning svarede hun imidlertid fromt og ydmygt: »Men du min Gud! skal jeg da aldrig have nogen Fornøielse? Jeg er ikke god nok til at gaae med Dig, og Du siger, jeg er for god til at gaae til de Andre. Skal jeg da altid 30 sidde allene?« - Ved denne og lignende Yttringer, der maatte røre Enhver, ved sin Skjønhed og en vis naturlig Mildhed lykkedes det stedse denne stakkels Pige at afvæbne min Misfornøielse, og oplive en Gnist af den gamle Kjærlighed. - Jeg følte det skjærende Misforhold imellem os, det Forkeerte i vor Forbindelse, og sagde til mig selv: »Jeg har gjort en dum Streg, det er vist; men jeg vil bære Følgerne som en Mand.«

Sandheden er altid beroligende. Da jeg først ret klart indsaae det Ulykkelige i mine Forhold, bar jeg dem med større Taalmodighed, og fandt lettere paa Midler til at gjøre Byrden mindre trykkende, baade for mig selv og hende, der ogsaa bar sin Deel af den. - Det var mig af høieste Vigtighed, ikke selv aldeles at gaae tilbage i intellectuel Henseende. Jeg blev derfor Medlem af et Selskab, hvor man især beskæftigede sig med Læsning. Her tilbragte jeg de Timer af Dagen, som jeg havde tilovers fra mine Forretninger. Mine gamle Bekjendte søgte jeg ikke; men i det omtalte Selskab og med en og anden af mine unge Manuducender nød jeg ofte en dannet Samtales Behagelighed En fortrolig Ven var jeg ikke saa lykkelig at besidde. Vilhelm S.

saae jeg aldrig. Han gik sine egne Veie, og jeg for min Deel snarere undveg end søgte ham, af Frygt for de Spørgsmaal og Bemærkninger, jeg ventede mig af ham. Hver Aften tilbragte jeg hos Lise. Al Illusion var forsvunden af dette Forhold; men Vane, Erindring og enkelte Glimt af Ungdoms Kjærlighed oppustede dog endnu undertiden den næsten udgaaede Ild. Saaledes vare tre Aar forløbne. Min lille Søn, som jeg havde givet min Onkels Navn, og kaldet *Fredrik*, var imidlertid opvoxet til et ualmindelig deiligt og elskværdigt Barn, der allerede viiste en for en tre Aars Dreng usædvanlig Lyst og Nemme til at lære. Her havde min gode Skjæbne givet mig en Trøst og en Erstatning, hvorom jeg aldrig havde gjort mig nogen Forestilling. Naar jeg kom om Aftenen, stod han allerede længe i Vinduet, for at see efter mig, om det end var bælmørkt. Han fløi mig imøde, slyngede sine Arme om min Hals, bedækkede mit Ansigt med sine Kysse, og saae mig ind i Oinene med sit klare uskyldige Blik I hele Timer kunde jeg more mig med ham allene. Jeg lærte ham Bogstaver, samt Viser og Melodier, hvilke han strax sang efter mig, fortalte ham Historier, bragte ham Billeder, og kort sagt, dette Barn var det lyse Punct i min Tilværelse.

31

Min økonomiske Forfatning havde hidtil været taalelig, og vilde have været langt bedre, dersom Lise havde været ordentlig, paapasselig, og ikke saa godt som underholdt den omtalte Rendekjerling og et Par andre af samme Slags, der bestandig havde sin Gang hos hende. Til visse Tider fortjente jeg endeel, til andre derimod ikke tilstrækkeligt. I dette sidste Tilfælde hjalp jeg mig endnu bestandig med det, jeg endnu havde tilbage af min Onkels sidste Foræring. Men denne Capital var nu næsten forsvunden, en Omstændighed der var saameget mere beklagelig, som Lise saae en ny Nedkomst imøde. Hun fødte atter en Søn, men befandt sig langt slettere end første Gang, og var længe meget syg. Jeg gjorde alt hvad der stod i min Magt for at lindre hendes Tilstand, og udtømte i denne sørgelige Tid mine sidste Ressourcer. Hun kom sig endelig noget, men hendes Helbred som hendes Skjønhed tog af Dag for Dag, saavelsom vor tarvelige Velstand Fra dette Tidspunct af blev min Fatning sat paa haarde Prøver. Lise kjendte ikke mere den ringeste Selvbeherskelse; hendes grændseløse Utaalmodighed i legemlige Lidelser, hendes Hæftighed, hendes overdrevne Fortvivlelse ved det mindste Savn, den overordentlige Mangel paa Reenlighed og Orden med hendes egen Person og alt hvad der omgav hende, gjorde hendes Hjem saa modbydeligt, at kun Medlidenhed med hende og Kjærlighed til mine stakkels Børn kunde bevæge mig til at tilbringe alle mine Aftener paa et saa uhyggeligt Sted De Værelser, hun hidtil havde beboet, vare blevne hende opsagte, og jeg havde været heldig nok til at træffe et andet ret behageligt Logis, der havde den Fordeel for hende og Børnene, at være paa et frit og soelklart Sted, men i en Udkant af Christianshavn. Den Aften jeg førte hende herud, var saa ubehagelig, som muligt; thi uagtet hun selv havde seet disse Værelser, og været enig med mig i at vælge dem, var hun saa fortvivlet over den Stilhed og Eensomhed, som hun her mødte, at hun græd, overøste mig med Bebrejdelser, og endte med at blive syg.

Det vilde være et ligesaa vidtløftigt, som utaknemmeligt Arbejde, om jeg vilde forsøge paa at beskrive al den Kummer, al den Anstrengelse, hvormed jeg kæmpede i tre lange Aar. Jeg arbejdede ufortrøden jeg nægtede mig for min egen Person ethvert nok saa uskyldigt Ønske, der kunde formindske den Indtægt, hvormed jeg skulde ernære den Familie, i hvis Skjød kun de værste Scener ventede mig.

32

Mine Børn, især den lille Fredrik, var min eneste Glæde og Opmuntring. Disse Uskyldige, Pligt og Skaansel vare nu de eneste Baand der bandt mig til deres Moder.

Det var paa sjette Aar siden jeg forlod min Onkels Huus, da jeg en smuk Aften først i August vilde gaae min daglige Gang ud til Christianshavn, og tog Veien over Langebro. Den milde, varme Aften, den kjølige Luftning fra Søen, det stille Hav, belyst af den nedgaaende Sol, det muntre Syn af de mange Baade, som med hvide Seil og raske Søfolk i røde uldne Trøier giede hen ad den stille, blaae Vandflade, virkede opmuntrende paa mit af Bekymring som oftest sløvede Sind. En glad Anelse ligesom hviskede til mig i den friske Søvind Med Eet bemærkede jeg noget foran mig et Selskab af tre Personer: en velklædt Herre, der førte en, som det syntes, aldrende, tættilsløret Dame, og ved Siden af denne et ungt Fruentimmer, hvis Figur og Klædedragt tildrog sig min Opmærksomhed Der var Noget i hendes Skabning der var ualmindeligt og erindrede om de Former, vi beundre hos Antikerne; hendes Kjole var saa skinnende hvid, at den syntes at lyse med en egen fra den selv udgaaende Glands. Hun bar over den et kostbart, broget Shawl, som hun, da Veiret var varmt, havde ladet falde ned over den ene Skulder, saa det dannede som et Gevant, og viiste saaledes den ene Side af en sneehvid Hals, som forhøiedes af en lille sort Haarlok, der stjal sig frem under den simple, kun med et grønt Baand prydede Straahat Det var saalænge siden at nogen qvindelig Skabning havde interesseret mig i mindste Maade, at jeg maatte lee af mig selv, over den Følelse, hvormed jeg fulgte denne Ubekjendtes Spoer. - Ved Enden af Broen mødte det forudilende Selskab et Optrin der standsede baade det og mig: En Arbejdsmand sad paa et Stykke Tømmer nær ved Broen, og saae ned paa Jorden, som om han søgte mellem Stenene, idet han vendte Ryggen til en halvvoxen Dreng, der med lydelig Graad omfavnede en hvid Puddelhund, som bar et Stykke Toug om Halsen, og havde, som det syntes, været ude at svømme, da Vandet strømmeviis flød ned ad den. Drengen henvendte sig til den omtalte Mand og sagde hulkende: »O! Fader! vær dog barmhjertig! Du seer, Vorherre vil spare *Caro's* Liv.« - »Sludder har vi nok af,« svarede Manden tørt. Den ældre Dame vendte sig til Drengen, og spurgte om Grunden til hans Sorg; og han fortalte nu, at hans Fader, som der sad, havde kastet Hunden ud, med en Steen om Halsen, for at drukne den, men at Stenen var løsnet ved 33

Hundens Fald i Vandet, saa den var svømmet iland, og havde strax søgt hen til Drengen, der elskede den høit. »Men nu,« tilføiede han grædende, »vil Fader binde en anden Steen om dens Hals, og kaste den ud igjen.« - Manden nærmede sig, med sin Hue i Haanden, og sagde: »De gode Madammer skal ikke bryde sig om hvad den dumme Dreng vaaser for dem. Det er min egen Hund; det gjør mig selv ondt at drukne ham, men han maa daran.« - »Hvorfor det?« spurgte den fremmede Herre. »Herre Jesus!« svarede Manden: »Er det Tider til at holde Hunde? Min stakkels Kone ligger syg, og Knægten, der staaer, gaaer paa Arbeide. Imidlertid er Bæstet gaaet ud i Kjøkkenet, og har spiist vor fattige Middagsmad Kan vi have Raad til at sulte, for at føde en Hund?« - Drengen udbrød hulkende: »Den stakkels Caro havde ikke faaet Mad hverken igaar eller idag.« - Nu vendte den unge Dame sig til Manden, og sagde med en Stemme, hvis Sølvklang usigelig behagede mig: »Hvad vil De have for Hunden? Jeg vil gjerne kjøbe den.« - »Aa Gud bevares, lille Jomfrue!« svarede han: »Hun maa have den for slet intet.« - »Nei!« sagde hun, »jeg vil give en Rigsdaler for den, men saa er den min, og ingen maa gjøre den Fortred.« - Derpaa tog hun en lille rød Tegnebog frem af sit sammenviklede Lommetærklæde, og rakte den omtalte Kjøbesum til Manden, der var meget taknemmelig. Derpaa sagde hun til Drengen: »Tag nu Hunden hjem med Dig, jeg sætter den i Kost hos Dig. Kom med den til mig hver Løverdag, saa vil jeg betale Dig Kostpenge for den.« - Hun nævnede nu sin Adresse. Det var en Gaard i Nærheden af min Onkels. Drengen overøste hende med Taksigelser, og den Gamle mumlede i Skjægget: »Saadant et Umælende har bedre Lykke end en Anden.« - Under denne lille Scene stod jeg som fastnaglet et Par Skridt bag det omtalte Selskab, hvoraf Alle vendte mig Ryggen. - Med Eet dreiede den unge Dame sig om, som for at kaste endnu et Blik over Havet. O hvilket ubeskrivelig elskværdigt Physiognomie! Hvilke Øine, hvis dunkle Glands paa eengang funkede som Stjerner, og lyste af en forunderlig Mildhed! - Hun stod lidt stille, og saae ud over Broen, saa jeg fik Tid til at betragte hende. Hendes overordentlige Hvidhed, saaledes som man undertiden finder den hos stærk brunette Fruentimmer, forhøiedes af de corallrøde Læber; og den lille Roxelane-Næse klædte godt til det fine ovale Ansigt, og gav noget Piquant til det umiskjendelige Udtryk af Godhed og Fromhed, som hvilede over det Hele. Hun forekom mig saa bekendt, og dog var jeg vis paa 34 aldrig tilforn at have seet hende. - »Man siger,« sagde jeg til mig selv, »at vor Skytsengel, naar den aabenbarer sig, er os bekendt, skjøndt vi aldrig med legemlige Øine saae den. Skulde jeg troe den forunderlige, lyksalige Følelse, som i dette Øieblik gennemstrømmer mig, saa maa jeg paa denne Bro, ligesom svævende mellem Himmel og Jord, have mødt min gode Engel, der aabenbarer sig i Trængslens Tid, og byder mig at troe og haabe.« - Alle disse Betragtninger, ja selv den lille Scene med Hunden, optog naturligviis kun et ringe Moment i Tiden. Med Eet faldt min Ubekjendtes Øine paa mig, og hendes liliehvide Ansigt, der hidtil kun oplivedes af et blegt Rosenskjær, blev overtrukket af en høi Purpurrødme. Hun vendte sig til sine Ledsagere, der ogsaa havde staaet og seet ud over Stranden, og sagde nogle sagte Ord. De dreiede dem begge om til mig. Herren nævnede mit Navn, og strax gjenkjendte jeg Vilhelm S. og Frue W. De traadte hen til mig, og talte til mig som til en gammel Ven, Frue W. endogsaa med en Hjertelighed, som jeg aldrig i fordums Dage havde bemærket hos hende. Hun presenterede mig min skjønne Ubekjendte, og sagde: »Kjender De ikke Deres Cousine *Laura*? Hun gjenkjendte strax Dem.« - Jeg veed hverken hvad jeg svarede eller hvad jeg tænkte. Mit Hjerte slog, saa jeg neppe kunde trække Aanden. - Vi gik. Vilhelm gav Frue W. Armen, og jeg nød den Lykke at gaae bagefter dem, ved Lauras Side. I det første Øieblik taledes vi ikke et Ord. Vi traadte ind i den lille Allee, som løber langs med Volden. Under dens smukke skyggefulde Træer fattede jeg mig, og i det jeg vendte mine Øine til det yndige Væsen, der svævede mig saa nær, vovede jeg at indlede en Samtale. »Er det muligt!« udbrød jeg: »Det er min lille Cousine *Laura*, som jeg her seer for mig? - Og jeg er saa lykkelig at De gjenkjender mig? - Med en vis Undseelse tænkte jeg i dette Øieblik paa min luslidte Kjole, paa mit af Sorger og mangt et Savn afblegede Udseende. - Jeg tilføiede med sagte Stemme: »Det er saa længe siden vi saaes!« - »Ja,« svarede hun, »næste Nytaarsdag bliver det sex Aar, siden De sidste Gang besøgte os, men den Aften er mig saa levende, som det var igaar. Jeg tænkte ikke, at De saa snart var reist saa langt bort.« - Jeg vidste ikke hvad jeg skulde svare. - *Reist bort?* Var det Delicatesse af hende at bruge en saadan Vending, eller havde min Onkel saaledes besmykket vort Venskabsbrud? - *Laura* vedblev at tale til mig i saa trøstelige Udtryk, med saa sød en Stemme, saa huldsalige Øiekast, at det forekom mig, som om en aandelig Balsam flød gennem mit hele 35 Væsen. Jeg fik endogsaa Mod til at spørge til min Onkels Befindende. »Ak!« svarede hun: »min stakkels Fader er vist bleven meget ældre, siden De saae ham. Jeg troer at Deres Nærværelse var nødvendig til hans Tilfredshed.« - »O Gud!« udbrød jeg: »De glæder og bedrøver mig usigelig. Men hvor skulde dog min Onkel kunne savne mig, da han har Dem?« - »Jeg forsikrer Dem,« sagde hun alvorlig: »Hans Datter har neppe kunnet erstatte ham Tabet af hans Søn.« - Vi vare nu ved Hjørnet af Gaden. - Jeg vaagnede som af en Drøm, og bød *Laura* og hendes Ledsagere Farvel. De gjorde Mine til at gaae op paa Christianshavns Vold Men i det Frue W. sagde mig Farvel, spurgte hun mig om min Adresse, og tilføiede forbindtligt: »Man slipper ikke saa ganske ustraffet fra at være kommen hjem til sit Fædreland og have opholdt sig der incognito for sin Familie.« -

Jeg blev staaende ved Hjørnet, og saae dem gaae op paa Volden. Vilhelm hjalp *Laura* hendes Shawl om. Han bøiede sig til hende, og talte med hende, medens de gik. En Følelse af Skinsyge greb mig. »Ak!« sukkede jeg: »Der gaaer han ved *hendes* Side, som var bestemt til at vandre gennem Livet ved *min*! Jeg Ulyksalige! jeg Daare! jeg stod ved Himlens Porte, og lukkede dem selv for mig! Ofte har jeg sagt til mig selv, at jeg haardt havde bødet for min Ungdoms Daarskab. Nei, den Straf var ringe imod den, jeg i dette Øieblik maa udstaae, ved på den ene Side at see mit tabte Paradiis, og paa den anden den Afgrund, hvori jeg har styrtet mig.« - Jeg rev mig løs, og gik hen mod Lises Bolig, idet jeg bestandig gav min Smerte Luft i fortvivlede Klager for mig selv. »Hvor fornedret føler jeg mig i dette Forhold, hvori Letsindighed og lav

Sandselighed have styrtet mig! Forbandet være den ulyksalige Time, der første Gang førte mig til det hemmelige Stævnemøde i Nyhavn!« - Ligesom jeg sagte udtalte disse Ord, kom min Fredrik ud paa Gaden, og løb mig med Glæde imøde. Jeg løftede ham op, og kyssede ham med usigelig Kjærlighed og Veemod. »Gud tilgive mig min Fortvivlelse!« sagde jeg sagte: »Du være takket for dette Barn!« - Hans yngste Broder, min lille *Johannes*, kom ogsaa nu ud af Gadedøren, for at møde mig. Med ham paa Armen og min Fredrik ved Haanden, gik jeg ind i Huset. Jeg brast i Graad, og maatte staae lidt paa Trappen, og fatte mig, inden jeg var istand til at gaae ind til Lise.

Den næste Dag og mange følgende Dage havde jeg den hæftigste Lyst til at besøge Vilhelm S., for at tale om Laura. Jeg var ofte ganske 36 nær ved hans Logis; men mit bedre Jeg hviskede da til mig: »Vend om! - hvad vil Du der? Hvad maa han tænke? Og hvorfor vil Du trykke Pilen dybere i dit Hjerte?« - Undertiden tænkte jeg: »Det er dog en ubeskrivelig Lykke at elske saaledes som jeg elsker hende. Allene denne Følelse hæver mig jo i mangt et Øieblik over alle jordiske Sorger. Seer jeg hende ikke hver Nat i Drømme? Hvad vil jeg mere?« - Det Værste var at jeg ogsaa om Dagen gik som i Drømme, at mine Informationer bleve mig et utaaaleligt tungt Arbeide; at jeg endog var adspredt ved min kjæreste Beskjæftigelse, den at undervise min Fredrik, saa at han ofte med den Selvtilfredshed, hvormed Børn gjerne irettesætte de Ældre, sagde til mig: »Fader Du er slet ikke opmærksom.«

En Morgen, da jeg sad ene paa mit Værelse, blev jeg overrasket ved et Besøg af Vilhelm S. Han kom, sagde han, som en Ambassadeur fra Frue W. og Laura, for at bede mig besøge dem i Aften. Med en Blanding af Glæde og Forlegenhed stammede jeg: »Men hvor kan jeg? - - Hvad vil min Onkel sige? - - Hvor kan det passe sig?« - »Ja,« svarede han, »det har jeg ogsaa sagt, men naar Fruentimmer engang have faaet et Indfald, saa kan ingen Djævel bringe dem fra det. Din Cousine er en elskværdig Sværmerske. Siden hun saae Dig igjen forleden, er hendes lille Hoved opfyldt af de sentimentale Ideer, som altid spørge deri. Hun siger, at det forekommer hende som om hun havde indtaget en Plads i sin Faders Hjerte, hvilken kun halvt tilhørte hende; at Du er hende en kjær, en dyrebar Broder; hun maa forlige Dig med Din Onkel, for hans egen Roligheds Skyld, thi han har vist Uret imod Dig; et Ansigt, saa ædelt som Dit, kan ikke skjule en utaknemmelig Sjæl; og meget Mere af samme Skuffe.« - Vilhelm sagde alt dette med en fortredelig Tone og Mine. - Jeg følte mig i den tredie Himmel. - Dog opstode mange Betænkeligheder hos mig. »Veed Laura,« spurgte jeg, »den Grund, hvorfor hendes Fader har forstødt mig?« - »Nei!« svarede han: »Din Onkel, der aldrig taler om hvad der gjør ham ondt at tænke paa, har foregivet, at Du mod hans Villie var gaaet til Søes, for at gjøre en Reise langt ud i Verden, og at han derfor - for at bruge hans egne Ord - lod Dig seile Din egen Sø. Laura har flere Gange spurgt om Efterretning fra Dig, indtil hun endelig mærkede, det var en Materie, som hendes Fader ikke vilde indlade sig i.« - »Hvor er det muligt,« udbrød jeg, »at intet Rygte om hvad der er skeet har naaet hendes Øre? Og endnu mere at Frue W. skulde være i 37 samme Vildfarelse?« - »Det er dog saa!« svarede han: »Den hele Historie er kun lidt bekjendt, især i Frue W's Cirkel, hvor Du neppe blev seet, før Du strax forsvandt. Desuden er Frue W's Huus blevet meget stille i de senere Aar. Hendes ældste Søn er gift, og boer ikke mere hos hende; den yngste, som er Søofficier, reiser, og kommer hjem, og reiser igjen i sit Kald Hun boer nu med Laura faa Huse fra Din Onkel. De fleste Aftener komme der nogle faa af de gamle Venner. Jeg har ogsaa faaet min Gang der. Din Onkel er en daglig Gjæst.« - »Men,« afbrød jeg ham, »hvad vil han sige, naar han træffer mig der?« - »Jeg har netop i Commission fra Damerne,« sagde han, »at lade Dig vide, at iaften og hver Onsdag Aften er han der ikke, formedelst nogle Forretninger eller jeg veed ikke hvad. Frue W. sagde, at hun og Laura vilde tale med Dig. Jeg kunde ikke nægte at gaae Deres Ærinde.« - Med bankende Hjerte lovede jeg at komme. - Vilhelm forekom mig saa usædvanlig alvorlig. - »Er Du altid saaledes,« sagde jeg, »saa er Du meget forandret, siden forrige Tider.« - »Ikke saa forandret, som Du,« svarede han: »Jeg har ikke sat mit gode Humeur overstyr; men man er ikke af Stok og Steen; der gives Ting, som nok kan gjøre En lidt betænkelig.« -

I den bedste Stads, jeg kunde skrabe sammen af min fattige Garderobe, med det omhyggeligste Toilette, jeg i mange Aar havde gjort, vandrede jeg om Aftenen til Frue W's Huus, og nærmede mig undseelig og glædedrukken denne Dames Hjem, der for sex Aar siden var en Gjenstand for min Afsky. Nu følte jeg mig der som i Elysium. Laura og hendes Tante behandlede mig med Fiinhed, og viiste mig en Fortrolighed, som om vi havde været gamle Venner. Det var, ligesom de havde en Uret imod mig, som de vilde gjøre god igjen. Frue W. talte uforbeholdent, men med største Delicatesse, om mit Forhold til min Onkel. »Jeg veed vist,« sagde hun, »at ingen kunde vise min Svoger en større Velgjerning, end ved at føre Dem tilbage til ham. Tillad en gammel Kone at tale moderlig frit til Dem: De havde Uret i at reise fra ham imod hans Villie« .... »Ak Tante!« afbrød Laura: »jeg er vis paa, at der ogsaa var Uret fra min Faders Side.« - »Det være som det vil,« sagde Tanten: »hvad der engang er skeet, kan ikke gjøres ugjort. Men siig os blot, kjære Fætter, hvad Midler mener De selv, at vi kan anvende for at bringe en Forsoning tilveie? Hvad tør vi sige Deres Onkel fra Dem?« - »O min bedste Tante! siig ham, at jeg bønfalder om hans Tilgivelse, at jeg haardt har bødet for min 38 Ungdoms Daarlighed, og føler Værdien af hvad den har berøvet mig.« - »Er der intet,« sagde Frue W., »som jeg kan fortælle ham om Dem?« »Intet,« svarede jeg, »som er værdt at høre: en Lidelses- og Bodshistorie.« - »Maa jeg sige ham,« gjentog hun, »at De for Fremtiden vil rette Dem efter hans Ønsker?« - Jeg slog mine Øine til Jorden. »Han vil intet ønske,« svarede jeg sagte, »der kunde stride mod min Overbeviisning og Samvittighed.« - Frue W. og Laura saae paa mig, og taug begge. »Nu,« sagde Fruen: »Vi ville ikke overile os, men benytte hvert gunstigt Øieblik. Jeg haaber, at Alting snart skal faae et godt Udfald« - Hele denne

lyksalige Aften vare vi ganske ene, og det Samme var Tilfældet paa alle de følgende, som jeg tilbragte der i Huset. Damerne aftalte med mig, at jeg hver Onsdag paa samme Time skulde besøge dem.

Disse Onsdags-Aftener bleve nu den Sundhedsbrønd, hvoraf jeg i flere Uger øste Kraft og Glæde for de øvrige sex Dage i Ugen. Jeg fik nyt Liv og Mod til at bære min Modgang og udrette mit Arbeide. Allerede om Tirsdagen var jeg let som en Fugl ved Tanken om at den næste Dag var Onsdag. Heller aldrig blev min glade Forventning skuffet; thi Laura og hendes Tante vare begge saa frie for Luner, saa livlige, at intet Skjønt eller Godt nogensinde fandt dem fraværende eller forstemte. Var der ogsaa undertiden et tungsindigt Sløer over deres Samtale, saa blev den derved kun alvorlig, men aldrig mat eller fortredelig. Laura var af Naturen overmaade munter. Hendes uskyldige og stedse gratiøse Overgivenhed var saa meget mere fortryllende, som der i hele hendes Væsen tillige var et sødt Sværmeri og en hos hendes Kjønn sjelden Enthusiasme for alle de høiere Ideer, som besjæle Menneskeheden. Desuden var der i hendes Omgang noget saa Mildt, saa Velgjørende, saa Beroligende, Noget som Ingen kan forestille sig, der ikke selv har følt den Fred, som et saadant qvindeligt Væsen formaaer at bringe i en menneskelig Sjæl. - En Aften talte vi om den første Gang vi saae hinanden. Jeg forundrede mig og skammede mig i Stilhed over de Følelser, som beherskede mig ved dette vort første Møde. Laura sagde da: »Det var Juleaften; den skulde den Gang ikke helligholdes, saaledes som ellers, thi min Moder var nylig død, og jeg var ogsaa bedrøvet, og havde grædt meget samme Morgen. Min Fader kom om Formiddagen, gav mig nogle smaa Foræringer, og sagde: Jeg skal iaften bringe Dig min Julius; modtag ham som en kjær Broder. - Jeg gjorde mig den Forestilling, at denne Julius, om 39 hvem min Fader tilforn havde talt, var en Dreng paa min Alder. Jeg var hidtil ganske Barn, og glædede mig til en Legekammerat. - Da jeg nu saae en voxen Herre staae for mig, blev jeg saa undseelig, at jeg ikke turde sige et Ord til Dem. Dog syntes mig, jeg var stolt af at have Dem til Broder. Til Nytaar havde jeg forfærdiget nogle smaa Nytaarsgaver til min Fader og Tante; jeg brodeerte nu ogsaa i Hast en lille Portefeuille til Dem. Men den var ikke smuk, og da De om Aftenen kom til os, kom jeg Dem imøde med den i Haanden; men idet De saae paa mig, overfaldt der mig en saadan Forvirring, at jeg ikke turde overlevere Dem min ringe Gave, men beholdt den stiltiende. Siden da vi ikke saae Dem mere, fortrød jeg inderligt at jeg ikke havde givet Dem denne lille Erindring om mig. Jeg glemte den i mange Aar, indtil jeg tilsidst tog den selv i Brug. Større Ære var den i Sandhed heller ikke værd. Jeg kan endnu vise Dem den; Deres Navn staaer i den.« Med disse Ord fremtog hun den lille røde Portefeuille, som jeg hiin Aften paa Broen havde seet i hendes Hænder. Med en Begjærlighed, som om Verdens Herlighed indsluttedes i den, bønfuldt jeg Laura om at skjænke mig den, thi ogsaa denne, tænkte jeg, var bestemt for mig, ligesom hun selv, og min Ukjærlighed har forskjærtset den som hende. Med den hende egne, simple Forbindtlighed svarede hun: »Meget gjerne! Dersom en saa ringe Ting som denne kan være Dem behagelig, er den til Deres Tjeneste.« - Hun udtog nogle faa Smaating af den, og rakte mig den. Jeg vovede for første Gang at kysse hendes Haand, og da jeg kom hjem, blev jeg siddende og betragtede min Portefeuille, som en Gjerrig beskuer sin Rigdom. Ved at gjennemse dens smaa Gjemmer, fandt jeg et lille Stykke Papiir, der lod til at være et Mønster, klippet ud af Noget hvorpaa der var skrevet nogle Tal, nogle faa usammenhængende Ord og Navnet »*Laura*,« ..... hendes Navn, ... vistnok skrevet med hendes egen Haand! - Jeg vil ikke beskrive det Afguderijeg drev med disse Skatte. Det ungdommelige Sværmeri, som jeg ganske overgav mig til, lærte mig tilfulde, at jeg aldrig havde elsket, aldrig mere kunde elske, som jeg elskede denne engang forsmaaede Pige.

Allerede i October havde nu et pludseligt koldt og haardt Veir afløst en usædvanlig varm Sommer. Jeg havde lagt Mærke til, at mine smaa Dreng endnu bare deres tynde Sommerklæder, og havde flere Gange leveret Lise nogle Penge til at anskaffe dem noget af det nødvendigste Vintertøi. Da jeg en Aften, som sædvanlig, kom ud til dem, 40 fandt jeg dem begge meget forkjølede. Min Fredrik gik med tynde forrevne Strømper i Skoe, der neppe fortjente dette Navn. Paa mine Erindringer i denne Henseende, svarede Lise: »Aa Kjellingeri! Det er ikke værdt at vænne dem saa flint De kan jo blive inde i den varme Stue, men Fredrik, han render ud og ind, den lede Dreng! Der er ikke Raad til at give de Unger Klæder, for den usle Smule, jeg faaer af Dig!« - I denne Tone talte Lise nu altid til mig. Hendes fordums Omsorg for Børnene var ogsaa ganske aftagen; især syntes det, som om hendes Kjærlighed til den lille Fredrik var aldeles gaaet over fra ham til den yngre Broder. Min lille Yndling leed ofte Uret Det forekom mig, som hans naturlige Munterhed tog af. Dette var en af mine bittreste. Sorger. Det var midt i Maaneden. Min Kasse var i en meget slet Tilstand, og kunde i de første fjorten Dage ingen Tilvæxt vente. Jeg maatte altsaa mod min Villie optage en Maaned forud i en Skole hvori jeg var Lærer, og ilede næste Formiddag ud til Lise, for at overgive det Meeste af denne vistnok ikke betydelige Sum i hendes Hænder, paa det Børnene endnu samme Dag kunde faae den nødvendigste Bedækning mod den kolde Aarstid. Da jeg nu samme Aften kom igjen, studsede jeg ikke lidet ved det Syn, som Værelset frembød Ved Bordet sad Marthe og sov. Ved Siden af hende stod et Lys i en smudsig sort Flaske, og brændte med en lang Tane. Ved dets døsiges Skin saae hendes modbydelige Ansigt ganske ud som det fordreiede Physiognomie af en Hex. Værelset var ganske koldt og næsten mørkt Jeg hørte nu en sagte Stemme, som hviskede: »Fader! Fader!« - og see! i en Krog paa Gulvet sad mine to stakkels Børn, tæt klyngede til hinanden, som smaa Fugle i Reden, skjælvende af Kulde og forgrædte. - Fredrik holdt den lille Broders Fødder i sit Skjød, og havde bedækket dem med sin Kjole, som han havde foldet over dem, og derved mere blottet sine egne slet bedækkede Been. »Kom hen til os, Fader!« sagde han: »Jeg sidder her og varmer den stakkels Johannes, saa godt jeg kan.« Med blødende Hjerte fløi jeg hen til dem. Nu vaagnede Marthe, og rokkede hen til os. »Madamen er gaaet paa Comedie,« sagde hun, »med Styrmands-Enken

herinde. Hun havde faaet to Billetter af Capitainen, som holder hende, som De nok veed, og saa bad hun Deres Madame med sig.« - Denne Styrmands-Enke var et Fruentimmer, som boede i Huset, og med hvem Lise havde stiftet Venskab. Det var en Person af tvetydige Sæder, sladderagtig og paatrængende, men huuslig, ordentlig og tjenstagtig, saa hendes Omgang med Lise, 41 saaledes som Omstændighederne nu engang vare, forekom mig altid meget taaleligere end Marthes og de andre Veninders. - Jeg befalede Marthe at gjøre Ild paa Skorstenen, koge Vand og lægge i Kakkellovnen, hvorpaa jeg ilede til den nærmeste Urtebod, kjøbte Thee og Sukker, fik et andet Sted noget Brød, skyndte mig hjem til mine Smaa, tog dem hver paa sit Knæ, varmede deres smaa Fødder i mit Skjød, lavede varm Thee til dem, og vederqvægede dem, saa godt jeg kunde. Den lille Johannes bragte jeg selv tilsengs. Fredrik befandt sig alt for vel til at ville gaae til Ro. Under disse Omstændigheder oplivedes et Ønske hos mig, om hvilket mine Tanker længe havde dreiet sig. Jeg havde hændelsesviis erfaret, at en agtværdig Præstefamilie i en af Provindserne vilde modtage et Fruentimmer i Kost, for en meget billig Betaling. Inderligen ønskede jeg paa denne Maade at fjerne Lise, og udrive mig af dette Forhold. Kun vidste jeg ikke, hvorledes jeg uden Haardhed kunde foreslaae hende at skille sig fra Børnene; thi disse vilde jeg for ingen Priis overlade hende; jeg følte hvert Øieblik, at de baade legemligt og aandeligt bleve meer end forsømte hos hende. Jeg beregnede nu hvad jeg ofte havde overtænkt, at jeg med noget Held og med megen Selvfornægtelse kunde bestride de Udgivter, som under en saadan forandret Leveplan gjordes nødvendige.

I disse Tanker blev jeg overrasket af Lise, der kom farende ind, og raabte: »Her er jo en heel Opdækning! Du behøvede slet ikke at tage Dig det saa nær for Børnene. Marthe havde skaaret Mad til dem, og der var ingen Ting iveien. Men nu skal det vel være, som der var skeet en heel Ulykke, fordi jeg engang har havt en Smule Fornøielse.« - Ganske koldblodig svarede jeg hende, at jeg undte hende al mulig Fornøielse, men erindrede kun om at Lægen havde forbudet hende at gaae ud i Natteluften, at hun maatte vogte sig for Afvexling af Temperatur, og at det stormede stærkt iaften. Jeg bad hende drikke noget varm Thee. Hun stødte til Koppen, som jeg bød hende, tog et Stykke Sukker i Munden, satte Tuden af Theepotten for Læberne, og drak saaledes med Begjærighed. Jeg spurgte nu om Børnenes Vintertøi, hvortil jeg havde bragt Penge. »Det har da ikke en saa forbandet Hast,« svarede hun: »de maae vente et Par Dage. Lidt af Pengene har jeg brugt til Baand og Handsker. Jeg kunde da ikke gaae paa Comedie, som et Bæst; og nogle har jeg laant Madamen herinde.« - Nu kunde jeg ikke tvinge min billige Misfornøielse, og bebreidede hende den ringe Kjærlighed for hendes egne Børn. Men o Himmel!

42

hvilket Raseri greb hende ved mine vel alvorlige men høist moderate Bebreidelser! Som en Furie fløi hun hen imod mig. - »Det klæder Dig godt at komme saadan til mig!« skreg hun: »Du slette Menneske, som har gjort mig ulykkelig i Tid og Evighed! Jeg kunde været en lykkelig og ærlig Kone. Jeg har i denne Aften seet Hans Christens Madame. Den Kjerling straaler i Silkepels, og gaaer paa Comedie engang om Ugen. Hans Christen er Mester, og staaer sig godt; ham kunde jeg have faaet, istedet for Dig, Du fornemme Prakker, som lokkede mig med søde Ord, og ikke skaffede mig andet end Elendighed. Jeg har sat min Helbred til for dine Ungers Skyld, og nu skal det hedde, at jeg ikke er Moder for dem.« - Saaledes gik det fort, med mange Tilsætninger af Eder og Skjældsord. Min Fredrik græd, og skjulte sit Ansigt i min Barm. - »Hold op, Lise!« sagde jeg alvorlig: »Det er nok! Jeg har vist nok Uret imod Dig, men jeg selv har opoffret Dig mere, end Du havde at offre mig.« - »Ja,« skreg hun: »Gid Satan havde Dine Opoffrelser! gid Du var gift med Fandens Oldemoder, og sørgede for mig og Børnene, som Du burde, saadan som Capitainen sørger for Madamen herinde! Han er en gift Mand, men det kommer Ingen ved. Hun kan sige, hun er lykkelig!« - Medens Lise vedblev saaledes i en uophørlig Strøm af Ord, som ved deres Hurtighed og det Skrig og den Graad, hvormed de bleve fremførte, vare færdige at qvæle hende, var hun frygtelig at see paa. Hun havde taget sin Pels af. Hun stod foran mig med blottet Bryst og Arme. De magre lange Arme med de store røde knyttede Hænder fægtede omkring i Luften; hendes Øine stode stivt i Hovedet; hendes Ansigt var blegt med dunkelrøde Striber, som løb ned ad den magre Hals, hvori Aarerne stode spændte og mørke. - Jeg reiste mig, bar min Fredrik ind i næste Kammer, og lagde ham paa hans lille Seng. Han kastede sig paa sit Ansigt, og græd af Angst. Jeg var bestemt paa strax at udføre min før omtalte Plan. »Hør, Lise!« sagde jeg saa kold, som muligt: »Det maa være sidste Gang at jeg er Vidne til Scener, som denne. Overlad mig Børnene, og« .... I dette Øieblik lød en Stemme udenfor Døren, og overdøvede min: En Hund udrød med Eet i den rædsomste Tuden, jeg nogensinde veed at have hørt. Ordene døde paa mine Læber. Den Overtro, man forbinder med disse Dyrs i sig selv afskyelige Hylen, randt mig i Tankerne, mine Øine faldt paa den udtærede, falmede Skikkelse, der, som berørt af Vanvids og Dødens Haand, stod for mig, og det var mig ikke muligt at udføre mit Forsæt. Heller ikke lod 43 Lise mig Tid til nogen videre Tale. - Hun skreg omkaps med det frygtelige Accompagnement udenfor Døren: »Overlade Dig Børnene? Hvad mener Du? Maaskee Du vilde tage mine Børn fra mig, mine Børn, som ere min eneste Glæde? Maaskee Du vilde kaste mig ud paa Gaden, men det skal blive til Løgn!« .... Hendes Raseri havde nu naaet sin høieste Spidse, jeg lavede mig til at gaae, da i det Samme en hæftig Hoste overfaldt hende, og til min Skræk styrtede Blodet hende ud af Mund og Næse. Jeg fløi hen til hende, bragte hende til en Stol, kaldte den omtalte Naboerske til Hjælp, og løb til en i Nærheden boende Læge. Jeg var saa lykkelig strax at faae ham med mig, og ved hans Bistand standsede snart de farlige Tilfælde. Jeg tilbragte endnu den største Deel af Natten hos den Syge, og først om Morgenen overlod jeg hendes Pleie til den tjenstagtige Veninde, og ilede hjem, for at nyde den Hvile, der som oftest flyer den, der meest trænger til den.

Den næste Dag begyndte jeg, ligesom den foregaaende, med at gjøre Udveie for Penge, og denne Gang paa en for mig ydmygende og ubehagelig Maade. Derpaa kaldte jeg Lises sædvanlige Læge, den tilforn omtalte Broder af Wilhelm S., til hendes Hjelp, besørgede selv, saa godt jeg kunde, Tøiet til Børnene, og med dette og nogle Forfriskninger til den Syge ilede jeg til hende. Hun befandt sig langt bedre, end jeg havde ventet. Lægen var der, og erklærede, at al Fare for denne Gang var overstaet.

Jeg havde den Dag mange Informationer, og kom først i Mørkningen hjem paa mit Værelse. Jeg var saa ilde tilmode, at jeg ikke engang kunde beslutte mig til at gaae ud og spise til Middag. Jeg satte mig i en Krog ved Kakkellovnsilden, og overlod mig til den nedslagne og bittre Stemning, hvori den forrige Aftens og Nats Begivenheder havde sat mit Sind, og som denne Morgens Fortredeligheder ikke havde bidraget til at adsprede. Da bankede det sagte paa min Dør. Misfornøiet derover, raabte jeg et neppe lydeligt »Kom ind!« og ved Ildens dunkle Lys saae jeg en lille krumbøiet, ganske graa Mand, ligesom en Skygge, træde ind, og med et lille Buk sige: »Er der Ingen herinde?« - Denne Stemme vakte mig som af en Drøm. Jeg gjenkjendte min gamle Ven, den ærlige G., og kastede mig i hans Arme, som han udbredte imod mig. Den gode Gamle græd af Glæde, kaldte mig med de ømmeste Navne, og takkede Gud for at have oplevet denne Dag, da det kjæreste af alle Ærinder var ham overdraget: det at 44 bringe mig til min Onkel. »Han befalede mig at hente Dem,« sagde han, »og han var saa god og saa blødhjertet, da han gav mig den Befaling, at Taarerne stode ham i Øinene. Gud velsigne Jomfru Laura! jeg troer dog rigtig, at hun er bedre end andre Fruentimmer. Det er hende, som har udvirket dette. Hun formaaer alting hos sin Fader. Nu lad os gaae, min kjære Julius!« - Jeg lod mig det ikke sige to Gange. Jeg fulgte ham ufortøvet, og den velbekjendte, i saa mange Aar ubetraadte Port aabnede sig igjen for mig.

Min Onkel omfavnede mig taus, betragtede mig alvorligt og sagde: »Ak Julius! Ingen af os To har dandset paa Roser, siden vi saaes. Jeg veed, Du har lidt og baaret Din Skjæbne, som en Mand« Med en Inderlighed, som jeg endnu aldrig havde seet hos ham, taledes han med mig, og sagde: »Vidste Du dog, hvor det letter mit Hjerte at see Dig sidde her hos mig!« Min hele Sjæl smeltede ved hans Godhed, og en fortroligere Tone, end nogensinde tilforn, nærmede os til hinanden. Endelig efter at have omtalt det, ulykkelige Misforhold, der havde adskilt os, sagde han, at han fornyede de Tilbud, han dengang havde gjort mig, og tilføiede: »Jeg vil give Dig det største Beviis paa min Høiagtelse: Jeg vil reent ud sige Dig, at jeg veed, min Laura elsker Dig. Du har allerede for sex Aar siden gjort et saadant Indtryk paa hendes barnlige Hjerte, at i hele dette lange Mellemlum har Intet kunnet fortrænge Dit Billede deraf Du har nu gjort hendes Bekjendtskab; hvorledes behager hun« .....Jeg lod ham ikke tale ud, jeg gjorde en Bevægelse, der næsten kastede mig for hans Fødder, jeg trykkede hans Haand til mine Læber, og næsten ude af mig selv udbrød jeg i den første begejstrede Tilstaaelse af min Kjærlighed. Min Onkel syntes næsten at dele min Henrykkelse. Han tog mig med begge Hænder om Hovedet, og kyssede mig. Men derpaa saae han mig alvorlig ind i Øinene, og sagde: »Julius! Du bedrager mig ikke, det veed jeg. Hiint uværdige Forhold, er det aldeles brudt?« - »Som et Kjærligheds-Forhold? Ja!« svarede jeg: »I hele Aar førend hiin Dag, da jeg mødte Laura, har ikke mindste Kjærtegn fundet Sted mellem mig og dette ulykkelige Fruentimmer, hvis Skjæbne jeg mod min Villie har fordærvet.« - »Gud være lovet!« raabte min Onkel: »Du vil da uden Vanskelighed indgaae mit førømtalte Vilkaar, at overlade mig Omsorgen for hende og Dit Barn?« - »Nei,« svarede jeg: »det vil jeg ikke.« - Min Onkel reiste sig hæftig, og gik taus op og ned ad Gulvet - »Hør mig rolig,« vedblev jeg: »hør mig, som en Fader, som 45 en Ven. Gud er mit Vidne at det blotte Syn af dette Fruentimmer er mig en Dolk i Hjertet. Jeg vilde ønske at jeg kunde lægge tusinde Mile imellem os. Men jeg har to Børn, som ere fastgroede til mit Hjerte. Hun er deres Moder - desværre! - Jeg kan ikke for Øieblikket rive dem fra hende, thi hun er syg og elendig. Maaskee ere hendes Dage snart talte. Jeg kan ikke overlade Omsorgen for Noget, der saa aldeles er *mit*, i nogen anden Haand end min egen, - end ikke i Deres, min Fader! - Himlen veed, hvad jeg har lidt for dette Forholds Skyld, Himlen veed, hvor høit jeg elsker Deres Datter. Jeg gav med Glæde mit hele Liv for en eneste Maaned, hvori hun var min. Der er intet, jeg jo med Glæde vilde offere for hendes Skyld, uden Eet; Eet er der, som er endnu meer end hun: min Overbeviisning, min Samvittighed, min Pligt, og min Kjærlighed til de Børn, for hvilke jeg skal staae Gud og Mennesker til Ansvar. Kunde jeg forlade disse, hvad Sikkerhed skulde jeg da give Dem, som Fader, for Deres Datters Fremtid?« - Min Onkel greb pludselig min Haand, og sagde: »Det er nok, Julius! Følg mig!« - Han tog sin Hat og Kappe og gik ud af Værelset. Jeg gjorde taus det Samme, uvis om hvad jeg skulde tænke. - Vi forlode Huset, og med bankende Hjerte fulgte jeg ham ind i Frue W s Huus. Han stillede mig lige for Laura, og sagde: »Min Datter! Den unge Broder, jeg engang bragte Dig, bringer jeg Dig idag som en Mand. Jeg har opfyldt dit Ønske, og med dobbelt Kjærlighed modtaget ham. Opfyld nu Du mit høieste Ønske, og omfavn ham som Din Brudgom.« - Jeg vil ikke prøve paa at beskrive Lauras eller min egen Overraskelse, saalidet som den yndige Blanding af jomfruelig Skræk og frembydende Kjærlighed, hvormed hun adlød sin Faders Befaling. - Min Henrykkelse var saadan, at det forekom mig, som om jeg ikke kunde overleve den. Jeg sammenlignede denne Aften med den foregaaende, og da syntes det mig, som om min Tilstand maatte ligne den, hvori en salig, fra Legemet befriet Sjæl befinder sig, ved at opvaagne til det nye og høiere Liv. Men ligesom der, efter Nogles Theorier om Aandevederen, endnu kan være Noget af de jordiske Lidelser og Erindringer, der ikke strax forlader os, saaledes stod ogsaa midt i min Lyksaligheds Paradiis Tanken om Lise og mine Børn, som den nagende Erindring fra Jordlivet, der drager det urolige Gjenfærd tilbage til den Skueplads for hans Lidelser, som han nys forlod.

Jeg veed ikke, om den Glæde, der paa denne Aften lyste af ethvert af 46 min Onkels Ord og Miner, var

Grunden til den lykkelige Forandring jeg troede at opdage hos ham; eller om Lauras dannede og milde Omgang havde virket saaledes paa ham i disse forsvundne Aar; men jeg fandt ham langt mere fri og aaben, end i fordums Dage. - Da vi gik, bad han mig følge et Øieblik hjem til sig. - Han gjorde mig endnu samme Aften en betydelig Pengeforæring, og jeg maatte love ham, allerede næste Dag at flytte tilbage, og indtage min gamle Plads i hans Huus.

Saasnart Lise var saa vel, at jeg, uden at befrygte nogen Fare for hendes Sundhed, kunde meddele hende en Nyhed, der maaskee kunde forvolde hende nogen Sindsbevægelse, underrettede jeg hende om min forandrede Stilling og om mit forestaaende Ægteskab med min Cousine. - »Vær saa god!« svarede hun koldt: »Du er hende saamænd vel undt. Men glem ikke Din Pligt mod mig og mine Børn!« -

Min Forlovehestid var meget kort. Min Onkel, som havde et stort Talent til at drive Alting med Hurtighed, lod i meget kort Tid en Etage i sin Gaard meget smukt istandsætte til os. Det var mig en ubeskrivelig Nydelse at være Vidne til den Glæde, hvormed Laura tog Deel i disse Indretninger. Hendes Fader havde allerede indført mig paa sit Comptoir og i sine Forretninger. Den Indkomst, han heraf tilstod mig, var rigelig. Desuden udbetalte han til Medgift med sin Datter en Deel af hendes Mødrene-Arv; den anden Deel af samme anbragte han saaledes, at Renterne deraf bleve hende udbetalte til hendes egne personlige Udgifter. Alt dette besørgede han med ligesaa stor Fornøielse, som Lethed. Alting var færdigt, og Bryllupsdagen bestemt. Den største Munterhed og den zittrende Forudfølelse af glad Festlighed herskede i vor hele Kreds.

Vilhelm S., som i nogen Tid havde været bortreist, kom nu tilbage, og ilede til mig med et misfornøiet og forvirret Udseende. - »Er det muligt,« raabte han, »at Du vil ægte Laura? - I Forhold som Dine vil Du modtage denne uskyldige Piges Haand? Du lever frisk væk med en Anden, som hun var Din Kone, har Børn, og er fræk nok« ..... Jeg afbrød ham: »O Vilhelm! tro mig! jeg føler dybt min Uværdighed, og ofte staaer denne Følelse som en Nemesis mellem mig og den englerene Pige, som jeg neppe tør nærme mig. Saa ofte er jeg nær ved at bekjende Alting for hende; men en billig Delicatesse holder mig tilbage. Jeg er ikke utro, jeg bedrager hende ikke, og jeg haaber, naar engang vor Kjærlighed ved lang Fortrolighed er bleven 47 dobbelt hellig, at jeg da tør sige hende Alt, og føre mine Børn for hendes Fødder. Hun er saa god, hun vil ikke forstøde enten dem eller mig.« - Vilhelm modsagde mig bittert og hæftigt. »Det er et stiltiende Bedrageri,« sagde han: »Laura er for god til at føres bag Lyset.« - Jeg maatte med dyb Smerte tilstaae, at Meget af hvad han sagde, var sandt. Reent ud tilstod han mig, at han lidenskabeligt elskede Laura, - en Tilstaaelse, som bedrøvede mig meget. - »Du er skabt til allevegne at gaae mig i Veien,« sagde han. - Til min Forundring kom han desuagtet i min Onkels og Frue W's Huus, og beherskede sig selv saa godt, at Ingen kunde mærke nogen Forandring paa ham.

Jeg havde imidlertid ogsaa paa min Side ordnet mine Anliggender. Jeg havde bestemt en vis maanedlig Sum til Lises Underholdning, og gjort Alt hvad jeg kunde, for at tilveiebringe noget mere Orden i hendes huuslige Tilstand, og et bedre Tilsyn med Børnene. Jeg benyttede mig til dette Øiemed af hendes huuslige og reenlige Naboerske. Dette Fruentimmers nøie Omgang med Lise blev mig ved disse hendes Egenskaber paa en Maade ønskelig, hvor meget den paa en anden var mig imod. Den var en rig Kilde til Fornøielse for Lise, men tillige ødelæggende for hendes Helbred; thi næsten hver Aften tilbragte hun inde hos denne Naboerske, i det Selskab, som denne modtog; eller hun gik ud med hende; og paa begge Maader brød hun bestandig den af Lægen udtrykkelig foreskrevne Diæt, der strengt forbød al Udsættelse for Forkjølelse, Nyden af hidsende Drikke, som Kaffe, Punsch og deslige, der bestandig vankede hos Naboersken. Saavel mine, som Lægens Formaninger bleve i denne Henseende aldeles uden Virkning. Jeg havde udtrykkelig betinget mig, at en paalidelig Tjenestepige skulde holdes til Børnenes og hendes Opvartning. De fleste Aftener fandt jeg dem nu alene i denne Piges Selskab, hvilket var meget behageligt, da jeg saaledes blev ene med dem. - Jeg forsømte ingen Dag at besøge dem. Jeg fortsatte min Fredriks Underviisning, og forsødede hans og den yngre Broders Liv med Alt hvad jeg kunde. Saaledes følte jeg, med Taknemmelighed mod min Skjæbne, hvor besynderligt den havde vendt sig til mit Bedste, og efter saa mange stormfulde Aar begyndte en stille Fred at husvale min Sjæl.

En otte Dages Tid forinden den bestemte Bryllupsdag kom jeg pludselig ind til Laura, og saa snart jeg kastede Øinene paa hende, saae jeg, at hun græd Ængstelig spurgte jeg om Aarsagen, og for første 48 Gang hørte jeg et kort og umildt Svar fra hendes Læber. Forgjæves bønfuldt jeg om at erfare Grunden til hendes ganske usædvanlige Sindsstemning. Hun var kjendelig forvirret, og paastod, at hun ikke havde grædt, men leed af en stærk Hovedpine. Hun greb den første bedste Leilighed til at forlade Værelset. I et Par Dage var det mig tydeligt, at hun kæmpede med sig selv, for at synes munter, medens hemmelige Tanker beskjæftigede hende.

En Aften, da jeg vidste, at hendes Tante var gaaet allene ud, for at besøge en Syg, erfarede jeg til min Forundring, at Laura ogsaa var ude. Jeg søgte hende inde hos hendes Fader; der var hun ikke. - Kort efter kom hun ind til ham, og sagde, at hun havde besøgt sin Amme, der beboede Kjælderen i det Huus, hvor Frue W. boede. Hun var denne Aften alvorlig, men mild, og Noget - som jeg kunde kalde forklaret, hvilede over hendes hele Væsen. Jeg vidste ikke, hvad jeg skulde tænke om alt dette. Naturligviis faldt det mig ind, at Vilhelm eller Rygtet maaskee havde forraadt min Hemmelighed for hende. Jeg besluttede, næste Dag at bryde overtvert, og see at faae Lys i denne Sag.

Jeg kunde neppe oppebie den næste Morgen for at ile til Vilhelm. Men man sagde mig i hans Logis, at han var reist paa Landet, og først kom hjem den næste Dag. Henimod Middag gik jeg efter Sædvane et Øieblik ind, at hilse paa min Brud. Hun var ene. Da jeg kom, reiste hun sig, og jeg saae, hun rødmede. Med sin eiendommelige Ynde sagde hun: »Det var just mit Ønske, at De i dette Øieblik maatte komme til mig; jeg vilde gjerne tale fortroligt med Dem.« - »Netop dette Ønske fører ogsaa mig til Dem, min bedste Laura!« svarede jeg, paa eengang glad og bange for den Samtale der forestod. - Hun bad mig sætte mig ved hendes Side. Jeg mærkede, at hun bestræbte sig for at faae Mod til det, hun havde at sige; hun skiftede Farve, og da hun, for at anvise mig min Plads, rakte mig Haanden, følte jeg at den skjælvede hæftigt. Jeg troer at jeg var ligesaa forvirret, som hun. Det var mig ikke muligt at indlede Samtalen. - Efter et lille Ophold var det, som om Laura samlede alle sine Kræfter, idet hun sagde med nedslagne Øine og skjælvende Stemme: »Til min Trøst vil jeg begynde med at sige, at jeg smigrer mig med at være Dem kjær. Og om jeg er saa lykkelig, saa beder jeg Gud at Deres Godhed for mig maa i dette Øieblik tale min Sag hos Dem, thi min Rolighed beroer paa, hvorledes De vil optage hvad jeg har at sige Dem.« - »O min Laura!« raabte jeg overrasket ved denne Begyndelse: »Tal! Befal over mig! Aldrig har Nogen elsket høiere end jeg elsker Dem, aldrig har Nogen klarere følt et qvindeligt Væsens høie Værdighed, end jeg føler Deres. Jeg veed, jeg fortjener Dem ikke, men i det Mindste har jeg Hjerter til at føle det.« - Laura saae paa mig med et noget beroliget Blik, og sagde alvorlig: »Har De ogsaa Tro og Tillid til mig? thi jeg føler, at jeg vilde troe Dem, om end hele Verden vidnede imod Dem; et Ord af Dem vilde være stærkere end alle andre Beviser. Kan De forsikre mig om det Samme?« - »Jeg haaber at kunne det,« svarede jeg, lidt frygtsom for en Prøve af denne Natur. - »Nu vel,« vedblev hun, og hendes Mod syntes at voxte, ligesaameget som mit aftog under hendes følgende Replik: »Jeg forsikrer Dem ved den Gud, for hvis Altar jeg haaber snart at skulle staae ved Deres Side, at jeg intet høiere Ønske kjender, end at henleve mit Liv med Dem, at der ikke er paa Jorden nogen Mand, der i mine Øine kan lignedes ved Dem. Men med alt det er det mig umuligt at give Dem min Haand, med mindre De som en Mand af Ære tilsværger mig, ikke at betragte mig som andet end en Søster, ikke at forlange mindste Kjærtegn, som jeg ikke i Andres Nærværelse kunde give en elsket Broder ..... Afbryd mig ikke, jeg

beder Dem. - Jeg kræver Gud til Vidne, at det ikke er af Ligeegyldighed, at jeg fordrer dette Løfte af Dem; nei, af høi Ærbødighed for det Baand, der skal forene os. Jeg kan ikke i dette Øieblik med et ganske frit rijerte tilhøre Dem, og jeg vil ikke fornærme Dem, ved at skjænke Dem en halv Hengivenhed - Spørg mig ikke videre! Viis mig saa stor en Tillid; og den Dag vil komme, da jeg skal løse Dem denne Gaade, og da er jeg ganske Deres.« - »Laura!« raabte jeg, som ude af mig selv: »Jeg troer at forstaae Dem, man har berøvet mig Deres Høiagtelse. De føler jeg er Dem uværdig.« - Mine Læber skjælvede, jeg kunde ikke sige Mere. - Laura saae forskrækket paa mig. - »Fat Dem!« sagde hun: »Jeg forstaaer Dem ikke. Jeg troede, ved min Fortrolighed at have beviist Dem min Høiagtelse.« - En Mistanke af en anden Art opstod hos mig. - »*Et frit Hjerter*,« havde hun sagt. - »Svar mig oprigtigt,« sagde jeg: »Elsker De mig ikke? O Gud! Kunde det være muligt at et andet Billede trængte sig mellem Dem og mig?« - Hun taug. - »Nei,« raabte jeg, »det er umuligt!« - »Jeg vil svare Dem,« sagde hun stille: »Jeg elsker Dem, ja jeg elsker Dem. Men et andet Billede trænger sig dog virkelig mellem Dem og mig. Der er et Menneske, som jeg ikke kan see i Øinene, en Erindring, som jeg ikke kan 50 blive fri for« ... »Laura!« udbrød jeg: »hvad siger De? Har De nogensinde elsket en Anden?« - Hun betænkte sig lidt og sagde undseelig: »Og om saa var, var jeg derfor strafværdig imod Dem?« - »O Gud!« udbrød jeg: »Saa er der ingen Uskyldighed paa Jorden!« ... »Uskyldighed?« gjentog hun fornærmet: »Jeg har intet at bebreide mig.« - Jeg stod som forstenet. Min egen Samvittighed tilraabte mig: hvad vover *Du* at sige? - Efter et lille Ophold vedblev hun med sagte Stemme: »Jeg har tænkt, at De var høimodig nok til at skaane en Følelse hos mig, som maaskee er overspændt, men som jeg saa lidet kan eller vil overvinde, at jeg hellere udsætter mig for min Faders Vrede, ja hvad mere er, for at bedrøve Dem og ham, end jeg fuldbyrder vor Forbindelse, uden dette Vilkaar imellem os.« - Hun greb min Haand, og sagde med en fortryllende Overtalelsesgave: »O Julius! Giv mig et saa stort Beviis paa Deres Tillid og Tro til mig! - Vær vis paa, jeg skal ikke være det uværdig! Det gjælder min Samvittigheds Fred. Giv mig Tid til at overvinde et Indtryk, som endnu er alt for levende. De kan ikke gjætte hvad jeg mener, men tro mig, den Dag skal komme da jeg skal staae reen og klar for Deres Øine.« - Hun holdt min Haand, hendes Øine lyste af en saa himmelsk Glands, de var fulde af Taarer. Jeg slog min Arm om hende, og trykkede hende til mig, uden dog at vove at berøre hendes Læber. - »Velan!« raabte jeg: »Ethvert Offer er ringe for Din Tilfredshed, forunderlige, ubegribelige Pige! Du skal stedse være hos mig, Du skal bære mit Navn, jeg skal haabe at vinde Dit hele Hjerter. Det er jo allerede mere end jeg er værd. Jeg er vant til at fornægte mig selv. Velan! jeg lover hvad Du forlanger.« -

Faa Dage derefter stod jeg for Altaret ved Lauras Side. Jeg kan ikke beskrive det Udtryk, hvormed hun løftede sine Øine mod det af de store Voxlys belyste Altarbillede, og derpaa fæstede dem paa mig, i det hun rakte mig Haanden. Der var en saa religiøs Begeistring, et saa sødt Sværmeri, et saadant Udtryk af Kjærlighed i hendes indtagende Ansigt, at jeg i dette Øieblik følte, at denne lille bløde Haand vilde trofast holde fast ved min gennem alle Livets Skjæbner, og enhver Sorg forsvandt ved denne Tanke.

Jeg havde allerede erfaret, at min Brud havde ladet indrette to eens meublerede Soveværelser ved Siden af hinanden; en Dør, der stod aaben, adskillede dem, og de havde desuden en forskjellig Udgang til en fælleds Corridor. - Jeg havde resigneret mig i denne Henseende, og glædede mig dog ved Forestillingen om, at det elskede Væsen 51 hvilede saa nær mit Leie. - Da jeg paa min Bryllupsaften kom op i mit Kammer, var

Døren til Lauras lukket, og jeg bemærkede desuden at den, inden jeg endnu var gaaet tilsengs, blev sagte, sagte lukket ilaas. Denne Lyd, som jeg siden hørte de fleste Aftener, var mig som et Dolkestik. Det kunde aldrig faldet mig ind at aabne denne Dør, men desuagtet var det mig afskyeligt at høre Laasen dreies om.

Dersom jeg sagde, at jeg i mine nye Forhold var lykkelig, saa var det usandt. Og hvis jeg sagde, at jeg var ulykkelig, var det ligeledes en Usandhed. Med Sandhed derimod kan jeg sige: at jeg havde lykkelige og høist ulykkelige Timer. Min søsterlige Hustrue var i mine Øine et Ideal af qvindelig Fuldkommenhed. Hendes hele Væsen var Kjærlighed. - Med denne omfattede hun alt, hvad der var saa lykkeligt at aande i hendes Nærhed Intet kunde lignes ved den trofaste Hengivenhed, den Opmærksomhed, hun viste sin Fader, sin Tante, og fremfor Alle mig selv. Hendes huuslige Dyder, hendes Skjonhedssands gjorde vort Huus til et behageligt Tilflugtsted for en lille Kreds af dannede og udmærkede Mennesker, som næsten hver Aften forsamlede sig der. Min Laura var Sjælen i vor Cirkel, uden at hun nogensinde fordrede mindste Hyldest, eller førte Ordet i vore Samtaler. Hendes Spøg var, hvad Spøg skal være, behageligt, opmuntrende, aldrig saarende; hendes Alvor var fuldt af Fornuft og dyb Følelse: En Gave til at trøste, at jævne Ubehageligheder udøvede hun stedse, og de mørke Luner, som endnu af og til gjorde min Onkels Omgang besværlig, forstod hun mesterlig at formilde. I et saadant qvindeligt Væsens Nærhed kan ingen Fortvivlelse eller fortærende Sindslidelse lettelig slaae Rødder. Heller ikke tilbragte jeg derfor nogen Dag uden at føle mig i hendes Straalers velgjørende Glands. Ofte følte jeg ligesom et Glimt af inderlig Kjærlighed til mig udlyse af hendes Miner, hendes Ord og Handlinger. Desuden maatte jo vort Forhold, som Ægtefolk, mangengang i Andres Nærværelse forskaffe mig Nydelsen af mange smaa, men dyrebare Fortroligheder: Vi sagde *Du* til hinanden, gik Arm i Arm ud sammen; og naar jeg kom hjem, rakte hun mig Haanden, undertiden sin Kind; mange huuslige Interesser maatte vi aftale med hinanden. Men paa den anden Side leed jeg af indre, skjulte Qvaler, og hvad der fremfor Alt piinte mig, var den gjensidige Forlegenhed og Mangel paa fortrolig Meddelelse, som fjernede os fra hinanden i de Timer, vi befandt os ene sammen. Ogsaa syntes vi begge at undvige disse, som vi under lykkeligere 52

Omstændigheder fremfor Alt maatte have søgt. Jeg kastede mig med største Iver ind i Forretningernes Strøm, og søgte deri deels Adspredelse, deels den Tilfredsstillelse at lette min Onkels Byrder, og glæde ham ved den Lethed, hvormed jeg gik ind i hans Planer og Anskuelser. Men neppe var jeg noget Øieblik overladt til mig selv, førend alle mine Tanker arbejdede sig trætte og matte paa at gjentage, og gruble over hiin ulykkelige Samtale med Laura. Jo mere jeg tænkte derpaa, jo klarere blev det mig, at en fordums Kjærlighed maatte have fundet Sted i hendes Hjerte i det lange Tidsrum fra vort første Bekjendtskab og til vort sildigere Møde. En Tilbøjelighed, tænkte jeg, der efterlader sig en Erindring, som fjerner hende fra den Ægtemand, hun selv siger at hun elsker, hvor sand, hvor dyb maa den ikke have været? Et Menneske, hun ikke kan see i Øinene, uden at vide med sig selv, at hun er ham tro, hvor høit maa hun ikke have elsket ham? Ja hun maa elske ham endnu, da hun hellere vil bedrøve mig end ham. Og hvem kan det være? Han maae jo leve i hendes Nærhed, da hun taler om at see ham i Øinene. - Min Mistanke vaklede mellem to Personer: Vilhelm S. og hendes Fætter, Søofficeren, Frue W's yngste Søn, der netop var kommen hjem i de Dage da jeg fandt Laura grædende. Denne Fætter var smuk og elskværdig, han havde udmærket sig ved militaire Bravoure, en saa farlig Adkomst til qvindelig Yndest! Han var Duus med Laura. Han viiste bestandig, hvor høit han skattede denne Cousine, og hun paa sin Side omgikkes ham med stor Godhed, og talte om ham med Varme. Vilhelm gav mig ogsaa Grund til Skinsyge. Jeg vidste af ham selv, at han elskede Laura, og jeg var bleven opmærksom paa, at han undertiden sagde hende et lille hemmeligt Ord, hvorved hun altid blev forlegen, skiftede Farve, og saae fortørnet paa ham. Kort sagt: To af de værste Furier, der kan fortære et Menneskes Sindsro: Uvished og Skinsyge, berøvede mig mangan Nats Søvn, og fordærvede mig mangan Dag. Dertil kom endnu Bekymring for mine Børn. Lises Hæftighed og Ufornuft tiltog med hver Dag. Jeg vil ikke engang regne de Udbrud af ondt Lune, for hvilke jeg selv var Gjenstanden, den Bitterhed, hvormed hun overøste mig for mit Giftermaal, med hvilket hun selv engang erklærede sig tilfreds. Jeg kom daglig, men da mine Forretninger og mine nye Forhold gjorde mig det umuligt at komme, som tilforn, hver Aften til en bestemt Tid, overraskede jeg hende ofte ved mit Komme, og blev da mangengang Vidne til de pøbelagtigste Skjænderier mellem hende og Pigen, ja 53 endog med den kjære Naboerske, og til den hæftigste Adfærd mod Børnene, især mod min Fredrik, hvem hun ikke allene slog og straffede for Ingenting eller for de ubetydeligste Feil, men endog søgte at forfærde med Bussemanden og alleslags Skrækkebilleder, hvormed hun ophidsede hans levende Phantasie.

En Aften hørte jeg allerede udenfor Døren, at min Yndling skreg og jamrede. Lise slog ham, truede ham med at Bussemanden var i Nærheden, og i det jeg aabnede Døren, raabte hun: »Der er han!« - Barnet foer som fortvivlet imod mig, og faldt besvimet i mine Arme. Stum af Skræk greb jeg ham, og søgte længe forgjæves at bringe ham tillive. Endelig slog han Øinene op, men det syntes, som han ledte efter sin Bevisthed Han stirrede vildt paa os, og kjendte os ikke. Lise havde under hele denne Scene skreget og hylet. Hun kastede sig over ham, rev sig i Haaret, slog sig for Brystet, og gebærdede sig som en Afsindig. Naboersken, den omtalte Capitaine, Pigen og endnu en Kone i Huset vare ilede til ved hendes Skrig. Jeg overlod Omsorgen for Barnet til disse Folk, og løb efter en Læge. Mit Hastværk forvoldte at jeg havde glemt min Overkjole. Det regnede og stormede. Den nærmest boende Læge var ikke hjemme, den næste laae syg. Uden at opholde mig løb jeg lige ud til Bredgaden til Doctor S. Jeg var saa heldig at træffe ham. Jeg tog paa Veien en Drosche, satte mig tilligemed ham ind i den med mine vaade Klæder paa, og gjennempidsket af den kolde Blæst kom jeg endelig ud til Christianshavn, og naede Lises Bolig. Min Fredrik var ganske

kommen sig, han laae i Sophaen, og saae Billeder. Men en ny Patient krævede hurtig Hjelp. Lise havde faaet et nyt Anfald af sin Blodstyrtning, meget hæftigere end det forrige. Det varede til ud over Midnat, inden Doctor S. med al sin virksomme Hjelp kunde faae det standset. Hun sank i en mat Søvn. Lægen forordnede et kjølede Middel for min Fredrik, og beroligede mig i Henseende til dette elskede Barn, og tog bort. Da jeg fulgte ham tilvogns, sagde han til mig: »Jeg beklager Dem, Hr. B. De er her i et meget ulykkeligt Forhold, især for en Mand der nylig har faaet sig en elskværdig ung Kone.« - Disse Ord gjorde det allerubehageligste Indtryk paa mit noksom oprørte Sind Jeg blev endnu en Timestid hos den Syge, og aftalte med Pigen og Naboersken Alt hvad der var fornødent for næste Dag. Min stakkels Dreng laae og sov. Jeg havde Møie med at rive mig løs fra de veemodige Følelser, hvormed jeg betragtede ham. Endelig ilede jeg hjem gennem Regn og Storm, med et endnu værre Uveir i mit eget Hjerte.

54

Jeg vilde snige mig ubemærket ind i mit Sovekammer, men idet jeg kom op ad Trappen, kom Laura ud fra vore daglige Værelser. Jeg forundrede mig over at hun endnu var oppe. Jeg fulgte med hende ind i Dagligstuen. Hendes Stemme og Mine syntes at røbe, at hun var fortrydelig paa mig, og jeg saae tydelig at hun havde grædt. Vi vovede ikke paa nogen af Siderne at spørge hinanden. Med et Slags Forfærdelse saae hun paa mine vaade Klæder og mit hele forstyrrede Udseende. - »Det er et gyseligt Veir!« sagde hun: »Du trænger til at drikke noget Varmt.« Med sine lette Fjed fløi hun ud af Døren, og kom strax tilbage med en lille Theekjedel Vand paa en Spiritus- Lampe, Glas og Punsch-Extract. Hun tændte selv Lampen; Tjeneren fulgte hende med tørre Klæder til mig. Hun sagde mig derpaa et kort Godnat, og forsvandt.

Jeg gik tilsengs uden at kunne finde Hvile. De foregaaende Optrin hos Lise, den Stemning hvori jeg havde fundet Laura, og som, idet den syntes at tyde paa en Mistanke imod mig, gav mig Stof til nye Betragtninger, stormede ind paa mine eensomme Tanker. Den hæftige Forkjølelse, for hvilken jeg havde udsat mig, den hede stærke Punsch, jeg havde nydt, alt Dette tildrog mig en Feber, der allerede den næste Dag gjorde mig det umuligt at være oppe, og inden tre Dages Forløb havde denne Sygdom saaledes forværret sig, at jeg laae i en bestandig Feberphantasie, der kun i enkelte lyse Øieblikke lod mig beholde den fulde Brug af mine Sandser. Dog havde Bevistheden, selv i mine værste Paroxysmer, ikke ganske forladt mig. Jeg kjendte dem, der omgave mig; især var det mig fuldkommen klart, at Laura var meget bedrøvet for mig, og kun sjelden forlod mit Leie. Jeg saae med Glæde, og vidste, at den omtalte Dør mellem vore Sovekamre stod aaben hele Natten. Jeg vidste ogsaa, at Laura, nogle faa Dage efter at jeg var bleven syg, havde været fraværende i et Par Timers Tid, for at besøge sin Tante der var upasselig. Jeg var utaalmaadig derover, og hun lovede kjærligt, ikke mere at forlade mig. Alt Dette var mig fuldkommen tydeligt, som ogsaa at der hver Nat vaagede en Sygevogterske hos mig, men at denne sad i en lille Garderobe ved mit Sovekammer, medens een af Pigerne, Tjeneren, eller undertiden den gamle G., afløste Laura, der altid, trods alle sin Faders og (i mine lyse Øieblikke) mine egne Formaninger, tilbragte en Deel af Natten ved min Seng, eller af og til stod op og kom nogle Øieblikke ind til mig. Min Phantasie var imidlertid bestandig opfyldt med tusinde 55 forunderlige Billeder og Forestillinger, hvoraf de fleste vare ængstelige og blandede med de Tanker, som i den sidste Tid havde behersket mig. Fremfor Alt gjentog sig den sidste Aftens Scener, min Fredriks Fare, min Forbittrelse mod Lise og min Medynk med hende. Meget foruroligede mig desuden den Tanke, at jeg havde lovet, den næste Dag efter hiin ulykkelige Nat at bringe hende Penge, hvortil hun i sin nærværende Tilstand trængte. Min Sygdom havde forhindret mig i at opfylde dette Løfte, og Urolighed derover havde fra samme Dag af særdeles plaget mig. Jeg forlangte flere Gange at tale med Vilhelm, for at bede ham udrette dette Ærinde for mig, men hver Gang han kom, forvirredes mine Tanker, saa han umulig kunde fatte min Mening.

I næsten fjorten Dage laae jeg saaledes. En Aften var jeg ved mig selv, men følte mig dog meget syg. Min Onkel og Laura vare hos mig. Jeg hørte da min Onkel paa det Indstændigste bede sin Datter om at skaane sin Helbred og unde sig Ro i denne Nat. Jeg forenede mine Bønner med hans. Tjeneren, som skulde vaage, var tilstede, Sygevogtersken havde indtaget sin sædvanlige Plads, og paa vore Forestillinger begav Laura sig til Ro. Min Onkel sagde mig med inderlig Kjærlighed Godnat, og jeg faldt ogsaa i et Slags urolig Søvn. Ud paa Natten vaagnede jeg i mine sædvanlige Feberdrømme. Dog saae jeg tydelig Lauras aabne Dør, og at Tjeneren sad og sov. Det forekom mig da, som Døren til Corridoren aabnedes, og vor gamle Huuslæge traadte ind Han nærmede sig min Seng, tog min Haand, følte min Puls, og sagde: »Jeg holder det for min Pligt at sige Dem, at De ikke kan leve. Hvis Noget ligger Dem paa Hjerte, da skynd Dem at ordne det, thi De har kun faa Dage tilovers.« - Derpaa gik han til den Dør, hvorfra han var kommen, og jeg saae med Skræk, at Døden, saaledes som man afbilder den, med sin Knokkelhaand aabnede den for ham udenfra, stak sit Dødningehoved frem, og med et fælt Griin bukkede for ham, og lukkede Døren efter ham, ligesom en Tjener. - Jeg vendte Ansigtet bort, og mødte et Syn af en modsat Natur. Laura kom sagte ud fra sit Sovekammer i sin natlige Dragt, indsvøbt i et stort hvidt Shawl. Jeg rakte Hænderne imod hende; hun kom hen til mig, og satte sig paa Kanten af min Seng. Jeg greb begge hendes Hænder, og sagde: »Den gamle Doctor var her, og sagde mig at jeg kun har faa Dage tilovers, inden jeg skal forlade Dig og Livet.« - »Nei!« udbrød hun: »Her har Ingen været, det er en Drøm.« - »Modsiig 56

mig ikke!« svarede jeg: »Jeg veed det bedre, Døden staaer der udenfor Døren, og venter paa mig..... O græd ikke, min Laura! Gjør mig ikke Livet altfor kjært, nu da jeg maa forlade det! Men lad mig benytte de kostbare Øieblikke; - lad mig lette mit Hjerte, ved at skrifte for Dig, min Elskede! - Og Du, løs Du mig den Gaade i Dit Forhold til mig, som Du lovede en Dag at løse mig; Dagene ere forbi for mig; lad mig nu nyde i Døden, hvad

jeg aldrig nød i Livet, en fortrolig Samtale med Dig!« - »Tal,« sagde Laura skjælvende: »Jeg skal svare som for Guds Ansigt. Han see barmhjertig herved i denne sørgelige Time!« - Med en Veltalenhed, en Kraft, hvorover jeg selv forundrede mig, udviklede jeg nu min hele Skjæbne, fra det Øieblik af, da jeg gjorde Lises Bekjendtskab, til denne Time. Jeg forklarede de Motiver, der havde ledet mine Handlinger, anklagede og undskyldte mig selv. Jeg græd ved at omtale mine Børn, og anbefalede dem til Lauras Kjærlighed og Omsorg. Med Taarer og hæftig Bevægelse hørte hun paa mig. Derpaa sagde hun: »O min Elskede! jeg har længe vidst Dit ulykkelige Forhold til Dine Børns Moder. Jeg kjendte det, inden jeg gav Dig min Haand. I det første Øieblik efter denne Opdagelse var det min Hensigt at bryde vor Forlovelse. Men vort Bryllup var nær forhaanden; min Fader var saa glad. Frygt for at bedrøve ham holdt mig først tilbage. Jeg overbeviiste mig om, at Du umulig kunde finde Din Lykke i hiin Forbindelse. Jeg vidste dog, Du elskede mig. Jeg elskede Dig høiere end mig selv. Jeg frygtede for at forstyrre Din Skjæbne, om jeg traadte tilbage, og besluttede at hellige mit hele Liv til at forsøde Dit. Dog var det mig umuligt at dele Dig med en Anden. Min Samvittighed, min Ærbødighed for Ægteskabets Hellighed modsatte sig en saadan Forening. Jeg besluttede at sige Dig Alt, men min egen Undseelse og den Hæftighed, hvormed Du svarede mig, da Du begyndte at forstaae mig, bandt min Tunge. Jeg gav mine Ord en Vending, som om jeg anvendte paa mig selv hvad jeg fra først af havde meent anderledes, og dette Indfald syntes mig en god Indskydelse, som en Følelse af Delicatesse strax burde have indgivet mig, skjøndt det smertede mig at lade Dig blive i den Tro at Kjærlighed til en Anden fjernede mig fra Dig, thi Gud er mit Vidne, at jeg har elsket Dig, fra jeg var et Barn, og aldrig kan elske nogen Anden. Du er min første, min eneste, min sidste Kjærlighed Jeg har liidt meget ved den bittre Tanke, at Du dog maaskee var mig utro, at Dit Hjerte maaskee endnu hængte ved Din første Elskede. Naar Du gik 57 ud om Aftenen, tænkte jeg, at Du var hos hende; saa lukkede jeg mig inde, og græd. O Gud være lovet! nu veed jeg, at Du har været mig tro, og kun har elsket mig.« - Hun bøiede sig ned til mig, omfavnede og kyssede mig. Ihvor salig jeg var i dette Øieblik, vovede jeg dog ikke at modtage hendes Kjærtegn. »Min Laura! vogt Dig!« sagde jeg: »maaskee er min Sygdom smitsom. O Gud! om Du blev syg og døde!« - »Ak!« udbrød hun: »hvad kunde jeg ønske høiere end at døe med Dig? Men Du kan ikke døe fra mig. Lev, min Julius! Lev for min stakkels Fader, for mig, for Dine Børn!« - Det forekom mig nu, at mine to kjære Drenge stode ved min Seng; at Laura løftede dem op til mig, og lagde mig een i hver Arm. I det Samme udfoldede hun to store, hvide Vinger, som hun, idet hun bøiede sig over mig, udbredte over mig og Børnene, og hendes Hoved omgaves af en Glorie, for hvis Straaler jeg maatte lukke mine matte Øine; men fra de hvide Vinger udgik en Kjølighed, lig den, som Luften og Havet udaandede paa hiin varme Sommeraften, da jeg, efter sex Aars Forløb, første Gang gjensaae hende. Min Feberhede forsvandt, en Duft omgav mig, som syntes at gyde nyt Liv i mine Aarer, og en sød balsamisk Søvn nedsænkte sin Valmue over mig. Jeg vaagnede først langt ud paa den næste Formiddag. Jeg var fuldkommen ved mig selv, og følte intet Spoer af Sygdom, uden en Mathed, der slet ikke var ubehagelig. Laura og min Onkel, ogsaa den gamle G., stode ved min Seng. Vor gamle Læge sad, og holdt min Haand. Han følte min Puls, ligesom mit natlige Syn havde viist mig ham. »Der er slet ingen Feber mere,« sagde han: »Nu er al Fare forbi.« Med disse hans Ord gav Laura et Glædesskrig, og kastede sig med frembrydende Taarer i Lægens Arme, der selv meget rørt syntes at dele de Omstaaendes Henrykkelse. Den forrige Nats Begivenheder stode strax for mig. »Var det en Feberdrøm?« sagde jeg ved mig selv: »Nei, det var alt for levende. Var De her inat, Hr. Doctor?« spurgte jeg. Lægen benægtede det »Jeg maa da vel have drømt det,« vedblev jeg: »Jeg synes, De var her, og sagde til mig, at jeg kun havde faa Dage tilovers.« - »Vor Herre bevares!« svarede han: »Begaaer jeg saadanne Dumheder i mine Patienters Drømme? Nei saa bedrøvelige Tanker have været langt fra mig. De har jo rigtignok været meget syg, men jeg har dog bestandig havt godt Haab, og Gud skee Lov! det har ikke beskæmmet mig.« - »Var Du heller ikke hos mig inat, kjære Laura?« spurgte jeg. »Det vil jeg ikke haabe,« udbrød min Onkel: »Laura lovede mig at holde sig rolig, 58 og hvile inat.« - Hun svarede: »Jeg har ogsaa hvilet inat, og saa sødt, som aldrig før.« - Det var da Altsammen en Drøm, tænkte jeg; og da jeg ogsaa ved nærmere Eftertanke overveiede det meget Phantastiske: Knokkelmanden, Lauras Vinger, mine Børns Nærværelse, og deslige, som havde blandet sig i disse Forestillinger, saa indsaee jeg, at det Hele var een af de mange Feber-Phantasier, som i denne Sygdom havde beskæftiget mig. Desuagtet gjentog jeg i mine Tanker med en usigelig Nydelse min Scene med Laura. »En Drøm,« tænkte jeg, »indeholder jo mangan Gang den Virkelighed, som vi med vaagne Sandser forgjæves søge. Lauras Forhold imod mig kan godt forklares paa denne Maade, der aldrig tilforn er falden mig ind. Jeg vil holde mig til denne Forklaring.« - Og virkelig denne Feberdrøm indgjød mig nyt Mod, og medvirkede betydeligt til den Hurtighed, hvormed jeg gjenvandt min fuldkomne Sundhed.

Ingen Tid er saa behagelig, som en Reconvalescents under lykkelige Omgivelser. Det er, ligesom om Livet, der var ifærd med at forlade os, vendte tilbage, som en Elsket efter en Forsoning, for med fordoblet Fortryllelse at lade os føle sit Værd Under denne lykkelige Periode gjorde Laura Alt for at fordrive mig Tiden paa en behagelig Maade. Hun læste for mig, spillede paa Guitar og sang mine Yndlingsange. Hendes hele Væsen var besjælet af saamegen Glæde, saamegen Kjærlighed, at jeg velsignede den Sygdom, der bragte mig en saa lykkelig Tid

Uagtet min Tilstand hver Dag blev bedre, var Laura ikke at bevæge til at tage Deel i mindste Adspredelse. Den eneste lille Forandring, hun undte sig selv, var den: at hun ofte mod Aften tilbragte et Par Timers Tid hos sin Tante, der boede kun to Huse fra vort, medens hun tillige besøgte sin Amme, for hvem hun bar stor Godhed

Samme Dag jeg havde faaet min Fornufts Brug tilbage, lod jeg Vilhelm komme til mig, og bad ham gaae til Lise med en Sum Penge, som han selv maatte udtage af mine Gjemmer. Han kom snart igjen, og sagde mig, at Lise havde modtaget Pengene, men tilføiet, at hun aldeles ikke havde været i nogen Forlegenhed, da hendes Brodersøn, en Sømand, som var kommen tilbage fra en lang Reise, havde forsynet hende rigeligt med hvad hun behøvede. Det forekom mig, som han bragte mig dette Bud med en kjendelig Forlegenhed Jeg blev bange for, at der var tilstødt mine Børn noget Ondt, som han vilde skjule for mig. Men da jeg yttrede dette for ham, svarede han: »Hvor 59 kan Du falde paa Sligt? Nei tvertimod, Børnene blomstre som Roser, men Moderen er meget svag. Dersom jeg forresten seer forlegen ud, som Du siger, saa er det kun en tosset Undseelse over at møde Din Kone, naar jeg kommer fra at have gaaet et saadant Ærinde for Dig.«

Saasart jeg havde Lægens Tilladelse til at gaae ud, var min første Gang til mine Børn, der med Jubel modtog mig. Jeg fandt Lise meget svag. Hun sad mat og bleg i Sophaen, men var langt mildere, end hun pleiede. - Hun sagde: »Naar Nøden er størst, er Hjelpen nærmest. Vi kunde ikke begribe, hvor Du var bleven af Men tre Dage efter at Du sidst var her, saa sendte Vorherre min Brodersøn Henrik, som er tredje Styrmand, og har faret paa de lange Reiser siden han var ganske lille. - Han kom nu saa kjærligt og saa godt, og gav mig Penge og sørgede for mig paa alle Maader. Han sagde mig at Du laae syg, det havde han hørt af sin Capitain. Derpaa gjorde han igjen en lille Reise, og vi saae ham ikke i tre Uger. Men nu er han igjen vendt tilbage, og kommer her af og til om Aftenen. Han bringer mig mange rare Ting til min Vederqvægelse, og har al Omsorg for mig, hvilket kommer godt tilpas, da Madamen derinde er paa nogen Tid reist til Fyen, til sin Søster. Men Henrik er min Trøst og ogsaa Børnenes. Mod dem er han saa god. Og det er en Dreng som kunde være Præst! Han læser Guds Ord for mig, og taler for sig, som en Engel.« - Jeg takkede i mit Hjerte den velvillige, ærlige Sømand, og bad Lise om at gjøre mig bekjendt med ham, hvilket hun lovede.

En Maanedstid gik saaledes hen hvori jeg vel bemærkede, at Lise blev bestandig svagere, og ofte maatte holde Sengen, men jeg formodede dog ikke nogen nær forestaaende Fare, da hun spiste og drak med Appetit, ja endog var langt muntrere og meget blidere end før. Engang sagde hun til mig: »Min Brodersøn var her iaftes, og vi kom til at tale om Dig, og den megen Uret, jeg syntes, Du havde gjort mig; men saa tog han Dig ivrigt i Forsvar, og sagde, at det var mig som havde Uret imod Dig, og at han i Dit Sted ikke vilde holdt det ud. Saa forklarede han det nu for mig med saadanne deilige Ord, at man ikke skulde troe, de kunde ligge den unge Dreng paa Tungen. Jeg kan vel ikke saa ganske fatte det, men ifald jeg har gjort Uret imod Dig, saa beder jeg Gud og Dig om Forladelse.« - Disse Ord bevægede mig meget. Den gode Sømand havde jeg imidlertid ikke endnu kunnet træffe, thi i Almindelighed besøgte jeg Lise om 60 Formiddagen, deels fordi hun da befandt sig bedst, deels fordi det hændte sig, at min Onkel og jeg i denne Tid vare meget beskjæftigede med en høist interessant Proces, der gjorde bestandige Sammenkomster nødvendige med flere Personer, hvis Forretninger bedst tillode disse at samles om Eftermiddagen og Aftenen.

En Gang kom en Mand for at tale med mig i denne Anledning, ligesom min Familie og jeg vare staaede fra Middagsbordet. Jeg bad ham træde ind i et Cabinet ved Siden af Daligstuen, hvortil Døren stod aaben. Der blev imidlertid serveret Gaffe. Laura og Vilhelm S. sadde ved Caffebordet. Min Onkel traadte ind til den Fremmede og mig. Jeg sad just saaledes at jeg i et Speil kunde see dem, som opholdt sig i den anden Stue, og med Forbauselse bemærkede jeg, at Vilhelm med en vis Forsigtighed fremtog en Billet, som han leverede Laura, idet han, mod al Sædvane, kyssede hendes Haand til Afsked Laura, som nu var ene, aabnede Seddelen, læste den, og medens hun holdt den i sine foldede Hænder, hensank hun i dybe Tanker. Derpaa sprang hun pludselig op, saae ind ad den aabne Dør til mig, betydede mig ved Tegn, at hun gik ind til sin Tante, og forlod Værelset.

I det første Øieblik tabte jeg Sands og Samling ved dette Syn, og min Onkels og hans Clients Tale til mig susede for mine Øren, uden at naae mine Tanker. Men en bedre Stemme vaagnede efterhaanden i mit Bryst. »Nei!« tænkte jeg: »Det være hvad det vil, saa er hun uskyldig. Jeg vil holde fast paa min Tro om hendes høie Værd. Intet er vissere end dette. Men spørge hende ærligt og frit, naar hun kommer hjem, det vil jeg.«

Den Fremmede gik, og ligesom for at flye alle onde Tanker, gik jeg ind paa Comptoiret, og satte mig med Iver til at arbejde i den omtalte Sag. Det Comptoir, hvori jeg arbeidede, var et lidet Værelse ved Siden af det større, i hvilket G. og endnu en Medhjælper pleiede at befinde dem. I dette Øieblik var der Ingen. Med Eet blev jeg forstyrret af en hæftig Ordvexling i det ydre Comptoir. Jeg kjendte min Onkels Stemme, der syntes qvalt af Vrede, medens den gamle G. bønligt tilraabte ham: »Kjæreste Hr. Principal! kom til Dem selv! For Guds Skyld, for min Skyld, ti stille! Skal jeg forbande mig selv for min Fortrolighed til Dem? Hun er falden; men De er Fader, led hende tilbage paa rette Vei, og skaan Hr. Julius; tænk paa, at han nylig har været saa syg!« - Han holdt min Onkel tilbage med sine svage Kræfter, da jeg hastig traadte frem, og spurgte forfærdet, hvad alt dette 61 betydede? - Min Onkel kastede sig med rasende Hæftighed om min Hals, og raabte med blege skjælvende Læber: »Tilgiv mig, min Søn! jeg har draget Dig med i min Ulykke; jeg har bundet Dig til min falske Hustrues Datter. Du er forraadt, som jeg var det!« - Mine Knæe skjælvede, jeg maatte sætte mig ned - »Hvoraf veed De«..... var Alt hvad jeg kunde fremstamme. - Den gamle G. nærmede sig mig, krumbøiet med foldede Hænder, som han rakte imod mig. »Min kjære, kjære Julius!« sagde han halv sagte: »Det er min Kjærlighed til Dem, min Sorg over at De blev bedragen, som bevægede mig til at opdage for Hr. B.«..... »Ja!« raabte min Onkel: »vor ærlige G. har udspeidet, at Laura, hvergang hun foregiver at have

været hos sin Tante, blot gaaer ind i hendes Huus, men kommer strax ud igjen, klædt i Mandfolkeklæder, og gaaer alene i Tusmørket, Gud veed, hvorhen; derpaa kommer hun iilfærdig tilbage, klæder sig om hos Tanten eller Ammen, jeg veed ikke, hos hvilken, og kommer saa hjem, som om Intet var passeret. Forbandet være hele det letfærdige, falske, troløse Kjønl! Ikke Een iblandt dem er reen! ikke Een!« - Han sprang op, og raabte: »Følg mig, min Søn!« - »Hvorhen?« spurgte jeg, neppe mig selv mægtig. - »Ind til Frue W.,« svarede han: »Dersom vi vilde taale en saadan Fornærmelse, da fortjente vi den. Kom med, eller jeg gaaer ene.«

Jeg fulgte, mekanisk, kunde jeg sige, thi Alting løb rundt med mig, jeg kunde ikke samle mine Tanker. - Frue W. var ene, hun forbausedes ved at see vor Tilstand, over at høre min Onkels hæftige Spørgsmaal og Anklage. Med en imposant Rolighed svarede hun: »Hvor Laura er, veed jeg ikke, men hun være hvor hun vil, saa er hun paa Ærens og Pligtens Vei. Gaa og udspeid hendes Hemmelighed; derom beder jeg Dem Begge! Lad enhver Skygge forsvinde, thi hendes Handlinger vil taale Lyset, derom er jeg overbevist, og det burde hendes Mand og Fader ogsaa være.« Disse Ord berørte en sympathetisk Tone i mit Hjerte. Jeg greb Frue W's Haand, kysede den, og sagde: »Min bedste Tante! De bringer mig til mig selv. Ja jeg vil troe paa Lauras Uskyldighed« - »Jeg ikke!« raabte min Onkel: »Jeg kjender det Blod, som flyder i hendes Aarer. Hvem saae mere uskyldig ud end Deres Søster?« - »Ak, lad de Døde hvile,« svarede Fru W., og forlod Værelset. - »Lys vil jeg have,« raabte min Onkel, og fløi ned til Ammens Værelser i Kjælderen. Jeg fulgte. Konen var ude, men hendes Datter, en ung Pige, blev meget forskrækket ved min Onkels Tiltale, 62 aabnede et lille Kammer, og sagde: »Der ligger jo Fruens Klæder; jeg har ikke rørt dem.« - »Og i hvilke Klæder er hun da gaaet ud? Og hvor er hun gaaet hen?« - »Hun gik i de Mandsklæder, hun pleier at gaae i,« sagde Pigen grædende. - »Men hvor er hun?« - skreg min Onkel, ganske rasende: »siig det, eller jeg dreier Halsen om paa Dig.« - »Gud være os naadig!« raabte Pigen: »hverken min Moder eller Nogen veed, hvor hun gaaer hen, uden maaskee den Herre, som første Gang gik og ventede paa hende her udenfor.« - »Den Herre?« udbrød min Onkel: »hvem var det?« - »Det var Lieutenant S.,« sagde hun ganske ubekymret: »De kjender ham jo nok.« - Nu blev det sort for mine Øine, og jeg veed næsten ikke mere hvad der skeete, førend vi stode ved Vilhelms Dør. Han sad ganske rolig og læste. Min Onkel, næsten aandeløs af Harme og Anstrengelse, krævede sin Datter af hans Haand, og paastod, at hun var hos ham. Vilhelm saae ud, som han tabte Næse og Mund Jeg sagde Intet; jeg var som bedøvet, og stod maalløs, som en Støtte. Vilhelm saae paa mig med et Slags Forfærdelse og Medlidenhed. Han gjorde nogle Spørgsmaal. Derpaa sagde han langsomt: »I Mandsklæder? Alene? .... Her er hun ikke, men følg med mig, saa troer jeg at kunne vise Dem hvor hun er.«

Disse Ord sagde han med en bevæget Stemme. Vi gik alle Tre uden at vexle et Ord, og toge Veien ad Christianshavn. En Anelse greb mig, i det jeg gik over Knippelsbro, hvor den klare Maane speilede sig i Vandet. Det var, som om dens Lys tændte et Lys i min Sjæl, som blev klarere og klarere, jo mere vi nærmede os Lises Bolig. Vi stode nu ved Døren. Vilhelm vilde ringe. Jeg greb hans Arm. »Lad være!« sagde jeg: »Til denne Dør bærer jeg en Nøgle hos mig.« - Min Onkel studsede. Dog fulgte han os ind i Huset. - »Vi maae gaae sagte,« sagde Vilhelm: »Her er en Syg.« Vi listede os op ad Trappen, og traadte ubemærkede ind i Stuen. Den var ganske mørk, men fik et svagt Lys fra Lises Soveværelse, hvortil Døren stod aaben. Vort første Øiekast vilste os, hvad jeg alt havde gjættet: Laura, klædt som en ung Sømand, i en blaa Trøie, med et broget Silketørklæde, løselig slængt over den hvide Hals, og med en guul Straahat, som kun halvt skjulede de dunkle Lokker, sad midt i det oplyste Værelse ved Bordet, og læste høit for den blege Syge, der laae i Sengen med foldede Hænder. Min Johannes sad paa hendes Skjød, med sit Hoved lænet til hendes Skulder, som om han sov. Ved hendes anden Side stod min Fredrik, tæt klyngende sig til hende, med sin Arm om hendes Hals, og sine 63 Øine fæstede paa hendes Læber, som om han vilde sluge hvert Ord. Vi stode ganske stille, næsten uden at turde drage Aande, og hørte hende læse Følgende: »Og de gik ind i Graven, og saae et ungt Menneske sidde ved den høire Side i et langt, hvidt Klædebon, og de forfærdedes. Men han sagde til dem: Forfærdes ikke! Hvi lede I efter den Levende blandt de Døde? Han er opstanden, han er ikke her. See, der er Stedet hvor de lagde ham.« En Følelse af stille Andagt greb os uvilkaarligt. Min Onkel foldede sine Hænder. Vilhelm sagde sagte: »Det er Opstandelsens Evangelium, som hun læser for den Døende.« - Taarerne randt mig ned ad Kinderne. - Jeg troede at see det himmelske Sendebud i Skikkelse af en ung Mand sidde i Graven, og forkynde Udødelighedens Trøst. Den Syge havde lukket Øinene, og var falden i en sagte Søvn. Laura taug. Min Fredrik klyngede sig fastere op til hende, og sagde: »Opstanden! Fætter Henrik, sagde du *opstanden*? Kan vi opstaae efter Døden?« - Hun saae kjærligt paa ham, og svarede: »Vi haabe det.« - »Troer Du det?« vedblev han, og saae hende troskyldig ind i Øinene. - »Ja jeg troer det,« svarede hun med en Stemme, hvis stille skjønne Begeistring intet Ord kan udtrykke. - Hendes Fader blev saa henreven af dette Udtryk, at han uvilkaarligen udbrød: »Ja! Du har Ret til at troe det.« Laura foer sammen. - Fredrik kom løbende ind, og raabte til hende: »Her er Fader!« Hun reiste sig langsomt, lagde den lille sovende Johannes paa hans Seng, og kom ind til os. Min Onkel greb hende i sine Arme; jeg kastede mig maalløs for hendes Fødder. »Det er Fætter Henrik,« sagde Fredrik forundret. Hun rakte mig kjærligt Haanden og hviskede: »For Alting, staa op, og siig intet Ord.« Jeg kastede et Blik ind i Sovekamret. »Er her nogen Fremmed?« spurgte jeg. - Hun førte mig ind i Kammeret, pegede mod Lises Seng og hviskede sagde: »Ja en høitidelig, alvorlig Fremmed, hvem vi alle engang ville lære at kjende.« - I det Samme udtog hun af sin Vest en Billet, som hun neppe havde lagt i min Haand, før jeg strax begreb, at det var den, som Vilhelm havde leveret hende. Den var med Udskrift til ham, og lød, som følger: »Efter Din Begjæring lader jeg Dig herved vide, at min omtalte Patientinde paa Christianshavn neppe vil overleve den næste Nat. Din hengivne Broder.«

Laura tog min Haand, førte mig hen for Lises Seng, og forlod mig, som for at hente Noget. - Jeg stod taus, og betragtede dette allerede af Dødens Haand berørte Ansigt, engang en Gjenstand for min 64 Beundring og Ømhed, siden for min Modbydelighed. Nu var det blegt og roligt, og erindrede mig om hine tidligere Følelser. »Tilgiv mig!« hviskede jeg sagte: »tilgiv mig min Vildfarelse! Jeg meente det godt!« - Jeg tog hendes Haand. - Hun slog Øinene op, og sagde: »Godnat! lad mig sove i Fred!« - Laura var imidlertid kommen tilbage. Hun bød den Syge et Bæger. Lise drak nogle Draaber, trykkede, idet hun berørte Bægeret, Lauras Haand, og sagde: »Gud signe Dig!« Derpaa lukkede hun Øinene, og faldt tilbage i sin Dvale. - Jeg fulgte Laura hen til Vinduet, og sagde med sagte Røst: »Min Laura, jeg staaer for Dig som en Synder. Lov mig, ikke at dømme mig uhørt, men tillad, at jeg under fire Øine maa bekjende Alting for Dig. Maaskee vil Du da undskylde og tilgive mig.« - »Kjære Julius!« svarede hun: »Det har Du gjort! Erindrer Du ikke vor Samtale den Nat, Du var saa syg?« - »O Gud!« udbrød jeg: »Hiint lykkelige Øieblik, var det da ikke et Spil af min Phantasie? Har virkelig en saa velgjørende Sandhed blandet sig i min Feberdrøm? De søde Ord, som løde fra Dine Læber« ..... »Kom fra mit inderste Hjerte,« sagde Laura, afbrydende mig: »Men Intet mere herom i dette Øieblik! Imorgen sees vi. Tillad mig at blive her i Nat!« - »Hvorledes?« udbrød jeg: »Du vil blive her alene?« - »Nei,« svarede hun: »Pigen vaager tillige med mig.« - Forgjæves bad jeg om at maatte gjøre hende Selskab. Hun erindrede mig om min nylig overstandne Sygdom, og bad mig med saa megen Ømhed om at skaane min Helbred, at jeg maatte give efter. Jeg gik endnu et Øieblik hen for Lises Seng. »Far hen i Fred!« hviskede jeg, og forlod Kammeret. I den forreste Stue sad min Onkel med Fredrik paa sit Knæ. »Jeg er Din Bedstefader,« sagde han til Drengen: »Du skal komme hjem til mig. Vi skal lege sammen.« -

Vi sagde nu Laura Godnat, og fjernede os. Min Onkel gav strax en nyt Beviis paa sin indre Sjæleglæde, ved at give Pigen, der lyste os ned, saa store Drikkepenge, at hun tabte Lyset af Forundring. Paa Hjemveien gav han Almisse til alle de Fattige, vi traf paa vor Vei. Forresten talte han intet Ord, og vi Andre heller ikke. Da vi kom til et Sted, hvor Vilhelms Vei skilte sig fra vor, vilde han forlade os, men min Onkel forhindrede det, og bad ham følge hjem med os. - »I den bedste Viin fra min Kjælder,« sagde han, »ville vi drikke min Datters Skaal med hinanden.« - Den gamle G. kom med en ængstelig Mine ud mod os, saa snart vi vare traadte ind i Porten; men neppe saae han min Onkels Ansigt, førend ogsaa hans Mine opklaredes. »Giv mig 65 Haanden, gamle trofaste Ven,« raabte min Onkel, »og hjælp mig at helligholde en lille Fest til min herlige Datters Ære.« - Han kaldte paa sin Tjener, der havde erhvervet sig et eget Talent til at udrette Alting efter sin Herres Ønsker, og meget snart var et festligt lille Bord dækket, og en nydelig Anretning bragt tilveie.

Da nu min Onkel, Vilhelm, den gamle G. og jeg sad sammen ved Desserten, og den ypperlige Viin havde aabnet vore Hjerter, spurgte jeg Vilhelm, hvoraf han vidste, at Laura var hos Lise? - »Det synes virkelig,« sagde jeg smilende, »som om Du var min Kones Fortrolige.« - »Saamænd,« svarede han: »En Confidants utaknemmelige Rolle har jeg rigtig spillet her i Huset. Baade Mand og Kone have ladet mig gaae deres Ærinder, uden at være mig meget hengivne for min Umage. Ogsaa maa jeg tilstaae, at jeg just ikke staaer med Palmer i Hænderne ved denne Leilighed.« Paa vore indstændige Bønner tog han Ordet og sagde:

»Hvad jeg har at fortælle, begynder med et Slags Skriftemaal: Du veed selv, Julius, og Du veed det af min egen Mund, at jeg elskede Din forlovede Brud, og fandt det afskyeligt, at hun skulde binde sin Skjæbne til Din, uden at vide den Forbindelse, hvori Du levede med en Anden. I min Fortvivlelse herover, havde jeg, uden dog egentlig at have nogen Plan, en Samtale med Laura, hvori jeg halweis tilstod hende min Kjærlighed, og i det Anfald af Skinsyge, som hendes Ord ved denne Leilighed opvakte hos mig, fortalte jeg hende Din Ungdoms Historie, som Ingen kjendte bedre end jeg, der allerede dengang var Din Fortrolige. Men neppe var denne Beretning undsluppen mine Læber, før jeg inderlig fortrød hvad jeg havde gjort, thi Synet af Lauras Smerte derover hævnede i dette Øieblik den Synd jeg havde begaaet mod min Ungdomsven. Et Par Dage efter sagde hun til mig at hun med egne Øine vilde see Dine Børn og deres Moder. Jeg forestillede hende, hvilket Optrin et Besøg af hende vilde forvolde i Lises Tilflugtssted, hvilket Indtryk en saadan Begivenhed vilde gjøre paa Dig. Hun svarede, at hun naturligviis vilde være ukjendt. »Vi have her i Huset,« sagde hun, »en Sømandsdragt, som min Fætter i sin Opvæxt har brugt paa en Maskerade. Den kan jeg let forskaffe mig ganske ubemærket.« En hemmelig Gang med Laura var alt for piquant for mig, til at jeg skulde forsømme en saadan Leilighed. Vi aftalte altsaa det Fornødne, og næste Aften fulgte jeg hende i hendes Forklædning ud til Lise, hos hvem jeg udgav mig for en yngre Læge, 66 som min Broder, der havde Forfald, sendte i sit Sted, og bad om Undskyldning, fordi en ung Sømand, der skulde vise mig til en anden Syg, var fulgt mig derind Mit gamle Bekjendskab til Lise havde været flygtigt, og saa mange Aar vare henrundne, siden vi saae hinanden, at jeg stolede paa at hun ikke vilde gjenkjende mig. Dette var ogsaa Tilfældet. Hun antog mig for den, jeg udgav mig for, men modtog mig med en Strøm af Skjældsord paa min Broders Vegne, der havde fortørnet hende med Noget, jeg veed ikke hvad Laura stod halv frygtsom, halv forundret ved dette Optrin. Hun gik hen til Børnene, omfavnede dem, og jeg saae at hun tørrede sine Øine. Da Lise endelig havde udraset, nærmede hun sig til hende, og indledede en Samtale. Laura gjorde hende adskillige Spørgsmaal om hendes Befindende, og spurgte, om hun slet ingen Paarørende havde. Jeg lagde den Gang ikke synderlig Mærke til denne Samtale, med siden erindrede jeg at Lise fortalte hende, at hun i Jylland havde en Broder, hvis Søn var Søfarende, og at denne Sidste for syv Aar siden, som en tiaars Dreng, havde besøgt hende her i Kjøbenhavn; siden havde hun ikke seet ham. Jeg husker ogsaa nu, at denne Brodersøns Navn blev nævnet. - Paa Hjemveien sagde Laura: »Det er dog ganske umuligt, at Julius B. kan finde sin Lykke i denne Forbindelse.« - »Sin Lykke?« svarede jeg: »Nei tvertimod, jeg veed

vidst, at han er meget ulykkelig derover, men desuagtet forbliver han dog i den.« - »»Af Godhed,« svarede hun: »»af Pligt, af Kjærlighed til sine Børn.«» Hun sagde intet Ord mere, og jeg bemærkede, at hun hele Veien hjem var meget adspredt. - Faa Dage efter blev hun Din Kone, og ikke med mindste Tegn, mindre med Ord, berørte hun nogensinde den omtalte Sag. - Rigtignok fristede den Onde mig et par Gange til at slaae paa denne Streng, men hun straffede min Udelicatesse med sin Unaade, og allerede for lang Tid siden var følgelig alt det Forefaldne glemmt. Men da jeg i Din Sygdom gik et Ærinde til Lise, frapperede det mig hvad hun fortalte om den unge Sømand, og det faldt mig ind, at denne velgjørende Brodersøn hverken var mere eller mindre end den unge Frue B. Hvis jeg derfor - som Du paastod - saae forlegen ud ved denne Leilighed, saa var det, fordi denne Idee beskjæftigede mig. Jeg styrkedes endnu mere deri for et Par Dage siden, da Din Kone sagde til mig: »»Jeg veed, at den Person som vi engang besøgte sammen, er meget slet, jeg troer vist, at hendes Endeligt er nær. Viis mig den Tjeneste at spørge Deres Broder, som er hendes Læge, hvad hans 67 Mening er om hendes Tilstand«» - Den forlangte Underretning bragte jeg hende endnu idag, og da jeg saae Dem, Hr. B., og min Ven Julius komme op til mig i en saadan Sindsforfatning, som den hvori de begge befandt dem, begreb jeg Sammenhængen, og tog ikke i Betænkning at forraade en Hemmelighed, som maatte gjøre Dem ligesaa lykkelige, som deres Mistanke gjorde Dem Ulykkelige.«

Vi takkede ham begge for hans Meddelelse. - Min Onkel sagde: »Aldrig glemmer jeg det Syn, De viste os.« - »Jeg ikke heller,« svarede Vilhelm: »Naar man staaer for saadan en Engel af et Fruentimmer, saa maa En, som jeg, vel gaee hen i en Krog, slaae sig for Brystet, og sige: Gud være mig Synder naadig!«

Den næste Morgen berettede Tjenestefolkene, at Fruen først ved Daggry var kommen hjem med to smaa Dreng, til hvilke hun havde ladet rede Seng i sit Sovekammer, hvor de endnu sov, og at hun ogsaa selv havde lagt sig til Ro. - Jeg drev omkring i et Par Timers Tid, og talte Minuterne, indtil jeg endelig hørte, at hun var opstaaet. Jeg ilte nu ind i hendes Værelse. Hun sad i en Lænestol med begge mine Børn paa Skjødets, et paa hvert Knæ. Det store hvide Shawl, som hun hiin Nat havde baaret, hang ned paa hver Side, som to Vinger, under hvilke Børnene tittede frem. Mit Febersyn gjentog sig i Virkeligheden. Jeg kastede mig for hendes Fødder og udbrød: »O min Laura! Hiin Drøm var Virkelighed Den viiste mig Dig, som en Engel; det er Du. Udbred Dine Englevinger over disse Børn, som nu ere Dine, og over mig, at ogsaa jeg maa komme Himlen nærmere!«

Kjære Læser! Dersom Du med Taalmodighed og Deeltagelse har fulgt mig gennem mit Ungdomslivs Labyrinth, saa ønsker jeg Dig til Gjengjæld et Øieblik, som dette.

To Tidsaldre
Novelle

70
71
72

To Tidsaldre *udkom 1845, kostede i papbind 2 rigsdaler og omfatter X + 285 + [1]s.*

I. To Tidsaldre. Novelle. II *blank*. III *gengivet omstående*. IV *blank* V-VIII Forfatteren til Læseren. IX Indhold.

Første Deel: Revolutionstiden... Side 1.
Anden Deel: Nutiden... Side 175.

X *blank*. 1-285 *tekst, deltitlers, 1 og 175*. 286 *blank*.

73

Forfatteren til Læseren.

Den lille Bog, som her vover sig ud i Verden, troer Forfatteren at burde ledsage med nogle faa Bemærkninger.

Man seer undertiden, at Forældre give deres Børn et Døbenavn, der vækker Forventninger, som Børnene ved deres sildigere Indtrædelse i Verden ikke formaae at fyldestgjøre, og som derfor kun bliver dem en Anstødssteen mere paa deres Livsbane. Jeg kunde maaskee befrygte en lignende Skjæbne for nærværende Novelle, hvis Titel og Begyndelse kan vække Formodning om en politisk og historisk Tendens; men en saadan har Forfatteren hverken havt Evne eller Villie til at give den.

Den Gjenstand, jeg har villet behandle, er ikke de store Begivenheder, der saa voldsomt rystede

Slutningen af det forrige Aarhundrede, og som endnu forurolige vore Dage, ikke hiint rasende Uveirs Gjenskin i vort Fædreland, heller ikke den kolde og taagede Luft, som det har efterladt sig, men kun hvad jeg vilde kalde den huuslige Reflex deraf, den Virkning, som det har udøvet i Familielivet, i de private Forhold, i de Enkeltes Meninger og Anskuelser, en Indflydelse, hvoraf Enhver, bevidst eller ubevidst, er bleven berørt.

Prosper Mérimée, Perlen i Frankrigs nuværende skjønnede Litteratur, siger i Fortalen til sin *Chronique du temps de Charles IX*:

»Det er curiøst, synes mig, at sammenligne hine Tidens Sæder med vore, og i disse sidste at lægge Mærke til, hvorledes de energiske Lidenskaber ere aftagne, til Bedste for vor Rolighed og maaskee for vor Lykke. Det Spørgsmaal staaer tilbage, om vi ere bedre end vore Forfædre, og det er ikke let at svare derpaa, thi i de forskjellige Tidsalder ere Meningerne meget afvigende i Bedømmelsen af de samme Handlinger. Saaledes seer man, at i Aarene 1500 opvakte et Mord eller en Forgiftelse ikke den samme Rædsel som i vore Dage. En Adelsmand dræbte sin Fiende ved et Forræderi; Morderen bad om Naade, erholdt den, og viste sig igjen ved Hoffet, uden at det faldt Nogen ind at see suurt til ham. Undertiden endog, dersom Mordet var fremkaldt af retmæssig Hævn, talte man om Gjerningsmanden, som man 74 nuomstunder taler om en Mand af Ære, naar han, haardt fornærmet af en lumpen Person, dræber denne i en Duel.«

Disse Yttringer om Nutidens Forhold til en saa fjern Tidsalder synes mig at være endnu anvendelige, naar Talen er om meget nærmere Perioder af verdenshistorisk Betydning. Det slaaer neppe fejl, at en stor Forandring i vore Sæder og Meninger er foregaaet i de sidste 50 til 60 Aar, skjøndt det paa den anden Side synes, som om det Samme dog bestandig gjentog sig i en forandret Form. F. Ex. en gift Kone, som var almindeligen anseet for at have en begunstiget Elsker, vilde ikke derfor været mindre vel antagen i hiin Tids gode Selskab, forudsat, at hun løvrigt opfyldte dets Fordringer, og følgerig bevarede et fuldkomment Decorum; hvorimod en Kone, der ikke kunde beskyldes for noget utilladeligt Forhold, men som ikke undsaae sig ved at tale med Ringeagt om sin Ægtemand eller at indlade sig i Ordstrid med unge Herrer om deres hemmelige Elskovs-Eventyr, vilde været udelukket af de dannede Kredse, som en for disse upassende Person. Nutildags finder saa omtrent det Omvendte Sted. Fremdeles: Dersom i hiin Tid en Mand vovede i et Selskab med Damer at indblande dristige, ja næsten tvetydige Hentydninger i sin Tale, da fandt han lettelig Tilgivelse, ja endog Bifald, saafremt kun hans Yttringer vare indklædte i Vittighedens eller Galanteriets epigrammatiske Form, hvorimod selv disse Fortrin nuomstunder ikke vilde redde ham fra et almindeligt Mishag. Men dersom Nogen for et halvt Seculum siden havde tilladt sig den hensynsløse, ubeskedne og raae Tone, der nu finder Indgang som en fri Anskuelse af Livet, som en oplyst Foragt for forældede Former, da vilde Intet have fritaget ham fra at blive udstødt af det gode Selskab, som et Menneske uden Opdragelse. En Elsker i det forrige Aarhundrede tog kun lidet Hensyn til de ydre Forhold, hvilke han ansaae for underordnede Kjærlighedens alt overveiende Magt. Derimod i vore Dage vil en Elsker betragte de ydre Forholds Magt som overveiende, og lade sin Kjærlighed være dem underordnet. Begge kunne de ad disse forskjellige Veie fordærve Livet for dem selv og den Elskede, og Begge kunne de ikke desmindre være gennemtrængte af sand og inderlig Kjærlighed, ja endog have et ridderligt Sindelag.

Denne Tidsaandens Magt over Individernes inderligste Følelser, over deres ganske private Forhold og deres Domme om dem selv og Andre, den skjærende Modsætning, hvori de selvsamme 75 menneskelige Lidenskaber, Dyder og Svagheder fremtræde i de forskjellige Tider, Dette er hvad jeg har ønsket at skildre, saaledes som det efter min egen og Andres Erfaring har fremstilt sig for mig. Men herved maa ikke tabes af Sigte, at Novellen har sine Indskrænkninger, at den forholder sig til Romanen som Genrestykket til Historiemaleriet. Og i denne Anledning maa det være mig tilladt at gjentage følgende, for længe siden udtalte Ord: »Jeg indseer vel, at der gives mere ophøiede Emner, men det forekommer mig, som om disse let kunde føre udenfor Novellens Grændser; og ialfald drømmer jeg ikke om at kunne flyve som Ørnen til de Regioner, hvorhen det ubevæbnede Øie ikke kan følge; men Forfatteren til en Hverdags-Historie bygger som Svalen paa Menneskenes Huse, og istemmer der sin fordringsløse Sang.«*

Og hermed anbefaler jeg efterstaaende fordringsløse Fortælling til den velvillige Modtagelse, som er bleven de fleste af dens ældre Søkende tildeel.

*

—
76

77

Første Deel. Revolutionstiden.

Det var i det sidste Decennium af det forrige Aarhundrede, i den franske Revolutions blodigste Periode, at den nyskabte Republik sendte en Legation til Danmark, for af dette neutrale Land at forskaffe sig ad den diplomatiske Vei den Anerkjendelse, som dens seirrige Vaaben lovede den i de krigførende Stater. Grev A.P. *Bemstorf*, med kraftig Arm fredende sit ædle Værk, at bevare Danmark som en blomstrende Oase midt i Krigens stormfulde Ørken, tilsidesatte sine individuelle Anskuelse om en Tingenes Orden, som den da herskende i Frankrig; han modtog disse Fremmede med Velvillie, og stræbte at forene Frankrigs Ønsker med Nordens Interesser. Foruden den egenlige Legation sendte Republiken desuden tre saakaldte Commissairer, hvis Hverv efter Forlydende bestod i at gjøre Opkjøb af Korn varer for at forsyne de franske Armeer; men blandt disse Mænd havde, som det syntes, idetmindste Een af dem ogsaa diplomatiske Ærinder. Enkelte andre Landsmænd ankom i deres Følge, flere fulgte af og til, deels som Afsendte, deels som Reisende, og saavel paa offentlige Steder som paa Gaden saae man dem jævnlig, ofte i en temmelig talrig Klynge, der altid vakte Opmærksomhed Den franske Revolution havde til den Grad grebet alle Gemytter, at neppe Nogen, af hvilkensomhelst Alder, Kjønn eller Stand, mødte disse Franskmand med deres trefarvede Cocarder, uden at fæste et velvilligt eller hadefuldt Blik paa dem, og saa bramfrit og beskedent som de end gik frem, saa stod Massen dog stille paa Gader og Stræder og saae efter dem, som de havde været Folk fra Maanen; og den hæftige, ofte til Splid udartende Ordstrid, som i de fleste Kredse var opstaaet om de store Spørgsmaal, som i hiint Øieblik bevægede den dannede Deel af Menneskeslægten, syntes ved Synet af disse Republicanere at hente nyt Næringsstof.

Det er bekjendt, at den Tids Franskmand i Almindelighed udmærkede sig ved god Tone, ved Lethed og Gratie i Omgang. De her omtalte retfærdiggjorde ved enhver Leilighed dette Omdømme, og De iblandt dem, som man kunde kalde Anførerne for denne lille Trop, 78 vare ikke blot elskværdige Mennesker, men talentfulde Videnskabsmænd De bleve snart søgte og indførte i de forskjelligste Selskabskredse; alle litterære Notabiliteter og Kunstnere sluttede sig til dem af naturlig Sympathie, og vor - i denne Periode - glimrende og gjæstfrie Handelsstand modtog dem med aabne Arme.

I de noksom bekjendte rige Huse, hvor Fremmede fra alle Lande fandt en festlig Modtagelse, traf de sammen i et, om just ikke venskabeligt, saa dog af Gjæstevenskab og den gode Tone beskyttet Møde med Diplomater fra de Frankrig fiendtlige Magter. Deres Forretninger bragte dem desuden i Berøring med adskillige Handelshuse, ogsaa af anden Rang. I et af disse, i en formuende Kjøbmandsfamilie, der hidtil kun havde nydt sin Velstand i en temmelig indskrænket Sphære, var det mærkeligt, hvilket nyt Liv, hvilke nye Sædvaner og nye Anskuelse der med disse Fremmede lidt efter lidt vare indtraadt i Huset.

En Søndag sad denne Familie, efter endt Middagsspiisning, omkring Kaffebordet. Foruden Grosserer *Valler*, en Mand i sine bedste Aar, hans endnu unge, smukke Kone og hans endnu smukkere, meget unge Søsterdatter, vare endnu tre af Husets næsten daglige Gjæster tilstede: nemlig Grossererens Broder Justitsraad *Valler*, kongelig Embedsmand, dennes Søn *Ferdinand*, en juridisk Student, og Høiesterets-Advocat *Dalund*, en Mand med et klogt, høist interessant Physionomie. Disse sex Personer sadde ganske tause, som om de hver især vare fordybede i deres egne Tanker. Huusfruen, beskjæftiget med Kaffens Tillavning; lod imidlertid ligesom stjaalne Blikke glide hen over det lille Selskab, medens hendes milde Øine med et besynderligt melancholsk Udtryk især fæstede sig paa Advocaten, der paa sin Side besvarede disse Blikke med en Blanding af Ømhed og Fortrydelighed. Tjeneren gik om med en Presenteerbakke med Kaffekopper og bød dem til de i en Kreds siddende Herrer. Justitsraaden tog en, idet han sagde: Naa i Guds Navn! Det er da ogsaa af vore nye Moder! I forrige gode Tider saa kom I Sukker og Fløde i Kopperne, nu skal man selv have Uleilighed Dengang fik man da ogsaa Koppen ordenlig fuld, men det forstaaer sig, det var da rigtignok Kaffe, ikke Extract, som denne sorte Mixtur, der kan slaae Hjertet itu paa et Menneske. Maa jeg bede om min Kop fuld af Vand, tilføiede han. Madame *Valler* rakte efter den og sagde venligt: Tilgiv, kjære Svoger! En anden Gang skal jeg erindre, hvorledes De ønsker det.

79

Hun bragte ham selv Koppen og tilføiede: Jeg frygter, at jeg idag i alle Maader er uheldig i at træffe Deres Smag, thi jeg bemærkede ved Bordet, at De neppe smagte paa Maden.

Kjære Svigerinde, svarede Justitsraaden forbindtligt, idet han kyssede hendes lille fine Haand: Deres Kjøkken var idag, som altid, fortræffeligt, men jeg havde tabt min Appetit, fordi vi saalænge havde ventet paa vor Middagsmad De veed nok, at i de forrige gode Tider spiste vi til Middag Kl. 2 i det sildigste, istedenfor at vi nu her i Huset, efter de nye franske Moder, først gaee tilbords Kl. 3 og derover.

- Det gjør mig ondt, kjære Svoger! men *Valler* har ønsket denne Forandring. Det er nu blevet almindeligt at spise sildigere, og *Vallers* Forretninger i den senere Tid.....

- Ja og hans Omgangsvener i den senere Tid, og den usalige senere Tids forbandede franske Moder, ifølge hvilke De f Ex. ikke engang tør kalde Deres Mand, som tilforn, »min Mand,« eller »Peter,« som han er kaldt i Daaben, men titulerer ham med hans Familienavn »*Valler*«. De skulde hellere sige »Hr. *Valler*.«

Den vakkre Kone taug, og da Grosserereren, som imidlertid sagte havde underholdt sig med Advocaten, nærmede sig til dem, gik hun stille tilbage til sin Plads.

- Hvad Fanden er det? sagde Grossereren leende: jeg troer, du skjænder paa min Kone, du er jo rigtig bleven vranten og vanskelig før Tiden.

- Det kan vel være, det kommer af Tidens Vanskeligheder.

- Aa hvad! Tiden! Det er netop gode Tider, vi leve i, Tider for de retskafne Folk, men ikke for Konger, Adel og Præster. Nu er Touren til Folkets Kjerne. Vi skulde takke Vorherre, ifald han ellers er tilstede.

- Naa det er en net Tale!

- Hør! nu vil vi ikke disputere mere for idag. Vær nu rimelig! Kom nu i vort Selskab imorgen. Vi vil da ret slaae os løs, Intet skal mangle. Vi vil have en glad Dag med vore brave franske Venner.

- Ja de brave franske Penge, som du fortjener ved at handle med dem, de faae dig til at glemme, at det er Kongemordere, blodige Rovdyr, som du indbyder til dit Bord

Hvad for Noget! udbrød Grossereren opbragt: Penge, siger du, skulde bevæge mig! mig, som er den varmeste Frihedsmand, som vilde give Liv og Blod for Robespierre!

80

De andre Herrer nærmede sig, og Advocaten sagde: Nei, han har udgydt altfor meget ædelt Blod, til at nogen brav Mand skulde give mindste Draabe for hans Skyld.

Bravo, fornuftige Mand! raabte Justitsraaden: Ja, De holder med mig, der daglig siger, at den franske Revolution er udgaaet fra det dybeste Helvede.

- Nei, Hr. Justitsraad! langt fra! Jeg anseer den franske Revolution for et Tordenveir, der har klaret de tykke Dunster, som Aarhundreder havde samlet paa Menneskelivets Horizont. Et rædsomt Uveir, hvor det raser, men velgjørende i dets Virkninger; en Lynildstraale, der har knuust saamangen trykkende Lænke; en Omvæltning, der var nødvendig til Menneskeslægts Fremgang, og følgelig ikke et Værk af enkelte Mennesker, men en høiere Nødvendighed i Skjæbnens Haand, eller i Forsynets - om De hellere vil have det saaledes.

Nu, sagde Grossereren, nu er Touren til mig at raabe: Bravo, fornuftige Mand!

Ak! sagde Advocaten, og trak paa Skulderen: Jeg frygter, at det gaaer mig som Girondisterne, jeg bliver Uven med begge Partier, thi jeg maae tilstaae, at naar jeg tænker paa de Grusomheder, de al menneskelig Følelse oprørende Afskyeligheder, som under Lovlighedens Navn foregaae i det ulykkelige Frankrig, saa forekommer det mig jo rigtignok mangan Gang, som om onde Magter huserede og rasede i det skønne Land.

Ja ja! udbrød Justitsraaden, det er fortjent Straf over det ryggesløse Land Lad Frihedsmændene nu kun prøve, hvad det vil sige at slippe den store Masse løs, ligesom et Kobbelt vilde Blodhunde. Jeg skjærer nu alle Franskmænd over een Kam, jeg vilde ønske, de havde Alle eet Hoved, og at Satan, deres rette Fyrste, byggede en Guillotine saa stor, at den Hals, Hovedet hængte ved, kunde kappes saa tilgavns, at det onde Blod flød lige ned til Øresund, saa skulde jeg staae paa Toldboden og fryde mine Øine ved de røde Bølger.

Grossereren raabte hæftigt: Det er infame Ord, du siger. Den store Masse er vel frygtelig i sin Hævn, men det er ogsaa den, som har taalt og liidt, og som nu øver Retfærdighed

Retfærdighed? spurgte Advocaten: Ja saaledes øve ogsaa de vilde Naturkræfter Retfærdighed, naar de ødelægge Lande og Mennesker. De ere villieløse, og det er Pøblen ogsaa; men der udgaaer jo undertiden en fornyet Frugtbarhed af den vulkanske Jordbund, og jeg 81 haaber ogsaa, at der af alt Dette skal udgaae et stort Gode for Verden, og vi kunne jo allerede ikke nægte, at meer end eet trykkende Kors er lettet fra Menneskehedens Skuldre ved den franske Revolution og de liberale Grundsætninger, der allerede fra den amerikanske Krigs Tider have faaet Indpas i alle civiliserede Lande. For Ex. det huuslige Despotie, maaskee det utaaleligste af alle, og hvorunder Børn og Tjenestefolk i de fleste Familier sukkede. Men naar man nu derimod paastaaer, at Familiebaandet er løsnet ved Frankrigs Exempel, saa gjør man dette Land Uret, thi de Franske ere almindeligviis gode Sønner og Brødre. Som sagt, jeg vil haabe paa det Gode, som skal opstaae af den nærværende Forvirring.

- Ja naar det Gode engang kommer, saa kan det vel ogsaa være tidsnok at drikke Duus med Skarpretteren, som man siger. Grossereren raabte: Hvad mener du?

- Jeg mener, at disse hersens Franskmænd, som du gjør saameget af - for din Negoties og Fordeels Skyld, det kan ikke hjælpe, du siger mig imod - disse Folk ere, reent ud sagt, Mordere. Deres Minister - som han kaldes - denne *Citoyen Grouvelle*, har han ikke læst Dødsdommen op for sin ulykkelige Konge?

Grossereren vendte sig fortørnet bort, og med de Ord: »Jeg gider ikke engang svare dig,« satte han sig

hen i en Krog og tog en Bog, som han bladede i.

Ferdinand vovede nu at give sin Skjærv med i Laget, og sagde med beskeden Stemme: Kjære Fader! *Citoyen Grouvelle* var Secretair i National-Conventet; det var hans Embedspligt at oplæse Dommen for enhver Domfældt.

- Begynder du nu med? Dig skal jeg rigtig nok bede ....

Advocaten afbrød ham: Tilgiv, Hr. Justitsraad! Hvad Deres Søn sagde, er jo ganske sandt. Og jeg vil endnu tilføie, at uagtet mit Bekjendtskab med denne franske Minister ikke er gammelt, saa maatte jeg meget bedrage mig, om ikke denne godmodige, fine, særdeles dannede Mand har under Udøvelsen af denne Embedspligt følt sig overmaade ulykkelig.

Ja visselig, udbrød Madame Valler: Jeg synes, at jeg kan see hans Læber skjælte under denne Læsning.

Det vil jeg aldrig haabe, raabte Grossereren fra sin Krog: En saadan Svaghed vil jeg ikke tiltroe ham.

Idetmindste, sagde Ferdinand, vil jeg for min Deel haabe, at han 82 har havt samme Følelse ved at læse Dødsdommen op for enhver anden politisk Forbryder, selv den ringeste.

Er du gal! sagde Justitsraaden: Der var da en Fandens Forskjel.

Ja, det var der visselig, svarede Advocaten, men om disse Ting ville vi nu ikke igjen begynde at stride. Gud veed, hvor utallige Gange de ere blevne plaiderede *pro et contra* imellem os og over den hele Verden, men Saameget er vist, at de herværende Franskmand, idetmindste de, vi omgaaes, ere saa langt fra at have Deel i deres nuværende Regjerings blodige Handlinger, at de nok tvertimod have grebet Leiligheden for at fjerne dem fra de Forfølgelser, som truede ogsaa dem.

Det er Bagtalelse! udbrød Grossereren: De ere ægte Republicanere, Robespierres Venner og Forbundne.

- Jeg vil ikke sige Dem imod, men kunde dog fortælle Dem Et og Andet, om jeg ikke mærkede, at det nedsætter et Menneske i Deres Tanker, at han vil undgaae at lade sig slagte som et umælende Dyr.

Ferdinand sagde: Jeg kan dog ikke ganske fornægte den Mening, at det har noget vist Uædelt, om jeg tør sige det, at forlade sit Land i Nøden. Om man saa sin Fødeby beleiret og brændende, vilde man da blive udenfor den? Vilde man ikke styrte sig i Flammerne hellere end redde sin egen usle Person? Skulde man forlade sin Ven i Nøden?

Ja, svarede Advocaten: dersom min Ven var gaaet fra Forstanden og vilde dræbe mig, saa gik jeg rigtig afveien for ham.

Nei, nei, sagde Grossereren: Alt Dette er vist ikke Tilfældet med vore franske Venner; tvertimod, jeg var forleden tilstede, da En af vore berømte Frihedsmænd i deres Nærværelse sagde om Grouvelle, at han ikke besad nok Energie, at han ikke værdigt nok repræsenterede Republikken, og de af hans Landsmænd, som vare tilstede, taug stille eller indrømmede Sandheden.

Hm! sagde Advocaten: Saameget vil jeg idetmindste paastaae, at om det ikke egenlig strengt kan siges, at han repræsenterer Republikken, saa repræsenterer han værdigen den franske Nation fra dens elskværdige Side, at vi skulde være Republikken Tak skyldig, at den har sendt os en Mand af dette Slags, og ikke En fra dens vilde Centrum.

Ferdinand sagde: Jeg vil ikke forsvare alle denne strenge Regjerings Handlinger, men kraftige Forholdsregler vare dog saa høist 83 nødvendige i dette arme Land, omspændt af Fiender udenfra og Forrædere i det Indre. Det er sagt, jeg troer af Grouvelle selv: »Man giver os Gift, og fordømmer os fordi vi tage Modgift.« O hvor maa det dog ikke opflamme ethvert friskt Hjerte at være Vidne til hvad dette Folk har lidt og handlet? Hvilket Skuespil er mere opløftende end at see et Folk, som kæmper for sin Frihed? Hvo kan i sådanne Øieblikke sætte Priis paa sit Liv? Lyksalig Den, der udgyder sin sidste Draabe Blod under den trefarvede Fane!

Nei Dette er for Meget! udbrød Justitsraaden: At høre sin egen Søn tale saaledes!

Han reiste sig med saadan Hæftighed, at han væltede sin Stol. Madame Valler greb hans Arm og førte ham ind i et tilstødende Værelse. Advocaten fulgte dem, Grossereren reiste sig, han nærmede sig Ferdinand, slog ham paa Skulderen og sagde: Du er en brav Dreng! Dig kunde der blive meget Bedre af end en Lovtrækker, der paa Befaling maa gjøre Hvidt til Sort og Sandhed til Løgn.

- Ak, kjære Onkel! Gud give, at min Fader tænkte som De! Gud give, jeg turde kaste det syv Gange forbandede juridiske Nonsens paa Ilden og gribe ind i den levende Verdens raske Begivenheder og sætte Livet paa Spil for at vinde et virkeligt Liv!

Ja, ja, udbrød Grosserereren: Hvem veed hvad der kan skee, ogsaa hos os? Vor Tid kommer ogsaa nok!

Claudine, Grossererens Søsterdatter, havde siddet stille ved sit Arbeide i en Vinduesfordybning, medens hun dog med spændt Opmærksomhed havde lyttet til det øvrige Selskabs Samtale. Hun nærmede sig nu og sagde til Ferdinand: Hør, er det sandt, hvad en af dine Venner har betroet mig, at du har skrevet nogle deilige Digte, meest om den franske Revolution, om Frankrigs Skjæbne fra ældre Dage, om dens fordums Helte, om *Jeanne d'Arc*?

Tys! sagde Ferdinand, lad for Guds Skyld ikke min Fader høre det.

- Men du vil dog læse dem for mig? Det maa du ikke nægte mig. Mit Hjerte slaaer af Henrykkelse, naar jeg hører eller læser skjønne, begeistrede Digte. Et Digt om *Jeanne d'Arc*! min egen Heltinde! O gid jeg, som hun, kunde gaae i Krig, bære Hjelm og Sværd, og følge en Frihedens Helt - dig for Exempel, tilføiede hun med sagte Stemme, medens et høi Purpurskjær farvede hendes Kinder.

Grosserereren slog sin Arm om hende: Du er en herlig Pige! det er ikke for Intet at du er min Søsterdatter, der flyder et ædelt Blod i 84 dine Aarer. Gud give, alle vore Qvinder lignede dig, saa stod det anderledes til med vort Land! Men du, Ferdinand! har du skrevet saa smukke Digte, hvorfor vil du da ikke give dem ud, men sætte dit Lys under en Skjeppe?

- Gud bevares, kjære Onkel! Hvad vilde min Fader sige?

- Naa! ja saa! saa er du jo ikke bedre end De, som du nylig dadlede, fordi de forlode deres Land i Nøden; saa vil du da ikke give din Skjærv til den gode Sag, af Frygt for at din Papa skal brumme i et Par Dage eller maaskee nægte dig Penge til din Skrædderregning? See, saadanne ere de, disse Frihedens unge Stridshelte!

- Der er Noget i hvad De siger, kjære Onkel, men imidlertid ... en Faders Villie.

-Passiar! Det er man nu kommen ud over. Disse Familiebaand! dem blæse vi af i vore oplyste Tider. Naar min Søn bliver stor, saa ere vi Kammerater, ifald vi kan enes, og kan vi ikke det, saa gaae vi hver sin Vei. Sin Frihed skal han have. Hvorfor seer du paa mig, Claudine?

- Bliv ikke vred, bedste Onkel! men saa maa du forandre dig meget i den Henseende, til han bliver stor, thi nu er du saa streng imod ham, at Tante tidt har grædt derover, skjøndt hun kun er hans Stedmoder.

-Aa hvad! Tante! hun er jo ligesom Gedske Klokkers, hun kan græde for et godt Ord, og hun hævler over den store Dreng, som om hun var hans egen Moder to Gange. Men farvel! jeg gaaer hen til de Franske, jeg har Noget af afgjøre med dem. Farvel, Ferdinand! Maa jeg ellers for tiende Gang bede dig om at slippe dit De. Naar vi sees igjen, saa siger du ikke andet end *Du* til din Onkel, ligesom Claudine; hende har jeg da faaet afvænt med de gammeldags Noder, som ikke passe til vore Tider ... Ja jeg veed nok, din Fader kan ikke lide, du siger *Du* til mig, men jeg kan ikke lide, du siger *De*, og det er mig det angaaer.

Med disse Ord gik han ud af Døren. Da de to unge Mennesker nu bleve allene, sagde Ferdinand med høi Latter: »Gid jeg kunde bære Hjelm og Sværd og følge en Frihedshelt! dig for Exempel!« Mig! Jo jeg takker! I falske Fruentimmer! Jeg veed nok, hvem du mener.

- Aa Snak! Hvem skulde jeg mene?

- Skal jeg nævne hans Navn? Er den blotte Lyd dig en sød Musik? det er ogsaa et ret velklingende Navn, altid smukkere end *Trois oeufs* eller *Deux sous* eller deslige.

85

- O Ferdinandjeg beder dig!

- Naa Herregud! troer jeg ikke ordenlig, at Taarerne komme dig i Øinene. Det er min Tro alvorligt fat med dig. Naa, min søde Claudine! vær ikke vred! Du skal have en oprigtig Fortrolig, en sand og taus *Postillon d'amour* i mig. Jeg gaaer i Ilden for dig og den brave *Lusard*. Veed du vel, at jeg allerede har fattet det varmeste Venskab for denne kjække unge Mand, der har forladt Alt for at stride under Republikens Banner? Jeg siger det høit til hvem der vil høre det: Charles Lusard er et Naturens Mesterværk, mandig og klog, som han er skjøn. Han seer ud som en Fortidens Heros, som en Romer, og han har et Sindelag som en ægte Romer. Som Brutus, har han ikke betænkt sig paa at vælge mellem et Menneske og sit Fædreland.

- Hvad mener du? Et Menneske?

- Jo, seer du, han er af en meget fornem, adelig Slægt, men faderog moderløs, uden egen Formue. Hans rige Farbroder, der har opdraget ham, og hvis eneste Arving han var, emigrerede under Revolutionen og befalede ham at følge sig, eller at blive gjort arveløs og forskudt af sine Slægtninge, der alle ere Emigranter. Lusard valgte det Sidste og tog Tjeneste i Armeen som simpel soldat. Han har været med i Felttogene i Tydskland, opsvunget sig til Capitain og Adjutant hos General Custine, som han fulgte tilbage til Paris, da han

blev anklaget. Men denne Generals sørgelige Skjæbne, som Lusard anseer for ufortjent, rystede ham i den Grad, at han blev syg, og da han endelig kom sig, søgte han Leilighed til at gjøre en kort Reise. Regjeringen sendte ham med Depecher til Kjøbenhavn. Imellem os sagt, saa griber han maaskee ogsaa Ledigheden til hemmelig at erfare Noget om den førømtalte Farbroder, der er bosat i Jylland, hvor han har kjøbt et Gods.

- Men hvoraf veed du alt Dette om Lusard? Har han fortalt dig det?

- Nei! men jeg har det af den lille Doctor Aubry, som er fulgt hertil med Commissairene. Den Mand har en sjelden Aabenhjertighed; man skulde ikke troe, at han havde været en Geistlig, dersom man ikke saae Tonsuren, som han gaaer med den Dag idag.

- Gaaer Lusard igjen til Armeen?

- Ja det gjør han sikkert. Claudine! Du seer jo ganske bedrøvet ud Du vender dig fortrydelig fra mig. Hør nu, min bedste Veninde! hvorfor vil du forstille dig for mig, for din broderlige Ven? Jeg sætter pris på dig høit, fordi du elsker Lusard; thi elske ham gjør du, og det var flaut, om du kunde omgaaes et saadant Menneske og være elsket af ham, uden at hænge ved ham med Sjæl og Hjerte. Tvivler du paa hans Kjærlighed? Jeg sværger dig til, at han er dødelig forelsket i dig. Han sagde det selv forleden til mig, da vi gik sammen herfra. *Je suis fou de cet enfant*, sagde han, og siden yttrede han med et veemodigt Alvor, at Kjærligheds Lykke var ikke for en stakkels Soldat, der ikke turde beile uden til Æren eller Døden. Men jeg svarede, at den Skjæbne, at være elsket af en Mand som ham, indeholdt allerede saamegen Lyksalighed og Ære, at Erindringen herom maatte være Nok til at udfylde Livet for et Fruentimmer, der forstod at elske og paaskjønne det Herlige, thi Faa have i deres trivielle Hverdagsliv en saadan Erindring at hæve sig ved

Claudine taug, men hun var traadt ganske nær hen til Ferdinand. Hun holdt hans Haand fast i sine, uden selv ret at være sig det bevidst, og saae paa ham med Øine, der flammede som Stjerner.

Nu kom de andre Tre ind fra det næste Værelse. Justitsraaden lavede sig til at gaae og sagde til Ferdinand: Følg med mig til min Svoger Commerceraadens, der ville vi blive iaften.

Ferdinand trak paa Skuldrene. Ak, kjære Fader! Lad mig være fri for den Kjedsommelighed. Jeg har desuden lovet mig et andet Sted hen.

- Der har vi det! Det er ogsaa en Frugt af vore oplyste Tider! Naar min salig Fader sagde til mig: »Gaa der eller der hen,« saa maatte jeg gaae, om jeg saa døde af Længsel efter at komme til et andet Sted.

- Men var De glad og taknemmelig mod ham ved slige Leiligheder?

- Nei for Satan! jeg var gal i Hovedet, det forstaaer sig, men i Tiden har man dog godt af Tvang og af Sorg i sin Ungdom. Ja gaa nu hvor Fanden du vil, og lad din gamle Fader traske allene.

Ferdinand fulgte efter ham og sagde iforbigaaende til Claudine: See, nu maa jeg dog gaae med ham for det Første. Onkel maa sige hvad han vil, man kan ikke, saa gjerne man end vilde, gjøre sig ganske fri fra de indgroede Fordomme. Men ikke sandt? imorgen skal vi have Opreisning for mange Dages Fortræd?

De gik nu, og Claudine listede sig op paa sit Værelse for i Eensomhed at nyde den salige Vished, hvormed Ferdinands Ord havde forjaget hendes hidtil nærede Tvivl.

87

Imidlertid var Advocaten allene med Madame Valler nede i Værelserne. Han trykkede begge hendes Hænder til sine Læber og sagde: Farvel! jeg maa gaae, og som sædvanligt maa jeg trøste mig med et kort Øieblikks Lykke for mange Timers piinlige Tvang. Saadan er nu min Skjæbne i den senere Tid Nu farvel! tænk lidt venligt paa Deres stakkels Ven!

- Ak Dalund! De bedrøver mig med Deres evige triste Miner og Ord Hvad skal jeg gjøre?

- Ja, hvad skal jeg gjøre? Rive Deres altfor kjære Billede ud af mit Hjerte? Vil De have det?

- Jeg behøver ikke at svare Dem. De kommer her dog imorgen?

- Jeg faaer vel, thi skjøndt jeg veed, at det vil være mig smerteligt nok at see Dem i den berusende Atmosfære, som her bliver herskende omkring Dem, saa vil jeg dog hellere see og høre det med mine Sandser end gaae og forestille mig det i min Phantasie. Men lad mig gaae, inden jeg kommer til at sige flere Daarligheder.

Med disse Ord trykkede han hendes Haand til sit Bryst og ilede bort. Med et dybt Suk saae hun efter ham, og blev staaende ubevægelig, som hensunken i dybe Tanker; men pludselig rev hun sig løs, kaldte paa sine Tjenestefolk og beskjæftigede sig ivrig med at give Befalinger og selv deeltage i huuslige Forberedelser til den kommende Dags festlige Selskab.

Temmelig sildigt paa Aftenen, da Husets to Damer sad ene sammen, kom Grossereren hjem. Han saae fornøiet ud og trak en Pakke frem, som han lagde paa Bordet, idet han sagde: Hvad mener I vel, at jeg har til jer? Det er Stads, lige sporenstreichs kommet fra Paris, Foræringer fra vore franske Venner, som de sende ved mig, og som I kunne skifte imellem jer, som I ere Venner til.

Claudine greb hurtigt Pakken og udbredte med høje Glædes-Udraab Baand, Silketørklæder og et guldfryndset Belte, Altsammen i glimrende fransk national Trefarve. Madame Valler betragtede disse Sager med stor Forlegenhed, medens Claudine holdt Stykke for Stykke op til sit Ansigt og skottede til Speilet.

Naa, deel det nu med Claudine, sagde Grossereren: og naturligviis maae I pynte jer dermed imorgen.

Med en vis Frygtsomhed svarede hans Kone: Nei kjære Valler! Jeg bærer sandelig ikke Noget af disse Ting. Denne tricolore Stads er det 88 upassende at forære os, uden at have spurgt os, om vi ville gaae dermed eller ikke.

Hvad skal det sige? udbrød Grossereren med Vrede: Er du bange for Aristocraterne og skammer dig ved den gode Sag?

- Nei, nei, men det gjør Opsigt at bære disse Farver. Alle see efter et Fruentimmer, som kommer anstigende med dem; og hvad har ogsaa en dansk Kone eller Pige med dem at skaffe? Hvorfor skal hun bære en politisk Farve? Hvad vedkommer Politiken vel hende?

Grossereren slog Hænderne sammen. Har man hørt Magen! Skammer du dig ikke ved at tilstaae, at Verdens store Anliggender ere Noget, hvormed du Intet har at skaffe? At du er saa egoistisk eller saa eenfoldig, at kun du selv og dit Eget rører dig? See paa dette Pigebarn, der gjør dig tilskamme! Hun har Enthusiasme for det Store og Gode.

Claudine kastede i Forskrækkelse Baand og alt det Øvrige fra sig, og krøb hen i en Krog, hvor hun stod ganske forbløffet.

Madame Valler sagde koldt: Det være nu med min Egoisme og andre Lyder, som det vil. Lad mig blot være fri for denne franske Stads. Jeg lider godt de Franskmænd, som komme her, og skjøndt jeg ikke er deres Sprog ganske mægtig, saa seer jeg dem gjerne, men deres Foræringer vil jeg ikke bære.

Grossereren slog i bordet: Men jeg vil, at du skal bære dem. Jeg er dog, mener jeg, Herre i mit Huus. Imorgen vil jeg see jer Begge med de Foræringer, som de høflige Franskmænd have været saa artige at sende jer. Jeg vilde ikke ønske, at de kunde være Vidner til denne Scene.

Da vilde jeg ønske, sagde Madame Valler, at de høflige Franskmænd kunde være Vidner til denne Scene. Jeg har glædet mig over, at du siden dit Bekjendtskab med dem havde antaget en bedre Tone, men iaften er Naturen gaaet over Optugtelsen.

Ja, ja! sagde Grossereren med en pludselig Sordine paa sin højrøstede Stemme: Ja det forstaaer sig ... Tiderne fordre jo en vis .... ja det forstaaer sig, imod en Dame ... Ja deel nu Pynten som I selv vil.... Jeg må ind paa Contoret.

Han gik, og strax ilede Claudine hen til sin Tante, greb hendes Haand og sagde: O kjære Tante, vær ikke vred paa mig. Jeg kunde ikke lade være at glæde mig over disse Sager, som Onkel bragte. Det 89 faldt mig aldrig ind, at det kunde give Anledning til saadanne Ubehageligheder, eller at det var noget Ondt i at bære disse Farver.

Madame Valler klappede hendes Kind og sagde venligt: Nei kjære Barn! Der er intet Ondt i Noget af hvad du siger eller tænker, men hvad disse saameget omtalte Farver angaaer, saa ønskede jeg dog, at du ikke vilde bære dem i Selskab eller andensteds end her hjemme. Imorgen kunne vi sagtens ikke uden Ubehageligheder undgaae at bære Noget deraf Jeg skal vel forstaae at anbringe Lidt af disse Baand, uden at det skal falde i Øinene. Denne Rulle Baand tager jeg. Al Resten er dit; men brug det, som jeg har sagt.

Maa jeg have alt Dette? udbrød Claudine: Dette deilige Belte! dette Tørklæde, disse Baand! Altsammen? O Tak, bedste Tante! Du er saa god! Ak, jeg er saa lykkelig i dit Huus! Alle de deilige Fornøielser, som jeg alle mine Dage forgjæves har sukket efter: Baller, Comedier og saa meget Andet, det har jeg rigelig nydt hos dig, og endda opveier al den Herlighed endnu ikke de behagelige Selskaber herhjemme. Jeg græder mine Øine ud, naar jeg skal herfra, naar min Tante Malfred kommer hjem fra sin Reise til Efteraaret, og jeg skal til hende igjen. Hun er saa streng og urimelig.

- Men kjære Claudine! du maa erindre hvad du dog skylder hende. Som et fader- og moderløst Barn kom du i hendes Huus. Hun har ladet dig oplære til en ualmindelig Fuldkommenhed. Kun faa Piger kunne rose sig af en saadan Opdragelse.

- Men om du vidste, hvor lidt Glæde jeg dog har havt hos hende, hvor ofte hun har ladet mig høre, hvor Meget hun kostede paa min Lærdom, at jeg var en fattig, ubetydelig Pige, at jeg Intet maatte vente efter hendes Død, thi hun eiede Intet. Som om jeg tænkte paa Sligt! Og saa dertil den døde Eensomhed i Huset! Der sidde vi sammen de lange Vinteraftener uden at mæle jeg med mit Arbeide eller en Bog, hun med at lægge Kort op, eller med at falde isøvn over Aviserne. Saa sidder hun med sin Moppe i Skjødets, den snorker ganske vederstyggeligt, saa giver jeg den mangegang et lille Slag over dens dumme Snude, saa skriger det forkjælede Bæst, saa vaagner Tante og skjælder mig ud Jo det er rigtignok gode Aftener.

- Men du kunde jo ogsaa lade være at slaae Hunden.

- Ak nei! Det er min eneste Fornøielse. Men der er desuden tusinde andre Ting. Hver Time paa Dagen faaer jeg Skjænd for min 90 Letsindighed Al den Ulykke, som bliver opregnet baade i de tydske og danske Aviser, den skal jeg tage mig nær. Naar de i Frankrig guillotinerer Konger og Prindsere og andre mig ubekjendte Mennesker, saa skal jeg hyle og græde og forbande hele det franske Land Dengang brød jeg mig ikke stort om hendes Had til Republikanerne, men nu...

Hun holdt pludselig inde, og da heldigviis Grosserereren traadte ind, saa slap hun fra Eftersætningen i den sidste Mening af hendes Tale. Man gik til Aftenbordet. De to Ægtefolk syntes paa begge Sider at lide af en vis Forlegenhed Claudines lystige Nærværelse kom vel tilpas. Hendes Onkel underholdt sig spøgende med hende, og forsikkrede, at han ikke fattede, hvorledes han og hans Omgangskring skulde kunne undvære hendes oplivende Nærværelse.

Den næste Dag samledes det bebudede Selskab, der, foruden de meget omtalte Udlændinge, hvis Antal netop i det Øieblik var forøget med nogle Gjennemreisende, bestod i Notabiliteter af Skribenter, Videnskabsmænd, Kunstnere og Andre af forskjellige Fag, men af samme politiske Troesbekjendelse. Madame Valler, der efter den Tids Mode bar et lidet, hvidt, med brogede Figurer gjennemvævet Florstørklæde slynget om sit blonde Haar, havde derimellem forstaaet at anbringe nogle tricolore Baand paa saa snedig en Maade, at man kun ved nærmere Beskuelse blev dem vaer. Grosserereren var imidlertid ikke seen med at gjøre Vedkommende opmærksomme derpaa, og nu samledes Herrerne, baade danske og franske, omkring den smukke Kone og kappedes om at sige hende, hvad man den Tid kaldte smukke Ting. Den af de franske Commissaire, fra hvem disse Foræringer egenlig skrev sig, nærmede sig imidlertid beskeden og bad om Tilgivelse for sin Dristighed Af dette Slags Sager, sagde han, er Et og Andet blevet os sendt fra Paris. Vi viste dem til Hr. Valler, og vovede paa hans Ord at presentere dem for Damerne, mere som en Curiositet end som Noget vi haabede, at de vilde gjøre os den Ære at bære.

Grosserereren sagde, at den Talende yttrede sig som en Herre af *l'anden régime* og ikke som en Republicaner.

I det Samme traadte Claudine ind, og alle Omstaaende standsede i deres Samtale ved Synet af hendes Skjønhed Det tricolore Tørklæde var bundet om hendes brune Haar, og dets høie Farver hævede paa en særegen Maade de dunkle Lokkers Glands, den sneehvide Pande og de regelmæssige, sorte Øiebryn. Om sin hvide Kjole bar hun det trefarvede Belte, og da det var langt, var det snoet to Gange om Livet og knyttet i en Knude til den ene Side, hvorved hendes fine Taille viste sig mere til sin Fordeel, end den Tids Mode almindeligviis tillod det. Alle Herrer bragte deres Tribut af Beundring og Smiger. Een sagde, at hun saaledes udstyret kunne forestille Frihedsgudinden ved de republicanske Fester og begeistre Frihedens Forsvarere. Ministeren Grouvelle, hvis Styrke i epigrammatiske Svar og Impromptus maa være i frisk Minde hos de faa Nulevende, der have kjendt ham under hans Ophold her i Landet,* svarede med det ham eiendommelige fine Smil: Vel vilde Mademoiselle Claudine som Frihedens Gudinde formaae at begeistre for Friheden, medens hun med det Samme berøvede Individierne den.

Den unge Pige følte sig usigelig lykkelig ved al denne Hylding, og da man strax efter gik tilbords, fik hun sin Plads ved Siden af Lusard, der underholdt hende med alt det fine, gratiøse Galanterie, som *

*N'offrant qu'un coeur à la beauté,
Nu comme la vérité,
Sans armes comme l'innocence,
Sans ailes comme la constance,
Tel fut Vamour dans l'âge d'or,
On ne le trouve plus, mats on le cherche encor.*

Dette lille Vers lyder i Rahbeks Oversættelse saaledes:

Som Sandhed nøgen, han kun Hjertet Skjønhed bringer,
Som Uskyld vaabenløs, som Troskab uden Vinger,
Saa, Elskov, var i gyldne Alder du,
Man finder dig ei meer, men søger dig endnu.

som har sit rette Hjem i Sprogets svævende Nuancer. Med dette forførelseriske Element forenede Lusard et vist melancholsk Anstrøg, der syntes at tyde paa en Dybde af Lidenskab og betydningsfulde Erindringer, og saaledes nød Claudine et af disse Momenter i Livet, da Ungdoms, Skjønheds og Elskovs glimrende Genier krandsede Bægeret med Roser, der synes uden Torne.

I den Periode, hvori vi nu leve, forundre vi os, naar vi høre eller læse en Fremstilling af de selskabelige Sammenkomster, som i hiin Tid have fundet Sted. Man kan ikke ret forestille sig, hvorledes en saadan Frihed i Omgang og Yttringer, en saa livfuld Hengivelse til Øieblikkets Lune kunde forenes med en Tone saa fiin, saa anstændig, og i Almindelighed saa fjern fra Alt hvad der kunde saare den Enkelte, som dog adskillige endnu eksisterende baade mundtlige og skriftlige Beretninger bevidne. Det kan vistnok ikke benægtes, at en vis forargelig Hensynsløshed i Tale og Skrift ved at berøre religiøse og sædelige Materier jo hørte til Dagens Orden, men dette Uvæsen fremtraadte mindre stødende i de gode selskabelige Kredse, det indsvøbte sig i Vittighedens, i Epigrammets Slør, og forsødede derved sin bittre Kjerne, hvorved det tillige maa bemærkes, at Lystigheden, det Comiske, formilder det Anstødelige, der først bliver ret utaaleligt, naar det paatager sig en sentimental og heltemodig Maske, en Mening forresten, som vort nuværende, især theaterbesøgende Publicum ikke synes at dele.

Det Selskab, som hiin Dag befandt sig om Grosserer Vallerys Bord, var virkelig i det Hele taget saaledes, at de gamle Grækere, kommende fra deres Symposier, ikke vilde have vendt det Ryggen. De lunefuldeste Indfald, de fineste Artigheder, de alvorligste Gjenstande, træffende og dog let behandlede, afvexlede mellem de livfulde Gjæster. Enhver syntes for disse Timer at have afkastet Livets Byrde og paa eengang at glemme og dobbelt nyde sin Individualitet. Ved Slutningen af det meget luxuriøse Maaltid anmodede Verten de franske Gjæster om at glæde Selskabet ved at afsynge nogle af deres nationale Sange. De indvilligede strax, og *Duveyrier*, i det Øieblik skjulende sit virkelige og ærefulde Navn under sit Døbenavn *Honoré*, begyndte som Forsanger med sin klare, stærke Stemme at foredrage den i Historiens og Kunstens Rige vistnok u dødelige *Marseillaise*. De andre 93 Landsmænd faldt ind i Choret, og deres »*Aux armes, citoyens!*« lød som et begeistrende Opraab til Kamp og Seier. Forunderlig gribende lød det sidste Vers, der blev sunget i Chor, i langsomt Tempo, som en Choral, og særdeles rørende var det at høre disse Mænd, der meer eller mindre havde lidt og endnu lede af Fædrelandets Ulykke, med en Inderlighed, man kunde kalde andægtig, at istemme dette »*Amour sacré de la patrie*«, hvortil saamangen rædsom, og dog høi Erindring knyttede sig, f Ex. Girondisternes Henrettelse, hvoraf tilsidst kun Een var tilbage for at ende dette sidste Vers af Hymnen, inden han fulgte sine 22 Ulykkes-Staldbrødre i den voldsomme Død.

Paa Grossererens Befaling var et Pianoforte bragt ind i Spisesalen, og paa Opfordring accompanerede Claudine Sangen paa dette Instrument. Efter *Marseillaisen* reiste Lusard sig fra Bordet og fremtog den ganske nye, i Paris netop udkomne *Chant de Victoire*, af *Chenier*. Han lagde den paa Nodestolen for Claudine, idet han tillige tog Plads ved Instrumentet. Hun spillede den hurtig igjennem, og nu lød fra Republicanernes begeistrede Bryst denne herlige Sang, der i digterisk Værd vistnok staaer over *Marseillaisen*, og vel fortjente en bedre Slutningslinie i sit Omqvæd end det altfor vilde: »*Périssent les rois!*« Endnu den Dag idag vil denne med Republiken uddøde, pragtfulde Seiershymne, dersom man ved et sjældent Tilfælde træffer paa den, henrive Enhver, hvis Sind ikke er tillukket for Poesiens og Tonernes Magt; hvor meget større Virkning maatte den da ikke gjøre i hiin Periode og i en Kreds som den her omtalte, hvor de Syngende begeistrede Tilhørerne, og Disses Enthusiasme opflammede de Syngende? En næsten magisk Virkning udøvede det Vers, der omtaler det franske Krigsskib *Le vengeur*. Den pompøse Begyndelse:

*Lève-toi! Sors des mers profondes,
Cadavre fumant du vengeur,*

fører allerede Tanken til den mørke Afgrund; og naar det siden hedder:

*D'où partent ces cris déchirans?
Quelles sont ces voix magnanimes?
Les voix des braves expirans
Qui chantent du fond des abîmes,*

94

og Choret saa falder ind: *Vive la Republique*, synes man at høre disse tapre Døende, som, idet de synke med deres Skib, lade Luften gjenlyde af disse deres sidste Ord.

Alle vare henrevne, men Ingen mere end de to ungdommelige Gemytter Ferdinand og Claudine. Den letbevægede Pige kunde ikke holde sine Taarer tilbage, og da Sangen var endt, greb Lusard hendes Haand, trykkede den hemmeligt til sit Bryst, og sagde sagte: En intim Ungdomsven og Slægting af mig var med paa *Le vengeur*. Deres Taarer synes mig at gjælde ham, og falde som Perler paa den Plet i Dybet, hvor han hviler.

En Ven af Dem! udbrød Claudine: O min Gud!

- Beklag ham ikke! han døde en prægtig Død.
- Men Slægt og Venner, som elskede ham, maae dog sørge over hans Tab!
- Ja saa lykkelig var han desuden. Der ere Dem, som endnu begræde ham.
- Kalder De det Lykke at volde Dem Sorg, som man har kjær?

- Ja, saa egoistisk er Mennesket! Maaskee, ja rimeligviis, veed man Intet deraf, naar man først er død, men jeg tilstaaer, at selv i Dødens Time vilde det være mig en sød Tanke, at for Exempel De græd for mig.

- Den Tanke vilde vist ikke bedrage Dem.
- Lover De mig at græde, naar De hører, at jeg er død?
- Gud forbyde, at De skulde døe i Deres Ungdom og Kraft! Hvorledes falder De paa Sligt?

Lusard loe. Hvad falder man ikke paa, naar man attraaer at interessere en elskværdig Dame? Jeg vilde gjerne give mig Mine af at have Anelser, ligesom Turenne, Henrik den Fjerde og andre udmærkede Mænd.

Grosserereren afbrød denne Samtale. Han kaldte dem til Bordet, for endnu at tømme et Glas Champagne paa Republikens Held og Seier, hvorpaa man reiste sig, og Selskabet adspredte sig i andre Værelser.

Dagen efter sagde Advocaten til Madame Valler: Det, som man ugjerne seer imøde, det vender sig ofte til vort Bedste, naar det kommer. Det var mig ukjært, at den lille Claudine skulde tilbringe denne Sommer her i Huset og være en uadskillelig Suivante af mit Hjertes Primadonna. Men deels maa jeg rose den gode Pige, fordi hun kjeder sig i mit Selskab, og saasomt jeg kommer, tager den første den bedste 95 Anledning til at gaae sin Vej; det maa være en halv ubevidst Følelse, der i denne Sag oplyser hendes uerfarne Forstand Men dernæst gjør hun mig desuden den ubetalelige Tjeneste at coquettere saa stærkt med de Herrer, som komme her i Huset, at hendes Nærværelse dog er en lille Dæmning for det Hav af Galanterie, som ellers vilde reent bortskylle al min Sjælero.

Deres Sjælero, svarede Madame Valler, syntes, Gud skee Lov, ikke at være angreben i vort Selskab igaar. De var jo i overmaade godt Lune.

- Jeg er jo ingen ung Dreng, jeg maatte jo vel forstaae at beherske mig, men De kan troe, at jeg mere end eengang havde det nødigt. De maa sige hvad De vil, disse Franskmænd have et ganske eiendommeligt Talent til at behage Damerne. De have Noget i deres Øine, i deres Stemme, ja selv i deres Sprog... Det er ikke for Intet at den gamle Parabel fortæller, at da Djævelen forførte Eva, talte han Fransk, thi lige siden Paradiset derved gik fløiten, har dette Sprog en dæmonisk Magt over alle Evas Døttre.

- Dette Sprog, som jeg desværre kun halvveis forstaaer?
- Desværre? De sukker ordenlig derover!

- Ak, Dalund! skulde jeg sukke, maatte det vel være over al denne Skinsyge, hvormed De plager Dem selv og mig. Mistænker De mig? Har jeg tabt Deres Agtelse, fordi jeg har været saa svag at gjengjælde en Kjærlighed, som vel sagtens er strafværdig?

-Hvad siger De? Strafværdig! Komme vi stedse tilbage til disse Samvittighedsskrupler? O Eleonore! har De glemt, at jeg elskede Dem, da De endnu halvt var et Barn; at De misforstod min Taushed, at De i min Fraværelse gav Deres Haand til en Anden og saaledes fordærvede mit Liv? Var De mig nu ingen Trøst, ingen Erstatning skyldig for saamange Aars Troskab, for en Kjærlighed, som min? Har jeg misbrugt Deres Godhed? Er vort Forhold ikke en Sag mellem os To allene? Hvad læste vi forleden? Hvorledes lød vel hans Ord, den franske Philosophs og Menneskekjenders? »Et Fruentimmer tilhører ingen Anden end Den, hun elsker; der maa staae imellem dem Ægtemand, Fader, Rang, Fødsel, hvadsomhelst, det er Altsammen ugyldigt.« Og har han ikke Ret? Er Sjælen ikke fri? Kan menneskelige Love fængsle Aanden?

- Ak, alt Dette lyder visselig meget smukt, og forstandigt, jeg siger mig det ofte selv, men dog er der Noget i mig, som modsætter sig 96 disse Fornuftgrunde, som gjør mig Bebreideker og paadrager mig en Ængstelse, som jeg ikke kjendte tilforn. Det Eneste, der trøster mig, er den Tanke, at førend mit Forhold til Dem var jeg i Grunden slettere, end jeg er nu. Som saa Mangen af mit Bekjendtskab, løb jeg efter alle tomme Forlystelser; min høieste Lyksalighed var at blive courtiseret, det var Nok til min Tilfredshed; min Pynt var mit vigtigste Anliggende. Deres Omgang har forædlet mig, De har givet mig Smag paa noget Bedre, ja endogsaa paa alvorligt at opfylde mine Pligter. Jeg veed nu med mig selv, at jeg passer mit Huus, at jeg er Moder for Vallers Søn, langt mere eftergivende og blid mod Valler selv, og tjenstvillig i Omgang mod Alle.

- Elskværdigste af alle Mennesker! Og dog gjør De Dem Bebreidelser?

- Ja, just nu, da der er opgaaet et Lys for mig, som min forsømte Ungdom ikke havde viist mig, just nu er det ofte, som om en indre Stemme sagde mig, at jeg dog gik paa en forbuden Vei.

- Kjære Eleonore! De gjør mig paa eengang lyksalig og ulyksalig. Vilde De ønske, at jeg afbrød vor Forbindelse, at De ikke mere saae mig?

- Ak nei! jeg vilde hen visne som en Blomst uden Sol, naar jeg ikke oplivedes ved Synet af Dem og Visheden om Deres Hengivenhed. Gud tilgive mig! Jeg beder ham daglig derom ... De smiler! Ak De forstaaer ikke ... Det er mig umuligt ganske at bortkaste Det, som fra min tidligste Barndom er mig indplantet, som er opvoxet med mig, og netop i denne min sildigere og bedre Tid ere disse Tanker komne mig nærmere. Jeg veed ikke, hvorledes, men jeg kan ikke fjerne dem.

- Det skal De ikke heller, det klæder Dem godt.

I dette Øieblik kom Grossereren hjem med to af sine Venner, som Begge tilligemed Advocaten skulde spise til Middag med Familien. De Indtrædende havde alle Tre en saa besynderlig Mine, at saavel Fruen som Claudine, der i det Samme traadte ind, studsede og neppe turde spørge. De fik heller ikke Tid dertil, thi Grossereren udbrød strax: Har I allerede hørt den græsselige Nyhed? Robespierre er falden! Tænk hvor rædsomt! Han er guillotineret. Hvad siger De, Dalund?

- Aa, jeg siger, at Guillotinen og han vare blevne saa intime Venner, at det var rimeligt, at den ikke kunde undlade at slutte ham selv i sin Favn.

97

- Er det muligt, at jeg maa høre saadanne Ord af Dem? Men hvad skal man sige, naar Republicanerne selv ... O jeg skammer mig næsten ved at fortælle det! Jeg løb ud til dem, jeg tænkte at finde dem i den største Fortvivlelse, men det var ikke at mærke; og da jeg yttrede min Frygt for, at nu vare de kraftige Forholdsreglers Tid naturligviis forbi, svarede - Jajeg vil for gammelt Venskabs Skyld ikke nævne ham - men han svarede, at de Franske vare ikke et saa raat og vildt Folk, at de behøvede at regjeres med raa Grumhed Jeg blev saa vred, at jeg strax tog min Hat og gik.

- Hvem det end var, der sagde disse Ord, saa giver jeg ham Ret, sagde Advocaten: thi det er ikke det franske Folk, men dets Bærme, som har raset under Jacobinernes Regiment, og det har ikke været Spøg for disse Fraværende hver Postdag at tage Avisen i Haanden med Angest for deri at faae Efterretning om, at en Ven, en Nærpaarørende var falden som et Offer for Guillotinen.

- O! i Tider som disse maa en Patriot formaae at sætte sig ud over den private Ulykke og kun tænke paa den offentlige. Jeg har forresten hørt Noget om den unge Lusard, som er godt, som jeg maa rose.

- Hvad er det, kjære Onkel? spurgte Claudine.

- Det er endnu en Hemmelighed, men du faaer den nok at vide, naar Tid er.

Claudine saae kjendelig fornøiet ud ved Onklens Ord, en glad Anelse syntes at bevæge hende, og hendes indre Tilfredshed udbrød i høie Glædesflammer, da Grossereren fremtog et Etui, som han aabnede og rakte hende med de Ord: See hvad jeg vil forære dig til Tak for igaar, da du var saa elskværdig og jeg havde Ære af min Søsterdatter. See, denne glimrende Stjerne skal du have til at sætte i Sløifen paa dit tricolore Tørklæde, og disse Ørenringe passe dertil.

Med barnlig Glæde fløi Claudine op paa sit Værelse, slyngede det trefarvede Tørklæde om sit Haar, fæstede Stjernen over sin hvide Pande og tog Ørenringene paa. Hun betragtede med usigelig Velbehag sit Billede i Speilet, og idet hun gjentog for sig selv: »Hvilke glade Dage ere dog disse! Jeg veed ikke, hvor jeg skal hen for lutter Glæde og Lyksalighed!« - ilede hun ned til Selskabet og satte sig tilbords med Øine, der glimrede prægtigere end alle Ædelstene.

Grossereren eiede et Lyststed paa Strandveien, paa hvilket Familien dog sjelden opholdt sig længere end et Par Dage om Ugen, sædvanligviis fra Løverdags til Mandags Aften, og Herren i Huset tilbragte 98 ikke engang i Regelen saa lang Tid paa dette Sted En Tirsdag Morgen tidlig kom Ferdinand og havde en lang Samtale under fire Øine med sin Onkel, der strax gik ud, og da han kom hjem, sagde han til sin Kone: Det er smukt Veir, og jeg har faaet Lyst til, at vi iaften skal tage ud til vort Landsted og blive der for det Første imorgen over. Saasnart jeg er færdig med min Post, kjører jeg med.

Det var allerede langt ud paa Aftenen, da man ankom til det landlige Huus, der laae ganske nær ved et Fiskerleie. Fruentimmerne bemærkede, at Grossereren maatte have noget Usædvanligt isinde. Han gik med sin Tjener ned til Fiskerne, gav dem Penge og besaae nogle Joller, og da han kom hjem, gjorde han sin Kone adskillige Spørgsmaal om huuslige Indretninger, uden at man kunde begribe, i hvilken Hensigt. Kort før Sengetid gik han igjen ud til Strandkanten, saae efter Vinden og yttrede Gisninger om Veiret til næste Dag. Madame Valler spurgte forgjæves, hvad Usævanligt der var paafærde. Han nægtede det leende. Hun

ængstede sig i Stilhed over alt Dette. Claudine trøstede hende og sagde: Du kan troe, at det Hele er noget Fornøieligt, hvormed Onkel vil overraske os. Jeg glæder mig derover. Det aner mig, at vi imorgen skal have en lykkelig Dag.

Den næste Morgen, da Damerne sad ved Kaffebordet, og ventede paa Grossereren, der allerede tidlig var gaaet ud, kom han endelig og sagde: Nu maa jeg vel indvie jer i den lille Hemmelighed, for hvis Skyld jeg har taget herud med jer. Vor Ven Lusard har faaet en Æressag med en Emigrant, der forleden paa et offentligt Sted talte fornærmeligt om den franske Armee og Republiken. De kom i Ordstrid og udfordrede hinanden. I dette Øieblik seilede de herfra i en Fiskerjolle med deres Secundanter, for paa Hveen at afgjøre deres Mellemværende. Ferdinand er Lusards Sekundant. De have naturligiis ogsaa en Chirurk med.

- En Duel! udbrød Fruen: Det er afskyeligt!

- Nei, det er prægtigt, det er et nødvendigt Onde i vore Tider. Falder Lusard, saa dør han i sit Kald ved at forsvare sit Fædreland mod de forbandede Emigranter, men falder den Anden, er det min Hensigt at skjule Lusard, til vi kan faae ham bort, thi som Sagerne staae, hverken bør eller kan han anmode sin Minister om Beskyttelse. Lad derfor et Par Værelser ovenpaa være parate til at modtage ham, om det behøves.

Claudine, hvis glade Anelser fik dette Udfald, var neppe istand til 99 at reise sig og forlade Værelset Med skjælvende Knæe ilede hun op til sin lille Stue ovenpaa, hvor hun kastede sig paa en Stol. Vinduet gik ud til Haven, men Værelset stødte til et andet, hvorfra man havde Udsigt over Stranden. Hun tænkte paa at gaa derind og see ud over Havet til den forhadte Ø, hvor der i dette Øieblik skulde spilles det forvovne Spil om Liv og Død! Hun traadte mat hen til Døren, og aabnede den, men lukkede den strax igjen, og traadte tilbage. Hun havde ikke Mod til at see hen mod den betydningsfulde, spøgelsehvite Klint. Hun gyste for at see Jollen nærme sig dens Kyst. Nu først følte hun, at hun elskede den unge Fremmede, der, ihvor det gik, syntes tabt for hende. Nu forstaaer jeg hans Ord hiin Aften efter Sangen. Han anede sin Død! O Gud! lad ham blot leve! Lad ham seire over det Umenneske, der kan ville sigte efter et saadant Hjerte! O kunde jeg dog blot kaste mig imellem dem og optage i mit Bryst det Stød, som var tiltænkt hans! Hvor skal jeg tye hen i min Sjæleangst?

Hun sprang op og kastede sig paa Knæe, hun rakte sine fastsammenfoldede Hænder iveiret og begyndte at bede; men hendes Hænder og Øine sank til Jorden. O min Gud! kunde jeg dog endnu bede, som da mine Forældre laae syge? Da kunde jeg dog græde, da kunde jeg bede. Men nu! Ak hvad skal jeg troe? Er der en Fader i Himlen? Er Gud ikke saa langt fra os arme Mennesker? De Uskyldigste, de Bedste lide og døe, uden at deres Jammer rører nogen Magt i Himlen eller paa Jorden. Maatte ikke mine Forældre ogsaa døe, skjøndt jeg dengang bad saa andægtig for dem? Nei, intet Sted er Tilflugt uden i Døden. Ja, der er Trøst! Dør Lusard, kan jeg ogsaa døe.

Hun kastede sig med Ansigtet mod Gulvet, reiste sig igjen, gik urolig frem og tilbage og sank endelig tilbage i Stolen. Saaledes tilbragte den stakkels Pige bleg og skjælvende flere Timer, hvis Lidelser bedre kan tænkes end beskrives. En vis Travlhed i Huset og den Uro i Sindet, som Deeltagelse for den unge Huusven indgav dets Herre og Frue, forvoldte, at man ikke videre beskjæftigede sig med Claudine. Endelig hørte hun sin Onkel komme ind i det tilstødende Værelse, aabne Vinduet og sige til En, som hun paa Stemmen kjendte at være Tjeneren: »Herfra kan jeg i Kikkerten see dem komme.« - Og efter et Ophold, udbrød han: »Jeg seer at være Joller. Den ene tager Veien her henad Vinden er god De kan snart være her .... Jeg kan see Ferdinand staae i Jollen, men jeg ser Intet til Lusard Død og Pine! Der 100 ligger En nede i Fartøjet! Skulde han være falden? Løb ned til Landingsbroen alt hvad du kan; jeg kommer strax efter.« Denne Tale, der i afbrudte Perioder naaede den ulykkelige Claudines Øren, blev hørt med en Hjertebanken, der næsten bragte hende til at falde i Afmagt. Pludselig blev hun greben af en besynderlig Kraft, hun sprang op og løb endnu hurtigere end den ilende Tjener ned til Broen, fra hvis yderste Spids hun med stive Øine fulgte den sig nærmende Jolle, i hvilken man nu tydelig saa en Mand ligge, bedækket med en Kappe, medens en anden, i hvem Claudine gjenkjendte en Læge, sad nede paa Bunden ved hans Side, og Ferdinand stod som fastnaglet, med Øinene ligesom spørgende hæftede paa Dennes Ansigt. Claudine var i et af disse Øieblikke, hvori et Menneske synes at have glemt sin egen Tilværelse, og i en Spænding, der, idet den bedøver alle Følelser, bevirker, at Smerten ikke føles med Bevidsthed. Baaden var nu lige ved Landingsstedet. Grossereren, Tjenestefolk, Fiskere kom ud paa Broen. De trængte den stakkels Claudine tilside uden at lægge videre Mærke til hende.

Grossereren raabte til Ferdinand: Er han død?

- Nei, men saaret.

Jollen lagde nu til, og Ferdinand sagde til sin Onkel: Vi bringe ham her til Dem, istedenfor til Fredriks Hospital, som vi først havde isinde. Han vilde saa nødig paa Hospitalet, han vilde hjem i sit Logis, hvor han paa ingen Maade kan have det godt. Doctoren meente ogsaa, at det nærmeste Sted var det bedste, eftersom han har mistet meget Blod og desuden ...

Grossereren afbrød ham: Gjør ingen Ophævelser. Alting er rede til hans Modtagelse.

Med stor Omsorg blev nu den Syge baaren til Huset, ledsaget og fulgt af en heel Skare af de Tilstedeværende. Claudine gik taus og bleg med de Øvrige, Ferdinand gik hen til hende, lagde hendes Arm i sin, og hviskede: Du her! stakkels Claudine! Tro mig, jeg har tænkt paa dig under alt Dette.

Medens nu Lægen og de andre Mænd vare beskæftigede med den Saarede, lukkede Claudine sig inde i sit Værelse og søgte at fatte sig. Der var dog endnu Liv, altsaa dog ogsaa Haab. Den Elskede var bragt til hendes Hjem, det var en stor Trøst.

Nu bankede det paa hendes Dør og Ferdinand traadte ind med et 101 smilende Ansigt. Gud skee Lov! Saaret er ikke dødeligt. Vor gode Doctor har det bedste Haab. Vor Patient skal blot have Ro og Pleie. Jeg ilede for at bringe dig denne gode Tidende.

Nu brast Claudine i Graad, hun foldede sine Hænder og udbrød: »O Gud! jeg takker dig!« Ganske umiddelbart kom dette Udbrud fra hendes fulde Hjerter, og tiltrods for hendes ovenanførte Yttringer, maatte hun, sig selv halv ubevidst, bøie sig for Tanken om et naadigt Forsyn, en Tanke, fra hvilken dog ingen Tidsalder og intet Menneske ganske kan løsrive sig.

Da Familien nu kom noget til Ro efter den Bevægelse, som denne Begivenhed havde foraarsaget, blev man endelig efter megen Parlementering enig om de Forholdsregler, der skulde tages til den syge Gjæsts Pleie. Grosserereren kunde ikke og Madame Valler vilde ikke for længere Tid være borte fra Byen. Hun undskyldte sig med sin Nærværelses Nødvendighed hjemme i Huset, og foreslog at sende Husjomfruen, en ældre, meget paalidelig Pige, for at passe alt Fornødent Claudine forlangte med de inderligste og hæftigste Bønner at maatte blive og have Opsynet med den Syges Pleie. Hendes Tante modsatte sig hendes Ønske, men Grosserereren fandt saa stort Behag i hvad han kaldte hendes heltemodige Tænkemaade, at han med Glæde gav sit Samtykke, især da Ferdinand understøttede sin unge Venindes Ønske, og tilbød ligeledes selv at ville opholde sig hos Lusard, indtil han var i god Bedring. Han havde allerede tilsagt Lægen at ville vaage over Patienten i den tilstundende Nat. Man blev nu enig om at sende den omtalte Huusjomfru tilligemed en Vaagekone fra Byen, til hvilken Husets Herskab endnu samme Eftermiddag begav sig for strax at kunde sende de omtalte Folk og et og andet i dette Tilfælde fornødent Requisite Claudine blev nu, til sin store Tilfredshed, tilbage, og paa hendes indstændige Bøn førte Ferdinand hende et Øieblik til den Syges Leie. Da Lusard blev hende vaer, rakte han begge Hænder imod hende og sagde med mat Stemme: Er det muligt? Er det virkelig Dem selv? Hvor er jeg dog lykkelig! Velsignet være min Modstanders Kaarde!

Claudine fik ikke Tid til at svare, thi Ferdinand, forskrækket over den Bevægelse, hvori hans Uforsigtighed havde bragt den Saarede, førte hende strax ud af Værelset, og forbød hende i flere Dage at nærme sig den Syge, uden naan han sov, og selv da blev det hende kun forundt at titte ind ad den halvaabnede Dør. Hun blev derfor 102 meget forskrækket, da Ferdinand en Nat, efterat hun var gaaet tilsengs, traadte ind i hendes Sovekammer og bad hende staae op og komme ind til Lusard Vundfeberen var temmelig stærk, og i sin Feberphantasie ophørte den Lidende ikke at kalde paa hendes Navn. Hans urolige Feberdrømme, blandende det Forbigangne med det Nærværende, foregjøgledede ham, at Claudine var stillet for Revolutionstribunalet og næste Morgen skulde dele Skjæbne med hans fordums General. Hans Angest steg til en saadan Grad, at han vilde kaste sig ud af Sengen, og Ferdinand saae intet andet Raad end at prøve, hvad Claudines Nærværelse kunde udrette. Den Syge kjendte hende strax, han greb hendes Haand med et Udbrud af Glæde; han var øieblikkelig beroliget og lagde sig stille ned, men bestandig med hendes Haand saa fast knyttet i sin, at hun ikke kunde gjøre mindste Bevægelse for at drage den ud af hans, uden derved at forstyrre den Slummer, hvori han laae, og den elskende Pige blev med inderlig Tilfredshed, uden at røre sig, siddende ved hans Leie til langt ud paa Morgenstunden. Hensunken i hans Beskuelse sad hun og betragtede dette ædle, blege Ansigt, og bemærkede ikke, at den opmærksomme Huusjomfru kom for at bringe hende en Kop Kaffe, før Denne tiltalte hende med venlige Klager over at man havde forspildt hendes unge Jomfrues Nattero.

Hun betragtede nu den Syge, der lod til at sove saa roligt, at Claudine undseelig vovede at frigjøre sin Haand Ak du gode Gud! sagde den aldrende Pige: Hvor er det dog Synd at see saadant et deiligt Menneske ligge saa elendig! Hvad det dog er for onde Tider, vi leve i!

- Ja er han ikke skjøn? sagde Claudine: Finder De ikke ogsaa, kjære Jomfru Susanne, at saaledes som han der ligger, saa ligner han det smukke Kobber hjemme i Dagligstuen, som forestiller den sovende Endymion?

- Det Billede har jeg saamænd aldrig seet paa! men jeg tænkte, da jeg nu stod og saae paa denne stakkels unge Mand, at han ... Gud forlade mig! jeg mener intet Ondt dermed! men jeg synes, at som han der ligger med det sorte Haar og det krusede Skjæg ned om Hagen, ligner han Vorherre, som man seer ham i den store Billedbibel, der hvor han ligger og sover i Skibet.

Fra denne Time var det tydeligt baade for Lægen og den øvrige 103 Omgivelse, at Claudines Nærhed virkede som en lægende Talisman paa den Syge, hvis Helbredelse efter kort Tids Forløb gik usædvanlig hurtig fremad. Grosserereren kom oftere end sædvanligt ud til Landstedet, og ogsaa Madame Valler kom oftere og gjorde Patienten af og til et lille Besøg. Ferdinand opholdt sig stadigt derude, saalænge til Lusard

begyndte at sidde oppe og kunde gaae omkring; saa tog han en Dag eller to derfra, men kom jævnlig tilbage.

Nu vilde Madame Valler have Claudine hjem med sig. Kjære Barn! sagde hun, det passer sig ikke, at du bliver her hos denne unge Mand, som nu ikke længere trænger til din Nærværelse. - Men Claudine modsatte sig og forsikkrede, at Lusard var langt fra ikke endnu helbredet, at Conveniens og Folkesnak ikke burde afholde noget Menneske fra Det, der var Godt og Ret, at Lusard jo desuden snart vilde reise hjem til Frankrig, og kun ventede paa at blive saa vel, at han kunde tiltræde sin Reise.

Fruen indvendte, at indtil det kunde skee, vilde der endnu hengaae en længere Tid. Men Tante! sagde Claudine, og fæstede sine store Øine paa Madame Valler med et vemodig Udtryk: Betænk, at saa see vi ham maaskee aldrig mere.

Taarerne trillede ned ad hendes Kinder ved disse Ord. Tanten saae medlidende paa hende, hun sukkede dybt, klappede den unge Piges blussende Kind og sagde med sagte Stemme: Ak, min stakkels Claudine! Jeg har ikke Hjerte til at bedrøve dig, men Gud lade mig ikke faae dig paa min Samvittighed foruden mine øvrige Synder!

Claudine, sjæleglad over at være undsluppen den Fare, der truede hende, kunde ikke undlade at fortælle denne lille Begivenhed, da hun om Aftenen var ene med Ferdinand og Lusard i denne Sidstes Værelse. Hun omtalte med Varme sin Tantes Godhed, hendes kjærlige Hjerte, der altid blev rørt ved Andres Bekymring, og nævnede dertil med Forundring hendes sidste Replik, som noget Uforklarligt i et saa fortræffeligt Menneskes Mund.

Ferdinand smilede skalkagtigt: At hun er et fortræffeligt Menneske, et fromt og kjærligt, i Sandhed qvindeligt Gemyt, det er ogsaa min Mening, men hvad hun med hiin Yttring har meent, det er mig dog ret forklarligt; jeg veed godt, hvad der tynger paa hendes Samvittighed. Du skal ikke see saa forfærdet paa mig, Claudine! thi den Synd, som ængster hende, er ikke større, end at jeg for min Part vilde 104 - som man siger - spise en saadan Synd op i et Stykke Smørrebrød Hun har en Elsker, det er det Hele.

En Elsker! udbrød Claudine: Hvem skulde det være?

- Hvem Anden end Advocat Dalund! Tvivler du paa det? Herregud! du er da altfor uskyldig for en Pige, der gaaer i sit attende Aar.

- Det er umuligt! Fy! det er stygt at tænke noget Saadant.

- Naa, er det stygt? Jeg holder meget af Onkel, men troer du alligevel, at jeg holder mindre af Tante for den Sags Skyld? Tvertimod! Seer du, jeg er mine sex og tyve Aar; det er syv Aar, siden hun blev gift med Onkel. Da var jeg allerede gammel nok til at have Øine i Hovedet. Hun var dengang en Pige paa 22 Aar; hun havde elsket Dalund og ventet paa ham i tre Aar. Han var reist ud i Verden og lod Intet høre fra sig. Saa friede Onkel til hende og hun tog ham. Men jeg forsikrer dig, at hun dengang og i de første tre Aar efter sit Ægteskab var en forfængelig Gaas. Derpaa kom dette Forhold til den gamle Elsker. Han er en Mand af Forstand og Dannelses, og nu skulde du ikke gjenkjende Tante, om du havde kjendt hende for en fire, fem Aar siden, saa elskværdig er hun bleven.

- Ja, sagde Lusard, det er en indtagende Kone. Hun seer ud, som man afbilder Gudinden Ceres, med de rige blonde Haar, den fyldige Figur, det milde Udtryk i det smukke Ansigt.

- Jeg kan uden Overdrivelse forsikre, sagde Ferdinand, at dette skønne Udtryk er ligeledes kommet med al den øvrige Forbedring.

- Ja, ja! udbrød Lusard: Sand Kjærlighed er den Tryllemagt, der giver Forstand, Skjønhed og Dyd.

Claudine rystede paa Hovedet: Men en gift Kone! Ægteskabets Hellighed!

- Naa! begynder du nu ogsaa paa den gamle forslidte Vise, som for længe siden er qvædet til Ende med saameget Andet? Ægteskabets Hellighed! Jo, det er en net Hellighed, naar to Mennesker, der ikke kan lide hinanden, skal leve sammen i en Forening, som kun det inderligste Behag, den varmeste Elskov kan fritage for at blive modbydelig. Og De derimod, som brænde af Kjærlighed, tør ikke nærme sig til hinanden, naar ikke en Præst har sagt: Nu skal I være Ægtefolk Og hvorvel her er lagt Kors og Kummer i Overflødighed paa denne Ægtestand, og intet Andet end Kjærlighed og sympathetiske Anskuelse kan hjælpe jer til at bære disse Kors med Maneer, og om I end tusinde Gange fortryde, at I ere lænkede sammen, saa skal I dog lade 105 som I vare glade i eders Fangenskab, - hvilket er Mere, end der forlanges af noget fanget Kreatur; det faaer dog Lov til at brøle og fare frem og tilbage i Buret af Vrede og Utaalmodighed; men hvad jer arme Mennesker anbelanger, saa skal det herved forblive, uden at noget Menneske skal kunne skille hvad Gud har sammenføiet, - som om Naturens Herre skulde befale Noget saa naturstridigt, saa uforeneligt med de Følelser, han selv har nedlagt i det menneskelige Hjerte!

- Men, sagde Lusard, dette saakaldte ubrydelige Baand er jo heller ikke længere uopløseligt, idetmindste ikke i Frankrig. Hos os er det let at skilles.

- Ja, svarede Ferdinand, Himlen været priset for hvert Baand, der løses for den stakkels Menneskeslægt, og dette er vel et af de værste, men denne Løsen er endnu ikke sanctioneret af vore Sæder, vel ikke engang af eders, og denne Skilsmisse er ogsaa ubehagelig.

- Men hvad skal man da gjøre? spurgte Lusard.

- Man skal, svarede Ferdinand, ligesom de fordums sande Elskende, Heloise og Abailard, være saa begejstret af hinandens Fortrin, at man forsmåer alle Baand, som indskrænke Friheden. Hvad er Kjærlighed uden Frihed? Hvad forsikrer mig om at være elsket, naar den Elskede ikke uden Ophævelser kan bryde med mig? Hvad er sødere i et Kjærlighedsforhold end Hemmeligheden? Er Kjærligheden ikke hellig? og profaneres ikke det Hellige ved fremmede, nysgjerrige Øine?

- Det er Altsammen sandt, udbrød Lusard: Lyksalig Den, der vinder en Heloise! men dog kunde der indvendes Meget mod Deres Theorie. Vi stakkels Dødelige kunne ikke gribe den fuldkomne Frihed Vi give Liv og Blod for den, men ...

Han afbrød sig selv, Claudine og han saae paa hinanden med ubeskrivelige, betydningsfulde Blikke.

Det var i de første Dage af den Maaned, der i vort Clima som oftest er den allerskjønneste og ikke sjelden erstatter en ublid Sommer. Ved sin klare og milde Himmel, ved sin eiendommelige, aromatiske Duft, ved de afvexlende Farver, hvormed den pryder Træernes Blade, ved sine stjerneklare Nætter kunde September vel fortjene, at den fremfor Foraars-Maanederne fik Navn af Kjærlighedens Aarstid. Saaledes forekom den ogsaa Lusard og Claudine. Han var 25, hun neppe 18 Aar. Han var hendes unge Hjertes første Lidenskab, ligesom det 106 vel ogsaa kunde siges, hvad han ofte sagde hende, at hun var hans første Kjærlighed og - tilføiede han - som han sikkert følte, ogsaa den sidste. Ene og overladte til dem selv opholdt de dem hele Dagen i den smukke Have og vandrede Arm i Arm ved Strandbredden og saae Maanen og Stjernerne bryde deres Straaler i det klare Hav, hvis Bølger med sagte Skvulpen syntes at ledsage deres elskovsfulde Tale med et melodisk Taktslag.

I denne skjønne Tid kom Ferdinand en Aften i et meget oprømt Lune. Han foræerte Claudine en lille Bog og sagde: Du skal være den Første, til hvem jeg offerer denne min Muses *Primula veris*. Du seer, at jeg ikke har kunnet modstaae min Lyst og mine Venners Tilskyndelse til at prøve min Forfatter-Lykke. Mine Digte skulle nu flyve ud i Verden; om det bliver som de yndede Lærker eller de foragtede Spurver, vil Tiden vise.

Claudine takkede glad, men spurgte lidt frygtsomt: Men hvad siger din Fader?

- Ja det vil Tiden ogsaa vise, og den Tid er ikke langt borte, thi om faa Dage bliver Bogen averteret tilsalg med mit Navn paa Titelbladet, thi jeg vil lige saa gjerne springe i det, som krybe i det.

Lusard, der blev underrettet om Indholdet af ovenanførte Samtale, beklagede meget, at han ikke var istand til at forstaae sin Vens Digte. Ferdinand lød og sagde: I Haab om, at du skulde komme med denne Klage, har jeg vovet mig til at oversætte et lille Digt, som netop slutter sig til vor Samtale forleden om den frie Kjærligheds Lykke. Men du maa undskylde mine Feil mod Sproget med min Lyst til at behage dig.

Claudine vilde helligholde sin Vens og Fætters Indtrædelse paa Parnasset. Hun lod dække Aftenbordet i et Lysthuus i Haven, om hvilket Viinranker, fulde af Druer, og endnu blomstrende Caprifolier slyngede sig. Med hurtig Haand bandt hun Blomsterkrands, hvormed hun smykkede det dækkede Bord, paa hvilket Lysene brændte roligt i den stille Nat, medens Maanen kastede sine blaalige Straaler lige ind paa Bord og Blomster, som for at gjøre de jordiske Lys tilskamme, og Planeten Venus høit paa Himlen tittede med zittrende Bevægelse nysgjerrig ind gennem Løvet. Under livlig og munter Samtale nød det lille Selskab sit Maaltid, mod hvis Slutning Ferdinand oplæste sit Digt, der var skrevet paa saa gode franske Vers, som man med Billighed kunde fordrø det af en Udlænding, og dertil 107 havde han føiet nogle Slutnings-Stropher, henvendte til Lusard Disse vare egenlig det Smukkeste af det hele Digt; de aandede en Ungdoms-Varme, en Hjertelighed og en Fiinhed, som maatte behage Enhver, og som aldeles henrev de to Tilhørere. Lusard bøiede sig hen til Forfatteren, omfavnede, takkede ham med taarefulde Øine, bad om det lille Digt, lagde det i sin Brevtaske, og forsikkrede, at det aldrig skulde forlade ham i Liv eller Død.

Claudine greb en af Blomsterkrandsene, satte den paa Ferdinands Hoved, og sagde spøgefuld: Digteren skal krones. Det burde jo rigtignok være Laurbærkrandsen.

Nei! udbrød Ferdinand, Blomsterkrandsen passer bedre for den unge Sanger. Laurens dunkle, høitidelige Hæderstegn tilkommer mig endnu ikke. Den tilhører nærmere vor tappre Ven, som her sidder; men i Mangel deraf ville vi give ham den anden Krands. See, hvor smukt de brogede Blomster klæde om hans mørke, lokkede Haar!

Ak! sukkede Lusard: Blomsterne snoe sig med Uvillie om en Soldats Hoved; han maa nedtræde dem paa sin møisomme Vei, og til Straf bliver ingen Blomsterkrands ham tildeel.

Dog naar han vender hjem til sin Arne, svarede Claudine.

Med straalende Øine udbrød Lusard: Af Kjærlighedens og Skjønhedens Haand! Ja dertil ville vi sætte vort Haab. Hvilken lykkelig Aften er dog denne! Det er, som vi helligholdt en Fest i Grækenlands skjønne Dage. Luften er mild, Viinløvet slynger sig rundt om vor Løvhytte. Vore Hoveder ere krandsede med Blomster. Ja her ere Guder tilstede. Som en Libation til Phoebus, Digtekunstens Fader, helder jeg herved mit Bæger Viin ud paa Jorden.

Claudine raabte overgIVEN: Og jeg mit for den milde Luna, som seer herind til os.

Og jeg, udbrød Ferdinand, for den lille Gud Amor, hans Moder sidder der paa Himlen og betragter os.

Det var blevet silde. Ferdinand lavede sig til at tage hjem. Pludselig sagde han: Hille-mænd! Jeg har skammelig glemmt, at Onkel har leveret mig et Brev, han har faaet, men som skal angaae dig, Claudine, og som du skulde læse.

Claudine greb det hurtigt, og sagde: Det er fra Tyskland, fra Tante Malfred. Hun gjenne-læste det med kjendelig Urolighed, men udbrød derpaa: Victoria! Naa, denne Dag er i Sandhed lykkelig! Tante beder Onkel om at beholde mig i sit Huus Vinteren over, da hun 108 har besluttet at bosætte sig for Fremtiden i det Mecklenborgske, hvorhen hun vil, jeg skal komme til næste Foraar, naar hun først er ble ven rigtig arrangeret. Naa Gud skee Lov! Der er længe til Foraaret

Jeg skulde ogsaa melde dig, sagde Ferdinand, at Onkel og Tante komme herud imorgen tilligemed en tydsk Herre, en ung Kjøbmand, som har bragt Brevet, og som skal hilse dig fra Tante Malfred, som da, Gud skee Lov, ikke er *min* Tante, siden hun er din Moders Søster.

Ferdinand steg nu til Hest, og de Elskende fulgte ham et Stykke af Veien og vandrede derpaa ene hjem langs den maanebelyste Strand.

Paa en udmærket behagelig Aften følger sjelden en lykkelig Dag. Familien fra Byen bragte et lille Selskab med, og foruden den omtalte tydsk Kjøbmand fulgte flere af Husets franske Venner, der tilforn af og til havde besøgt deres syge Landsmand Lusard havde længe været fuldkommen helbredet, men det var den unge Elsker svært at rive sig løs fra det Kjærlighedens Paradiis, hvori han levede. For sig selv og Andre undskyldte han sig med, at han ventede Svar paa nogle Breve, inden han kunde bestemme sin Afreise. Nu bragte den franske Legationssecretair ham et Brev, og Grossereren et andet, efter hvis Læsning han syntes kjendelig forstemt. Før Middagsbordet gik Selskabet omkring i Haven. Den franske Minister tog Lusard tilside og gik op og ned ad en Allee med ham. Claudine, som den tydsk Kjøbmand imidlertid søgte at underholde, lagde Veien forsætlig op og ned ad den samme Allee, saa hun stedse mødte de andre To, af hvis Miner og Bevægelser hun med Ængstelse stræbte at gjætte Gjenstanden for deres Samtale.

Ved Bordet sad hun i Nærheden af Lusard og sin Onkel, og hendes bange Anelse blev til Vished, da den unge Franskmand tog sit Glas, og henvendende sig til Grossereren, sagde: Lad mig takke Dem for den lykkelige Tid, som Deres altfor store Godhed har forundt mig paa dette skjønne Sted, som jeg nu desværre maa forlade, men hvor mine Tanker altid ville være og alle mine Ønsker føre mig tilbage.

Grossereren svarede forbindtligt, og da Lusard yttrede, at han om et Par Dage vilde tage ind til Byen, og Ugen derpaa tiltræde sin Reise, indbød- den gjæstfrie Vert ham til et Afskedsgilde paa Dagen før Afreisen. De to Elskende saae tause paa hinanden med et Udtryk, der ikke blev bemærket uden af Fru Valler. Hun sukkede dybt og følte en 109 Smerte, som om hendes gode Engel tilhviskede hende en bitter Bebreidelse.

Sildig om Aftenen, da Selskabet var taget bort, og de Elskende vare blevne ene, sluttede Lusard sin Elskede med dyb Veemodighed i sine Arme. O min Claudine! udbrød han: Aldrig har jeg følt, hvad jeg i dette Øieblik føler. At forlade Livet maa være Intet mod at forlade dig.

De græd Begge, og da deres sorigfulde Hjerter havde lettet sig ved de lindrende Taarer, sagde Lusard: Lad os sætte os i vor kjære Løvhytte og stræbe at tale roligt med hinanden. Hør mig, min Claudine! Vi have jo Begge vidst, at jeg ikke kunde blive her. Pligt og Ære kalde mig. Men min store Brøde mod dig tynger dybt paa mit Sind. Uden Kraft til at beherske min Lidenskab, har jeg indsmigret mig i dit uskyldige Hjer-te, for maaskee at fordærve dit hele skjønne Liv. Det er ikke første Gang, at disse Tanker opstaae hos mig, og ihvor letsindigt jeg end har handlet, saa havde jeg dog fattet en Plan til Trøst for os Begge. Du veed, at jeg har en Onkel, min Faders Broder, som er emigreret under Revolutionen, og har siden bosat sig i en dansk Provinds. Politiken har brudt hvert Baand imellem os; men skjøndt jeg aldrig skal fortryde det Parti, jeg har taget, saa har det dog smertet mig meget at staae paa en næsten fiendtlig Fod med en Mand, som jeg, tiltrods for vore forskjellige Anskuelser, høiligen ærer og elsker, en Mand, der har gjort min Barndom lykkelig og veiledet min første Ungdom. Nu tænkte jeg: Jacobinernes Magt er dog vist brudt ved Robespierres Fald; mit stakkels

Fædreland, vil, som jeg haaber, igjen kunde trække Aande. Nu gjælder det blot at beseire de uadvortes Fiender, dertil har jeg jo altid været bestemt. Jeg har derfor skrevet til min Onkel, sagt ham Alt hvad jeg her siger dig, og bedet ham af et rørt Hjerter om at forsone sig med mig. Jeg havde dertil den Plan, at hvis han tilgav mig, saa vilde jeg betroe ham mit Forhold til dig og anmode ham om at modtage dig i sit Huus og bevare dig for mig, indtil Krigens Lykke havde forskaffet mig en saa ærefuld Stilling, at jeg turde hente min bedste Skat og modtage den af hans Haand. Han er mild og var altid overbærende med mine Daarligheder. Men læs selv, hvad han svarer mig!

Brevets Indhold var omtrent: at *Le Duc de Montalbert* kjendte Intet til en *Citoyen Charles Lusard*; at han havde mistet en Brodersøn, som 110 han havde overøst med Velgjerninger; at dersom *Citoyen Lusard* hændelsesviis skulde kjende denne unge Mand, saa maatte han sige ham, at saasntart han vilde paanye antage sine Forfædres hæderlige Navn og loyale Tænkemaade, vilde træde den trefarvede Cocarde under Fødder og stride for sin Konge og for sit eget Adelsvaaben, saa vilde *Le Duc de Montalbert* modtage ham som en kjær Søn, men enhver Republicaner, som vilde vove at betræde hans landlige Opholdssted, skulde hans Jagthunde vise Veien ud af hans Gaard.

- Kan jeg adlyde ham, Claudine? spurgte Lusard, da hun taus rakte ham Brevet. Dadler du mig, om jeg bekjender, at tiltrods for min Fortvivlelse over at forlade dig, lever der dog i mit Bryst en brændende Attraa efter at forene mig med mine tapre Vaabenbrødre, en Iver for at følge de berømte Anførere, hvis Navne allerede lyde over det forbausede Europa? Tilgiver du, at ogsaa jeg vil have mit Blad af deres Laurbærkrands?

Claudine udbrød: Ak Lusard! Tro ikke, at jeg vilde holde dig tilbage, om jeg end kunde. Nei, din Ære er mig hellig. Sørg ikke for min Skyld! Siig ikke, at du har fordærvet mit Liv. Nei, der komme hvad der vil, den Tanke at du har elsket mig, Erindringen om vor Kjærligheds Dage, skal være den stolte Bevidsthed, som i mit øvrige Liv skal holde mit Hoved opreist, tiltrods for min ydmyge Stilling og Andres Forurettelser. Naar jeg igjen sidder ene med min Tante Malfred, skal jeg ikke mere beklage vore tause, døde Aftener, thi dit Billede, Haabet om at see dig igjen, skal være mit Selskab. Vor Ven Ferdinand sagde engang: Kun faa Fruentimmer have i deres trivielle Hverdagsliv en saadan Erindring, hvorved de kunne hæve dem.

- Min Elskede! min lille Hustru! Du henrykker mig! du indgiver mig Trøst og Haab. Ja det kan ikke vare længe, før vore tapre Hære have tilkæmpet os Freden. Lever jeg da, saa kommer jeg ufortøvet til Danmark og henter min elskværdige Hustru til mit lykkelige, frie Fædreland. Men ak, min Veninde! der kan gaae Aar hen, inden den lykkelige Dag vil oprinde, og om jeg da kommer her tilbage og finder dig i en Andens Arme, hvad skal der da blive af mig? Den unge Tydsker for Exempel, som var her idag, han saae paa dig med Øine, som jeg godt forstod. Din Familie vil bruge sin Myndighed, og ...

- O ti, Lusard! Aldrig, aldrig skal jeg tilhøre nogen Anden. Jeg skal med Haab og Taalmodighed vente paa dig, om det end skulde vare, indtil mine Haar blive hvide.

111

Det gik Claudine, som det gaaer Enhver, der ved en elsket Gjenstands Side begræder en nærforestaaende Skilsmisse. En fordoblet Ømhed, en Udtalelse af den inderligste Hengivenhed giver Øieblikket en Sødhed, der lader Fremtiden staae i Baggrunden, og opliver Modet. Den Elskede er endnu tilstede. Forskjellen mellem Afskedstimen og Fraværelsen er ikke ulig den mellem Sygdom og Død Lusard og Claudine sagde hinanden Farvel den Dag, da den Første skulde forlade Landstedet, hvorfra Claudine ogsaa samme Aften blev hentet af sin Onkel og Tante. De Elskende havde aftalt at holde deres Forbindelse hemmelig for Alle, Ferdinand undtagen, der havde paataget sig at besørge de Breve, som de, saavidt Omstændighederne gjorde det muligt, lovede at vexle med hinanden. De fandt en Trøst i den Tanke, at de endnu een Gang inden Lusards Afreise skulde sees, nemlig ved det Afskedsgilde, som Grosserereren om faa Dage vilde give den bortreisende Ven; men da dette Selskab fandt Sted, følte de dem Begge saa betagne af den Tvang, de maatte paalægge dem for at skjule deres Stemning, at de kun med Møie kunde udholde dette sidste Møde. I de flere Timer, de vare samlede, havde det ikke været muligt for dem at sige hinanden et ubemærket Ord Da Lusard om Aftenen saae sine Landsmænd lave sig til at gaae, nærmede han sig Husets Herre og Frue med varme Taksigelser og formaaede ikke at skjule sin Bevægelse. Derpaa vendte han sig til Claudine, som stod noget borte; hun var bleg og støttede sig med Haanden til et Bord Lusard vilde tale, men var ikke istand dertil. Han tog hendes Haand De saae tause paa hinanden. Pludselig bukkede han sig, som for at optage Noget, der laae paa Gulvet, han satte et Knæ til Jorden, og kun bemærket af Claudine, greb han en Flig af hendes Kjole, trykkede Sømmen deraf til sine Læber, og ilede hurtig ud af Døren, medens den bedrøvede Pige skyndte sig til Vinduet for endnu i Mørket at øine hans Skygge og høre Lyden af hans Fodtrin.

Kun faa Dage vare henrundne efter denne Aften, da Justitsraaden en Dag i største Sindsbevægelse traadte ind til sin Broders Familie, og i de hæftigste Udtryk anklagede sin Søn for med den mageløseste Frækhed at have bragt Ulykke og Skjændsel over ham og sig selv. Ferdinands førømtalte Bog var nemlig nu udkommen og havde opfyldt hans Fader med stor Skræk og Forbittrelse. Om denne lille Digtsamling, der i hiint Øieblik vakte en stor Opmærksomhed, kunde man vistnok sige, at det var et meget ungdommeligt

Værk, som 112 der hørte mere Letsindighed end Besindighed til at sende ud i Verden, da det udtalte den Tids Ideer om Frihed og Sædelighed med en paafaldende Uforbeholdenhed Da disse Ideer imidlertid fandt Gjenklang hos et stort Parti, og Digtene desuden røbede et ikke ganske almindeligt Talent, gjorde den lille Bog megen Opsigt, blev ophøiet og nedreven langt over Fortjeneste; og da Justitsraaden som en Rasende kom farende til Boghandleren, for, om muligt, at standse Udsalget, var den allerede næsten udsolgt.

En alvorlig Ordstrid opstod nu mellem Brødrene. Grosserereren forsvarede Ferdinand, men Justitsraaden paastod, at hans Søn, som han tillagde Navn af »forloren« og »vanslægtet«, havde ved denne Bog fordærvet sin hele Fremtid, at en fornuftig, høitstaaende Mand havde forsikkret ham, at der var Spørgsmaal om at sætte Forfatteren under Justitiens Tiltale. Men den Skam, tilføiede Faderen, den vil jeg ikke opleve. Jeg har endnu to Børn foruden ham, jeg vil ikke, at de skal undgjelde for deres Broders Synder. Jeg har sagt ham det; jeg udbetaler ham hans mødrene Arv, den er ikke stor, men dog stor nok til at han kan reise bort og leve deraf i et Aars Tid; saa kan han søge sin Lykke i det forbandede Babylon, som han anseer for et Paradiis, og prøve, hvor godt der er.

- Har jeg hørt Magen? Har du sagt det til ham? Og hvad svarede han?

- Han blev meget fornøiet, og sagde, han vilde reise jo før jo heller.

Som sagt, saa gjort. Ferdinand var snart reisefærdig, Grosserereren forærede ham en anstændig Sum Penge, og forsynet med Recommandationsbreve og Creditiver, fuld af Haab og Reiselyst, tog han Afsked med sine Nærmeste; men Claudine var saa bedrøvet og han selv saa rørt ved at sige hende Farvel, at deres Afskedsscene bestyrkede Grosserereren i hans Formodning om, at disse To elskede hinanden.

Efter denne Tid var det ogsaa kjendeligt, at en Sorg fortærede Claudines tilforn saa muntre Sind, og det var rørende at see den Selvbeherskelse, hvormed hun forgjæves anstrengte sig for at skjule sin sande Stemning. Lidt efter lidt syntes hendes Helbred at lide og hendes friske Skjønhed at tabe sig i en forbausende Grad Hun søgte Eensomhed og tog kun med tydelig Ulyst Deel i Forlystelser og Selskaber, dem undtagen, som fandt Sted hjemme i Huset, og hvori hun 113 kunde haabe at træffe Nogen af Lusards Landsmænd og opsnappe en eller anden lille Efterretning fra ham. Fra Paris havde han sendt hende et lille Brev, men dette Brev, som var indsluttet i et til Grosserereren, og, ligesom dette, indeholdt Taksigelser for den ham udviste Godhed, var skrevet med den Forsigtighed, som naturligviis var nødvendig ved et Brev, der blev sendt aabent og paa denne Maade. Ferdinand havde senere skrevet til sine Nærmeste, og i et Brev til Claudine sendt hende et fra Lusard, skrevet Aftenen før hans Afreise til Sambre- og Meuse-Armeen, hvorved han var bleven ansat. Disse Linier aandede den varmeste Kjærlighed og oplivede den længselfulde Pige for nogen Tid, men snart var hendes hensvindende Sjæls- og Legems-Tilstand atter øiensynlig. Hendes Onkel ærgrede sig meget over hende, og lod hende daglig høre, at hun var bleven et andet Menneske, at han ikke som tilforn havde enten Ære eller Glæde af hende, hvilket Altsammen ikke bidrog til hendes Opmuntring. Man havde kaldt en Læge, men Denne syntes usikker i at fatte hendes egenlige Sygdom, og da hun, som var uvant til Lægemedler, havde en stor Modbydelighed for disse, saa troede den gode Madame Valler det rettest under fire Øine at betro Lægen, der var en Ven af Huset, at Claudines Sygdom laae i Sjælen, og ikke kunde helbredes med legemlige Midler. Lægen, ligesom alle Andre, Madame Valler undtagen, skrev denne aandelige Sygdom paa Ferdinands Regning, og dadlede ham for at have forladt en Pige, der ikke kunde leve uden ham.

Madame Valler bestræbte sig forgjæves for at adsprede Claudine, hun foresatte sig uophørlig at tale til hende om hendes Hjertes Anliggende, men kunde aldrig faae de Ord over sine Læber, som skulde indlede en saadan Samtale. Hun sagde ved sig selv: Hvorledes skal jeg lære den unge Pige at overvinde Lidenskabens Magt, jeg, som selv har bukket under for den? Ak! naar jeg seer paa hende, saa føler jeg for silde min Uret imod hende. Jeg burde ikke have forladt vort Landsted, da jeg var nødt til der at modtage den syge Gjæst. Jeg burde have havt Opsyn med hans Pleie, og sendt den unge Pige til Byen, eller idetmindste beholdt hende under mine Øine. Valler ønskede egenlig, at jeg skulde blevet derude, men jeg turde ikke. Og hvorfor? Af Frygt for Dalunds Skinsyge. Ja jeg føler det, et saadant Forhold, der synes os saa undskyldeligt, saa menneskelig tilgiveligt, det griber paa saa mange uforudseete Maader ind i vort Liv og vor 114 Vandel, at Samvittighedens Fred vanskelig kan bestaae med det Gud tilgive mig! jeg skal aldrig mere lade det hindre mig i at opfylde hvad jeg indseer at være min Pligt.

Skjæbnen syntes strax at tage Madame Valler paa Ordet; thi ikke længe før Juul sagde Grosserereren en Dag til sin Kone: Du har nok bemærket, at jeg i nogen Tid har været i et forbandet ondt Lune; men du maa vide, at jeg har indladt mig i en Speculation med et Huus i Amsterdam, hvorover jeg gaaer i Dødsens Angst Dog kan Alting blive meget godt endnu, især ifald din Broder, som er bosat derovre, vil være mig behjælpelig og indlade sig med mig i denne Affaire.

Han forklarede hende nu Sammenhængen, saa godt det lod sig gjøre, og tilføiede: Det er nødvendigt, at jeg selv reiser til Amsterdam jo før jo hellere, men du veed nok, at din Broder, som jeg forresten elsker og agter, ikke altid har, hvad man kalder, søbet af Fad med mig. Dig derimod bærer han paa Hænderne, og siger altid, at han kunde aldrig nægte dig Noget. Derfor vil det sagtens ikke hjælpe stort, at jeg reiser, med

mindre du vil beslutte dig til at reise med mig.

- Jeg! reise nu, i Vinterens Hjerte?

- Ja det er sandt, det er en slem Aarstid at reise paa, men endnu er Vinteren ikke streng, jeg skal indrette Alting saa beqvemt og mageligt for dig, som muligt, og du maa betænke, at det gjælder vor Velfærd. Naa lille Nore! du siger Ja, det forstaaer sig vel af sig selv?

- Ja! svarede hun bedrøvet, men erindrende sit ovenomtalte Løfte.

Da Claudine næste Aften kom til den Tid, da Familien sædvanligviis samledes, traf hun Advocat Dalund, der længe havde været ene med Madame Valler. Det var tydeligt at see, at den Sidste havde grædt, og at den Første var særdeles forstemt Claudine erindrede sig hiin Samtale med Ferdinand, og sagde ved sig selv: Hun er ganske forgrædt. Ja hun veed, hvad hemmelig Kjærlighed og Adskillelse vil sige. Ak! jeg turde gjerne betroe mig til denne Elskværdige jeg vilde visselig ikke finde nogen streng Dommer i hende. Kunde jeg bare faae alt Det udtalt, som trykker mit arme Hjerte!

Den næste Dag, som var en Søndag, var Madame Valler gaaet tidlig ud Da hun kom hjem, sagde hun til Claudine: Du gjætter ikke, hvor jeg har været Du maa ikke lee og ikke fortælle det til Nogen, men jeg har været i Kirke. Jeg forsikkrer Dig, kjære Claudine, at jeg i Sandhed føler mig trøstet og styrket derved Det gjør mig ondt, at jeg ikke foreslog dig at følge med mig. Jeg syntes, jeg maatte gaae ene, sidde saa afsondret som muligt. Tilgiv mig!

- Kjære Tante! Det er let tilgivet. Jeg veed ikke selv ... jeg tænker, at Præsten ikke vilde have sagt mig meget Andet, end hvad jeg kunde sige mig selv.

- Ja saaledes tale nu de saakaldte oplyste Folk, men jeg tør neppe sige, at det er Noget, de ikke forstaae, jeg mener, Noget, de ikke maae have følt: hvorledes det gaaer til Sjæl og Hjerte at høre de Tanker, man jo vel selv dunkelt har havt, - men dog ogsaa kun dunkelt, - at høre disse Tanker klarere, skjønnere udtalte, ja endogsaa blot at høre dem udtalte af en Anden; det bekræfter, det styrker dem, og hvormeget mere paa dette Sted, paa denne Maade! Der gives dog Ting, som man ikke har Mod til at betroe noget Menneske, og da er det, ligesom en indre Længsel med Magt drev os til at søge hen til de stille Steder, der ere helligede en usynlig Ven, som ikke forlader og ikke fordømmer det svage Menneske. Jeg var iaftes saa bedrøvet, denne forestaaende Reise opfyldte mig med Frygt, den forekom mig saa besværlig, saa farlig. Det var, som en mørk Anelse sagde mig, at jeg aldrig skulde see mit kjære Hjem igjen; og da jeg kom i Kirken og hørte Orgelets Toner, saa maatte jeg ret græde; men det var ikke af Sorg: en forunderlig Følelse greb mig, som om jeg var skilt fra denne Verden og al dens Forvirring. Præsten talte om den Fortrøstning, som det giver at opfylde sin Pligt; jeg anvendte disse Ord paa mig selv og paa denne mig uvelkomne Reise, og jeg syntes, at Velsignelsen blev lyst over mit Forehavende.

Bedrøvet sagde Claudine: Men jeg! hvad skal der blive af mig, naar du reiser bort?

- Du skal blive her, min egen Claudine, hos vor gamle, trofaste Susanne. Jeg havde ønsket, at min Stedsøn, den stakkels Christian, skulde være bleven her hjemme hos dig, men hans Fader vil endelig sætte ham i Kost hos hans Lærer. Jeg har tænkt saameget paa dig og for lang Tid siden besluttet at forsøge paa at faae dig tilbage fra Tante Malfred til næste Vinter, og da faae det saaledes afgjort, at vi for Eftertiden beholde dig her. Til Foraaret maa du sagtens reise over til din Tante for ikke at fortørne hende; men inden den Tid kunne vi da aftale Meget; thi om en Maaned eller høist to vil jeg sikkert være hjemme igjen. Imidlertid plei din Sundhed og søg at opmuntre dig.

Med inderlig Godhed, forhøiet ved et yndigt Udtryk af Undseelse, 116 indledede nu Madame Valler en fortrolig Samtale med Claudine. Hendes fine Følelse sparede den unge Pige Tilstaaelsen af hendes Hjerte-Anliggende. »Jeg veed,« sagde hun, »hvorover du sørger: Du elsker Lusard og han dig.« Claudines Hjerte aabnede sig for denne milde Trøst, der blev hende tilbudt. Hun talte om sin Kjærlighed, om sin Længsel, og med mange Taarer om sin Angst for den Fraværende, fra hvem hun saa længe Intet havde hørt, Angst for hans Liv, Angst for at være allerede glemt af ham. Den gode Tante trøstede hende, hvad det Sidste angik, med Krigens Tummel og Forvirring, der gjorde al Correspondance mislig og ofte umulig; hun lovede at skrive til Claudine under deres Adskillelse og gjøre sig al Møie for at opspørge nogen Efterretning om Lusard Men saa oprigtig og fortrolig som denne Samtale end var, saa var der dog et vigtigt Punkt, som ingen af Parterne kunde overtale sig til at berøre. Saa uskyldig som Claudine visselig var, saa grebes hun dog i den senere Tid af en ængstelig Anelse, som hun ikke havde Mod til at forfølge med Tankerne. Ogsaa Madame Valler havde ofte med Skræk tænkt paa de mulige Følger af de unge Eiskendes Ophold paa Landstedet. Men hverken Tanten eller Niecen turde berøre et saa delicat Anliggende. Paa den ene Side Frygt for at fornærme, og dyb Skamfuldhed paa den anden, bandt Begges Tunge. De fortrøstede sig til snart at sees igjen, og da Claudines Helbred paa den senere Tid var bedre, fandt de sig ogsaa derved noget beroligede.

En Lædskedrik for den ængstede Claudine var imidlertid meget nær, thi allerede næste Aften gav Grosserereren et lille Afskedsgilde for sine Omgangsvener, og ved dette omtalte Republicanerne de lykkelige

Efterretninger om deres Armees seierrige Fremgang i Holland under Pichegrus Anførsel, og berettede ved denne Leilighed, at deres fælleds Ven Lusard var blandt Dem, som i Generalens Rapport vare nævnedes med Udmærkelse, og at han tillige var avanceret et Par Grader. Claudine kunde i sit Hjertes Glæde ikke undlade at spørge, om der var kommet Brev fra ham, men det benægtedes strax som noget under disse Omstændigheder næsten Umuligt. Fra Ferdinand derimod indløb der Breve i de samme Dage. Han syntes allerede at have tabt Noget af den høie Begeistring, de dristige Forventninger, hvormed han havde nærmet sig det galliske Land, men han omtalte derimod med stor Varme en ung Genfer, hvis Bekjendtskab han havde gjort i Paris. Allerede de sidste Dage i Aaret tiltraadte nu Grosserereren 117 og hans Kone deres Reise, og Claudine, meget oplivet af de sidste Efterretninger fra den Elskede, saae dem reise med temmelig Rolighed og med Haab om deres lovede snarlige Hjemkomst.

Denne Hjemkomst drog imidlertid i Langdrag. Grossererens Planer kronedes med Held, men derimod hændte ham det Uheld, at han ved et uforsigtigt Spring fra en Vogn brækkede sit Been. Skjøndt Tilfældet ikke var farligt, led han dog endeel, især af en meget stor Utaalmodighed. Den fromme Eleonore pleiede ham Dag og Nat med den største Troskab. I sine Breve til Claudine beklagede hun sig aldrig, men den inderligste Længsel udlyste af dem. Saaledes var man allerede i Slutningen af Marts Maaned, uden at Afreisen fra Amsterdam endnu kunde bestemmes. Den stakkels Claudine var Fortvivlelsen nær. Indsluttet i sig selv og i sit eensomme Værelse, uden Raad eller Støtte, forfulgt af den græsselige Formodning, at Lusard, fra hvem man slet Intet hørte, maaskee var død eller troløs, syntes hun sig selv at være forladt af Himmel og Jord. Endelig tog hun den eneste fornuftige Beslutning, som under disse Omstændigheder var at tage: Hun skrev til Madame Valler, og betroede hende Alting, overgivende sig aldeles i hendes milde Hænder, bestemt til at følge hendes Villie som den eneste Ledestjerne i det Mørke, der omgav den truende Fremtid. For sildig - saaledes skrev hun - følte hun nu, hvormeget hun havde forsyndet sig imod et Huus, der saa kjærligt havde modtaget hende, og som hun nu blev en trykkende Byrde. »Ak!« tilføiede hun: »I min grændseløse Begeistring for den skønne, ædle Mand, som jeg elskede, var jeg stolt af at tilhøre ham, af at bringe hans Kjærlighed ethvert Offer uden Forbeholdenhed, af at være bunden til ham med alle tænkelige Baand. I min Uerfarenhed og Letsindighed tænkte jeg ikke paa de skrækkelige Følger, som nu have ramt, ikke mig allene, ikke allene de faa Mennesker, som tage Deel i min Skjæbne, men et ulykkeligt Væsen, hvis Tilværelse opfylder mig med Angst og Smerte. Mit bedste Haab er, at Gud vil føre os Begge bort fra en Verden, som vil forskyde os. Gud vil ikke forskyde os, og du, kjære Tante, du vil det ikke heller. Vær barmhjertig som han, og antag dig din ulykkelige Claudine.«

Dette Brev, som bar tydelige Præg af den skjælvende Haand, hvormed det var skrevet, bragte Claudine selv paa Posthuset, for at forvise sig om, at det sikkert blev besørget, og et Glimt af Haab og Beroligelse vederqvægede hendes angstfulde Sjæl. Den aldrende 118 Husholderske, som godt indsaae den Stilling, hvori hendes unge Jomfru befandt sig, forsøgte et Par Gange at bringe den vanskelige Materie paa Bane, men Claudine, som levede i den ungdommelige Illusion, at hun formaaede at skjule sin Tilstand, indlod sig ikke med hende. Den gode Jomfru Susanne tog da, ligesom Claudine, det Parti at skrive til Madame Valler, og de opsatte saaledes Begge al videre Beslutning til Huusfruens Svar og forønskede Hjemkomst. Imidlertid talte man Dagene af den kostbare Tid, men inden man endnu kunde vente noget Svar fra de Fraværende, kom, som et Billede fra en tung Drøm, Justitsraad Valler, med et Ansigt der strax bebudede et Ulykkens Bud, og med Omsvøb, der kun spændte den angstfulde Forventning, udtalte han endelig den sørgelige Nyhed, at den smukke, gode Eleonore Valler var død Et Par Dages Sygdom havde været Nok til at ende dette tilsyneladende saa frodige Liv. Denne uventede Efterretning udbredte den største Deeltagelse mellem Bekjendte og Ubekjendte, og en dyb Smerte i den Kreds, der nærmere eller fjernere stod den Tabte nær. Claudine var aldeles bedøvet af dette haarde Slag, og i flere Dage sad hun taus og villieløs til Skræk for den velmenende Susanne, der forgjæves bestræbte sig for at udrykke hende af denne Sløvhed. En Morgen fik hun en Billet fra Advocat Dalund I faa Ord sagde han hende Farvel, da han stod ifærd med at reise til Udlandet, og havde derfor paa ubestemt Tid overdraget sine Forretninger til en Collega. Uden nærmere at omtale det Passerede, tilføiede han blot følgende Ord: »Jeg forlader Dem, kjære Claudine, med mange kjære Erindringer og hjertelige Ønsker for Deres Fremtid Om og naar vi sees igjen, eller hvorhen min Vei gaaer, veed jeg i dette Øieblik ikke selv. Lyksalig Den, hvem intet Familiebaand og ingen indpræget Fordom holder tilbage fra kjækt at forlade denne hele jammerlige Verden!«

Man kunde vistnok uden Ubillighed sige, at den stakkels Claudine var noget nær et Offer for Tidsalderens gængse Ideer. Fra Ferdinands Tale og Digte, ligetil disse løst henkastede Ord, havde Alt ligesom forenet sig med hendes egen sværmeriske Sindsstemning, for i det beleiligste Øieblik at give hende i de Dæmoners Magt, der helst nærme sig det Bedste og Skjønneste. Ved Læsningen af de omtalte Ord hensank hun i dybe Tanker. Hun sagde ved sig selv: Dalund er ulykkelig, han har mistet Den, han elskede. Det har ogsaa jeg. Men han gaaer fri ud i den vide Verden, han er ikke overgivet til Nød og 119 Skjændsel, som jeg. Han har endnu en Moder, en Broder og en Søster; jeg har Ingen, intet Menneske paa Jorden. Min eneste Veninde er død, for evig borte, og - o Gud! mit Brev! Nu først husker jeg paa det, hvor er mit Brev? I hvis Hænder er det faldet? Nei jeg kan ikke leve! Hvad skal hindre mig fra kjækt at forlade denne hele jammerlige Verden? Intet Baand binder mig. Næsten et halvt Aar er gaaet, uden at Lusard har ladet mig høre fra sig. Hvor kan Krigen saaledes hindre ham? Om jeg var i tusinde Krige, jeg skulde vel finde Middel til at erindre ham om mig og min Trofasthed Nei, han er død,... eller han har glemt mig. Nei nei! det har han ikke! han er død! Og hvad

hindrer mig da fra at følge ham? fra at bringe ham sit Barn? Ingen indpræget Fordom skal holde mig tilbage. De Ædleste, de Uskyldigste have valgt en frivillig Død, og foretrukket den for Skam og Tvang og Verdens Foragt. Dersom der er en Gud, skulde da han forskyde disse høimodige Mennesker? Nei jeg frygter ikke hans Dom. Var min Død ikke hans Villie, saa vilde han have sendt mig en frelsende Haand.

Den Overgang fra en sløv til en exalteret Stemning, hvori Claudine nu befandt sig, forekom hende som Følgen af en ophøiet Rolighed Hun besluttede ikke at ville see den næste Dag. Hun sagde ved sig selv: Ofte naar jeg saae ud over Havet, faldt det mig ind, hvor naturlig den mythologiske Forestilling er, at vi paa Veien fra denne Verden til en anden drage over Bølgerne. Vi vugges paa dem som Børn, der skulle beroliges efter at have grædt, de kjøle det hede Hjerte, de syngte os isøvn med en monoton Vuggesang, de bringe os over til hiin Strandbred, uden Blodsudgydelse, uden den lumske Gifts Marter. Det er den Død jeg vil vælge. Med et rask Spring vil jeg kaste mig ned i Charons Baad; og sender den uvenlige Strand mit stakkels Legeme op paa den Jord, jeg vil flye, og forraader min Hemmelighed for Menneskene, saa ligemeget! deres onde Tale naer ikke mit Øre, og jeg foragter den.

Claudine anvendte den øvrige Deel af Dagen til at lægge alle sine smaa Eiendomme i Orden, samt gjennemgaae og brænde de fleste af sine Papirer. Et Hjerte af Krystal, hvori vare indesluttede en Lok af Lusards Haar og en Blomst af dem, som paa Fransk kaldes *lapensée*, og som den Elskende ved Afskeden ude paa Landstedet havde foræret hende, løste hun fra sit Bryst, hvor hun altid bar det, og befæstede det med flere Rader Snore, som hun knyttede fast om sin Hals, af Frygt 120 for at miste dette Klenodie i Døden; og da Dagen begyndte at hælde, indsvøbte hun sig i Slør og Kaabe og tog Veien til et eensomt Sted ved Kallebodstrand bag nogle Tømmerstabler udenfor Vesterport. Udmattet og med synkende Mod satte hun sig paa noget Tømmer; hun søgte at fatte sig og at opvække den forrige Stemning. Skræk for Døden og Fortvivlelse over Livet kæmpede i den Ulykkelige Indre. Maanen speilede sig i de sagte rullende Bølger, der brændte Blus paa Søen i Afstand. Foraarsaftenens Yndighed forøgede Claudines Smerte. Hun sad bøiet mod Jorden og holdt begge Hænder for Øinene, som for at unddrage sig Synet af Naturens Skjønhed, den velbekjendte beslægtede Natur, som hun havde isinde at forlade.

Da hørte hun pludselig sit Navn nævne, og da hun saae iveiret, stod den gamle Susanne for hende med foldede Hænder og sagde med blødere Stemme, end der ellers pleiede at staae til hendes Raadighed: Min Gud og Herre! Jomfru Claudine! hvad har De isinde? Jeg har liidt Angst for Dem i mange Dage, og idag troede jeg nok at mærke Uraad, og derfor har jeg fulgt efter Dem hele Veien hjemme fra. Jeg mener Dem det saa godt, luk dog ikke saadan Deres Hjerte for Gud og Mennesker! Vorherre bevares! hvad har De isinde? Den gode Gud selv har maaskee ført mig herhen til Deres Redning.

Disse sidste Ord, der syntes at have en skjult Sammenhæng med Claudines ovenanførte Tanke, at var hendes Død ikke Guds Villie, vilde han vel sende hende et Menneske til Redning, faldt besynderligt paa hendes Samvittighed. Hun brast i hæftig Graad. Susanne satte sig hos hende, slog sin Arm om hende og stræbte med kjærlige Ord at aabne sig en Vei til hendes Hjerte. Gud forlade mig, sagde hun, Guds og Menneskers Fiende vil gjerne lokke os til det Værste, og jeg var i gyselig Angst for at De her ved dette afskyelige Vand vilde gjøre Ende paa Dem selv og paa Een til.

Ja Susanne! svarede Claudine, jeg tænkte, det var bedst at døe, bedst for mig og bedst for ... Ak hvad skal vi to Stakler her paa Jorden?

- Du milde Frelser! Ak, kjære Barn! har De saaledes glemt Deres Christendom? Verden er jo ugudelig nuomstunder, men Deres salige Forældre have dog vist i Deres spæde Barndom lært Dem at bede Deres Fadervor. Hvorfor skulde De døe? Det gaaer ikke Dem værre end tusinde Andre. De kan være vis paa, at det bliver skjult og dødt, som er hundrede Gange forfærdeligere. Jeg har tænkt min Deel, da De blev derude paa Landet allene med den unge Franskmand. Jeg var 121 i mit Sind fortørnet paa mit Herskab derfor. Gud forlade mig min Synd! Det hed sig, han var syg. Jo vist var han! Men skeet er skeet, og Alting kan blive godt endnu. Jeg har allerede betænkt det Hele. Vær nu fornuftig og giv Dem tilfreds og hør hvad jeg vil sige. Jeg har et Søkendebarn, en venlig, skikkelig og retskaffen Kone; hos hende skal De, naar Tiden kommer, faae Værelse og Pleie og Alting paa bedste Maade, og ingen Hund skal gjøe ad hvad vi tage os for. Hun og jeg skal være paa Raad om at skaffe en brav og honnet Kone, som kan modtage det uskyldige Barn, saa er den hele Sag som død og magtesløs. Nu følger De smukt hjem igjen med mig, og saa overlægge vi nærmere, hvordan vi bedst kan indrette os. Men slaa De kun Deres Lid til Gud Han kan sende Det, som aldrig er faldet noget Menneske ind Hvem veed! Hr. Lusard kan komme igjen, inden man drømmer derom, og oprette Alting.

Naar et Menneske har udstaaet en Lidelse, der vel maa kunde lignedes ved eensomt Fængsel, den at indslutte i sit Hjerte en Angst og Sorg, som man aldrig har givet Ord, som man troer en for menneskelige Øine skjult Hemmelighed, og for hvis Opdagelse man skjælver, saa er det en af de mange Modsigelser i den menneskelige Sjæl, at det er en Lettelse, at opdage en Medvider, og en ubeskrivelig Trøst at høre Det, der synes os saa stort, saa uhørt, omtales med en vis Lethed. Saa ofte hører man Folk sige, at almindelige, trivielle Trøstegrunde behøver man ikke at høre af Andre, dem kan Enhver, som har Lyst, sige sig selv. Men om De, der sige Dette, nogensinde havde følt sig aldeles sønderknuste af Skjæbnen, eller, endnu værre, ved Følgerne af egen Uret, saa vilde de kjende den uendelige Forskjel, der er paa de Ord, vi sige os selv i

Sorgens Time, og dem, som siges os af en Anden, der med Besindighed overskuer vor Stilling. De almindelige, trivielle Sætninger indeholde som oftest en sund Fornuft, som næsten Alt hvad man kalder Folkeviisdom; udtalte med Kjærlighed faae de ved den en egen Velsignelse, og det Haab, der i vore Samtaler med os selv kun synes os en Lygtemand, faaer ligesom Kjød og Blod, naar det tilføres os ved en Andens Haand

Claudine følte Sandheden af denne Paastand For første Gang i flere Maaneder hvilede hendes skjælvende Haand i et velvilligt Menneskes, og et mildt Ord naaede hendes Øre. Hun fulgte hjem, Arm i Arm med Susanne, og da hun ved Nattens Komme befandt sig ene i sit hyggelige Værelse, som hun havde forladt med den Beslutning aldrig mere at betræde det, forekom hun sig selv som vaagnet fra Døden til et nyt Liv, og for første Gang i flere Aar kastede hun sig ydmyg og angerfuld ned for Guds Ansigt, takkede ham for sin Redning og overgav sin Fremtids Skjæbne i hans Haand. Fra nu af sad hun, vistnok bekymret, men stille og taalmodig, ivrig beskjæftiget med de Arbejder, som Omsorg for det nærforstaaende Tidspunkt udkrævede. Den gamle Susanne ordnede alt Fornødent med en Travlhed, der syntes at gjøre hende en stor Fornøielse. De før omtalte glimrende Smykker, Grossererens Gave i de glimrende Dage, tilligemed flere smaa Luxusartikler af ringere Værd, besørgede Susanne forvandlede til rede Penge, og den lille Capital fandtes fuldkommen tilstrækkelig til alle Udgifter i den første Tid. For Folkene i Huset hed det sig, at Jomfru Claudine skulde reise til sin Tante i Tydskland, hendes Tøi blev indpakket, og Susanne vidste saa snildt at fjerne alle Vidner den Aften, der bragte den syge Claudine til det for hende bestemte Tilflugtsted, at Ingen den næste Morgen tvivlede paa, at jo Jomfruen, inden man ventede det, var bleven afhentet af det fremmede Herskab, med hvilket det hed sig, hun skulde foretage Reisen.

Da Morgensolen paa denne Dag tittede ind i det lille hyggelige Kammer, hvori Claudine laae i en sneehvid Seng, kyssede dens rødlige Straaler, som til Velkomst paa denne Jord, en lille Dreng i den unge Moders Arm. Aldrig anede Følelser gennemstrømmede Claudines Sjæl. Henrykkelse, Veemod, en ny, hidtil ukjendt, unævnelig, Alt overveiende Kjærlighed var opgaaet for hendes indre Sands, og med Skræk tænkte hun allerede paa, at Omstændighederne snart vilde frarøve hende denne Skat, hvis uvurdeerlige Værd hun i sin ulykkelige Sindsstemning ikke tilforn havde tænkt sig. Imidlertid var Øieblikket saa lyksaligt. Hun betragtede sin Søn med glad Forundring, søgte i hans lille Ansigt at opdage Spor af den elskede Faders Træk, og bedækkede hans smaa Hænder med sine Kysse.

Den Kone, i hvis simple, men behagelige Hjem Claudine befandt sig, var en Skipper-Enke ved Navn Madame Lyng, som af sin forrige Velstand havde det lille Huus tilbage, hvilket hun beboede, og hvoraf hun bortleiede nogle Værelser. Hun havde gaaet meget igjennem i Livet, og var et af de aldrig noksom paaskjønnede Mennesker, hos hvem Hjertets Godhed og Blødhed træder i Stedet for Opdragelse og Dannelselse, og hvem Erindringen om de egne udstandne Lidelser og Forurettelser lærer Fiinhed i Omgang, tiltrods for enhver udvortes 123 Stilling i Livet. Med uforstilt Deeltagelse modtog hun den unge Patient, pleiede hende med største Ømhed, og aldrig kom mindste nysgjerrige Spørgsmaal, mindste udelicate Hentydning over hendes Læber.

Det var aftalt, at Claudine skulde opholde sig en Maaned hos denne Enke, hos hvem hun befandt sig saa vel, at hun ønskede aldrig at være nødt til at forlade dette Tilflugtsted, og mangengang næsten bedrøvedes over den Hurtighed, hvormed hendes Helbred og Kræfter vendte tilbage. Susanne, der jævnlig besøgte hende, bragte et Par Gange den Kone med, som hun havde udseet til Barnets Pleiemoder, men Madame Lyng, der bemærkede det smertelige Indtryk, som Synet af denne Person gjorde paa Claudine, erklærede Susanne, at Barnet ikke maatte tages fra Moderen, saalænge denne opholdt sig i hendes Huus.

Den tredie Uge af denne Maaned var næsten udløbet, da Susanne en Dag med megen Ilfærdighed kom og bragte Breve, som samme Morgen vare ankomne baade til hende selv og til Claudine. Med bankende Hjerte gjenkjendte Denne sin Onkels Haand paa Udskriften af det ene, og Tante Malfreds paa det andet. Grosserereren underrettede sin Niece om, at det førømtalte Brev til hans afdøde Kone var ankommet et Par Dage efter hendes Død, at han havde aabnet og læst baade dette Brev og et fra Susanne, langt fra at ane, at noget af dem kunde indeholde nogen Hemmelighed, mindst en saadan som han til sin Sorg og største Overraskelse havde erfaret ved Læsningen af dem begge. Han vilde - skrev han - afholde sig fra at gjøre Claudine Bebreidelser, men troede medrette at kunne fordre, at hun nu aldeles rettede sig efter de Forholdsregler, som han nærmere havde detailleret i sit Brev til Susanne, og for hvis Efterlevelse han havde paalagt den gamle Pige Ansvaret. Fra Tante Malfred havde han havt Brev, og et af lignende Indhold vilde formodenlig allerede være i Claudines Hænder, og hun vilde deraf have erfaret, hvad Vei hun havde at gaae, og takke sin gode Skjæbne, der bød hende et saa lyksaligt Middel til at oprette den Skam, hun havde paaført sig selv og sin Familie.

I Tante Malfreds Brev befalede denne strenge Dame sin Pleiedatter, jo før jo heller at begive sig til hendes nye Hjem i Mecklenborg, hvor en stor, uforudset Lykke ventede hende. Af det heri indlagte Brev vilde hun faae at vide, hvorom Talen var, og - tilføiede Tanten, 124 - hvor utrolig megen Daarlighed der end for Tiden var indtrængt i Verden, saa vilde det dog vel være utænkeligt, at en Pige uden Formue og nogensomhelst Udsigt i Fremtiden kunde skyde en saadan Lykke fra sig. Desværre havde hun for silde erfaret, at Claudine under sit Ophold i Kjøbenhavn havde levet i den fordærveligste Omgangskreds, men om

Daarligheden saaledes skulde have indtrængt sig i hendes letsindige Hoved, at hun skulde afslaae et Tilbud som det, hvormed hun i indlagte Brev blev beæret, vilde Tanten ikke mere erkjende hende for sin Søsterdatter. Claudine gjættede med Forfærdelse Indholdet af dette i Tantens indsluttede Brev. Det var nemlig et formeligt Frierbrev fra den førømtalte tyske Kjøbmand, der havde tilbragt en Dag af den forrige Sommer paa Landstedet, og hvis forelskede Blikke og Adfærd ikke vare undgaaet den unge Pige.

Susanne kunde neppe lade den ængstede Claudine Tid til at gennemløbe disse Breve, men bad hende med travl Urolighed at læse det, hun selv havde modtaget, hvis Vigtighed hun ikke nok kunde bebude, og virkelig var ogsaa dette Brev vigtigt nok for den stakkels Claudine; thi Grossereren paalagde deri Susanne, under Trudsel af det fuldkomne Tab af hans Gunst og hendes Plads i hans Huus, at sørge for, at Claudines Feiltrin blev en Hemmelighed for Verden, at være ansvarlig for, at Barnet strax blev udsat til Folk, hvor dets Tilværelse kunde forblive skjult, og Moderen, saasomt hendes Helbred paa nogen Maade tillod det, uopholdelig besørget til Mecklenborg. De Udgifter, som vare nødvendige ved denne Leilighed, kunde hun requirere paa hans Contor, indtil hans Hjemkomst, der var lige forhaanden. Han ønskede, at Claudine, om muligt, maatte være reist, inden han gjensaae sit Huus, der desuden var ham sørgeligt nok. Han nægtede ikke, at han var meget vred paa sin uværdige Broderdatter, og endnu mere paa hendes letsindige Forfører, der saa skjændigen havde misbrugt hans Gjæstfrihed.

Med hede Taarer, men ganske taus, lagde Claudine Brevet sammen og gav det tilbage til Susanne. Ja søde Jomfru! sagde Denne, nu seer De da selv, at det er min Pligt at maatte paastaae, at Barnet jo før jo heller kommer til den skikkelige Kone, De har seet. Jeg skal have Øie med det, det lover jeg, og Penge ville vi nu ikke mangle, saa Vorherre har jo maaget det godt for os, eftersom det var galt. Maae vi nu ikke hente Barnet imorgen eller iaften? Ikke sandt, vi maae? Og 125 naar De saa i næste Uge med Guds Hjælp er saa vel, at De kan taale Reisen....

Madame Lyng, der saa de døende Blikke, som den ganske blege unge Moder kastede til sin Søns Vugge, afbrød Susannes Talestrøm og svarede: Nei, om Reisen kan der ikke være Spørgsmaal endnu; de fire Uger, vi have accorderet om, ere ikke forløbne, og før vil jeg ikke miste min lille Dame, og Barnet kan I heller ikke faae hverken idag, eller imorgen eller iovermorgen. Det er ikke døbt endnu. Paa Søndag skal det i Kirke. Jeg har selv gjort Aftale med Præsten, som har været mig behjælpelig med at indrette Alt hvad der hører sig til. Den lille Moder og jeg skal selv bære det til Daaben, og min Logerende hernede skal være Fadder, det har han lovet mig at være, for et Vidne vil Præsten have. Saadan har jeg indrettet det, og vil du selv være med, skal det fornøie os.

Jeg vilde gjerne, svarede Susanne, men i denne Tid, da jeg venter min Herre hjem, har jeg saameget Andet at passe, at det overgaaer mine Kræfter. Men Gud forbarme sig! hvad er dog forresten alt Dette - om jeg maa sige det - for dumme Indretninger? Skal Jomfru Claudine, som har saamange Bekjendte her i Byen, komme i Kirken paa de Maader, hvor hun kan blive seet af Gud og al Verden?

- Ja, af Gud, det er vist, men ikke af al Verden, thi i den Kirke komme ikke Mange, og Præsten, som er min gode Velynder, har bestemt os en Tid strax efter Gudstjenesten, da der ikke vil være Nogen, uden et simpelt Barn, som ingen Andre end Forældrene komme med, og dem kjende vi ikke, saa vi kan være rolige i den Henseende.

- Naa, og ovenikjøbet skal en fremmed Mand staae Fadder?

Ja, min gamle Logerende, svarede Madame Lyng leende: Han skal ikke forraade Mange. Han er tunghør og saa kortsynet, at han ikke vil kunne see, hvem der sidder i Karreten paa Sædet ligefor ham. Han vilde ikke kjende vor lille Dame igjen, om det saa kunde redde hans Liv. Forresten er det en god Mand, som ikke er nysgjerrig.

Med betænkelig Mine og rystende paa Hovedet sagde Susanne: Ja Gud forlade dig, om du gjør mig ulykkelig! Grossereren kan komme, førend man veed af det, jeg kan ikke lyve for den gode Mand, jeg i saamange Aar har tjent tro og redelig. Men i Guds Navn! Efter Søndag altsaa, saa tales vi da ved.

- Nei, Ugen skal gaae tilende, inden du maa tale om Barnet.

126

- Hele Ugen? Herre Gud, Grethe! hvor kan du være saa urimelig? Naa farvel! jeg har Andet at gjøre end at staae her og ærgre mig.

Med hjertelig Deeltagelse betragtede den gode Madame Lyng den dybe Nedslagenhed, som efter denne Samtale udstyede af Claudines hele Væsen. Hun stræbte at opmuntre hende ved sin Omsorg, sin umiskjendelige Velvillie, men vidste imidlertid intet Middel til at afvende den Skjæbne, der truede den bedrøvede Moder; ja endogsaa det nylig anvendte Palliativ, at vinde Tid, vilde snart ikke mere være brugbart.

Saaledes hengik et Par Dage, og Søndag Morgen kom, da Barnet skulde døbes. Foraarssolen skinnede

saa varmt ind i det lille Kammer, at Madame Lyng aabnede et Vindue i det større, tilstødende Værelse og lod Døren til dette staae aaben. Man var netop færdig med at pynte den lille Dreng, Madame Lyng lagde ham i Claudines Arme og sagde: Jeg har flere Gange havt mine Anelser og en egen Forudvidenhed ved høitidelige Leiligheder som den, hvortil vi nu stunde, og det bæres mig sikkert for, at hvordan det nu gaaer eller ikke, saa vil dette søde Barn blive Deres Lykke og Glæde i Verden.

Det bankede imidlertid stærkt paa den yderste Dør. Madame Lyng trak Skjermbrettet frem for Kammerdøren, som hun lod staae aaben. Claudine benyttede sin Eensomhed for at overgive sig til sine Følelser, hun trykkede sin Søn til sit bristefærdige Hjerte og lattede det ved at lade sine Taarer frit Løb. Hun havde kun med adspredt Sands lagt Mærke til, at der var kommet et Besøg til Madame Lyng, og at en Fruentimmerstemme lød fra det næste Værelse gennem den aabne Dør. Endelig blev hun opmærksom ved et Udbrud af hendes Vertindes ellers saa sagte Stemme: Hvad siger De? Nu det var en kjær Hilsen, De har bragt mig. Det er mange, mange Tider siden jeg hørte fra min gode Christiane, som jeg aldrig har glemt.

- Da har hun saamænd heller ikke glemt Dem. Det var i vore gode Dage, vi vare sammen, siger hun: da de onde kom, bleve vi adskilte.

- Det glæder mig, at De har besøgt hende. Hun lever endnu i sin Landsby?

- Ja hun har endnu bestandig sin gamle nydelige Bolig, og der er saa propert og hyggeligt hos hende; man kunde være der med Fornøielse alle sine Levedage.

- Men boer hun ganske ene?

127

- Ja med en lille Bondepige, som tjener hende og som hun har oplært.

Mine Tanker, sagde Madame Lyng, have mangen Dag været hos vor gode Christiane, jeg har tidt forundret mig over, hvorledes hun i saamange Aar har kunnet ernære sig derude paa Landet.

- Jo seer De! Bønderne der i Egnen ere velhavende. I Alt, hvad de saadan kostede paa deres Stads og den Slags Ting, saa var der Ingen som jo søgte Madame Christiane, som de kalde hende, eller Madame Nissen, som hun hedder hos de Fornemmere, for hun har ogsaa havt Arbejde fra Kjøbstaden strax derved og fra Herregaardene rundt omkring. Hun var altid saa net i sine Hænder, hun syede Skrædersyning og broderede Huer og Livstykker og jeg veed ikke hvad, og hun underviste ogsaa Pigebørn fra Byen og Herregaarden i Haandarbejde. Stedet er jo saa langt fra Kjøbenhavn, saa Folk takke Gud for et Menneske i Nærheden som Madame Christiane. Ja hidtil er det gaaet godt, men nu begynder hun rigtignok at frygte for Fremtiden, thi hverken Øine eller Kræfter ville mere ret staae bi. Hun vilde gjerne have et anstændigt yngre Fruentimmer i Compagnie med sig til sin Hjelp, men hvor findes saadan En? Madame Christiane er virkelig et dannet Fruentimmer, hun har ordenlig et fornemt Væsen.

O! sagde Madame Lyng: De skulde have seet hende i vore gode Dage, som hun kalder dem. Hun var den smukkeste og nydeligste Pige, man vilde see. Hvem skulde tænkt, at hendes Skjæbne var bleven saa slet i Verden?

- Ja du gode Gud! hun er skammelig behandlet i sin Ungdom. Han giftede sig jo med en Anden ligefor hendes Øine, det afskyelige Menneske, som hun troede saa godt. Men ret gjorde hun, hun gik sin Vei, Dagen før Brylluppet skulde staae. Pokker maatte da være Selskabsjomfru hos saadan en Junkers Mama. Hun gik da til sin Moster, Forpagterens Kone, som hjalp hende med Raad og Daad til at kunne bosætte sig for sig selv i Landsbyen, da hun havde født Drengen. Men jeg snakker! Alt Det veed De vel lige saa godt som jeg.

- Nei, de nærmere Omstændigheder ved hendes Skjæbne veed jeg kun saa løselig. Lever hendes Søn? Og hvor er han?

- Aa han er hos Vorherre for Sneese Aar siden. Han døde, da han var ikke ældre end halvandet Aar, og veed De, hvad hun siger? Af alle hendes Ulykker, siger hun, er det den største, at hun mistede den 128 Dreng. Det er jo egenlig urimeligt, thi Herregud! saadant et uægte Barn, som ingen Fader har, og som dog Moderen kan være nødt til at lade komme ud til Fremmede ....

Ved denne Vending af Samtalen reiste Madame Lyng sig hurtig og skjød Døren i til Claudines Kammer, og da den Fremmede strax efter gik, kom hun iilfærdig, hentede Moder og Barn og førte dem ned i Karreten, som holdt for Døren, og hvori den omtalte gamle Mand allerede sad, og saae ud, som om han halvveis sov.

Ved Indtrædelsen i den store, næsten aldeles mennesketomme Kirke følte Claudine sig forunderlig tilmode. Det var fire Aar siden, at hun som Confirmand havde staaet paa Kirkegulvet, og med Undtagelse af den Morgen, da hun faa Dage efter gik til Alters, havde hun ikke nærmet sig de hellige Hvælvinger før idag, da hun som en forladt, fattig Moder bragte sit faderløse Barn til Daaben. I Kirkestolen, hvor Fadderne i faa Minuter opholdt sig, sad ogsaa det af Madame Lyng nævnede simple Ægtepar med deres Barn. Ak, sukkede

Claudine i sine stille Tanker, hvor ere disse Forældre lykkelige! Vel bærer deres Udseende Præg af Møie og Gjenvordighed, rimeligviis vende de hjem til en ringe Bolig, hvor intet Festligt venter dem, men de bringe deres Barn til deres eget Hjem, hvor Ingen tør berøve dem det. De ere To til at dele Livets Byrde og til at elske deres Barn.

Kirkebetjenten gav nu Tegn til at Præsten ventede, og den lille Forsamling traadte ud paa Kirkegulvet, hvor Præsten, en aldrende, hvidhaaret Mand, lod sit milde Blik møde den undseelige Moder, og hans sonore Stemme begyndte nu at gjenlyde i det høie Rum. Ritualen, som bruges ved denne høitidelige Handling, var Claudine saagodt som ganske ubekjendt Den tiltalte hende paa en hende selv uforklarlig Maade. Det skønne Evangelium om Jesus, der tager de smaa Børn i Favn og velsigner dem, greb hende saa dybt, at hun ikke var Herre over sine Taarer, der faldt som Dugdraaber paa Barnet i hendes Arme. Hun kaldte sin Søn *Charles* efter hans Fader, og Billedet af den tabte Elskede stod reent og uden Mistro for hendes Sjæl.

Da hun kom hjem, kastede hun sig i Madame Lyngs Arme. Hendes Kinder blussede. Den ældre Veninde saae paa hende med Forundring. De forekommer mig som forvandlet, sagde hun. - Ja det er jeg, svarede Claudine: O kjære Veninde! De, som er det eneste Menneske i Verden, til hvem jeg tør betroe mig, o hav Medlidenhed med mig! Jeg kan ikke give mit Barn fra mig! Jeg kan det ikke! jeg bør det ikke!

129

Ak, om De vidste, hvad der er forgaaet i mit inderste Væsen under den hellige Handling, hvorfra vi komme! Ja min kjære Tante Eleonore havde Ret I Kirkens stille Helligdom findes en Ven, som ikke forlader os i Sorgens Time. Det forekom mig saa levende, at jeg var En af de Qvinder, som med bekymret Hjerte bragte sit Barn til Frelseren, at De, som omgave ham, vilde støde den stakkels Moder tilbage, men han selv kaldte hende med sin milde Stemme og tog det lille Barn i sine mægtige Arme. En salig Følelse gennemfoer mig ved Tanken om, at jeg indviiede ham min Søn, Korsets Betegnelse paa hans lille Ansigt og Bryst var mig et Tegn paa, at den milde Frelser vilde antage sig min fattige Dreng som sin Eiendom. Ak! aldrig havde jeg troet, at slige Øieblikke kunde være til for mig. Men i min Sjæl sagde jeg: Jesus, Herre! Du som har taget mit Barn i dine Arme, jeg lover dig ikke at slippe det af mine, jeg lover, at Moderen skal med Troskab forsone, hvad Jomfruen letsindigen har feilet, jeg forlader mig paa din Hjelp.

Den Begeistring, hvormed disse Ytringer bleve udtalte, rørte dybt den gode Madame Lyng. Ak, kjære Barn! sagde hun: Hvad De siger, er saa smukt og godt. Men desværre! Denne Verdens Trang og Nødtørft er saa tung at bære. Tro De mig! Jeg har prøvet den. Gud give, jeg formaade at hjelpe Dem, men hvorledes skal vi bære os ad for at berede Dem og Deres Søn en sorgfri Fremtid imod Deres Families Villie?

Hør mig, svarede Claudine: Et Raad er blevet mig ligesom indgivet. Gud har ladet en Stemme tale til mig, ja en Stemme! thi mine Øine saae ikke Den, fra hvem den kom, og De, kjære Veninde, kan visselig hjelpe mig.

Hun omtalte nu den Samtale, hvortil hun samme Morgen havde været et usynligt Vidne. Den Christiane, hvis Skjæbne lignede hendes egen, ønskede en Medhjælper; at blive Denne var hendes høieste Attraa. Hun sagde: Jeg forstaaer mig godt paa manglehaande Arbeider, jeg kan ogsaa undervise Børn i boglige Kunster. Jeg skal være flittig og nøisom og en kjærlig Datter for Deres Veninde, blot hun vil tillade mig at have mit Barn hos mig og forunde mig saamegen Deel af Det, jeg kan fortjene, som en Moder vilde tilstaae sin Datter.

Madame Lyng syntes godt om denne Plan, der forekom hende ønskelig for begge Parter; kun indvendte hun sin Frygt for at skade 130 Susanne. Det kan Ingen af os ville, sagde hun, og Deres Familie, troer De, at den vil lade Dem rolig forblive i en saa ydmyg Stilling?

Claudine meente, at disse Vanskeligheder lode sig overvinde, og efter nærmere Overveielse blev man enig om en Fremgangsmaade, som man nu med Besindighed iværksatte. Madame Lyng skrev samme Dag til den saakaldte Madame Christiane, og efter et Par Dages Forløb modtog hun et høist tilfredsstillende Svar. Med Længsel ventede Christiane sin unge Veninde, som hun udtrykte sig, og en Bonde fra Landsbyen, som var Overbringer af Brevet, havde paataget sig at befordre den unge Dame eller idetmindste hendes Tøi. Madame Lyng medgav ham Claudines Kuffert og et Brev, hvorpaa den unge Veninde havde tilføiet nogle linier. Opgaven var nu at kunne udføre sin Plan uden at paadrage Susanne nogensomhelst Ubehagelighed. Hun maatte med al Sandfærdighed kunne forsikre sin Herre, at hans Befalinger vare efterlevede, og da det Modsatte snart vilde opdages, maatte hun med ligesaa god Samvittighed kunne bevidne sin Uvidenhed og Uskyldighed. Claudine kjendte sin Onkel nok for at stole paa, at naar han kun først havde faaet den Forsikkring, at hans Villie var efterkommen, vilde han ikke lettelig oftere bringe en Sag paa Bane, der var ham ubehagelig, saa Susanne kunde vel i nogen Tid have opdaget Hemmeligheden uden at behøve at tage sin Tilflugt til Usandhed for at skjule den, og opdage den vilde hun meget snart, naar hun i sin Troskyldighed gik hen for at see til Barnet. Man valgte derfor til Claudines Afreise en Dag, da man vidste, at Susannes Tid ganske var optagen af huuslige Forretninger, og at hun, for at vente sin Herre, vist ikke i et Par Dage vilde forlade Huset, hvilket hun heller ikke vilde faae Leilighed til de første Dage efter hans Ankomst. Madame Lyng havde forskaffet Claudine en Befordring med en halv tillukket Retourvogn, som skulde bringe hende til et Verthuis, en Miilsvei fra den Landsby, som var hendes Reises Maal. Denne Landsby laae ikke paa den

almindelige Postroute, men fra det Verthuus, hvor hun skulde udhvile om Natten, vilde hun lettelig den næste Morgen finde en Leilighed til at blive befordret til sin Bestemmelse.

Dagen før sin Bortreise skrev Claudine til sin Onkel, takkede ham for den Tid, hun havde tilbragt i hans Huus, bad om hans Tilgivelse, og uden videre at omtale sine Planer for Fremtiden, bad hun ham ansee hende, som om hun deelte sin uforglemmelige Tantes Grav. Hun skrev ogsaa til Tante Malfred, afslog med høflige, men bestemte Ord 131 det projecterede Giftermaal, og tilføiede, at hun nu ret havde følt Sandheden af Tantens gjentagne Yttring, at en Pige i hendes Stilling burde kunne ernære sig selv, og da en god Plads i et anstændigt Huus i en af Provindserne var bleven hende tilbuden, saa haabede hun, at hendes Tante tillod hende at vælge denne Vei til Uafhængighed. Brevet endte med mange Taksigelser for den Underviisning og Opdragelse, som gjorde et saadant Skridt muligt for hende. Dette Brev skulde først om en Uges Tid bortsendes, det andet til Onklen skulde leveres ham efter hans Hjemkomst. Man havde med omhyggeligt Overlæg betænkt Alt hvad der kunde tjene til at skjule Claudines Opholdssted. Hun vilde ombytte sin Faders Familienavn med hans Døbenavn, og kalde sig efter dette *Johansen*, dernæst skulde hun ifølge Christianes Ønske udgives for Enke efter en Sømand, der var bleven borte paa en Søreise.

Om Aftenen kom Susanne. Man sagde hende, at Claudine Dagen efter vilde reise, og Madame Lyng lovede at besørge Brevet hen til dets Bestemmelse. Claudine tog kjærlig Afsked med Susanne, erindrede med et rørt Hjerte hvad hun skyldte den gamle velmenende Veninde, og bad hende modtage et lille overblevet Smykke til Erindring om hende og hiin Aften, da Susanne havde været hendes gode Engel. Meget bevæget og fornøiet modtog den gamle Pige baade Smykket og Brevet til Onklen. Med et lettet Sind gik hun hjem, og tidlig næste Morgen bragte den gode Madame Lyng Claudine ubemærket til det Sted, hvor Vognen ventede, og ganske skjult under dens Dække rullede Moder og Barn ud af Byens Port.

Det var en varm og skøn Junidag. Efter overstandne legemlige Smerter, efter lange, tunge Dages Sorg og Angst at føle sig under Guds klare Himmel, sund og fri, med sin bedste Skat reddet af Skibbruddet, er vistnok Noget af det Lyksaligste, som i vor jordiske Tilværelse kan blive os stakkels Dødelige til Deel. Claudine nød en saadan salig Fornemmelse. Hun inddrog begjærlig den friske, af Sommerdagens Vellugt opfyldte Luft i sit lettede Bryst; hun hilsede de lysegrønne Træer, den af Anemoner blomstrende Eng, som Ungdoms-Venner fra sit eget Foraars Dage. Smaafluglene, som fløi til deres i Busken skjulte Rede, hvor de gjemte deres Unger for hver røverisk Haand, syntes hende at dele Skjæbne med hende, og med deres Sang og Qvidden at ønske hende Lykke. Men saa glad hun end var, saa blev dog en Følelse af Frygt herskende i hendes Sind. Hun 132 forekom sig selv som en flygtende Fange, efter hvem man er paa Spor for at berøve ham en Skat, som han fører med sig. Hver Gang en Vogn, en Ridende, eller blot en Forbigaaende mødte paa Veien, skjulte hun sig omhyggelig i Krogen af Vognen, og naar Barnet græd, ængstede det hende, og hun tittede omkring sig for at see, om Nogen var i Nærheden. Uagtet at Reisen varede hele Dagen, steg hun ikke ud af Vognen, men nøiedes med at nyde noget Brød og Melk, hvormed Madame Lyng havde forsynet hende. Om Aftenen naaede man det omtalte Vertshuus. Hun lod sig anwise et lille Værelse, lagde sit Barn til Ro i en Seng, som der fandtes, forlangte et tarveligt Aftensmaaltid, som hun nød med ungdommelig Appetit, og glædede sig til den Hvile, hvortil hun efter den lange Kjørsel særdeles trængte.

Om lidt hørte hun en Vogn rulle ind i Gaarden, med stor Larm og Hestetrampen, og strax derpaa bemærkede hun, at et Værelse, der stødte til hendes, blev oplukket, og at nogle Personer traadte derind, af hvis Stemmers Lyd hun dømte, at det var Herrer, der talte Fransk, Tydsk og Hollandsk mellem hverandre. Pludselig hævede sig mellem disse en Stemme, som paa Dansk spurgte den indtrædende Opvartningspige, hvilke Værelser han og hans Selskab kunde faae til Natteleie. Med Forfærdelse gjenkjendte Claudine sin Onkels Stemme. Til ydermere Skræk gav hendes lille Barn sig i det Samme til at græde. Hun greb det iilfærdigt i sine Arme og holdt det saa fast, som om man allerede vilde frarive hende det.

- Hvem boer inde i den Stue? spurgte nu den frygtede Stemme.

- Der logerer en lille ung Kone med sit Barn.

- Skal vi have det Børneskral at trækkes med inat? Det er jo afskyeligt! Kan den Madame ikke faae et andet Kammer? Kan man ikke gaae ind og bede hende om at bytte med et af dem, vi skulde have? Lad os see derind! Er hun kjøn?

Uagtet Claudine iforveien havde forvisset sig om, at Døren var tillaaset, skjælvende hun dog af Angst, og efter et Øiebliks Betænkning listede hun sig ud af en modsat Dør og opsøgte Kjøkkenet, hvor hun sagde til et Par af Husets Fruentimmer, at hun havde ventet, at en Vogn fra den By, hvortil hun stundede, skulde afhente hende der paa Stedet, og at det var hende magtpaaliggende at komme til sin Bestemmelse inden Morgen, hvorfor hun bad dem at skaffe en Befordring dertil. De forsikkrede hende om Umuligheden af at opfylde 133 hendes Ønske saa silde paa Aftenen, men da hun vedblev at spørge, om der ikke i Nærheden fandtes en Bonde, som man for god Betaling kunde formaae til at kjøre hende den ikke lange Vei, svarede de, at paa hiin Side Engen laae et Huus, hvis Eier pleiede at befordre Reisende, men de havde Ingen at sende derhen, da saavel deres Staldkarl som de selv vare altfor beskjæftigede med de nysankomne fremmede Herrer Opvartning. Claudine, der for ingen Priis vilde blive under Tag med sin Onkel, besluttede, at hun ved Hjælp af

den lyse Sommernat selv vilde opsøge den Bondegaard som man beskrev hende som ganske nær; og da Folkene i Vertshuset egenlig gjerne saae, at hendes Værelse blev ledigt til de fornemmere Gjæsters Benyttelse, styrkede de hende i dette Forsæt, og en halwoxen Pige blev beordret til at følge hende et Stykke paa Veien. Claudine listede sig ubemærket tilbage til Kammeret, tog sin lille sovende Dreng og indpakkede ham forsigtig, til Beskyttelse mod Natteluften, tog en Pakke, hun havde medbragt, under Armen, tilhyllede sig og Barnet i Slør og Kaabe, og gav sig paa Veien med Pigen, der ilede med stærke Skridt for snart at komme hjem igjen; og kun ved at love hende god Betaling forhindrede Claudine hende fra at vende om efter de første hundrede Skridt.

Stien over Engen var ikke saa kort, som hun havde haabet. Det blæste koldt, de gik mod Vinden, og den stakkels Claudine havde ondt ved at holde Skridt med Pigen. Hun var træt, og det blev hende besværligt at bære Barnet og Pakken. Endelig naaede de Huset, Pigen saae ind ad den aabne Port og sagde: Lænkehunden er der ikke, De kan frit gaae over Gaarden til den Stuelænge her ligefor. Naar De banker paa Vinduet der, nærmest Stalden, saa kommer Manden nok ud, dersom han bare er hjemme.

Efter disse Ord og efter at have modtaget den lovede Betaling, løb Pigen tilbage, alt hvad hun kunde, og Claudine fulgte Anviisningen og gik hen mod Vinduet, hvor hun tittede ind og skimtede to Senge med nogle sovende Personer, der forekom hende at være Fruentimmer og Børn. Hun bankede gjentagne Gange paa Ruderne, men de Sovende lode sig ingenlunde forstyrre. Hun gik til alle Vinduer og saae indenfor et af disse i et lille Kammer to Karle, som ligeledes laae og sov. Lidt mindre dristig vovede hun dog igjen at banke her, men uden bedre Held. Det begyndte at smaaregne, og da hun i sin Utaalmodighed endnu engang forsøgte at banke, raabte en af Karlene 134 isøvne med en saa raa Stemme, at hun forfærdet veg tilbage; og da hun i det Samme opdagede et Skuur, hvortil Døren stod aaben, ilede hun derind. Hun lyttede med Ængstelse, men mærkede snart, at Alt var stille og roligt i Søvnens Arme. Hun undersøgte det lille Rum, hvori hun befandt sig. Det stødte til en Stald, hvori der stod Heste. Stalden var adskilt fra det Aflukke, hvori hun befandt sig, ved nogle Bræder, ligesom et Gitter; det var egenlig et Foder-Kammer, og i Krogen laae en stor Bunke Hø og Halm. For den trætte Vandrerske med sit diende Barn ved Brystet var Dette et velkomment Leie, hun besluttede her at oppebie den lyse Morgen, der ikke kunde være langt borte, redte sig et Leie med sin Pakke til Hovedpude, svøbte sig og sit Barn tæt ind i sin Kaabe, og lagde sig ned, efter at have skudt Døren paa Klem, thi lukkes kunde den ikke. Hun havde besluttet at hvile, men vogte sig for at sove paa dette fremmede og usikre Sted, og heller ikke fik hun megen Ro dertil, da hun snart fornåm en Lyd som af Dyr, der kradsede og løb omkring i det Halm, som laae udstrøet over hele Gulvet. Hun formodede, at det var Rotter, og var bange for disse ubehagelige Gjæster. Pludselig følte hun noget Koldt og Fugtigt berøre hendes Kind, hun foer op i Skræk, men beroligede sig snart, da hun skimtede en stor Hund, der logrende og ydmyg krybende nærmede sig hende. Hun klappede den, fornøiet over at see et venligt, levende Væsen. Den lagde sig ved Foden af hendes Leie, den bedækkede med sit store Hoved hendes kolde Fødder og varmede dem. Denne lille Begivenhed gjorde et behageligt Indtryk paa den stakkels Flygtning, hun forekom sig sikkrere i denne Hunds Varetægt, hun fandt sig mindre ensom, og tiltrods for hendes Forsæt lukkede en sød Søvn snart hendes Øine, medens den lille Dreng ligeledes sov trygt ved hendes moderlige Bryst. Og saaledes laae den nu for kort Tid siden saa almindelig afgjorte, saa glimrende og misundte Claudine paa et daarligt Straaleie i et usselt Aflukke, skjulende sig for Verdens Øine, forladt, uden anden Beskytter end en Hund, som Tilfældet havde ført til hende, og med alt Dette langt fra ikke ulykkelig, men sødt indslumret med Hjertet fuldt af Haab og Kjærlighed.

I den tidlige Morgenstund kom Gaardens Eier hjem. Karlene, som i det Samme forlode deres Sovekammer, modtog hans Vogn og begyndte at aflæsse den, medens han selv spændte Hestene fra og førte dem ind i Stalden. Hunden, som hørte sin Herre komme, sprang ham 135 imøde og aabnede derved Døren til Aflukket, hvor den sovende Claudine laae med sit Barn i Armen. Hendes Hat og Slør var gledet af hendes Hoved, og de rige Haarløkker bølgede ned om Ansigt og Skuldre. Den opgaaende Sol, der stod ligefor den smalle Dør, kastede sine røde Straaler ind paa de Sovende, saa at de i den dunkle Omgivelse og Baggrund skinnede i en magisk Belysning.

Bonden, der fra Stalden saae dette Syn, stod et Øieblik som forstenet. Derpaa vinkede han ad den ene Karl, pegede ind i Aflukket, og sagde med sagte Stemme: See engang, Jørgen! hvad tykkes dig? Er det ikke som man kunde see Jomfru Maria med Barnet og med Straaler om Hovedet, som hun er afmalet paa det Skilderi, der hænger hos Amtmandens?

Jo, svarede Jørgen og foldede Hænderne: Men hvor Fanden, Gud forlade mig, jeg bander.... hvor kommer det Qvindfolk fra?

Bondekonen kom i det Samme ud i Gaarden. Manden vinkede ad hende, og viste hende de uventede Gjæster, og medens Husets Karle og Piger med Udraab af Forundring samlede sig om dem, vaagnede Claudine. I første Øieblik havde hun ondt ved at samle sine Tanker, men hun besindede sig snart, reiste sig hurtigt og berettede i faa Ord Grunden til sit Komme og sit Ophold i denne Gaard. Bonden og hans Kone bade hende godmodigen at træde ind i deres Stue og tage Deel i deres Frokost, som stod færdig. Hun modtog Tilbudet og satte sig mellem dem og deres Folk ved et stort Bord, besat med Grødfade og Melkebøtter.

Konen tilbød at lave Kaffe til hende, men hun foretrak at nyde et Glas frisk Melk og noget Brød, og dette lille Maaltid vilde have været mere behageligt, dersom den gode Vertinde i sin velmeente Eenfoldighed ikke havde sat hende i Forlegenhed med sine deeltagende Spørgsmaal. Herregud! sagde hun, det var dog reent galt, at jeg og vor gamle Moder og alle Folk her i Gaarden skulde sove saa haardt inat og ikke høre noget til Hende, saa at Hun, der, som jeg nok kan see, er en fiin Dame, saadan maatte ligge i det Hul dernede paa det bare Straa. Men du søde Guds Lam! Hvordan kan det da ogsaa være, at Hun saadan reiser allene? Hun er saadant et ungt Barn, og den lille Sjæl der er jo dog hendes egen. Hun er jo dog vel gift? Det kan jeg da nok tænke, thi saadanne Feiltrin, som Præsten kalder det, skal jo ikke gaae i Svang mellem de Fornemme. Hos simple Folk, som os her paa 136 Landet, er den Ting da ikke saa farlig, og Folk sige jo rigtignok, at inde i Kjøbenhavn skal nu snart al Kirke og Daab og Vielse afskaffes, men jeg kan dog nok see paa Hende, at hun jo vel er gift, ikke sandt?

Claudine rødmede og svarede med sagte Stemme: Jeg har været det.

- Ih du Fredsens! hvor er da Manden? Hun er dog ikke Enke?

Saa beklemmt som en ubefæstet Student ved Examen, stammede Claudine: Jeg veed ikke selv,... min lille Drengs Fader er borte ... bleven borte paa Søen ...

Konen raabte høit: Paa Søen! Ja Gud trøste os! Den slemme Gast tager saamangt et Liv. Det er ikke længere end siden ifjor, at Hans Jensens Søn og Svingersøn ...

Manden kom nu og meldte, at Vognen var forspændt, og meget glad over at slippe fra den besværlige Examen, tog Claudine under mange Taksigelser Afsked med Bondens Familie og satte sig paa Vognen, der skulde bringe hende til den forønskede Havn, medens hun underveis anstillede Betragtninger over det Mislige i hendes Stilling, der gjorde hende Usandhed og Udflugter til en Nødvendighed Det Nedtrykkende og Uværdige i den Rolle, som hun i den foregaaende Samtale for første Gang alvorlig havde prøvet, opfyldte hendes ærlige Sind med Uro og Skamfuldhed, og med bankende Hjerter nærmede hun sig de nye Forhold, hvori hun om faa Øieblikke skulde indtræde.

Haab og Mod maae let vige for Frygt og Mishaab hos et Menneske, der føler sig ene, ligesom Mørke og Spøgelsefrygt kun skrække den Eensomme. Gjennem et Stykke af Skoven gik Veien til Landsbyen. Bonden vendte sig til Claudine og sagde: Det er jo til Madame Christianes Huus vi skal? Ikke sandt? Ja det veed jeg godt hvor er. Hun er velbekjendt her i Omegnen.

Vognen holdt nu ved et lidet, lavt Huus, hvis blotte Syn virkede velgjørende paa Claudine. Viinranker snoede sig op ad Muren og omgave Vinduerne, hvis blanke Ruder skinnede i Solens Glands; en lille Have var udenfor Husets aabne Dør, ved hvilken der stod to Rørstole. I Haven duftede smukke Blomster og Buske, og i en Krog under et stort Kastanietræe stod en Bænk og et Bord Claudine var endnu ikke staaet af Vognen, da hun saa et Fruentimmer komme ud fra Huset og nærme sig med venlig liifærdighed, og Christiane stod for sin Gjæst i sin simple, pæne Dragt, med sit aldrende, men endnu 137 behagelige, fine Ansigt. Hun løftede sine udtrykfulde, milde Øine op til Claudine, medens hun rakte hende begge Hænder og med en velklingende Stemme hilsende hende med et »Hjertelig velkommen«. De to Fruentimmer saae paa hinanden og blev begge grebne af den uforklarlige Følelse, der ved det første Møde med en Fremmed synes at sige os, at det ikke er en Fremmed, at vi kjende, forstaae hinanden, og den forunderlige, veemodige Anelse paatrænger sig, at vi have deelt Ondt og Godt med hinanden i en Præexistens, af hvilken vi have glemt Alt undtagen Kjærligheden.

Claudine havde endnu ikke sat Foden paa Dørtærskelen af sit tilkommende Hjem, inden hun følte sig hjemme. En ung, reenlig klædt Bondepige kom neiende til Vognen for at modtage Pakken og Reisetøiet, Christiane hjalp Moder og Barn af Vognen og førte dem triumferende ind i sit Huus. Det var for den Indtrædende, som om Fred og Frihed duftede hende imøde fra dette stille Tilflugtsted, hun havde en Følelse som Den, der efter en stormfuld Søreise sætter Foden paa Land. Over dette simple Huus var udbredt en saadan Orden, en saa ziirlig Reenlighed og Smagfuldhed, at Ingen kunde indtræde deri, uden at tænke, at her var godt at være. Christiane førte sin Gjæst ind i et rummeligt og hyggeligt Værelse, som hun havde indrettet til hende. Der fandtes ogsaa en pæn Vugge. Den lille Dreng sov. Christiane tog ham af hans Moders Arme, hun betragtede ham taus, kyssede sagte hans lille Pande og lagde ham ned i Vuggen. Derpaa vendte hun sig til Claudine og sagde, medens to Taarer løb ned ad hendes Kinder: De kan ikke forestille Dem, med hvilken Følelse af Glæde og Veemodighed jeg igjen lægger et Barn i denne Vugge, som jeg vædede med mine Taarer, da den sidste Gang blev benyttet. Det er mange Aar siden.

Hvor et aandeligt Slægtskab er tilstede, vil et skjønt, naturligt Forhold indfinde sig af sig selv. Det varede ikke længe, før vore to Veninder vare forenede som Moder og Datter, uden selv at have bestræbt sig for at tilveiebringe dette Forhold. De vare Begge i Besiddelse af denne sande gode Tone, der er Gjenskinnet af et ædelt, dannet Indre, og som i Medgang og Modgang er en af det huuslige Livs bedste Penater. Christiane var forynget og oplivet ved den lykkelige Tilskikkelse af et saadant Selskab i hendes Eensomhed. Ogsaa syntes virkelig en god Engel at gaae ved Claudines Side. Hendes Opfindsomhed og Færdighed i de Arbejder, som

Egnens Beboere vare vante 138 til at faae udførte hos Madame Christiane, tildrog Huset snart en ny og forøget Fortjeneste, og hendes af Naturen muntre Sind, hendes Ungdom og Skjønhed vandt hende Alles Deeltagelse og Velvillie. Det hændte sig engang, at en formuende Bondepige, som skulde have Bryllup, kom for at raadføre sig med hende, om hvorledes hun bedst skulde oppynte sit tilkommende Huus til denne Festlige Leilighed. Claudine fulgte hjem med hende og forstod saa net at indrette det Hele, uden at forsynde sig altfor meget mod den engang antagne Skik og Brug, og den unge Brud var ude af sig selv af Fornøjelse, og alle Bryllupsgjæster forsikkrede, at de aldrig havde seet Mage til Bondestuer. Siden den Tid var der sjelden noget Bryllup eller anden Festlighed i Egnen, uden at Vedkommende tyede til den lille *Madame Johansen* for at hente Raad og Hjelp. Efterhaanden kom ogsaa andre Indtægtskilder. Præsten i Sognet havde to Smaapiger, der vare blevne underviste i Haandarbeide af Madame Christiane. Da Forældrene erfarede, at disse hos Claudine kunde faae Underviisning i Sprog, Tegning og boglige Kunster, grebe de med Glæde denne Leilighed, og da de Fremskridt, disse Børn gjorde, rygtedes, fik den unge Lærerinde flere Tilbud fra Honoratiores i den nærliggende Kjøbstad om at give deres Børn Timer, og snart modtog Claudine hver Formiddag otte smaa Piger til Underviisning, og beskæftigede sig nogle Timer med denne lille Skole, hvis Størrelse hun ikke vilde forøge. Saaledes gik Tiden, deelt mellem Arbeide og de uskyldige Nydelser, som kun den Nøisomme forstaaer at skatte. En saadan Tilværelse, lige langt fra Næringsssorg og Overflod, men oplivet af Kjærlighedens Solvarme, er vistnok den, der meest nænner sig den paradisiske Ro. Hver liden Tilvæxt af Nydelse eller Beqvemmelighed, hvert lille Ønskes Opfyldelse, som i mere glimrende Kaar kun vilde agtes ringe, gjør Epoche i det indskrænkede Liv. Saaledes vare for Exempel en gammel Guitar og en lille Barnevogn - den sidste en Foræring af Præstekonen, og den første af Skoleholderen, der i mange Aar havde gjemt den som en Ungdoms-Erindring - kostelige Gaver for Claudine. Naar hun paa sine landlige Vandringer trillede sin lille Dreng foran sig, saa ham hoppe i Vognen af Glæde og gribe efter Fuglen, der fløi over hans Hoved, følte hun en sand Tilvæxt i sit Velbefindende, og ikke mindre naar hun om Aftenen, skjult under det store Kastanietræes Skygge, ledsagede sine søde Sange med Guitarens Toner, og henrev 139 Christiane saavel som den fra Arbeidet hjem vandrende Landboer, der lyttende standsede sin Gang.

Ved Madame Lyngs skriftlige Meddelelser erfarede Claudine fra sin fordums Kreds, at efter hendes Afreise var Alt gaaet, som de havde forudseet Efter nogen Tids Forløb var Grosserereren ved Breve fra Tante Malfred bleven underrettet om Claudines Forsvinden, som Susanne tidligere havde opdaget; men først efter at al Storm havde lagt sig og den hele Begivenhed syntes glemmt, havde Madame Lyng givet efter for Susannes Ønsker og underrettet hende om sin altid kjære Jomfrus Skjæbne og Opholdssted, hvilket den godmodige gamle Pige nu ikke fandt sig forpligtet til at forraade. Hvad derimod den gode Madame Lyng ikke vidste, og som Claudine ikke erfarede, var den Omstændighed, at Grosserereren i de første Dage efter sin Hjemkomst og medens han endnu stod i den Formening, at hans Befalinger angaaende hans Søsterdatter vare punktlig udførte, fik gennem den franske Legation et Brev fra Lusard Det var skrevet for længere Tid siden og havde gjort mange Omveie, for gennem Krigens Tummel, hvori dets Forfatter befandt sig, at komme til sin Adresse. Et lille aabent Brev til Claudine var indsluttet deri. Grosserer Valler sendte det til Mecklenborg, hvor han tænkte sig sin Søsterdatter hos Tante Malfred Vred, som han var, paa Lusard, svarede han forresten ikke paa hans Brev, men indskrænkede sig til at sige til en af de franske Diplomater, paa Dennes nærmere Efterspørgsel, at Claudine befandt sig hos sin Tante i Tydskland, og - saavidt han troede - var hun ifærd med at gjøre et godt Partie. Dette samme Svar gav han Enhver, der spurgte til hans smukke Niece, og da han efter kort Tids Forløb gennem Tante Malfred erfarede det Usande i hans Udsagn, lod han det dog beroe derved og undveg stedse at tale om Claudine, som han efter Tantens Efterretninger tænkte sig tjenende for sit Brød i en Udkant af Verden (hvor, vidste han ikke), og derfor overgav han med rolig Samvittighed Lusards Brev, som var sendt ham tilbage, og som desuden forekom ham intetsigende, til Ildens fortærende Flamme. Claudine, der vel vilde have brugt en anden Commentar til dette Brevs Fortolkning end Onklen, begræd i mangel en ensom Time sin piinlige Uvished om den Elskedes Skjæbne og Sindelag. Men hvor dybt hun end følte denne mørke Side af sin Skjæbne, formaaede den dog ikke at betage hende Erkjendelsen af den rolige Lykke, hun nød Med sin Søn i sine Arme eller i en stille Aftenvandring i 140 fortrolig Samtale med Christiane, sagde hun ofte, at hun efter saa megen overstanden Angst og Sorg nu først kjendte Livets rette Værd

I denne rolige Eensformighed vexlede Sommer og Vinter uden Tomhed eller Kjedsomhed De lange Vinteraftener gik hen med Læsning af Bøger, hvormed Præsten forsynede disse af den hele Omgivelse agtede og yndede Fruentimmer. Naar den lille Dreng tidlig om Aftenen var bragt til Ro, læste Claudine høit for sin moderlige Veninde, og en behagelig, fortrolig Samtale udspændte sig ofte af denne Læsning. Jævnlig afbrødes ogsaa deres Eensomhed af Besøg. Skoleholderen og Forvalteren paa en nærliggende Herregaard, Begge brave, joviale, ikke udannede Mænd, vare gamle Huusvenner af Madame Christiane, de nærmede sig med inderligt Velbehag den unge, smukke Selskabssøster, og kjælede af ærligt Hjerte for den lille, deilige Dreng.

Saaledes forløb syv Aar. I Løbet af denne Tid havde Claudine forgjæves bestræbt sig for at indhente Efterretninger om Lusard I de første Aar skrev hun aldrig til Madame Lyng eller Susanne uden at bede denne Sidste, at hun gennem Grosserer Valler vilde opspørge Noget om den Elskedes Skjæbne, og da denne Vei var aldeles spærret, udfandt hun med sindrig Kløgt en Maade til, uden at nævne sig, at søge Oplysning hos den franske Legation, men heller ikke Dette vilde lykkes, og træt af saa mange og saa ofte gjentagne,

unyttige Bestræbelser, havde hun i de sidste Aar i Taushed overgivet dette hende saa vigtige Anliggende i Forsynets Haand, med den Tanke, at hos Mennesker var ingen Trøst at finde.

Den lille Charles var imidlertid voxet op som en sund, deilig og velbegavet Dreng. Christiane saae i ham sin tidlig tabte Søn, han kaldte hende Bedstemoder, og hun fortjente ved sin Kjærlighed dette Navn. Claudine levede kun for sit Barn, hvis unge Sjæl igjen hang ved hende med en rørende barnlig Kjærlighed. Han besad en ualmindelig Videbegjærlighed, og var ligesaa rolig og agtpaagivende i de Læretimer, hans Moder, opfordret af hans eget Ønske, daglig gav ham, som livlig og modig, naar han paa Engen tumlede sig med den store Hund, med Lam og Geder, eller legede Soldaterleg med Bønderbørnene og var en tapper Anfører for deres Skare. Claudine var ham paa eengang en alvorlig Opdragerinde og en munter Hjælper i hans Lege. Hun forfærdigede, efter Anviisning af nogle Billeder, som han havde, Patrasketer, Hjelme og deslige til ham og hans 141 Legebrødre, og naar hun sad ved disse smaa Arbeider, og hendes Charles med straalende Øine og blussende Kinder stod ved hendes Side og saae til, gjorde høie Spring af Henrykkelse, slyngede sine Arme om hendes Hals og udbrød i kjærlige Taksigelser, var Moderen ligesaa barnlig lykkelig som Barnet; og naar den lille glade Skare mod Aften drog ud paa Engen, satte Claudine sig udenfor Havestuedøren, for at see sin Charles glimre mellem de andre Drengene, lig et ungt Daadyr mellem en Flok Kalve.

Engang da Christiane fandt sin unge Veninde siddende med et sørgmodigt Udtryk og stille skjulende sit Ansigt mellem Kastanietræets nedhængende Grene, sagde hun bekymret: Min Claudine! Du har grædt! Hvad fattes dig? Skjuler du din Sorg for mig? Ak saa kan jeg vel gjætte den! Jeg har ofte frygtet, at vort stille, indskrænkede Liv i Tidens Længde maatte blive din friske Ungdom for snevert.

Hvad siger du, kjære Moder? udbrød Claudine: O tvertimod! Dag og Nat takker jeg Gud, som saa kjærlig har ledet mine vildfarende Fjed til dig og til dit fredelige Hjem. Nei, mine sørgmodige Tanker svæve langt borte, jeg veed ei selv, hvorhen, og det er min Sorg, at jeg ikke veed det. Hvor er Lusard? Er han død? Er han troløs? Hvor bitter er den Tanke, at een af Delene maa han være. Naar min Charles, som nys skeete, nærmer sit søde Ansigt tæt hen til mit, naar han seer mig ind i Øinene og smiler med saa yndige Træk om sin Mund, da staaer pludselig hans Faders Billede for mig; just saaledes saae Lusard paa mig; just saaledes var Udtrykket i hans skjønne Ansigt, medens fortryllende Ord strømmede over hans Læber. Har Dødens grumme Haand udslettet disse ædle Træk? Hvorledes er han død? Er han falden i Krigen? Have Fiender med deres Heste faret over den skjønne Skikkelse og sønderrevet den? Har han liidt og ligget hjælpeløs uden en kjærlig Haand til at pleie ham, uden en Ven til at modtage hans sidste Suk? O disse Forestillinger ere mig saa rædsomme, at jeg synes, det vilde trøste mig at vide ham troløs, ja i en Andens Arme, dersom han blot levede og var lykkelig.

- Nei, kjære Barn! Tro mig, som har erfaret, hvad det vil sige at maatte foragte Den, man med sin hele Sjæl har elsket! Døden er langt mindre bitter.

- Foragte Lusard! Det kunde jeg aldrig, selv om han ganske har brudt de Løvter, han gav mig. Og er han ilive, saa kan han maaskee dog i et og andet Øieblik, ved en og anden Anledning mindes den 142 stakkels Claudine, og en Følelse af Anger og Kjærlighed kan berøre hans Hjerte; thi elsket mig har han, det veed jeg vist.

Christianerystede paa Hovedet Ak, bedste Claudine! jeg troer, at Dette er en Illusion. Vilde du ikke hellere kunne sige dig selv og din Søn, at hans Fader var død en Heltedød, falden modig i Kamp for sit Land, for sine Ideer?

Claudine taug, og sagde efter et Ophold: Maaskee har du Ret. Det er besynderligt, hvorledes dine Ord lyde for mig som en gammel, næsten forglemt Yndlingssang. Der var en Tid, da jeg brændte af Begeistring for disse Ideer om Heltemod, om Død for Fædreland og Frihed Ak! hvad ere de blevne, disse stolte Forhaabninger om Menneskeslægtens Gjenfødelse til et ædlere Liv? Jeg forstaaer mig ikke derpaa, jeg hører aldrig tale herom uden som om et rædsomt Jordskjælv, der ødelægger en Egn, uden i det Væsenlige at forandre dens Udseende. Meget seer jeg nu visselig med andre Øine end den Tid, da jeg og Alt omkring mig var besjælet af Begeistring og Haab.

Med en naturlig Ideeforbindelse kom Claudine til at omtale disse sin første Ungdoms, af Poesie og Kjærlighed gennemglødede Dage, og blandt Andet hiin Aften, da hun, omgjordet med det trefarvede Skjærf, omtonet af republicanske Sange og omsvævet af Hylding og Tilbedelse, for første Gang vovede at troe sig forvisset om den Elskedes Hjerte. Hun opmuntrede sig selv ved den levende Forestilling af disse flygtige Fortryllelser og ved den Interesse, hvormed den ungdommeligsindede Veninde lyttede til hendes Ord. De fortsatte deres Samtale, efterat Høstaftenens Kjølighed havde drevet dem fra Haven til den lune Dagligstue. Claudine hentede sit omtalte trefarvede Skjærf, som hun stedse gjemte, og viste Christiane det. I det Samme traadte den lille Charles ind, og ved Synet af de glimrende Farver, de gyldne Fryndser, der glimrede paa hiint ubekjendte Klenodie, blev han betagen af Beundring og hæftig Lyst til at eie en saadan Prydelse, der ret kunde forherlige hans militære Lege, og med Kjærtegn og Bønner bestormede han sin Moder om at overlade ham dette Skjærf. Hun svarede, at han skulde faa Lov til at bære det i sine Legetimer paa Fest- og Helligdage,

og idet hun sagte sagde: »Du er da nærmest til det,« bandt hun det om ham, som et Axelskjærf, hvori han med barnlig Gravitet befæstede sin Kaarde. Derpaa bønfuldt han hende om at spille en Marche paa Guitaren. Som en Efterklang af den Samtale, der nys havde fundet Sted, sang Claudine Marseillaisen, accompagnerende 143 sig paa Guitaren, og Charles, som før havde hørt denne Sang, faldt ind som Chor og udbød af fuldt Bryst med sit: *Aux armes, Citoyens*, idet han med Albuen og Haanden slog efter Takten paa en lille Tromme og adlød Opraabet: *Marchons, marchons*, saa tappert han formaede det indenfor den lille Stues fire Vægge.

At denne lille Scene blev given for nogetsomhelst andet Publicum end Summa Summarum een Tilskuer, nemlig Christiane, faldt Ingen af de Paagjældende ind; men dog var det Tilfældet. Værelset var en Hjørnestue, det ene Vindue vendte ud til en smal Sti, der løb mellem et Gadekjær i Landsbyen og Huset, som desuden var skilt fra denne Sti ved en dyb Grøft. Stien selv var næsten ubefaret og derfor ganske begroet med Græs og Ukrud. Et lille Jagtselskab af tre Personer var imidlertid af Skjæbnen ført ad denne Sti og i Nærheden af det Huus, hvorfra Marseillaisens bekjendte Toner lode.

Jægerne standsede, og En af dem raabte: Hvad Fanden er Det? Kommer den forbandede sansculottiske forslidte Lirumlarum ogsaa ud i Landsbyerne?

Da de saae Lys indenfor Vinduet, sprang den Ene, en letfodet, ung Mand, over Grøften og tittede ind. Kom! sagde han sagte til de Andre: Her er Noget, der er værdt at see.

Den Anden sprang efter ham, men den Tredie, som var noget corpulent, maatte hjælpes over Grøften af de to Første, der ved al denne Manoeuvre dog iagttog den største Stilhed, for ikke at blive røbede. Her stode de nu og betragtede med taus Forundring den skjønne Sangerinde og det livlige Barn med sit tricolore Axelskjærf. Da Marseillaisen var tilende, spillede Claudine en lystig Vals paa Guitaren, hvortil den lille Dreng dansede og med en særdeles Lethed og Gratie bevægede sig i allehaande Spring og Svingninger.

De ubudne Tilskuere troede nu, at det var bedst at liste sig sagte bort, men kun efter gjentagne Paamindelser lykkedes det at faae den først Ankomne til at løsrive sig fra denne Scene, hvori han syntes ganske at have tabt sig. Denne var en ung Adelsmand, der nylig var kommen i Besiddelse af et Gods, en Miilsvei fra det Sted, hvor han nu befandt sig. De andre To vare hans Omgangsvener, af hvilke han samlede et talrigt Selskab paa sit Herresæde, hvor et støiende og lystigt Liv maatte træde i Stedet for Hovedstadens Forlystelser og Hoffets Cirkler, hvori han var vant til at leve. De tre Herrer gik stille til Udkanten af den nærliggende Skov, hvor Tjenere holdt med deres 144 Heste, og først efterat have besteg disse begyndte de at tale sammen, medens de i mageligt Trav begave dem paa Hjemveien.

Den Ældste sagde med Latter: Naa! det var da en uventet lille Comedie, vi der kom til at see. Jeg lider forbandet godt saadanne smaa Eventyr paa en Jagttour, og hvorvel I siede ubarmhertigt i mig for at hale mig over den Grøft, saa jeg føler det endnu i mine Arme, saa fortryder jeg det dog ikke; thi det er vist og sandt, at der er løbet meget Vand til Stranden, siden jeg saae saadant et deiligt Pigebarn som den rare Tøs, der sad der og spillede paa Citrinke. Hvad kan det dog være for Folk?

De ere vist franske, svarede den Anden: En Moder naturligviis med Datter og Søn. Det lille Afskum! med sit franske nationale Skjærf! Og hvor han skreg sit *Marchons, marchons!* Jeg havde gjerne givet ham et godt dansk Ørefigen. Men Søsteren hun var sgu sød. Hvad siger du, Cousin? Har du mistet Mælet?

Ja vist, svarede Baronens adspredt, hun er meget smuk.

Fætteren vedblev: Hvordan Fanden har du det? Du er jo heel curios. Hilledød! hvor det skulde more mig, dersom du lige i Knald og Fald var bleven dødelig forelsket i den Pige, som du da sagtens ikke kunde gifte dig med, og maaskee maatte have megen Uleilighed, Suk og Taarer nødig for at faae paa anden Maneer. Det skulde fryde mig i min inderste Sjæl at see dig tvine hen af Kjærlighed, din fortvivlede Skjelm, som har gaaet os Andre iveien, uden nogensinde at have følt for to Skilling Kjærlighed! Kunde jeg nu opleve den søde Hævn!

- Aa Vrøvl! Du snakker! men Saameget er vist nok, at jeg er nysgjerrig efter at vide, hvem de Mennesker kan være. Det Hele har noget saa Fremmed, saa Eventyrligt.

Maaskee, sagde den Ældste, kan jeg nu lønne din Gjæstfrihed ved at skaffe dig det at vide. Jeg kjender godt Præsten der i Sognet. Imorgen skal jeg saamænd i dette reputeerlige Ærinde besøge den Gudsmænd Han maa da vel kjende sin Menighed, og hvad ikke han gjør, saa gjør vel Præstemadamen.

Den joviale Herre holdt Ord, og allerede næste Middag bragte han sine to Jagtkammerater den belovede Efterretning. Luk nu jeres Øren op, sagde han, saa skal I faae Nyt at vide, og beundre Greven for hans skarpsindige Gisninger. Familien er ikke fransk, men gode danske Folk, barnfødte her i Landet. Den gammelagtige Moder, der sad, er ingen Moder, den smukke Pige er ingen Pige, den halvgale 145 Dreng er ingen Broder, men en kjædelig Søn af den Unge, som er en Sømands-Enke og hedder Johansen. De leve af deres Hænders Gjerning og af at give Timer til nogle Pigebørn. Præstens Døttre blandt andre have de lært

Alleslags, baade de ældste og nutildags de smaa, og der i Huset holder man en formelig Lovtale over disse Fruentimmers Dyd og Dannelselse, men deraf skal du ikke lade dig forbløffe. Aspecterne ere gode alligevel, ifald du, som din Fætter Greven paastaaer, skulde have faaet et Streifskud paa vor Jagttour. Dødeligt er Saaret nok ikke, om jeg ellers kjender dig ret.

Heri feilede imidlertid den corpulente Herre, thi efter Talebrugen var Baronens virkelig dødelig saaret. Den vingede Gud, der saa ofte spotter de stakkels Dødelige, lader sig ikke spotte ustraffet, og det syntes at han dengang vilde tage en exemplarisk Hævn over en Elsker, der formasteligt havde villet lege med hans Pile, uden selv at føle deres Kraft. Den gang maatte han føle den. Det korte Syn af Claudine, Klangens af hendes Stemme havde indtrængt sig i hans Phantasie med en uforklarlig Magt, fra hvilken han ikke formaaede at løsrive sig. Man hører ofte sige, at en Kjærlighed, som opstaaer ved det første Møde med sin Gjenstand, kun findes i Romancer, Skuespil og deslige poetiske Fictioner. Paa den anden Side hører man undertiden den Paastand, især af Mænd, at de aldrig kunde forelske sig, dersom de ved det første Møde ikke bleve truffet af Amors Piil. Uden at indlade sig i nogen bestemt Forklaring over et saa uforklarligt Emne, turde man vel saa omtrent paastaae, at Mythen om Amors Piil indeholder en dyb Sandhed, at det altid er et eneste Øieblik Indtryk, som optænder den Følelse, man kalder Elskov, hvad enten saa dette Øieblik indtræffer ved det første eller et senere Møde, og vel turde man sige, at det første Møde, ja det blotte Syn kan have Det for sig, at det udspringer af en ubevidst sympathetisk Følelse, af en Glæde over et andet Menneske, uden al Reflexion, umiddelbart af det Dunkle, ligesom de mythologiske Forestillinger lære, at Gratier og Furier, det Skjønne og det Græsselige, ere fødte af den mørke, hemmelighedsfulde Nat; og ofte har man visselig mærket, at Kjærligheden, som Lidenskab, har Ingredienser af begge Dele, - en Bemærkning som Baronens, uden at anstille den, i Tidens Løb kom til at sande.

For første Gang i sit Liv gjorde han en Hemmelighed af sine Følelser. Hans støiende og talrige Selskab blev ham til Byrde, og han søgte ofte at unddrage sig det under alleslags Paaskud. I disse hans Fritimer 146 omsværmede han det landlige Huus, som skjulte hans Ønskers Gjenstand. En sjelden Gang lykkedes det at see hende i Haven, eller møde hende, fordetmeste i Selskab med hendes Søn eller den ældre Veninde, men en ligegyldig Hilsen til Svar paa hans ærbødige Buk var hele Udbyttet af disse Vandringer. Det lykkedes ham at gjøre Bekjendtskab med Præstens. Der nød han den Fordeel at høre tale om hende, at faae Efterretninger om hendes huuslige Stilling, at høre hendes Roes; men at træffe hende der, hvormed han havde smigret sig, var ikke let at opnaae, da saavel hun som Christiane næsten aldrig toge Deel i noget Familieselskab, men omhyggelig undvege Alt, hvad der kunde lede til fortrolige Meddelelser om den forbigangne Tid.

Endelig fik Baronens et Indfald, der syntes ham tilhvisket af en god Genius. Han gik en smuk Dag uden videre lige til Huset, bankede paa med rask Beslutning, dog ikke uden en vis Forlegenhed, der klædte ham særdeles godt. Han blev modtagen af Christiane, til hvem han med stor Høflighed henvendte sig og sagde, at han var henviist til hende for at faae en smuk Bondedragt forfærdiget til en Pige, som skulde have Bryllup paa hans Gods. Han søgte at trække Tiden ud med Forklaringer over denne Stads, der af rimelige Grunde forekom Christiane saa uforstaaelige, at hun til Baronens store Glæde kaldte Claudine til Hjælp, og nu endelig nød den forelskede Mand den Lykke at staae Ansigt til Ansigt med den tilbedte Skjønne, at see hendes Øine fæste sig paa hans og høre hendes Ord henvende sig til ham. De bestilte Arbejder bleve nu uden megen Vanskelighed aftalte og ordnede, og en Dag bestemt, da Baronens kunde lade dem afhente, - et Ærinde, som han besluttede selv at udføre; og da den bestemte Dag kom, indtraf ogsaa Baronens selv tilvogns, med en Kurv i Vognen, for deri at optage den meget ziirlige Bondedragt, der vilde gjort enhver Brud paa Godset særdeles lykkelig, men som Baronens ved sin Hjemkomst glemte i'en Garderobe, og det med meget fortrædelig Mine, thi den gang havde han slet ikke faaet Claudine at see, men kunde høre, at hun inde i sit Værelse sang tilligemed sin Søn, og dette Barns Tilværelse, dets Skjønhed og Claudines kjendelige store Moderkjærlighed begyndte allerede at være en smertelig Torn i hans skinsyge Hjerter.

Om faa Dage indfandt han sig igjen og bestilte et Par broderede Bondehuer; han vilde gjerne, sagde han, glæde Fruentimmerne paa hans Gods med disse Gaver til det nærførestaaende Høstgilde. Disse 147 Huer hentede han ligeledes selv. Saaledes blev han ved at lade forfærdige Mere og Mere af saadanne Pragtstykker, og Høstgildet var allerede for længe siden forbi, uden at disse Bestillinger ophørte. Saavel de to Fruentimmer som hans Kammertjener, der saae disse Sager, gjorde sig en og anden Tanke om Baronens Artighed mod Pigerne paa Godset, men det er vist, at den stakkels Herre havde en stor Kuffert fuld af glimrende Bondestads, der aldrig endnu var kommen noget Menneske til gode.

Da en Tanke om det Paafaldende i hans Handlemaade opstod hos ham selv, grublede han paa andre Metoder til at nærme sig det kjære Huus og faae Adgang til det. Hans første Indfald bestod i, at han til en Ridetour valgte en sludfuld Efteraarsdag, da han desuden havde erfaret, at Præsten og hans Kone ikke vare hjemme. Han skar Remmen over paa sin Sadel, gik ind til en Skomager i Landsbyen for at faa den repareret, satte sin Hest ind paa Kroen, og gik derpaa dryppende af Regn til Christianes Huus, og bad om at maatte opholde sig der, medens hans Sadel blev gjort istand. Han havde - sagde han - villet besøge Præstens, men erfaret, at der Ingen var hjemme. Han blev modtagen med største Høflighed, og da den lille Familie netop sad ved Theebordet, bad man ham deeltage i dette lille Maaltid. Nu var Isen brudt. Baronens var en smuk ung Mand med et indsmigrende Væsen, forkjælet og forsømt i Opdragelsen, men med en ikke ringe naturlig Forstand og den store Verdens ydre Politur. De uskyldige Fruentimmer vare langt fra at ane nogen Plan til at

indtrænge sig i deres nøisomme Bolig, de toge velvilligt og livligt Deel i Samtalen, som deres Gjæst gjorde sit Bedste for at holde ilive saalænge og saa godt som muligt. Med varme Taksigelser for den ham viste Gjæstfrihed bad han om Tilladelse til at turde komme igjen, han fjernede sig endelig og red hjem i et skrækkeligt Uveir, men i det bedste Lune af Verden. En frygtsom Beskedenhed, som ogsaa var mellem de nye Erfaringer, han gjorde i sit eget Indre, forvoldte imidlertid, at han kun med en vis Sparsomhed benyttede den givne Tilladelse, men uophørlig grublede han paa Midler til at komme i Christianes Huus, idetmindste med ligesaameget Frihed som Forvalteren og Skoleholderen, og disse to Mænd, som Ingen skulde have antaget for farlige Medbeilere, bleve Gjenstande for den unge Elskers hemmelige Skinsyge.

Ved Juletid havde han det snilde Indfald at bringe den lille Charles en heel Kurv fuld af Julegaver. Det barnlige Sind er næsten altid 148 taknemmeligt. Den glade Dreng klyngede sig med Hjertelighed til den milde Giver, der opstillede ham Huse, Træer, Soldater o.s.v. for at vise ham Brugen af de forskjellige Herligheder, forklarede ham Billeder og især anviste ham nogle smaa Spil og spillede dem med ham til en Prøve. Dette var meget forstandigt beregnet paa at trække Tiden ud Charles jublede, og med moderlig og bedstemoderlig Interesse toge begge Fruentimmerne Deel i deres Yndlings Glæde og Taknemmelighed Det var Juledag. Den foregaaende Aften var i det simple Huus bleven festligholdt efter ringe Leilighed Et lille Juletræ stod endnu i Stuen. Man oppyntede det paany med friske Æbler, Kager og Lys, som man tændte til Ære for den store Tilvæxt af Julegaver. Baronens hjalp ved dette Arbeide. De to gamle Huusvenner kom imidlertid ogsaa og bragte deres lille Skjærv. De følte ingen synderlig Fornøielse ved at træffe den uventede, fornemme Gjæst, der ogsaa paa sin Side ønskede dem til Bloksbjerg. Men Husets Damer havde et saa skjønt Talent til at gjøre Honneurs, forenet med en saa god Tone, at Enhver snart fandt sig paa sin Plads. Baronens viste imidlertid de Nysankomne al Artighed, og de godmodige ældre Mænd kom snart i deres gamle Folder. Damerne bade Baronens at tage tiltakke hos dem, man satte sig om det tarvelige, men nette Bord i det bedste Lune, og tilbragte en Aften, der forekom Enhver som et lyst Punkt i Vinterens mørke Tid Fra denne Dag af bleve Baronens Besøg stedse hyppigere. Han søgte paa alle Maader at indsmigre sig, og greb enhver Anledning til at vise Opmærksomhed Han bragte Bøger og Kobberværker, skjønne Blomster og andre saadanne smaa Behageligheder til den stille Familie, og den beskedne Maade, hvorpaa han ved alt Dette vidste at skjule sine lidenskabelige Følelser under Venskabs og Velvillies Slør, forskaffede ham ogsaa lidt efter lidt de troskyldige Fruentimmers Tillid og utvungne venlige Omgang. Heller ikke var han denne uværdig, saaledes som han for Øieblikket var, baade i Tanke og Handling; thi vel er det sandt, at han i sin Forelskelses første Periode havde næret forvovne og strafværdige Planer, men den Reenhed og qvindelige Værdighed, der som en Glorie omgav Claudines Hoved, havde for længe siden bortskræmt enhver ureen Forhaabning. Under hele Løbet af denne Vinter led den stakkels Baron af den indre Kamp mellem hans Kjærlighed og hans Stands Fordomme. Hans Venners Spot bragte Vægtskaalen til at helde til den ene Side, og hans urolige og skinsyge Lidenskab drog den til den modsatte.

149

Det havde vakt stor Opsigt i Baronens Omgangskreds, at han Vinteren igjennem slet ikke lod sig see i Hovedstaden. Rygter om hans landlige Kjærlighedshistorie kom i Omløb med mange Gisninger og Opdigtelser. Flere af hans fordums Selskabsbrødre besøgte ham af og til, begjærlige efter at see hans Elskede og erfare Noget om dette Forhold, men paa de to forhen omtalte Herrer nær, reiste de Alle hjem med utilfredsstillet Nysgjerrighed og efterlode deres gjæstfri Vert en ubehagelig Erindring om alle de Drillerier, spottende Bemærkninger og Hentydninger, som han havde anstrengt sig for at taale med ligegyldig Mine.

Ved Foraarets Komme opstod endelig en fast Beslutning i Baronens Sjæl. Han vilde tilbyde Claudine sin Haand og købe sin Ro og Tilfredshed med Opofrelsen af langt mindre væsenlige Goder. Efter denne Beslutning følte han sit Indre lettet og vovede lidt efter lidt at vise Spidsen af sine Frierskoe. Det var aldrig faldet Claudine ind at see en Elsker i den fornemme, rige og tillige beskedne, næsten undseelige Mand. De smaa Bemærkninger, som ved en og anden Leilighed vare undslupne Christiane om Baronens stjaalne Sukke og Øiekast, havde Claudine besvaret med Latter; men den Forandring, der nu var foregaaet i hans Tone, kunde ikke undgaae hendes Opmærksomhed, og denne Opdagelse gjorde hende mindre fri og ligefrem imod ham. Med Smerte bemærkede han Dette, og nye Bekymringer og Tvivl opstode i hans Sind Turde han ikke haabe at vinde hendes Kjærlighed? Elskede hun en Anden? Havde hendes afdøde Mand været hende saa kjær, at hendes Hjerte var dødt med ham? Hvem var egentlig denne Lyksalige? Aldrig hørte man hans Navn nævne? Hvem var hun selv? Aldrig hørte man hendes Slægt nævne? Amor er den største af alle Læremestre. Med en diplomatisk Finesse, om hvilken Baronens aldrig tilforn havde drømt, vidste han et Par Gange at føre Samtalen hen paa et saadant Gebeet, at han af Claudines Yttringer uddrog den Slutning, at noget Saadant som et Giftermaal mod Forældres eller Frænders Villie maatte have skilt hende fra sine Nærmeste, og at det var tydeligt, at hun lidenskabeligt havde elsket sin Søns Fader, og endnu elskede ham i sin usigelige Kjærlighed til dette Barn. En Skinsyge, man kunde kalde vanvittig, greb ham ved denne formeente Opdagelse. Den afdøde Medbeiler blev ham meer end forhadet, og den lille Charles, der med uskyldig Hengivenhed stedse nærmede sig til ham, blev med hver Dag mere en Gjenstand for hans 150 Uvillie. Undertiden drog han Barnet tæt hen til sig og stirrede i dets yndige Ansigt, for i de barnlige Træk at lede om den forhadte Faders, og til sin Qual forestille sig, at de vel desværre havde været skjønne. Han blev saaledes med hver Dag mindre Herre over sig selv og bestræbte sig næsten ikke længere for at skjule det

Voldsomme og Vilde i sit Hjertes Tilstand for Claudine, i hvis rolige, stille Tilværelse hans stormfulde Nærhed forstyrrende begyndte at indgribe. Ikke blot mødte hun ham tidlig og silde paa hver af sine Yndlingsveie, men da hun, paa Grund heraf, ikke længere ene forlod Huset, saae hun ham saa ofte staae for sig, naar hun med sit Arbeide sad under sit kjære Kastanietræ, at hun med Bekymring forudsaae, at hun snart maatte forlade dette yndede Tilflugtssted og lukke sig inde i sit Værelse; thi denne brændende Elskers hele Væsen og Hentydninger til de Lidelser, hun foraarsagede ham, indjog hende en ufrivillig Forfærdelse.

Det Urimelige i dette Forhold kunde naturligviis ikke vedvare i lang Tid. I et lyst Øieblik besluttede Baronens omsider at gribe rask i sin Skjæbnes Urne, og med en tilkæmpet rolig Mine nærmede han sig en Dag, da Claudine havde vovet sig ud i Haven.

Med et Udtryk af stille Bedrøvelse sagde han: De vil dog ikke flygte for mig, som for et vildt Dyr, men unde mig et Øiebliks Samtale?

Claudine anviste ham en Plads ved sin Side under Kastanietræet, der med venlig Haand skjulte de To med sine yppige Blomster, med sine brede Blade og Grene, ligesom det vidste, at den forestaaende Samtale vilde handle om Kjærlighed.

Med en Stemme, der ikke var fri for en sagte Skjælven, sagde nu Baronens: Det, jeg har paa Hjertet at sige Dem, veed De ganske sikkert, thi jeg kan ikke troe, at De kunde mistyde den ubegrændsede Høiagtelse, jeg nærer for Dem. At jeg elsker Dem, kan ikke være Dem nogen Nyhed. Jeg saae Dem første Gang uden at sees af Dem, og fra det Øieblik af har jeg ingen anden Tanke havt end Dem. Jeg kan med Sandhed forsikre, at De er min første Kjærlighed, og De vil ogsaa blive den sidste. Derfor kommer jeg for med rene Ord at beile til Dem. Vil De blive min Kone? Alt, hvad mit er, lægger jeg for Deres Fødder, jeg vil være Dem den kjærligste Ægtemand, og sørge, som Pligten kræver, for Deres Søns Opdragelse og Deres Skjæbne efter min Død. Siig, vil De gjøre mig til det lykkeligste Menneske?

Med stor Undseelse svarede Claudine: Ak, Hr. Baron! En saa 151 paafaldende Mesalliance vilde vel, langt fra at gjøre Dem lykkelig, snarere staae iveien for Deres Fremtid, der nu ligger for Dem med saa lyse Farver.

- Nei, ikke uden i Forening med Dem. Jeg er min egen Herre! jeg forlanger ingen anden Lykke end den at leve rolig og i Kjærlighed.

Claudine sukkede, det kostede hende Møie at forklare sine Tanker uden at saare den ærlige Beiler. Baronens havde grebet hendes Haand, hun lod ham beholde den, og sagde med et sagte Haandtryk: Tro mig! jeg føler det Ærefulde, det Misundelsesværdige i den Skjæbne, De tilbyder mig, men saameget mere burde jeg, hvis jeg modtog den, kunne sige mig selv, at jeg ikke var den uværdig; jeg maatte tiltroe mig virkelig at kunne bidrage til Deres Lykke, men det kan jeg ikke, thi kun den inderligste Kjærlighed kan være Gjengjæld for Deres, og den staaer det ikke mere i min Magt at give nogen Mand.

Baronen taug med bedrøvet Mine. Efter et Øiebliks Taushed sagde han: Men De er jo dog fri.

Jeg er ikke engang vis derpaa, svarede Claudine med nedslagne Øine.

- De forestiller Dem maaskee, at Deres Mand, som blev borte paa en Søreise, ved et eller andet Mirakel kunde være ilive. Men jeg beder Dem betænke, hvor høist urimeligt et saadant Haab dog er. Efter saamange Aars Forløb skulde da intet Menneske, enten af Skibets Besætning eller Andre, have mindste Efterretning at give om ham? Men ialfald maa det jo ikke være umuligt at tilveiebringe nogen større Vished herom. Hvad var Skibets Navn? hvor var dets Hjemstavn? Hvem var dets Rhedere eller Participanter? Nævn mig alt Dette, og der skal intet blive forsømt for at skaffe Vished om dets Skjæbne.

Efter et Øiebliks Betænkning svarede Claudine: Jeg kunde vistnok undvige at besvare disse Spørgsmaal; jeg kunde sige, uden at lyve, at omstændelig Beretning om et elsket Menneskes voldsomme, maaskee piinlige Død er saa sønderrivende, at jeg er svag nok til at flye et Billede, der vilde martre min Phantasie Dag og Nat. Men den Hengivenhed, De viser mig, giver Dem Ret til min Fortrolighed, saameget mere, som Det, jeg har at betro Dem, rimeligviis vil være en Modgift mod den Trolddom, som jeg ubevidst har øvet imod Dem. De troer, som Alle, at jeg er Enke, at min Søn er Frugten af et lovligt Ægteskab. Det er ikke saa. Som en meget ung, uerfaren Pige, er jeg bleven henreven af Tidens regelløse Grundsætninger, af min 152 Omgivelses Letsindighed og af den elskværdigste Mands og min egen Kjærlighed Min Søn er Frugten af denne Kjærlighed. Den Skamfuldhed, hvormed jeg gjør Dem denne Tilstaaelse, viser bedst, at jeg selv erkjender min Strafværdighed, men dog maa jeg tilføie, at jeg ikke engang formaaer af Hjertet at angre den alt opoffrende Kjærlighed, som har skjænket mig en Moders Lyksalighed, der erstatter hvad jeg har liidt eller kan komme til at lide for mit over alt Andet elskede Barn.

Denne Bekjendelse syntes ikke at gjøre noget overordenlig dybt Indtryk paa Baronens. Han taug en liden Stund, derpaa sagde han: Det er engang imellem faldet mig ind, at en Hemmelighed af denne Natur hvilede over Deres Forhold Men denne lykkelige Elsker, er han død?

- Jeg formoder det. Idetmindste har hans Liv været udsat for de største Farer.

- Han var altsaa Sømand eller Militair?

- Det Sidste.

- Men hvad bevægede ham til at forlade Dem, under saadanne Omstændigheder?

- Hans Ære, hans Pligt.

- Af hvad De nu har sagt mig, maa jeg formode, at han var en Udlænding.

- Ja det er sandt.

- De vil ikke betro mig hans Navn og Deres eget, thi jeg gjetter, at ogsaa herover hviler en Hemmelighed

- Jeg har sagt Dem og vil sige Dem Alt, hvad der kan interessere Dem, Alt hvad jeg troer at burde sige; spørg mig ikke om Mere. Jeg er fader- og moderløs, min Familie vilde sikkert ikke taale, at jeg vedkjendte mig dens Navn, da jeg har unddraget mig dens Myndighed For ikke at give mit Barn fra mig, har jeg forladt Alt som en Flygtning, og skjuler mig her, takkende Gud for det lykkelige Fristed, han har forundt mig, for den moderlige Veninde, han her har ladet mig finde. Dette er Alt hvad jeg kan sige, og Mere end jeg nogensinde vil sige den øvrige Verden.

Baronen saae paa hende med inderlig Ømhed og sagde derpaa: Den Retsindighed, som bevæger Dem til at vise mig denne Fortrolighed, forhøier endnu Deres Værd i mine Øine, og langt fra at være en Anstødssteen for mine Ønsker, synes disse Opdagelser mig snarere 153 at bortrydde Vanskelighederne. At De er aldeles fri, er nu ustridigt, thi enten er den lykkelige Mand død, eller han er en Troløs, og i begge Tilfælde er det Baand brudt, der bandt Dem til ham. Jeg nægter ikke, at Tanken om, at De har tilhørt en Anden, jo er og vil stedse blive mig bitter, men jeg har jo altid anseet Dem for Enke, vidst, at De var Moder, og hvad Moralen angaaer, saa har jeg ikke selv Ret til at være en streng Moralist. Verdens Dom derimod kan i min Stilling ikke være mig ligegyldig, men det kunde sikkert ikke være vanskeligt i Forening at træffe saadanne Forholdsregler, at vi førte Nysgjerrigheden paa Vildspor. Jeg gjentager derfor mit Tilbud: Vil De give mig Deres Haand, saa vil De naturligviis ogsaa vise mig en heel Fortrolighed, og da vil rimeligviis Deres Familie heller ikke nægte at forson sig med min Gemalinde og hjælpe os til at skjule den egenlige Hemmelighed i Deres Skjæbne, især da det vel er Deres Slægtinges eget Ønske at skjule den. Jeg har sat mit Hjerte saaledes til det Haab at eie Dem, at Intet i Verden kan bringe mig til godvillig at afstaae derfra.

- Ak Hr. Baron! Jo mere Godhed De viser mig, jo større Uret vilde der være paa min Side, dersom jeg modtog den. Jeg bevarer endnu min første, min eneste Kjærlighed. Jeg lever endnu i Erindringen om ham. Med dyb Smerte forlod han mig. Vi vare Begge unge og uforsigtige; han er uvidende om sin Søns Tilværelse. Jeg lovede ham Troskab til Døden; brød jeg min Ed, da vilde Tanken om ham blive mig en Skræk. Tænkte jeg mig ham levende, da vilde jeg skjælve for at møde ham og fremstaae for hans Øine. Tusinde urimelige Muligheder, der viste mig ham uskyldig i hans lange Taushed, vilde opstaae i min Phantasie; tænkte jeg ham død, da vilde det Haab at møde ham hisset ikke længere være min Trøst. I Drømme seer jeg ofte hans kjære Billede, da seer jeg ham stedse trofast og elskende, og naar jeg vaagner, føler jeg mig styrket af min Drøm; men tilhørte jeg en Anden end ham, da vilde jeg vaagne med Anger og bange Anelser. Nei for mig passer kun det klosterlige Liv, hvortil en naadig Himmel vidunderlig har ført mig. Med Verden har jeg Intet mere at gjøre. Troskab er Det, jeg har lovet Gud og mig selv, og naar jeg engang maa sige min Søn: For Verdens Øine er din Fødsel betegnet med Vanære, din Faders Navn kan du ikke bære, - saa vil jeg kunne tilføie: Men din Moder var tro til Døden mod ham og mod dig.

Baronen taug længe med en mørk Mine; endelig sagde han: Tillad mig at sige Dem, at de Følelser, De udtaler, synes mig exalterede og 154 passe ikke for Deres Alder, for Deres Stilling, for det virkelige Liv. Hvor er det muligt, at De, saa ung, saa deilig, skulde kunne leve her for bestandig skjult og uden Støtte? Det er jo et Mirakel, at det i flere Aar er lykkedes Dem. Hvor Meget kan ikke forandre sig i Deres Omgivelse? Heller ikke kan Deres Søn altid blive hos Dem. En Dreng kan ikke saaledes opdrages i sin Moders Skjød, han maa jo snart ud i Verden og lære Noget.

- Min Charles er ikke forsømt, han er langt videre, end Børn i hans Alder pleie at være. Vistnok vil det stedse synes mig altfor tungt at leve uden ham. Men hvad Fremtiden vil bringe, er skjult for menneskelige Øine. En god Engel, det troer jeg, har i min største Nød og Angst gaaet ved min Side, den vil vel ikke forlade mig herefter.

Efter denne Samtale haabede Claudine at have betaget Baronens alle unyttige Forhaabninger, men heri bedrog hun sig. Han kom stedse tilbage til sine Forsøg paa at overtale hende, han nedstemte sine Fordringer saa dybt, at han endogsaa gav Afkald paa hendes Kjærlighed, og vilde nøies med det Haab, at Tid og Pligt skulde forskaffe ham denne. Der var intet nogenlunde tilladeligt Middel, han lod uforsøgt; han henvendte sig

til Christiane for at benytte hendes Indflydelse; men hun forstod altfor godt Claudine til at indblande sig i denne Sag, som Baronens desuden fordærvede for sig, ved at stræbe at lokke hende ved Tilbud om personlige Fordele. Lykkeligere gik det ham med Præstekonen, der i sin velmenende Godmodighed lod sig overtale til at være hans Talsmand inde hos den Elskede, hvis Fortrolighed Baronens iøvrigt paa ingen Maade havde misbrugt.

Dette Slags Forfølgelse var den stakkels Claudine yderst ubehagelig, og blev det endnu mere ved det Selskab af Herrer, som den gode Aarstid nu forsamlede paa Baronens Gaard, ham selv, i hans nuværende Stemning, til ikke liden Byrde. Disse, for det meste unge og især lystige Mennesker gik af Nysgjerrighed og Drilleri paa Spor efter Baronens meget omtalte Kjærlighedshistorie, og omsværmede den Egn, hvor de haabede at faae deres Nysgjerrighed tilfredsstillet. Uagtet Claudine, der bemærkede disse usædvanlige Vandringsmænd, skjulte sig med al Forsigtighed, hændte det sig dog, at hun en tidlig Morgenstund, da hun havde vovet sig lidt udenfor Huset, pludselig stod for et Jagtselskab, hvori hun til sin Skræk bemærkede en Bekjendt fra sin fordums Omgangskreds, der hilsende hende med 155 forundret og venlig Mine. Som en bange Hind, der fra sit stille Skjul skimter Jægeren, ilede hun ind i sit Hjem og kunde for Hjerterbanken neppe berette Christiane Grunden til sin Ængstelse; og da hun om Aftenen sagde sin Charles Godnat, og han slyngede sine smaa Arme om hendes Hals, traadte Taarerne i hendes Øine, og hun bad Barnets gode Engel at skjule det for alle speidende Blikke. Den forsvundne Tids Begivenheder havde indgivet Claudine en Skræk for at miste sin Søn, som man næsten kunde ansee for sygelig, thi uagtet hun sagde sig selv, at hun i sin nærværende Stilling var uafhængig af sine Paarørende, saa forekom det hende dog, som om der ventede hende en Forfølgelse, dersom man opdagede hendes Skjul.

I Nattens Eensomhed krydsede tusinde foruroligende Tanker gennem hendes trætte Hoved Af og til havde hun hørt fra sin Onkels Huus gennem Madame Lyng og Susanne, med hvem hun underholdt en ikke just levende, men dog heller ikke uddød Brevvexling. Hun vidste, at Grosserer Valler allerede for adskillige Aar siden var gift igjen med en formuende Kone af engelsk Herkomst, og han gjorde, hvad man kalder et stort Huus, og at den gamle Susanne, som var sat paa Pension, nu levede hos sin Cousine, den gode Madame Lyng. Paa sine gjentagne Spørgsmaal om Efterretning fra Ferdinand havde hun først i den senere Tid faaet det Svar, at hans Fader Justitsraaden nu var ligesaa tilfreds med ham, som han i fordums Dage havde været det Modsatte, thi nu havde han Glæde af Sønnen, der var fordeelagtigt etableret og gift i Genf i en søvnløs Nat drage de ved Tidens Haand afblegede Billeder med friske Farver forbi den vaagne Sands. Claudine søgte at berolige sig ved Erindringen om sin Onkels Character, og fandt Grunde til Trøst og til Frygt i sin Kundskab om denne. Paa den ene Side trøstede hun sig med, at Grosserereren i ganske nye huuslige Forhold og Omgivelser vistnok ikke vilde opsøge en Niece, der saa lidet kunde smigre hans Forfængelighed, fremdeles at han ogsaa var for retsindig til uden Nødvendighed at ville forurolige hende, og altfor letsindig til at lægge sig hendes Skjæbne paa Hjerter. Men paa den anden Side vilde hans store Forfængelighed og verdslige Tænkemaade altfor meget finde sin Regning ved hans Slægtnings Forbindelse med en Mand som Baronens, saa at Denne, dersom han vedblev at gaae den Vei, han havde begyndt, vilde finde en mægtig Allieret i Grosserereren. Tanken om den strenge og vistnok fortørnede 156 Tante Malfred var endnu mere afskrækkende. Ak! sukkede den bekymrede Claudine: En Anelse siger mig, at mine rolige Dage ere forstyrrede, at onde Tider ere mig nær.

Hun reiste sig i Sengen og saae ved Maanelyset, som skinnede ind i Værelset, den lille Charles, hvis Kurveseng stod for Foden af hendes. Han laae i dyb Søvn, med sine smaa Hænder foldede over Brystet. Andægtig foldede den unge Moder ogsaa sine, og sagde: Han er sovet ind med sin Aftenbøn paa Læberne. En trøstelig Følelse griber mig ved dette Syn. O du, som lod en Straale fra din Guddom falde i min forvirrede Sjæl, da jeg i hiin høitidelige Time bragte mit faderløse Barn til din Helligdom, indviende ham til dig, og lovede dig at være en trofast Moder, du veed, jeg har holdt mit Løfte. Herre! hvem de gode Aander alle tjene, send en Engel til at bevogte denne Uskyldige i dette stille Tilflugtssted, som ingen onde Ord eller Følelser have besmittet, men som er helliget dig og Kjærligheden!

Enhver Beængstet, der med fri Samvittighed kan bede en Bøn som denne, vil sikkert erfare, ligesom Claudine, at Engelen allerede staaer ved hans Leie, og bringer Ro og Hvile.

Om Formiddagen pleiede Baronens Gjæster sædvanlig at gaae deres egne Veie, og paa disse Timer sneg han sig som oftest til den stille Bolig, hvor han almindeligviis, især paa varme Dage, kunde vente at finde Claudine under Kastanietræets tætte Skjul.

Da han indfandt sig paa den Dag, vi her omtale, havde hans Ansigt et besynderligt Udtryk, der bebudede noget Usædvanligt. Efter et Par ligegyldige Ord sagde han: En Hændelse, ikke noget Spioneri fra min Side, har opdaget mig det Halve af den Hemmelighed, De ikke vilde betro mig. En gammel Bekjendt af Dem har igaar mødt Dem og strax gjenkjendt Dem. Han nævnede Deres Navn for Dem, der fulgte med ham, og da de kom hjem til mig, blev jeg bestormet med Spørgsmaal, som jeg naturligviis ikke indlod mig paa at besvare. Den, som roste sig af at kjende Dem og Deres Familie, forsikkrede forresten, at De var bleven gift i Mecklenborg med en riig Kjøbmand; om De var Enke, eller ved hvilke Skjæbnens Omskiftelser De var kommen til denne Egn, i en saa lidet glimrende Stilling, var han meget begjærlig efter at erfare.

Claudine svarede alvorligt: Ja desværre! jeg har vel tænkt mig, at noget Saadant var Følgen af dette Møde.

- De seer altsaa selv, kjæreste Veninde, hvor usandsynligt det er, at 157 De i længere Tid kan blive skjult for Deres Familie. Tillad mig derfor at anholde om Deres Haand hos Deres Nærmeste. Alle Misforhold, alle Vanskeligheder ville blive jævned, naar jeg tør fremtræde som Den, der har Ret til at beskytte Dem. Der vil da Intet være, hvorfor De behøver at frygte.

- Intet, uden for mig selv, for min Samvittighed, for min indre Rolighed De er altfor retsindig til ikke at ansee en saadan Frygt for den værste af alle.

- Vil De da ikke bebreide Dem selv at have gjort mig ulykkelig? Har jeg fortjent det af Dem? Jeg tør vel sige, uden at træde Delicatessen for nær, at jeg, for at vinde Dem, ikke har skyet Offre, som ikke Mange i mit Sted vilde være istand til at bringe, og til Løn for saa stor Kjærlighed tager De Hensyn til alt Andet, end til mig.

- Tilgiv Hr. Baron! De seer vort Forhold fra et urigtigt Synspunkt. Til Løn for Deres Godhed for mig har jeg skjænket Dem min Fortrolighed, mit Venskab, om De vil modtage det. At jeg ikke kan give Dem Mere, skal jeg aldrig bebreide mig, thi jeg har aldrig ønsket eller søgt at opvække Følelser, som jeg ikke kunde gjengjælde. Mine Grunde, mine Tanker har jeg forklaret Dem saa ofte, at jeg ikke vil trætte os Begge med at gjentage dem. Jeg beder Dem derfor, lad os for stedse afbryde denne Materie, og ifald min Skjæbne ligger Dem paa Hjerte, saa und mig den stille Fred, som er Alt hvad jeg ønsker af Jordens Herlighed Forstyr ikke min og mit Barns Tilværelse ved at udsætte os for Verdens Opmærksomhed Tro mig! om den Kjærlighed, hvormed De beærer mig, har kostet Dem ubehagelige Timer, da har den heller ikke forskaanet mig for Ængstelser og Uro. Lad alt Dette ende! Vær mig en Ven, som jeg aldrig skal aflade at skatte høit, og lad denne vor Samtale være den sidste om en Sag, i hvilken disse i Sandhed skal være mine sidste Ord

Baronen sprang op. Han var bleg. Claudine forfærdedes ved at see paa ham. Godt! sagde han med skjælvende Læber: Fortræffeligt! Jeg har Intet mere at sige, og har kun sagt altfor Meget. Jeg skal ikke mere genere Dem eller Deres.

Med disse Ord ilede han bort, som forfulgt af Dæmoner. Og det kan vel siges, at han var det, saaledes havde Lidenskabens berøvet ham Sjælens Frihed Saasnart han kom hjem, satte han sig til Middagsbordet med sine Venner. Disse saae paa ham med Forbauselse. Han affecterede en saa vild Lystighed, at de tænkte, han maatte være beruset 158 eller have en hidsig Feber i Kroppen. Han lod imidlertid saamegen Champagne og andre fine Vine hente op fra sin Kjelder, og drak sine Gjæster saa lystig til, at de Fleste snart ikke havde Noget at lade ham høre. Strax efter Maaltidet styrtede han ud i det Frie og tog - besynderligt nok - Veien henimod den Landsby, som han med de skrækkeligste Eder havde forsvoret nogensinde at betræde. I Nærheden af denne var en steil Bakke, der med sin øverste Skrænt hang ud over Havet. Her standsede han, kastede sig ned i Græsset og overlod sig til sin Fortvivlelse. I sit oprørte Sind fandt han sin Ære fornærmet, sit Hjerte krænket, og kaldte sig mishandlet, forskudt og tilsidesat for en Troløs. Havde jeg ham blot her, den forhadte, skjændige Forfører! jeg skulde omslynge ham og styrte mig med ham ned her i Havet. Det kunde jeg have Lyst til at gjøre ialfald, thi er han død, saa kunde jeg møde ham hisset; der maa ogsaa være Hævn. O kunde jeg blot træffe ham!

I det Samme hørte Baronen en spæd Stemme bag ved sig, som sagde: Her er jeg!

Han vendte sig og saae den lille Charles, saaledes som han første Gang havde seet ham, med hans trefarvede Skjærf og Geværet paa Skulderen. Den Rasende greb den smilende Dreng i sine Arme og raabte: Du sendes mig af Helvede selv.

Barnet blev bange for hans vrede Aasyn og sagde: Slip mig!

Nei, raabte han, du ligner din Fader! og det er sikkert hans forhadte Farver, hvormed du er udpyntet. Jeg springer ned i Stranden med dig, saa kan du hilse ham, hvis han er død, og forklage ham for Gud, hvis han lever.

Charles begyndte at græde. Slip mig, raabte han, du gjør mig bange! Jeg vil forklage dig selv for Gud, thi det er Synd, at du forskrækker mig. Jeg har jo altid holdt af dig. Slip mig! jeg vil hjem til min Moder.

Baronen slap ham og kastede sig selv ned paa Jorden, og hans Raseri opløste sig i den hæftigste Graad. Charles gjorde en Bevægelse for at nærme sig den grædende Ven. Baronen gjorde Tegn med Haanden, at han skulde fjerne sig, og sagde med vred Stemme: Skynd dig! løb hjem! - og det forundrede og forskrækkede Barn ilede bort fra det farlige Sted.

Den ulykkelige Elsker blev længe liggende paa Skrænten og udgræd sin dobbelte Ruus. Da han noget havde fattet sig, gyste han i sit 159 Inderste over den rædsomme Magt, hvormed Lidenskabens havde omspændt hans Sjæl. Han gik hjem, og ved Aftenbordet erklærede han sine Venner, at han næste Morgen

vilde reise til Kjøbenhavn for at ordne Et og Andet, eftersom han havde besluttet at tiltræde en Udenlandsreise.

Claudine sad imidlertid eensom under sit Træ i Haven. Hun følte sig forstemt. Baronens vilde, blege Miner ved hans Bortgang havde gjort et ængsteligt Indtryk paa hendes Sind; hun vidste ikke selv at forklare sin bange Anelse. Da kom den lille Charles i fuld Fart løbende til hende, og med blussende Ansigt og taarefulde Øine kastede han sig om hendes Hals og bad ydmygt om Tilgivelse for at have, udydig mod hendes Befaling, bestegit Skrænten ved Havet. Kjære Moder! sagde Barnet: Jeg har aldrig gjort det før og skal aldrig gjøre det mere, men jeg saae Baronnen sidde deroppe, og saa tænkte jeg, at jeg vel turde gaae op til ham, men hvor han var forunderlig!

Og nu fortalte han omstændeligt og sandfærdigt den Scene, der var foregaaet paa dette Sted Claudine kunde neppe skjule den indre Bevægelse, som hun følte ved denne Beretning. Hun holdt sin Søn fastsluttet i sin Arm, og formaaede kun svagt at bebreide ham hans Ulydighed, og vistnok mindre til Straf end af Frygt for at lade ham ude af Sigte, paalagde hun ham, at han hverken denne Aften eller næste Dag maatte fjerne sig længere end til Engen udenfor Huset. Charles vidste godt, at Bønner og Parleenteren ikke vilde forandre hans Dom, han satte sig taalmodig ved sin Moders Side, og syntes tankefuld

Endelig sagde han: Baronnen sagde, at jeg skulde hilse min Fader, at jeg skulde forklare min Fader for Gud, hvad meente han dermed? Er ikke min Fader død paa Søen? Det har Bedstemoder fortalt mig. Fortæl mig om min Fader! det gjør du aldrig. Var han ikke god?

- Jo meget god.

- Siig mig, er han død paa Søen?

Claudine svarede rørt og forlegen: Nei han er falden i Krigen. Falden i Krigen? raabte Charles. Det glæder mig, det kan jeg godt lide; saa var han vist en tapper Mand?

- Spørg mig nu ikke mere! Naar du bliver større, skal jeg fortælle dig om din Fader, nu vilde du ikke forstaae mig.

Drengen sad lidt og taug stille. Derpaa sprang han op med største Lystighed, greb sin Tromme og istemte med høi Røst Marseillaisen, 160 et Signal, der strax blev besvaret af hans landlige Kammerater, som med deres gode sjællandske Bondedialect sang det franske Omqvæd, som deres lille Anfører havde lært dem, og som en sand Armee fra Republikens unge Dage ilede den lille Trop, med Træskoe paa Fødderne eller barfodet, til sin General, og forenede sig med ham paa Engen.

Claudine var dybt greben af Barnets Beretning. Hvor var den mig dog nær, sagde hun ved sig selv, den Ulykke, der af alle vilde meest nedtrykket mig! O Gud! hvor minder min Samvittighed mig om den mørke Time, da jeg selv - ligesom denne Rasende - vilde have kastet mig i Havet med dette Barn, og endt dets kostbare Liv med mit eget, staaet for min Dommer hisset som en Forbryderske, mødt Lusard som hans Søns Morderske! Jeg skjælver ved Tanken! Var den Ulykke rammet mig, som nu idag truede mig, da havde Straffen, saa haard den var, dog været retfærdig. Ja i Sandhed! det er ingen Drøm, en høiere Haand beskjermer min uskyldige Søn. Bør ikke denne Tanke styrke mit synkende Mod? Men i dette Øieblik vil det svigte mig. Hvor ængster jeg mig ved at tænke paa denne halv afsindige Mand, der altid omsværmer mit stille Opholdssted! Jeg føler mig saa forladt, jeg føler hvad det vil sige for mig og mit stakkels Barn at være uden Beskytter.

Neppe havde Claudine i sit stille Sind udtalt disse Ord, før en Beskytter uventet viste sig. En Vogn, kjørt af en Postillon, holdt i Nærheden, en Mand sprang ud og ilede mod Havegittret, og inden Claudine kunde fjerne sig, løb han hende imøde, greb hende i sine Arme, trykkede hende til sit Bryst og kunde for indre Bevægelse neppe sige: »Claudine! kjender du mig ikke igjen?« Og med ubeskrivelig Glæde hilste Claudine sin Ungdomsven og Slægtning Ferdinand Valler.

Da den første Bevægelse ved Gjensynet var sagtnet, sagde Ferdinand: Endelig finder jeg dig, efter en lang, forgjæves Leden. Det er nu henimod ni Aar siden vi sidste Gang saaes. Hvormeget er dog forandret i vor Kreds og i hele Verden i dette Tidsrum! Af mine første Breve fra Udlandet veed du ventelig, at jeg i Paris vandt en Ven i en ung Schweitzer. Da han reiste hjem til sit Land, fulgte jeg med ham efter hans Ønske. Hans Fader og han selv stode i Spidsen for et omfattende industrielt Foretagende. Ved Hjælp af mine Sprogkundskaber og ved min Vens Godhed blev jeg først Medarbejder og siden 161 Medinteressent i dette Handelshuus, og hvad der endnu var det Bedste, jeg blev Søn og Broder af Familien ved at ægte min Vens elskværdige Søster, og som du her seer din letsindige Fætter, er han, uden at prale, en driftig Forretningsmand, en kjærlig Ægtemand, og Fader til en lille treaars Datter. Jeg kan med Sandhed forsikre dig, at jeg i alle disse Skjæbnens Omvexlinger aldrig har glemt min smukke lille Cousine, der græd saamange Taarer ved vor Afsked; jeg spurgte til dig i hvert af mine Breve, og havde ikke været længe borte, førend jeg fik det Svar, at du var gift i Mecklenborg med den tyske Kjøbmand, som jeg havde seet i Onkels Huus. Jeg tilstaaer, at denne Efterretning mishagede mig, men nu, da jeg benyttede mig af en Leilighed, der

frembød sig til at gjense mit Fædreland, lagde jeg dog Veien til Kjøbenhavn over Doberan, og reiste til et Landsted et Par Mile derfra, hvilket man nævnede mig som den omtalte Kjøbmands Sommerbolig. Jeg lod mig melde hos Fruen, og stod heel forbauset for en fremmed Dame. Til Lykke var Tante Malfred der, af hvem jeg dig angaaende dog ikke erfarede stort Andet, end at hun var vred paa dig. I Kjøbenhavn gik det ikke bedre, før jeg endelig blev henviist til den gamle Susanne. Af hende og end mere af den vakkre Kone, hos hvem hun opholder sig, fik jeg omstændelig Beretning om Alt. O min kjære Claudine! med dyb Bekymring hørte jeg, hvad du har lidt, med Glæde, hvorledes du har bestaaet din haarde Prøve. Du er bleven dig selv lig. Din ungdommelige Begeistring, som Tidens Tendenser, som Kjærligheden, ak! som mine egne exalterede Udbrud opvakte og nærrede, er du bleven tro paa en skjønnere Maade end Tiden og vi Andre, som levede i dens skjønne Løfter, hvilke den ikke har holdt Hos dig have disse Begreber forædlet sig til den sande Frihed, der ikke lader sig kue af Modgang og Menneskefrygt til at fornægte sin Troskab og Kjærlighed O jeg kunde kaste mig for dine Fødder og bønfalde dig om Tilgivelse for den Deel, jeg har i din Skjæbne, dersom jeg ikke til min Trøst følte, at din Seier var større end dit Uheld!

Med inderlig Bevægelse hørte Claudine den trofaste Vens varme Lovtaler, der hævdede hende i hendes egne undseelige Øine. Gjennem vore Feiltrin, sagde han, lære vi mangengang at vende vort Sind til det Høiere og Bedre.

Ferdinand holdt begge hendes Hænder i sine og sagde halv sagte: 162 Alt kan endnu blive godt Maaskee kan det endnu forundes mig at være et Redskab til din Opreisning, som jeg har været det til din Ulykke.

Med bange Stemme sagde Claudine: Veed du slet Intet om din Ven Lusard?

Hvorledes? svarede han: Du veed ikke ....

Claudine afbrød ham og lagde Haanden paa hans Mund: O ti! tal ikke Ordet ud! Tusinde Gange har jeg sagt mig det, men gyser dog for at høre det.

- Hvad mener du?

Med neppe hørlig Stemme og bortvendt Ansigt hviskede hun: At han er død

- Død! Nei ingenlunde! Veed du ikke, at han for et halvt Aars Tid siden er bosat her i Danmark? I Jylland, paa sin Onkels Gods, som han har arvet?

Claudine stirrede paa ham uden at svare.

Ferdinand vedblev: Erindrer du ikke, at han ofte taledes om sin Onkel, den emigrerede *Duc de Montalbert*? Denne stive Aristocrat, hvis Vrede bedrøvede hans Brodersøn saa meget, lod sin Forbittrelse døe med Republikken, mødte sin Neveu i Paris, forligte sig med ham og indsatte ham til sin Arving, hvorpaa han var saa god at reise til det Fædreland, hvorfra man ikke kan emigrere.

Har Lusard i alle disse Aar aldrig skrevet til dig? spurgte Claudine frygtsom.

- Kun et Par Gange. I Krigens Tummel faaer man ikke synderlig Ro eller Leilighed til at skrive Breve, men dog har han, netop som han reiste fra Paris for at begive sig til sin nye Eiendom, sendt mig nogle Linier med en Landsmand, som reiste til Genf Jeg reiser til ham og haaber at bringe dig ham tilbage med større Glæde, end da jeg bragte dig ham paa Broen ved Fiskerleiet. Erindrer du den Dag?

- O Ferdinand! du ængster mig!

- Hvorledes? Elsker du ham ikke mere?

- O kan du spørge! Men ak! jeg ved ikke selv.... Den rige, fornemme Montalbert forekommer mig saa fremmed Det er ikke den unge Lusard med det elskende, melancholske Udtryk, ham som gik en uvis Skjæbne imøde. Han har glemt mig!

- Hvem siger, han har glemt dig? Han er, ligesom jeg, ført bag Lyset af falske Efterretninger, han troer at du er troløs.

163

- Betænk dog, Ferdinand! Dersom han endnu havde elsket mig, skulde han da, skulde nogen Mand lade sig afholde fra at forskaffe sig Vished om en Piges Skjæbne, der havde betroet sig til hans Ære, forudsat at han endnu elskede denne Pige? Nei lad mig være død for ham.

- Claudine! glemmer du din Søn? Skal hans Fader ikke erfare hans Tilværelse? Vil du berøve dit Barn dets Fædrenenavn, dets Ret?

- Ak, Ferdinand! Til sin Faders Navn og Eiendom har min stakkels Dreng ingen Ret efter menneskelige

Love. Er der ingen Kjærlighed, er der heller ingen Ret, hverken for ham eller mig; og jeg vil ingen Opreisning, som jeg skulde modtage af anden Haand end af Kjærlighedens. Sæt dig for et Øieblik i mit Sted! Erindre dig hine Dage, da Lusard elskede mig saa varmt, saa inderligt. Intet Menneske kan vide det bedre end du, vor fælleds, eneste Fortrolige. Tænk dig, om nu en Følelse af Pligt og Ære bragte ham tilbage til hans Søns Moder, som han ikke mere elskede, saa jeg skulde see ham kold og mismodig, sukkende over det Baand, som nu stod iveien for hans Fremtids Planer og Ønsker! Tænk dig Dette! Nei saa dybt kan jeg ikke fornede mig; da vilde jeg først begræde min Ungdoms Feiltrin. I min ringe Stilling er jeg tilfreds, jeg lever rolig, i Kjærligheds og Venskabs Skygge. Og hvad min Søns Fremtid angaaer, da vil jeg trøste mig ved, at netop de ædleste, de meest udmærkede Mænd ere udgaaet fra et ringe, ofte fattigt Ungdoms-Hjem.

Samtalen blev nu afbrudt af Christiane, der kom fra et Besøg i Landsbyen, og førte den lille Charles med sig, der var løbet hende imøde. Med Hjertelighed, som en gammel Bekjendt, modtog Christiane sin unge Venindes Slægtning, og den lille Dreng hilste for første Gang i Livet en Paarørende.

Ferdinand var paa sin Side henrykt over Barnets Skjønhed og Elskværdighed Ak, Claudine! sagde han: Dette Skjærf, som din Søn bærer, det gjenkjender jeg, og naar jeg tænker paa hiin Aften, da jeg første Gang saae det...

Han afbrød sig selv og sagde til Charles: Kan du ogsaa synge Marseillaisen?

Den lille Dreng blev glad over dette Spørgsmaal og istemte strax sin Yndlingsang. Ferdinand omfavnede ham rørt og sagde, henvendende sig til Claudine: O hvilken Magt over Sjælen udøve dog vore Erindringer! Denne Sang, dette Skjærf, dit kjære Ansigt og det, som 164 dit Barns Træk gjenkalder mig, fører mig ganske tilbage i min Ungdoms Dage.

En glad Fest feiredes paa denne Aften i den simple Bolig. Dens Beboerinder opbøde Alt, hvad der var dem muligt, for at vise deres Gjæst den Glæde, hans Nærværelse foraarsagede dem. Med qvindelig Opfindsomhed vidste de at indrette ham et hyggeligt Sovekammer for den kommende Nat, og det landlige Aftenbord var i al sin Tarvelighed nydeligt og behageligt.

Efter at den lille Charles var gaaet til Ro, bleve de to Veninder og deres Gjæst siddende i fortrolig Samtale til ud paa Natten. Med ligesaa stor Frihed, som under fire Øine, optog de to Slægtninge den afbrudte Traad af det før af handlede Æmne, og Christiane sad som den milde, jævne Mæglerke mellem de forskjellige Anskuelse. Imidlertid blev det endelige Resultat, at Ferdinand maatte helligt love at udforske Lusards Hjertelag, forinden han talte til ham om den fordums Elskede. Ja jeg lover dig det, sagde Ferdinand, jeg gjenkjender dig ogsaa i din ædle Stolthed. I intet Tilfælde skal din Ven og Fætter foretage det Mindste, som kan saare den eller forstyrre din Fred Men ihvad der skeer, skal du i mig have en trofast Broder, og din Søn skal ikke være faderløs, saalænge jeg lever.

Den næste Morgen tiltraadte Ferdinand sin Reise til Jylland, og efterlod Claudine i en smertelig Spænding. Christiane forstod hendes Sindsstemning, og søgte forstandig og kjærlig at trøste hende. Claudine sagde: Hvor har jeg dog været lykkelig i disse mange Aar ved din Side, min anden Moder, mine Tankers Fortrolige! Hvorfra ere de nu komne, disse urolige, lidenskabelige Fornemmelser, som have bemestret sig mit rolige Sind? Hvor stille levede dog min Ungdomskjærlighed i min Sjæl! Hvor inderlig bad jeg til Gud for Lusards Liv? Og nu, da jeg veed, at han lever, at en saa kort Afstand i Rummet adskiller os, nu er det, som den gamle Lidenskab var opvaagnet i mit Indre. Med dyb Smerte tænker jeg mig forglemt af ham, med Skinsyge, at en Anden kan have indtaget min fordums Plads i hans Hjerte. Jeg længes efter ham, og skjælver for at see ham igjen. Jeg tæller Dagene til Ferdinands Tilbagekomst, og synes, at jeg maa døe af Angst ved at læse min Skjæbne af hans Ansigt, eller høre den af hans Mund Jeg kjender mig ikke selv igjen. Jeg troede at være helbredet for min Ungdoms Vildfarelser. Jeg skammer mig for Guds og for dine Øine.

Ikke for mine, svarede Christiane: Mine Øine have grædt Taarer, 165 som dine; jeg kjender disse Uvishedens Qvaler. Men med Visheden vil efterhaanden Roligheden komme tilbage, og - tilføiede hun, idet hun førte Charles, som netop traadte ind, hen til hans Moder, og lagde hans lille Hoved mod hendes Bryst: Trøsten er nær.

De to Veninder følte sig i disse ængstelige Dage fastere sammenbundne end nogensinde, og lovede - ihvad der end kunde hænde - aldrig at forlade hinanden.

Ferdinand ankom imidlertid til Lusards Herresæde. Han gik uanmeldt ind ad en Vei, der gjennem Haven førte op til Gaarden. Dørene stode aabne til en Havesal, fra hvilken nogle Trappetrin gik ned til Haven, og lige indenfor Dørene saaes en Mand siddende ved et Bord, fuldt af Papirer og Bøger og saa fordybet i Læsning, at han aldeles ikke bemærkede, at Ferdinand stod nær ved Døren og betragtede sin gamle Ven, hvis Udseende syntes ham forandret og vidnende om, at Besværligheder og Sorger havde præget deres Spor i de skjønne Træk. Men disse mørke Indtryk forsvandt i det Øieblik, da Lusard med uskrømtet Glæde og Overraskelse hilsende den velkomne Gjæst. Hele den stille, øde Borg fik nyt Liv, og fra den store Jagthund af op til den gamle Forvalter var det tydeligt at mærke, at dette Besøg var en behagelig Afbrydelse i den

tilvante Eensomhed Naturligviis meddelte de to Venner hinanden i deres allerførste Samtaler de Forandringer, der vare foregaaet i deres Stilling i det lange Tidsrum, hvori de havde været adskilte. De store Forandringer i den politiske Verden, der ogsaa i deres Skjæbne havde spillet en større eller mindre Rolle, kom naturligviis ogsaa paa Bane. Ferdinand holdt endnu fast paa sin gamle Forkjærlighed for de republicanske Ideer, og henholdt sig til Carnots bekjendte Votum: *Que César soit grand, mais que Rome soit libre*, og troede sig sikker paa, at hans Ven havde bosat sig udenfor sit Fædreland, af Misfornøielse over det nye Keiserdømme. Nei, sagde Lusard: Jeg har Intet imod, at see Republiken forvandlet til Monarchie. Det er efterhaanden blevet mig klart, at Frankrig mindst af alle Lande kan være Republik. De republicanske Dyder forudsætte en vis Fasthed, en Haardhed i Villie og Sæder, der ikke passer for et Land, som Naturen selv har anviist en Forfinelse, en Luxus, uden hvilken det ikke kan ernære sig. Ere ikke vor Jordbunds vigtigste Producter, hvad der især i andre Lande henregnes til Luxus vare: Viin, Silke og Mere? En Sympathie hersker vist altid mellem et Lands Natur og dets Befolkning. Vor er i sin naturlige Character, blød og let som vor Silke, stærk og kraftig som vor Viin, den gjærer jo rigtignok ligesom denne, men den er ikke grusom og dæmonisk, som den i Revolutionstiden har viist sig. Der er den traadt ud af sin naturlige Tilstand, og har ikke været sig selv bevidst. O min Gud! I de Tider, da vi To levede med hinanden, da vare Menneskene overalt begejstrede for det store Skuespil, vi opførte, og hvis første Act havde været ligesaa skøn, som de paafølgende vare afskyelige; men du kan troe mig, at baade jeg og mine øvrige Landsmænd i vor daværende Omgangskreds, vi længtes i vort stille Sind efter en Heros, der formaaede at dræbe den tusindhovede Hydra, der under forskjellige Former sønderrev vort Land og vore Hjerter. Han er kommen, denne Heros. Hvor have vi Alle med ubeskrivelig Begeistring og Kjærlighed fulgt hans seierrige Fane! Enhver af os havde følt sig lykkelig ved at døe for ham; jeg selv følte mig som i Himlen, da han engang roste og udmærkede mig i Armeens Paasyn. Men nu, efter saa megen Rædsel, saa meget udgydt ædelt, tappert Blod, nu er dog heller ikke det Maal vundet, de Ideer have ikke seiret, hvorfor vi have liidt og offret saa Meget Fred og Frihed ere endnu langt borte. Despotismen hersker under andre Former, og jeg bekjender, at jeg derfor, træt og længselsfuld efter Uafhængighed, med Glæde har begivet mig til dette stille Tilflugtssted i dit lille fredelige Fædreland.

Men, sagde Ferdinand: Forekommer denne Stilhed og Eensomhed dig ikke tom, efter saa bevæget et Liv?

- Ja og Nei! Jeg føler vel, her mangler mig Noget. Lige fra disse Blomster her ude paa Terrassen, der ligge ned paa Jorden, fordi her ikke findes en kjærlig Haand til at opbinde dem, og til dette Værelse, hvor Enhver kan gjenkjende en Pebersvends Menage, savner man jo den Skjønhedssands og det Liv, som jeg elsker og gjerne saa omkring mig, men som jeg dog ikke forstaaer at skabe, og endnu langt mere savner jeg en Ven som dig, med hvem jeg kan tale frit og fortroligt.

Du mangler en elskværdig Hustru, sagde Ferdinand, fornøiet over at bringe Samtalen over paa det Gebeet, hvor han vilde have den. Men Lusard indlod sig ikke videre, han trak paa Skulderen og taug.

Saaledes gik det i nogle Dage. Claudines Navn blev ikke nævnet. Det forekom Ferdinand, som om Lusard kjendeligen undveg at berøre denne Materie. Endelig en Aften, da Ferdinand kom hjem fra en Tour i Omegnen, fandt han Aftenbordet dækket i en Løvhytte i 167 Haven. Der stod Lys paa Bordet, og nogle Blomster laa i en Figur, der skulde forestille to Krandsse. Lusard modtog sin Gjæst med en Blanding af Veemodighed og Fornøielse i sit Ansigt, der aldeles gjenkaldte Ferdinand hans Ven fra fordums Dage.

Da den opvartende Tjener ved Desserten havde forladt dem, sagde Lusard: Siig! Er der ingen Erindring der vaagner hos dig ved denne lille Decoration, jeg her har indrettet? Jeg vilde give en Mindefest til Ære for en af mit Livs skjønneste Aftener, som jeg tilbragte i dit Selskab paa det mig altid dyrebare Landsted paa Strandveien. Erindrer du den? Denne Aften er deilig, ligesom hiin. Maanen skinner gjennem Løvet, som dengang. Lysene brænde stille her paa Bordet. Blomsterne ligge duftende ved Siden, men hvilken Forskjel! de ligge adspredte, ikke bundne i skønne Krandsse, vi kunde ikke krandsse vore Hoveder med dem, de falde fra hinanden, som Ungdommens blomstrende Haab. Vi vare dengang Tre! En Plads er tom. -

Hans Stemme vidnede om hans indre Bevægelse. Han fyldte Ferdinands Glas og sit eget, og sagde: Til Minde om din Cousine, den indtagende Claudine!

Med Glæde greb Ferdinand sit Glas og stødte det mod sin Vens. Efter en lille Pause sagde han: Du har da ikke ganske glemt Claudine?

Nei! svarede Lusard med et meget forandret Udtryk: Det var rigtignok hende, som glemte mig først, ja meget snart.

- Hvorledes! Har du aldrig erkyndiget dig om hende? Aldrig skrevet?

- Ak, jeg maa lee af mig selv, som, Gud veed hvordan, iaften er falden ind i gamle Kjærligheds-Erindringer. Men da vi nu ere komne paa denne Materie, saa føler jeg selv, at jeg er dig en Forklaring skyldig, ja en Bøn om Tilgivelse for min Uret imod din elskværdige Paarørende. Jeg har tilvisse erkjendt og erkjender

den Mangel paa Herredømme over min Lidenskab, der bragte mig til at indsmigre mig i en uskyldig Piges Hjerte og fordre Troskab mod en omflakkende Soldat, hvis Liv og Skjæbne hang i et Haar. Alt Dette sagde jeg mig selv med Anger og dyb Ængstelse, da jeg maatte forlade Claudine, som jeg elskede, ja tilbad med et Sværmeri, som hverken Rousseau eller hans Saint-Preux skulde have skammet sig ved. Jeg blev strax ved min Hjemkomst reven midt ind i Krigens Tummel, dog søgte jeg enhver Leilighed til at faae Efterretning om min Elskede. Jeg skrev til din Onkel og til hende, men fik intet Svar. Ikke engang 168 et Aar efter vor Adskillelse var forløbet, da jeg erfarede, at hun havde giftet sig i Tydskland, netop med et Menneske, i Anledning af hvem hun havde tilsvoret mig, at ingen Tvang eller Overtalelse skulde bringe hende til at bryde sin Troskab imod mig. Jeg var ung og forelsket Da jeg fik denne Efterretning, fortvivlede jeg, og det kom mig ret tilpas, at vi netop den næste Dag skulde levere en Bataille. Jeg kastede mig i Stridens Ild, som Den, der søger Døden; men som det jævnlig gaaer, Kuglerne spottede mig, uden dog at gaae afveien for mig; thi bedækket med Saar blev jeg bragt fra Valpladsen, og laae længe meget syg. Et saadant langt og smerteligt Sygeleie hjælper med en beundringsværdig Kraft Fornuften til dens Ret, og jeg begyndte lidt efter lidt at finde mig beroliget ved den Tanke, at Claudines Skjæbne havde ført hende i en rolig Havn fra det usikre Hav, hvorpaa min Kjærlighed havde lokket hende ud Imidlertid kan jeg, uden at lyve, sige, at jeg aldrig har glemt hende; thi flere Gange har der været Spørgsmaal om Giftermaals-Planer, som min Familie eller andre Venner, ja endogsaa en flygtig Tilbøielighed fra min egen Side have viist mig som ønskelige, men da har altid min Claudines Billede stillet sig mellem mig og den paatænkte Brud, og strax er Denne falmet ved Siden af min første Elskedes Erindring. Jeg har følt Sandheden af hvad en af vore Sange siger: at Foraaret, som vender stedse tilbage for Naturen, kommer ikke igjen for de Elskende.*

Ferdinand sagde nu alvorlig: Men sæt nu, at disse Efterretninger om Claudines Giftermaal vare usande, sæt, at hun endnu var fri?

- Umuligt! Din egen Onkel....

- Ligemeget! Han selv kan være bedragen eller have havt sine Grunde til at bedrage, for at undvige Verdens skadefroe Domme. Sæt, at Claudine, forladt og uden Støtte, var som en fattig Flygtning gaaet ud i den vide Verden for at søge et Fristed, med dit Barn paa Armen?

Lusard afbrød ham, greb ham med Hæftighed i Armen, og raabte

* - 169

med skjælvende Læber: Mit Barn! for Guds Skyld! O Ferdinand! Er Dette Spøg, da er det altfor grusomt.

Ferdinand vedblev, uden at lade sig forstyrre: Med dit Barn paa Armen, dit Barn, som hun ikke vilde slippe, som hun i alle disse Aar har ernæret med sit Arbeide, opdraget som et Mønster paa moderlig Troskab, paa Troskab mod sin letsindige Elsker, der paa et løst Rygte har forglemt, hvad han skyldte en Pige, hvis Kjærlighed han havde misbrugt.

Lusard foer iveiret, og i sin Hæftighed kastede han sig næsten til Jorden, idet han greb Ferdinand om begge Skuldre. Vil du dræbe mig? raabte han. Fortæller du mig en Fabel?

- Hvad vil du sige, hvis det er Sandhed?

- Hvad jeg vil sige? Før mig til hendes Fødder! Hjælp mig at betle om hendes Tilgivelse! Gjør mig til det lykkeligste af alle Mennesker!

Og som sagt, saa gjort. Ikke mange Dage efter, da Claudine en Aften sad ene og sørgmodig under Kastanietræet, saae hun Ferdinand stikke Hovedet ind over Havegitteret, og inden hun kunde besinde sig, laae Lusard for hendes Fødder. Han bøiede sig dybt til Jorden, tog Fligen af hendes Kjole, trykkede Sømmen til sine Læber, og udbrød med taarefulde Øine: Saaledes sagde jeg Farvel, saaledes kommer jeg tilbage, tilbedende dig mere end nogensinde. Kan du tilgive mig?

Hvo, som nogensinde har oplevet et saadant Gjensyn, veed, at det, som en Forsmag paa den fjerne Salighed, har Ord, som ingen Tunge kan udtale.

Ferdinand havde strax begivet sig bort, og ilede for at opsøge den lille Charles, da han netop saae ham komme over Engen og nærme sig Huset med sin lille Krigerskare, for hvilken han gik i Spidsen, omgjordet med sit trefarvede Skjærf, og med høi Røst istemmende Marseillaisen, hvis Omqvæd Choret gjentog efter bedste Evne. Lusard sprang op ved den uventede Lyd af denne Sang. Claudine viste taus med Haanden paa den lille Anfører. Den henrykte Fader løb sin Søn imøde. Han greb Claudines Arm, trykkede den til sig og sagde: Ak! dette Skjærf kjender jeg. O! disse Farver, disse Toner de have begejstret mig og Tusinder med mig, men aldrig have de dog faaet mit Hjerte til at banke som i dette Øieblik.

170

171

Anden Deel. Nutiden.

I Sommeren 1844 vare 50 Aar henrundne siden den Sommerdag, da den unge Claudine stod paa Broen ved Fiskerleiet og med bange Hjerter stirrede ud over Havet efter den Baad, som bragte hendes saarede Elsker. Ikke langt fra den prægtige gamle Borg, hvor disse Elskende havde levet som det kjærligste og lykkeligste Ægtepar, havde de to store Kastanietræer ved Kirkemuren allerede i ti Somre strøet deres Blomster over den hvide Marmorsteen, som bedækker den Grav, hvor de hvile forenede i Døden som i Livet. Deres Søn *Charles Lusard de Montalbert* var efter mangeaarig Fraværelse kommen hjem til sit Fædrengods for faa Uger siden. Han sad ene i sin Moders Yndlingsværelse, ganske fordybet i Læsning af gamle Breve, som han endelig, da han var færdig med det sidste, samlede omhyggelig og lagde tilrette i en stor Mappe, som han sammenbandt og forvarede i et Gjemme, der stod i Værelset; hvorefter han med et alvorligt Ansigt gik længe taus op og ned ad Gulvet. Endelig standsede han, som vaagnende af en Drøm, og lod sine Blikke glide hen over alle de Gjenstande, der omgave ham. Det var en klar Foraarsaften, den nedgaaende Sol kastede sine røde Straaler gennem de høie Vinduer ind i det hyggelige Værelse. I Kaminen brændte en munter Ild for aabne Døre. Lusard trak dybt Aande og sagde ved sig selv: Hvor jeg er forunderlig tilmode! Saa behageligt og saa veemodigt synes mig dette lille Opholdssted, hvor jeg saa ofte har siddet i fortrolig Samtale med min Moder. Alting staaer herinde, som da hun forlod det. Hvor forunderligt have dog disse mange Breve sat mig tilbage i forsvundne Tider, som tildeels ere gaaet forud for min jordiske Tilværelse! Med sin eiendommelige Troskab har min elskværdige Moder opbevaret disse venlige Ord fra Frænder og Venner. Hvor have de interesseret mig, de saa korte, saa faa, men saa elskovsfulde Linier fra min Faders Haand i hans længselsfulde Kjærligheds første Dage! Og denne smukke Eleonores simple, af Godhed og Velvillie gjennemvarmede Breve, og end mere hans, denne Ferdinands, hvis elskværdige Personlighed jeg fra min Barndom tydelig mindes! Jeg synes ordenlig, at jeg 172 føler en Længsel efter disse Frænder, som Graven dækker, og efter Frænder i det Hele, efter Blod af mit Blod Der er Noget i Det, der siges om Blodets Stemme. Jeg føler mig altfor ene i Verden. Dog lad mig nu ikke være utaknemmelig. Der kommer min trofaste Ven, min gode *Johanes Milner*. Jeg hører hans Trin igjennem de andre Værelser, og hører dem i dette Øieblik ret med Glæde.

Lusard aabnede nu Døren for en Mand med et jovialt og interessant Physionomie. Han rakte ham Haanden, førte ham til en Stol nær Kaminen, bød ham en Cigar, tændte selv en, og satte sig ligefor ham.

Efter nogle Bemærkninger om Veirliget og deslige sagde Milner: Naa! har du ikke endnu taget mine Indretninger her paa Godset nærmere i Øiesyn og gjennemløbet mine Regnskaber for al den lange Tid, hvori du har været fraværende?

- Jo, nu har jeg seet og drøftet det Hele, og jeg vilde netop gaaet til dig iaften for at takke dig. Det er vist og sandt, jeg kan ikke takke dig nok. Du har ikke blot administreret Godset som en i alle Maader dygtig Mand, men du har endog saaledes sat dig ind i mine Tanker og Anskuelser, at jeg ordenlig er kommen til at mindes vor Samtale Dagen før min Bortreise. Saaledes kan Ingen udføre vore Planer, uden en intim Ven. Medens jeg har flakket Verden rundt og forladt min Post, har du handlet, arbeidet og opfyldt mine Pligter. Da de gode Folk her paa Godset modtog mig saa hjerteligt og smukt ved min Hjemkomst, da var det visselig ikke paa Skrømt, jeg sagde, at det var dig, de skulde takke.

- Hold dog op igjen! Det er ingen Sag, siger Ordsproget, at skjære en bred Rem af en Andens Hud. Er det ikke dig selv, som har foreskrevet Alt hvad her er skeet, alle Forbedringer? Har du ikke selv begyndt at udføre dem i alle de Aar, da du bestyrede Godset i din Faders Tid? Og har han ikke selv lagt Grunden? Jeg husker end, hvordan Præsten, min salig Fader, og de andre Mænd her i Egnen taledes om den brave Herre. Det var endnu i de Dage, da vi To hver Dag red til Skolen i Horsens og hjem igjen, og jeg misundte dig din lille Skimmel.

- Det er ikke sandt! Du har aldrig misundt mig Noget Du har været mig den Skat, hvorfor man aldrig nok kan takke Gud: en fuldtro Ven, som de gamle Viser sige, en Barndoms-Ven, som ingen Livets Omvæltning har berøvet os.

- Hvert Ord, du siger, er mig en sand Hjertestyrkning, men havde 173 jeg nu bare din Veltalenhed, saa vilde jeg dog spørge, hvem af os To der skylder den Anden Meest. Da jeg for ti Aar siden kom her hjem fra Sjælland, hvor jeg i retfærdig Harmen over mine Foresatte havde opgivet mit Levebrød, da jeg sad der med Kone og Barn og tomme Hænder, og mine Slægtinge og Venner vendte sig fra mig og kaldte mig et uroligt Hoved, da kom du mig imøde, overlod mig Marker og Jorder, byggede mig et deiligt Huus og gjorde mig til en lykkelig Mand Hvad skulde vel blevet af mig, om jeg maatte have gaaet og drevet om i det Humeur, som dengang?

- Og hvad skulde vel blevet af *mig*, *dersom jeg* maatte have gaaet og drevet om i *mit* daværende Humeur, da begge mine Forældre døde saa kort efter hinanden, og dette Huus, denne Have og Egn forekom mig saa melancholske, at jeg ikke kunde taale at see derpaa? Havde min gode Skjæbne ikke ført dig hertil, dig, i hvis Hænder jeg kunde betroe min og mine Bønders Velfærd, saa kunde jeg ikke med god Samvittighed reist bort, og endnu mindre blevet borte i hele ni Aar; og var jeg bleven her, troer jeg, at jeg var forgaaet af Sorg og Lede til den hele Jord.

- Ja det maa vel sagtens forfriske Sindet at flyve ud i Guds vide Verden. Svalen og Storken, som bestandig reise, lade altid til at være i godt Humeur. Men havde det faldet i min Lod at kunne see mig om i Verden, saa vilde jeg hellere gjort den Tour, du i yngre Dage gjorde til Paris med dine Forældre, end den lange Reise, du nu har gjort allene i disse græske, orientalske og americanske Lande, der forekomme *mig* at maatte være noget Uddød, noget Ruineret, Noget, som man kunde blive melancholsk af at see paa. Men det forstaaer sig, du sværmede jo altid for den antike Herlighed og de græske Heroer, ligefra Prinds Hector til Lord Byron.

- Ja seer du! Min Ungdoms Ønsker traadte ligesom gamle Venner trøstende til mig i min sørgmodige Tilstand, og da Intet hindrede mig i at tilfredsstille denne gamle Tilbøielighed, saa greb jeg Pilgrimsstaven som saamangen Anden, der søgte Ro i Møie og Forandring. Som en ægte Pilgrim har jeg ogsaa været ved den hellige Grav.

- Virkelig?

- Ja, jeg har været i Palæstina, paa Oliebjerget med oprigtig Andagt, men derfor har jeg ikke fornægtet min gamle Kjærlighed til den antike Verden og heller ikke forsømt den classiske Jordbund Jeg havde ikke isinde at blive saalænge udenlands, men, *l'appétit vient en 174 mangeant*, det ene Sted giver os Anviisning paa det andet, ligesom det ene Studium rækker det andet Haanden; man gjør Bekjendtskaber med ligesindede Reisende, man følger med paa deres Omvandring, og saaledes kom jeg til det sydlige America, et Land hvis Bekjendtskab jeg ikke vilde undvære at have gjort, og kort sagt, saaledes gik Tiden hen til Forundring for mig selv.

- Nu ja, Gud skee Lov! Nu have vi dig jo velbeholden igjen. Men hvordan vil du nu efter saa megen Bevægelse finde dig i vort stille Liv herhjemme?

- O! nu længtes jeg selv efter Ro.

- Men du er saa ene her i dit Huus?

- Ak ja! det er sandt.

- Veed du, hvad min Kone sagde iaftes, da du var gaaet fra os? Kunde jeg opleve, sagde hun, at komme til vor gode Vens og Herremands Bryllup, saa troer jeg, at jeg vilde være ligesaa glad, som jeg var ifjor paa vor eneste Datters Bryllupsdag. Du leer og ryster paa Hovedet. Men er det ikke fornuftigt sagt af min Kone? Hvad hindrer dig i at opsøge en elskværdig, god Pige, og gjøre hende og dig selv lykkelige?

- Kan du huske de Ord, der saa ofte forekomme hos Ossian, naar der er Tale om en Helt, som er falden langt fra sit Hjem? Dagen til hans Hjemkomst er gaaet forbi, hedder det. Det vil sige: Der er en i Stjernerne skreven Dag, hvorpaa han skulde vendt hjem; den er gaaet unyttet forbi. Saaledes er det ogsaa gaaet med mit Giftermaal. Den i Stjernerne bestemte Dag til mit Bryllup er gaaet forbi.

- Da veed jeg da, du er ikke nogen gammel Mand og du er endnu en smuk Mand Det gjentog min Kone saamænd mange Gange iaftes.

- Naa! saa omtrent et halvt Seculum bærer jeg da imidlertid paa mit tynde Haar. Jeg vil dog ikke være affecteert og sige, at jeg føler mig som en gammel Mand Den Glæde vil jeg paa ingen Maade gjøre vor Tids unge Løver, der ved tyve Aars Alder ere ældre end jeg; men desværre, Kjærlighedens Dag er ogsaa gaaet forbi. Min Fader sang undertiden en gammel fransk Sang om Foraaret, »*qui ne revient plus pour les amans, comme il revient pour la nature*,« og den Vise, troer jeg, har Ret.

- Men Herregud! Skal det da endelig være i Livets Foraar, i sin uerfarne Ungdom, at man skal vælge Den, som skal gaae hele Livets Vei med os?

175

- Nei, det vil jeg langt fra ikke sige, men det er gaaet mig som saamangen Anden. I Ungdommen søger man Eventyr, man griber dem med Henrykkelse og slipper dem med Ringeaagt, fordi de kun vare Eventyr uden Sandhed; og finder man da engang en Perle fra et Ginistan, saa har en Anden tilegnet sig den. Imidlertid gaaer Tiden hen, Hver tager Sin, men jeg tager ikke Min og faaer som Andre, Ingen. Ja man seer jo vistnok Dem, om hvilke Baggesen siger:

»De tænkte viseligen saa:
I Mangel af en Aphrodite
Man nøies maa med en Charite,
Og takke Gud, man den kan faae;«

men mig er det nu gaaet som følger: at:

»Saa ydmyg, nøisom og beskeden
Haandskriver Eginhard ei var,«

og kort at fortælle: Det er nu min Historie.

Ja, svarede Milner, nu lee vi; men jeg kan dog ikke undlade i mangen Time at spørge mig selv med bekymret Sind: I hvilke Hænder skal alt Dette falde engang i Tiden? Hvo vil frede om Det, som vi med saa megen Omhu have opbygget? Vil ikke maaskee en gjerrig Haand saae Fattigdom og Ødelæggelse, hvor der nu blomstrer Velstand og Skjønhed? uden at tale om din egen forladte PebersvendsStand, naar de gamle Dage komme.

Der seer man, gjentog Lusard, hvorledes vi To sympathisere! Saadanne Betragtninger har jeg nemlig selv anstillet i disse Dage. Hvad jeg ønsker mig, hvad der nu kunde gjøre mig lykkelig, det vilde være en ung Mand, som jeg kunde ansee for en Søn, som jeg kunde gifte efter hans Hjertes Valg, for saaledes at forskjønne denne Eensomhed med en ung, elskværdig Familie, som jeg kunde elske og som elskede mig.

- Ja det vilde være en herlig Sag. Men hvor skal vi finde en saadan rigtig rar Fyr?

- Ja det er Knuden. Havde du dog en Søn, som lignede dig!

- Kjære Charles! Nu faaer du mig jo til igjen at begræde min lille Dreng, men borte er borte.

176

Jeg har, sagde Lusard, naturligviis tænkt paa mine egne Frænder, men de ere mig egenlig ganske fremmede. Paa min Faders Side er der Ingen, som kan komme i Betragtning; min Moders Slægt derimod, som er dansk, synes mig i alle Maader nærmest. Jeg har iaften læst i gamle Breve, der paa en egen Maade have bevæget mig. Der er maaskee Efterkommere af min Moders Fætter Ferdinand Valler, en herlig Mand, der var bosat i Schweiz og døde der. Der er ogsaa endnu i Kjøbenhavn en Søn af min Moders Onkel, den afdøde Grosserer Valler.

Milner afbrød ham: Grosserer Valler, ja ham erindrer jeg godt fra vore Studenterdage, da dine Forældre opholdt sig for din Skyld i Kjøbenhavn, og jeg i hele halvandet Aar var som Barn i deres Huus, det glemmer jeg aldrig.

- Erindrer du da ikke ogsaa Grossererens Søn, Christian Valler, som, uagtet han var en halv Snees Aar ældre end vi, dog var vor meget gode Ven?

- Jo vist, han arbeidede paa Faderens Contor. Herregud! man kommer saa reent fra sine gamle Forbindelser; jeg troer ikke, jeg har tænkt paa det Menneske i alle disse Aar mere end eengang, for en femten Aar siden, da saae jeg i Aviserne, at han averterede sin Kones Død.

Gud forlade mig, svarede Lusard, jeg har ogsaa næsten reent glemt ham og hele Slægten. Dog, medens min Moder levede, hørte jeg undertiden fra ham og hans, og veed saaledes, at han er gift igjen og har Børn. Hvem ved, om der ikke mellem dem eller andre af mine Paarørende kunde findes et Menneske efter mit Hjerte?

Den ærlige Milner gik med stor Glæde ind paa sin Vens Plan, og var meget ivrig i at styrke ham i hans Forsæt, og paaskyndede hans Reise til Kjøbenhavn, hvilken han ogsaa iværksatte faa Uger efter.

Med inderlig Fornøjelse gjensaae Charles Lusard den danske Hovedstad, som i de mange Aar, der vare forløbne, siden han som en ung Student forlod den, forekom ham at være overordenlig tiltagen i Livlighed og Behagelighed. Det Folkeliv, der ligesom var opvaagnet og viste sig paa Veie og Gader, den Sværm af Mennesker der strømmede ud af Byens vestre Port og mødte ham inden hans Indtrædelse i Staden selv, den Musik og Glands, som fra Tivolis illuminerede Gange og Gondoler klang og straaledede ham imøde, satte ham i den muntreste Stemning og opfyldte hans Sind med glade Anelser.

177

Den næste Morgen erfarede han, at hans Slægtning Christian Valler, Grosserer som Faderen, men med Titel af Commerceraad, eiede og beboede Faderens Huus, hvilket imidlertid hverken som Handelshuus eller i anden Henseende havde vedligeholdt sin fordums Anseelse. Lusard tog Veien til det ham velbekendte Huus og traf den gamle Ungdomsven i hans eget lille Contor, hvor han sad paa samme Plads, hvor tilforn hans

Fader havde siddet, paa en bevægelig Contorstol, ligesom han, ved en lignende Pult, men ikke med det joviale, stedse ungdommelige Udseende, som havde udmærket den gamle Grosserer. Commerceraaden saae ud som En, der paa en hed Dag plages af en Sværm Fluer. Hans rynkede Ansigt blev imidlertid glattere og mildere ved det uventede Besøg af den næsten forglemte Ungdomsven.

Det er mange Tider siden en saadan Glæde blev mig tildeel, sagde Commerceraaden. Hvor har du dog været i alle disse Aar? Du har været udenlands, har jeg hørt.

- Ja, men nu begynder jeg et nyt Levnet i mit Hjem, idet jeg opsøger min Slægt, af hvilken du er den Eneste, jeg kjender.

Ved et Møde af denne Natur blive Tidens Gang og Omvexlinger altid den første Materie, der kommer paa Bane. De ere Alle borte, som dengang vare samlede med os, sagde Commerceraaden: dine Forældre, min Fader, min Farbroder den gamle Justitsraad; og De, som endnu leve, ere adspredte omkring i Verden. Min sidste Stedmoder, der ikke var saa god som den første, er reist til England, mine Fætttere og Cousiner, Ferdinand Vallerys Søskende, ere døde eller bosatte langt herfra ....

Men, afbrød Lusard: Ferdinand Vallery, som jo desværre ogsaa er død, efterlod han sig ikke Kone og Børn?

Konen, svarede Commerceraaden, døde førend han, og af Børn havde de kun een Datter, som blev gift med en Dansk, og levede med ham her i Landet. Han var Fabrik-Eier, og hed *Bergland*. Det var, paa hans Død at sige, en Vindbeutel og Projectmager, der satte sin Kones Formue til og vilde have efterladt hende og deres Barn i Armod, om ikke hendes Fader, der forgjæves havde hjulpet Svigersønnen saalænge han kunde, havde været saa fornuftig at bestemme, at Alt, hvad han efterlod sig, skulde sættes paa Livrente for Datteren. Deraf levede hun meget honnet her i Byen, indtil for faa Aar siden, da hun døde. Det var en vakker Kone.

178

- Men hun havde Børn, siger du?

- Ja en Søn.

- Hvor er da han?

- Han er, saavidt jeg veed, for et Aars Tid siden reist til Schweiz, for at søge sin Lykke derovre, hvor han har Familie. Det er et daarligt Menneske, en Nar ligesom Faderen, men et ypperligt Hoved.

- Nu, hvad mangler han da?

- Han mangler al Fornuft og Stadighed, han farer af det Ene i det Andet. Først studerede han til theologisk Examen og tog den, endnu meget ung, med bedste Character, men saa med Eet gav han sig til at studere Medicin; saa gik han fra Det, og gav sig ifærd med Naturvidenskaber og Historie, og Gud veed hvad han Altsammen har drevet med skrækkelig Iver, saalænge det varede. Ham bliver der ikke Noget af. Jeg tog mig ærlig af ham og havde endogsaa en Tidlang givet ham Ophold i mit Huus, men jeg kunde visselig have god Grund til at beklage mig over ham, hvis jeg gad tale om de Sager.

- Det gjør mig ondt! mine Forældre holdt saameget af hans Bedstefader, Ferdinand Vallery. Naa, Gud skee Lov, jeg træffer dig med dit gamle, venlige Sindelag, og som jeg haaber, finder jeg dig lykkelig som Ægtemand og Fader i det gamle anseete Valleryske Huus, som det glæder mig at du endnu uforandret har vedligeholdt.

- Ja Gud hjælpe os for det gamle anseete Huus! Det er ikke hvad det har været. Tiderne have trykket det, som de fleste andre. De gode Tider for Handelen vare alt forbi, da du var i Kjøbenhavn for en tredive Aar siden, men min Fader havde sin Kones store Formue at staae imod med, men af den beholdt jeg ikke Noget. Jeg kan forresten ikke klage; det vil nok holde ud i min Tid, men mine Børn skal ikke blive rige af Det, jeg efterlader mig.

- Jeg glæder mig til at gjøre din Families Bekjendtskab. Har du mange Børn?

- Fire Pigebørn: en Datter fra min første Kone, og tre med den nuværende.

- Ingen Søn?

- Nei Gud skee Lov! Det er daarlige Tider for Sønnerne, og egenlig for Døttrene med.

- Du vilde dog vist ikke miste dem.

- Jo, ved Giftermaal, det veed Vorherre. Det vil da sige den 179 Ældste, som er nitten Aar; med de andre Tre haster det ikke; den Ældste af dem gaaer i sit fjortende Aar, de to Yngre ere Smaapiger paa ni og syv

Aar.

- Du er dog lykkelig! Du er omgivet af en opblomstrende Familie, og har det Haab at dele Sorg og Glæde for dine Børn med deres Moder. Det har altid bevæget mig, naar jeg har mødt to gamle Ægtefolk, som gik Arm i Arm, støttende hinanden; jeg tænkte mig da, at saaledes havde de vandret sammen ad Livets gode og onde Veie; og skulde jeg misundt noget Ægtepars huuslige Lykke, saa vilde det have været deres.

- Min Kone er ung endnu, hun er kun fire og tredive Aar, hun holdes almindelig for smuk, hun er dannet og talentfuld, en udmærket Claveerspillerinde, meget afgjort i Selskaber og courtoiseret af Herrerne. Min ældste Datter er en god lille Pige som passer Huusholdningen og desuden læser med de smaa Søskende, naar min Kone ikke har Leilighed.

- Det er jo Altsammen meget skjønt; jeg haaber, du præsenterer mig for din Kone.

- Ja, den Fornøielse kan jeg gjøre mig strax, thi jeg troer nok, at hun er hjemme.

Commerceraaden førte nu sin Slægtning op i den øvre Etage, som hans Familie beboede. I Forværelset mødte de Tjeneren, der sagde: Fruen er ikke hjemme. - Aa Sludder, svarede Commerceraaden, jeg kan jo høre hende spille derinde. - Tjeneren sagde med forlegen Mine: Ja Spillemeisteren er inde og giver Fruen Time, og saa er det da det Samme, som om hun ikke var hjemme.

- Gaa ind og siig, at jeg er her med en Herre af min Familie.

Tjeneren gik ind, og imidlertid bestræbte Lusard sig for at faa Lov til at gaae og opsætte sit Besøg til en beleiligere Time; og da Tjeneren kom tilbage med den Besked, at om tre Qvarter skulde Fruen have den Fornøielse at modtage dem, rev Lusard sig løs og gik, efter at have leveret et Visitkort.

Ved Middagsbordet opstod en Strid mellem Commerceraaden og hans Frue. Hun kom tilbords med Lusards Kort i Haanden, og sagde: Men Gud bevares! hvilket prægtigt Navn: »*Mr. Lusard de Montalbert.*« Er det en Franskmand? en fornem Herre? Er han af din Familie? Jeg kan ikke erindre at have hørt tale om ham.

180

- Ja han er af min Familie.

- Og er fransk? og som det synes, Adelsmand? Hvor kommer du til den Slægtning?

- Hans Moder var min Cousine, den smukke Claudine, om hvem du jo nok har hørt tale.

- Aa denne Claudine, som var i din Faders Huus og løb bort o.s.v. Ja hendes Historie kan man da ikke tale om i unge Pige børns Nærværelse.

- Gud give, de unge Pige børn maatte faae hendes Dyder!

- Jo jeg takker! Vorherre bevare dem, jeg er Moder til! Men hvad jeg vilde sige: Hvad er han, denne Franskmand?

- Han er ingen Franskmand, forresten er han Godseier.

- Saa er han vel rig?

- Det veed jeg ikke. Hans Gods i Jylland skal være en ypperlig Eiendom, det er Alt hvad jeg veed, men han selv er en dannet, smuk, brav Mand, og en Ungdomsven af mig, som du gjerne kunde have modtaget.

- Men hvor kunde jeg vide, at det var saadan en Herre?

- Du vidste, at jeg bragte ham, og følgelig ønskede ham en venlig Modtagelse.

- De Folk, du bringer, pleie ikke at være af den Kaliber.

- Naar din Mand fører dem til dig, burde de dog ikke møde den Velkomst, at de skal vente i tre Qvarter for at faae Fruen itale.

- Skulde jeg lade min Spillemeister gaae og øde en Daler for den spildte Time?

- Du kunde ladet Mariane profitere af Timen.

- Nei, Maren har sine Forretninger og sin Plads i Kjøkkenet om Formiddagen.

- Pigen hedder Mariane. Jeg vil ikke høre det Navn Maren.

- Det maa du vænne dig til at høre. Jeg kalder hende Maren, det Navn er netop characteristisk for en huuslig Person.

Den unge *Mariane* rødmede og tog Anledning til at reise sig fra Bordet og hente Noget i et andet Værelse. Den yngre Søster *Colette* slog en høi Latter op.

Hvad leer du af? sagde Fruen med en vred Mine.

- Jeg maa lee af, at *Mariane* skulde blive i Kjøkkenet for den Mads Skyld, som vi have idag, da dog Kokkepigen, med den ene Haand bunden paa Ryggen, kunde overkomme de Retter.

181

- Pas du dig selv, uartige Tøs!

- Og saa maa jeg ogsaa lee af at tænke paa Spillemesteren, hvor glad han var bleven, om han var kommen til at give *Mariane* Time, thi han synes saa inderlig godt om min Søster, skjøndt hun ikke spiller saa færdigt som Moder; men naar Moder ikke er tilstede, ligesaasnart han træder ind, saa siger han paa Øieblikket: Maaskee den ældste Frøken vil gjøre mig den Ære?

- Ja den Herre er en Laps, det har jeg nok mærket, og det klæder ilde for et lille Barn, som du er, at gjøre saadanne Bemærkninger.

- Et lille Barn paa henved fjorten Aar er ikke saa dumt endda. Da jeg ikke var større end min mindste Søster, da roste Moder tidt min Forstand, og det var ikke godt, ifald jeg ikke var bleven klogere siden.

Commerceraaden reiste sig fra Bordet og sagde: Nu gider jeg ikke høre Mere af jeres Vrøvl. Skynd dig at skjænke Kaffe, lille *Mariane*! jeg skal ud.

Fruen sagde: Bliv dog siddende rolig i et Par Minuter, og siig mig, naar du vil præsentere mig Hr. Lusard de Montalbert.

Commerceraaden formildede noget sin Tone og svarede: Dersom jeg kan faae ham fat imorgen Formiddag, saa kan jeg invitere ham til at spise her til Middag.

- Kan han ikke komme her iaften? Jeg længes efter at see ham.

- Jeg veed ikke, om jeg kan træffe ham, og om han vil være saa høflig at komme nok engang idag.

- Gjør dit Bedste, jeg beder dig.

Commerceraaden gik hen til Kaffebordet, hvor *Mariane* stod, og idet han selv tog sin Kop og tømte den, gav han *Mariane* Tegn til at følge ham, og forlod Værelset. Da de vare komne ud i Entreen, tog han venlig sin Datter under Hagen og sagde: Hør, min Pige! sørg for, at Alting bliver lidt net og ziirligt iaften. Vor Gjæst er vistnok ikke vant til at gjøre noget stort Aftensmaaltid, men lad dog det Hele være lidt elegant. Du veed nok Besked.

- Jeg skal spørge Moder, men jeg veed, hendes Huusholdningspenge ...

Han afbrød hende: Der har du Penge, men du behøver ikke at fortælle Moder det. Gjør det nu saa godt muligt, efter din egen Smag.

Han gik, men vendte om, og sagde smilende: Jeg saa ogsaa gjerne, at du klædte dig om, og gjorde dig saa kjon som muligt, thi jeg ønsker, at min gamle Ven skal synes godt om mine Børn.

182

Meget forlegen ved det hende paalagte Hverv gik *Mariane* med ydmyg Mine til sin Stedmoder, udbad sig hendes Befalinger, og fordristede sig, som hun pleiede, til at gjøre et og andet Forslag. Til *Marianes* Lettelse blev idetsamme meldt en næsten daglig Gjæst i Huset, en Hr. *Arnold*, en juridisk Student, langt ude beslægtet med Fruen, som nu hurtig affærdigede *Mariane* med følgende for den forlegne Pige velkomne Ord: Ja nu har jeg ikke Tid til at vrøvle med dig. Indret det godt og smukt, men det maa ikke koste over det Sædvanlige....

Hun fik ikke Tid til at sige Mere, thi den unge, efter den nyeste Mode klædte Herre traadte allerede ind Idet han gik forbi *Mariane*, der gik ud af Værelset, tilkastede han hende et stjaalet Blik og hviskede: »Du søde Unge!« Hun dreiede Hovedet, og lod som hun ikke hørte det.

Hr. *Arnold* bukkede for Fruen og sagde: Min skjønne Cousine! Den ydmygste af Deres ydmyge Slaver bøier sig for Dem. - Goddag, I deilige Billeder! sagde han derpaa, henvendende sig til de to Smaapiger, der sad ved det ene Vindue i et stille Klammeri om en Dukke, som de trak hver til sin Side. Ved det andet Vindue

sad Colette med en Bog, som hun holdt i Hænderne, medens hun med sine poliske Øine skottede over den. Arnold nærmede sig til hende: Er du der, Colette? Din lille Strik! - Colette stødte med Albuen til ham.

Han satte sig nu ved Siden af Fruen og sagde: Jeg har i Commission fra Fru Lissing at tigge og bønfalde Dem om at forunde hende Deres Nærværelse iaften. Der er ingen egenlig Soiree, kun en ganske lille *Réunion* af udvalgte gode Venner, der leve i Haabet om at glæde sig ved Deres Pianofortespil. Der kommer et Par af Italienerne, som vil synge for os, forresten kun vor egen gode velbekjendte Cirkel, Baronesse Rodolphe iblandt Andre, og vor Ven Hof junkeren. Ja, han har nu en ganske aparte Grund til at ønske Deres Nærværelse, foruden hans altid brændende Kjærlighed, som De nok kjender. Jeg gjør mig ingen Samvittighed af at forraade ham, den Lux, der gaaer paa mine Enemærker og gjør sin Cour til min Cousine, og Historien er ganske ypperlig: Iformiddags gik vi sammen paa Gaden og saae en overmaade smuk Pige gaae op i en Boutik. Forstaa mig vel! det var ingen Dame, det var en Grisette, formodenlig en Kammerjomfru eller en Syjomfru; hun var simpelt klædt og bar en stor Pakke. Af 183 Nysgerrighed gik vi efter hende ind i Boutiken og stillede os ved samme Disk som hun, lige ved Siden af hende. Vi lode os vise det Ene efter det Andet og bade hende beære os med et godt Raad, men hun var knibsk, og da vi dog nu vare lidt betænkelige ved den megen Uleilighed, vi havde gjort i Boutiken, købte Hof junkeren et lille *Écharpe*, ganske deiligt, indvævet med Guld, og dyrt som Guld, og da vi kom ud paa Gaden, sagde han med et hjertebrækkende Suk: »Hør, min kjære Ven! Troer du ikke, at jeg turde vove at gjøre din smukke Cousine Fru Valler en Foræring med dette lille Shawl?« - »Prøv paa det!« svarede jeg; og nu dør jeg paa, at han iaften kommer saa lumsk stikkende med sit Offer, som De da ikke modtager.

- Jo, hvis det ærgrer Dem, har jeg rigtig Lyst til at modtage det. Det er smukke Historier, De tør fortælle mig: at løbe ind i en Boutik efter en Jomfru! og jeg er vis paa, at det var Deres Indfald og ikke hans, thi der er noget Anstændigt og Uskyldigt ved det Menneske.

- Nu maa jeg lee! sagde Franskmanden, han græd. Men hvad Ondt er der ellers i det, at man vil rigtig betragte et smukt Ansigt? Dersom jeg var urørt og blind for Skjønhed, kunde jeg da i saa høi Grad beundre Dem?

- Ja det er nu ikke værdt at spille Ord paa den Sag. Jeg kan ikke komme til Fru Lissing's iaften. Invitationen kommer for silde. Jeg har selv Fremmede.

- Fremmede! Og det sagde De mig ikke iaftes.

- Jeg vidste det ikke. Det er en Herre, der er ankommen her til Byen, En af Vallers Familie.

- En Herre af Hr. Vallers Familie! Det er nok en smuk gammel Philister!

- Der seer De hans Kort.

- For Satan! hvad er det for en fremmed Fugl? hvor kommer han fra?

- Det er en rig Godseier, smuk og elegant, en Adelsmand af fransk Extraction.

- Naa! Saa har De da i Guds Navn faaet en ny Courtiseur, nu kan vi Andre pakke ind.

- Aa urimelig Snak!

- Urimelig! Nei jeg kjender nok Dem. Nu coquetterer De med ham paa det Voldsomste. Nu henvender De al Tale til ham og vender 184 Ryggen til os Andre, der maae sidde som Skumpelskud Men jeg vil ogsaa lade mig hænge, ifald jeg sætter min Fod her i Huset, førend jeg erfarer, at den Trækfugl er fløiet væk med de andre Vildgjæs.

Fruen sagde med vred Tone: Hvad feiler Dem? Er De ved Dem selv eller ikke? Skylder jeg Dem Regnskab for, hvem jeg taler med eller ikke? Er De maaskee min Elsker? Har jeg nogensinde indladt mig i fortroligt Forhold til Dem eller Nogen? Er der mindste Skygge paa mig eller mit Rygte?

- Gud bevares! Det siger jeg ikke, De er Dyden selv, paa en mageløs Coquetteren nær.

- Det er ypperligt at høre saadanne Phraser! Hvad angaaer det Dem? Dersom jeg coquetterede, som jeg slet ikke gjør, saa gjør det da ingen Skaar i Dyden. Tvertimod! Coquetterie kan ofte være en Dyd. Det staaer i et af Scribes Stykker.

- Ja, ja! Enhver har *sin* Catechismus.

Denne Samtale blev nu afbrudt af Commerceraaden, der, efter en flygtig Hilsen til Hr. Arnold, sagde til sin Kone: Jeg traf ikke min Fætter, han var ikke hjemme, men jeg fik skrevet et Par Ord, hvori jeg meldte, i hvad Hensigt jeg var kommen, og indbød ham til iovermorgen, til Middag. Jeg gik derpaa til vor gamle Ven Etatsraad Dalund, og han lovede mig at komme.

Commerceraaden vendte sig nu høflig til Arnold og sagde: Vil De ikke ogsaa gjøre os den Fornøielse at tage tiltakke her iovermorgen Middag og gjøre Bekjendtskab med min Fætter og Ungdomsven, Hr. Lusard de Montalbert, en Mand, der har bereist baade den nye og den gamle Verden?

Arnold modtog Indbydelsen, og Commerceraaden forlod Værelset og opsøgte sin Datter Mariane, som han formaaede til at besørge den bestemte Dags Anretning paa det Bedste, og leverede hende i den Anledning flere Penge. Forgjæves bad Mariane ham om at overlade Penge og Gjæstebudets Anordning til Fruen. Nei, nei! sagde han: Hun kniber paa Alting, om jeg ogsaa giver hende dobbelt saamange Penge, og hun bryder sig desuden ikke om det Hele, og dennegang vil jeg have det ordenlig. Du kan kun sige: Fader vil give de Penge, jeg forlanger, uden at nævne hvormange, saa bliver hun meget tilfreds.

Da Commerceraaden havde forladt Dagligstuen, udbrød Arnold 185 med høi Latter: Den fremmede Herre er altsaa en Ungdomsven af Deres Mand Følgelig maa han jo være et gammelt Stødaf Det skulde De sagt mig strax, saa kunde jeg have sparet min Ærgrelse og Deres Vrede.

- De smigrer Dem forgjæves. Jeg har spurgt Tjeneren, der sagde, at det var en meget elegant Herre, meget yngre end Valler.

- Naa, han har dog nok traadt, ikke blot sine Børneskoe, men sine Dandseskoe. Vær nu ikke vred længere; thi ellers maa jeg tage Livet af mig selv. Giv mig et Tegn paa, at De er forsonet med mig. Bryd en lille Blomst af dette Jasmintræ, og giv mig den til Forsoningstegn.

De er et Barn! sagde Fruen leende, idet hun dog, paa hans gjentagne Bøn, afbrød en lille Green af en Blomsterpotte og leverede ham den. Han kyssede hendes Haand og udbrød: Men hille-mænd! Eftersom den høifornemme Gjæst ikke kommer iaften, saa er der jo Intet iveien for, at De under mig den Glæde at følge Dem til Fru Lissings Soiree. Det er, som sagt, intet stort Selskab. De behøver ikke at klæde Dem om, saa nydelig som De er. Klokken er nylig slaaet syv; halv otte ønskede hun at samle os, da vi skulde have saamegen musikalsk Nydelse som muligt, og Selskabet maa skilles ad til en urimelig tidlig Tid, eftersom hendes Mand ligger syg.

Fruen lod sig overtale uden synderlig Møie. Hun forlod Værelset et Øieblik for at forandre Lidt ved sit Toilette, og imidlertid ilede Arnold hen til Colette, slog sin Arm om hende og sagde: Søde Colette med de kloge, altfor kloge Øine! Det er forfærdeligt, hvad du bliver stor. Du er jo saa udvoxet, som om du var dine atten Aar. Hør engang! Jeg skal være dig en i Liv og Død allieret Ven, ifald du vil tale et godt Ord for mig hos Mariane.

- Hos Mariane! Vil De frie til min Søster?

- Aa Gud hjælpe os! hvad har jeg at frie paa! Nei seer du, det er en ganske simpel Affaire. Mariane er saa rent forbandet knibsk imod mig. Hun vil neppe svare mig, naar jeg meget venligt og net taler til hende. Det støder mig afskyeligt, især naar Andre ere Vidner til en saadan Behandling, som jeg sandelig ikke er vant til. Det sætter mig mangengang rent ud af mit gode Lune.

- Er De forelsket i Mariane?

- Ak Barn! Du betjener dig nu af saa store, deciderede Udtryk. Det er ikke just Noget at tage saa høitideligt. Jeg synes forbandet godt om 186 din Søster, ligesom om dig. Hun er ikke en saa rask Figur som du, og er heller ikke saa piquant, men som sagt, hendes vilde, strenge Væsen generer mig. Derfor beder jeg dig forestille hende ....

Fruen traadte ind, og Samtalen endte pludselig. De to yngste Smaapiger istemte nu en høi og lydelig Klagesang. Hvad er det? sagde Moderen. Hvad græder I for, I Smaa?

Hulkende svarede Natalia, den Ældste: Nu gaaer du fra os, og du lovede os imorges, at du vilde gaae med os i Tivoli iaften, hvis Veiret blev godt.

- Det har jeg rigtignok glemt.

- Men vi Stakler, udbrød den lille Ida, vi have ikke glemt det, men glædet os til det hele Dagen.

- Hold da op med den Tuden! I kan jo komme der endnu.

Hun ringede. Stuepigen kom ind og fik Befaling til strax at klæde sig paa og gaae med Børnene i Tivoli, hvorpaa Fruen og Arnold skyndte sig bort.

Colette sprang op med Latter, dreiede sig rundt paa Gulvet som en Top, og da Mariane idetsamme traadte ind, kastede hun sig om hendes Hals, kyssede hende og raabte: Min egen Mariane! Faaer jeg dig endelig fat! Jeg har jo næsten ikke seet dig hele Dagen. Men Gud skee Lov! nu have vi Ro og Frihed iaften, thi nu gik Moder ud med den aimable Hr. Arnold.

Er Moder gaaet ud? spurgte Mariane.

- Ja hun er saamænd, og hun er saa god at blive ude til Sengetid. Nu traadte Stuepigen ind med Børnene, der vare færdige til at gaae ud Hvor skal I hen? spurgte Mariane.

Vi skal ud i Tivoli, svarede Natalia.

- Nei, du kan ikke gaae med, Moder har sagt imorges, at du skulde blive hjemme idag til Straf for din Uartighed igaar, da du ikke vilde læse, og med Villie fordærvede dit Strikketøi.

- Moder har selv sagt, jeg skal ud i Tivoli. Du har ikke at befale over mig.

- Jo, idet jeg har paataget mig at lære dig.

Stuepigen tog Natalia ved Haanden og sagde: Lad os nu gaae. Derpaa vendte hun sig til Mariane og sagde knibsk: De maa undskyldte, Frøken Maren! jeg maa lyde min Frues Ordre og ikke Deres.

Mariane vendte sig taus bort, og Pigen gik med Børnene.

187

Nei det er dog altfor galt! udbrød Colette: hvorfor taaler du det? hvorfor gaaer du ikke til Fader og kalder ham til Hjelp?

- Den stakkels Fader! lad ham have Ro. Men nu ere vi ene og nu har jeg Tid; lad os sætte os til Pianofortet og prøve de Romancer, som Musiklæreren laante os igaar.

Hun aabnede Instrumentet, satte sig ved det og slog nogle Accorder an. Colette, som tog Plads ved Siden, greb hendes Haand og sagde: Vent lidt! lad mig dog først fortælle dig, hvilken Commerce vi havde idag i Institutet Vores Frue blev syg af Migraine, som hun pleier, og maatte gaae hen og lægge sig. Det var i Broderetimen, og Baldyre-Frøkenen, som vi kalde hende mellem os, hun blev kaldt ud, der var En der vilde tale med hende. Hun var ikke vel ude af Døren, førend Line Sørensen trak et meget ziirligt Brev frem, som hun havde fundet nede paa Trappen, og hvorpaa Udskriften lød saaledes: »Til den smukkeste af de unge Gratier, som frequenter dette Institut« Nu blev der da et Oprør. Hvem er den Smukkeste? Brevet fløi som en Fugl Bordet rundt, de vare færdige at rive det istykker. Endelig fandt de da, efter mit Raad, at det ikke var afveien at læse Indholdet. Jeg fik Lov til at bryde Seglet og læse det høit. Det var meget smukt skrevet og paa Vers, og gik ud paa, at en Tilbeder vilde indfinde sig paa Hjemveien for at betragte i Nærheden og høre et Par Ord o.s.v., du kan nok selv tænke dig saadant Noget, som klinger prægtigt, men som man jo nok tilforn har læst og hørt. Frøkenen kom ind idetsamme, og Brevet foer under Bordet fra Haand til Haand hen til Line igjen. Du kan nok begribe, at vi længtes efter at komme paa Gaden. Vi saae Ingen, som vi kunde antage for Brevskriveren, vi gik langsomt og speidede til alle Sider, uden at see Nogen, men da vi kom til Hjørnet, sprang pludselig, ikke een, men tre elegante unge Herrer frem fra en Krog bag Plankeværket, som staaer der. Den Ene løb lige hen til Line, den Anden til Sophie og - hvad mener du? - den Tredie til mig. Det var rigtig et meget smukt Menneske med deilige sorte Moustacher og et lille Fipskjæg. Han var særdeles galant og sagde mig tusinde Artigheder.

- Bevares! Og du?

- Aa jeg hørte paa ham og svarede kun et Ord nu og da. Han fulgte mig lige ind i vor Port, og bad meget ydmygt om at turde møde mig igjen imorgen, og da jeg tøvede med at svare, rev han min ene 188 Handske fra mig, til et Pant, sagde han, som han bad om Tilladelse til at maatte gjengælde med en lille Foræring.

Mariane taug lidt Derpaa tog hun Søsterens Haand mellem begge sine og sagde kjærligt: Colette! Du siger, at du holder af mig, jeg troer det og gjengælder det af mit ganske Hjerte. Vil du berøve mig min eneste Veninde? Det gjør du, dersom du indlader dig i saadanne Leflerier, som ere mig modbydelige. Tro mig! jeg er ældre end du! Jeg har, som du veed, indtil min Bedstemoders Død for faa Aar siden, levet i hendes stille, ærbare Huus, indpræget hendes Lærdomme dybt i min Sjæl. Jeg veed, at du gaaer til din Fordærvelse, dersom du gjør et Skridt videre paa den Vei, du idag har betraadt. Lov mig, at du aldrig mere vil møde denne Herre, og dersom han imorgen paatrænger dig sit Selskab, saa siig, at du idag blev saa undseelig over hans Opførsel, at du ikke veed hvad du sagde eller gjorde, men at du frabeder dig al videre Nærmelse fra hans Side.

- Ak, Mariane! Hvor kan du forlange det af mig? Det artige, smukke Menneske! Og hvad Ondt er der i at tage mod en Foræring, som bliver os buden paa en ærbødig Maade? Jeg er vis paa, at Moder i denne Aften modtager en Foræring af en ung Herre.

Mariane trak paa Skulderen. Det er ogsaa en af de Ting, som mishage mig hos dig, at du giver dig af med at ville bedømme din Moder, at du har en styg Tone imod hende.

- Hun har ogsaa en styg Tone mod mig, og kan ikke lide mig, det veed jeg godt. Og da jeg var lille, gjorde hun saameget af mig, da tog hun mig med sig allevegne. Ligesom hun nu behandler de Smaa, saadan behandlede hun dengang mig. Men det forstaaer sig, deres Tid kommer nok ogsaa. Natalia, som nu er saa kjæphøi, hun staaer for Tour til at blive Skumpelskud Seer du! saadant Noget kan jeg ikke lide.

- Men hvor kan du fordre, at din Moder skal elske dig, naar du har saadan Mangel paa Kjærlighed til hende?

- Ja det er sandt! Kjærligheden mangler mig, men jeg kan ikke gjøre derfor, og det er heller ikke fordi jeg er haardhjertet, thi dig elsker jeg, dig ærer jeg, saa oprigtigt, saa hjerteligt!

- Kjære Colette! Men er jeg saa lykkelig, at du har mig kjær og troer mig, saa beviis mig det ved at følge mit Raad.

Colette sukkede: Ak! du kan let sige det. Du har en Elsker, ved hvem dit hele Hjerte hænger, om hvem alle dine Tanker dreie sig.

189

Mariane rødmede. Hvor falder du paa Sligt?

Colette greb med behændig Haand en lille Snor, som tittede frem under Søsterens Halskrave, trak den op af dens Skjul, og sagde leende: Troer du ikke, jeg kjender denne Ring? Hvad betyder vel den? Du har ingen Fortrolighed til mig, men dog veed jeg Alting.

Mariane tog Rangen fra hende og skjulte den, idet hun sagde med en veemodig Alvor: Dersom du veed Alting, saa veed du ogsaa, at jeg ikke selv veed, hvad Betydning eller Haab jeg tør knytte til denne Ring, og saa veed du ogsaa, at jeg kan have Sorg nok, uden at du, som er god, kan ville forøge den.

- Jeg! Nei, før vilde jeg døe, end bedrøve dig.

- Nu, saa lov mig, at du ikke vil indlade dig med den unge Herre. Naar du betænker dig, saa vil du selv indsee, at dersom hvin virkelig havde Godhed og Agtelse for dig, saa havde han ikke nærmet sig til dig paa en saa udelicat Maade.

- Saamænd! Du siger Noget. I Compagnie med to Andre ... og dernæst det Brev paa Trappen ... Ja du har Ret! du har altid Ret, jeg skal gjøre, som du vil, jeg lover det.

Med varm ungdommelig Hengivenhed omfavnede de unge Piger hinanden, og derpaa sagde Mariane: Lad os nu strax benytte Tiden til at prøve vore Romancer. Det er just ikke hver Dag, at vi have saadan Leilighed til at bemægtige os Instrumentet.

Imidlertid var Lusard kommen hjem i Hotellet, hvor han logerede, og da han af den Billet, som Commerceraaden havde efterladt, erfarede, at Denne og hans Familie havde ønsket hans Nærværelse samme Aften, tænkte han, at det endnu var tidsnok til at benytte sig af Indbydelsen. Han gik derfor, ligesom sidst, til Contoret, hvor han traf Commerceraaden meget beskæftiget, men dog kjendelig fornøiet over at see ham.

Naa, sagde han, det var smukt og venskabeligt, at du dog kom. Jeg glæder mig til at bringe dig op til min Kone, der saameget længes efter at see dig; jeg fører dig ind til hende, og maa derpaa bede dig undskylde, at jeg maa forlade dig en lille Stund for at besørge en Sag, jeg er ifærd med, og ikke godt kan opsætte.

Han ilede nu op og gik lige ind i Værelserne. Udenfor Døren til Dagligstuen sagde Lusard: Det er et godt Varsel, at man stedse udenfor din Dør mødes af Musik og Harmonie. Hvor smukt det lyder derinde fra!

190

Commerceraaden traadte nu ind med sin Gæst til de to unge Piger, der, forskrækkede som Sangfugle, til hvis Busk man nærmer sig, hurtig reiste sig og hilsende undseelig den Fremmede. Hvor er jeres Moder? spurgte Huusherren, og blev meget forbauset ved at høre, at hans kjære Halvdeel var taget ud i Aftenselskab. Med beskedent Galanterie nærmede Lusard sig de unge, ubekjendte Slægtninge, og tiltalte Colette, som han ansaae for den Ældste. Hun svarede med et lille Knix og vendte sig fortrædelig til sin Fader, til hvem hun sagde: Kunde du ikke præsentere os, fordi Moder er gaaet ud?

Commerceraaden loe, tog begge sine Døttre ved Haanden, førte dem frem for den gamle Ven, anbefalede dem med et Par hjertelige Ord til hans Velvillie, og bad ham tage tiltakke med deres Selskab, medens han i nogle Minuter fjernede sig.

Lusard modtog en Pigehaand i hver af sine, han kyskede de smaa Hænder og sagde: Jeg er et stakkels Menneske, som er gaaet Livet igjennem, uden at Søstre eller andre Paarørende ere opvoxede med mig eller have ledsaget mig paa min jordiske Vandring. De kan derfor vel tænke, hvor jeg glæder mig ved i mine

ældre Dage at træffe unge elskværdige Cousiner, som række mig venligen Haanden.

Han spurgte nu om deres Navne, deres Alder, deres Beskæftigelser, og ved den paa eengang hjertelige og beskedne Hylding, han viste dem, vandt han meget let de til en saadan Opmærksomhed og god Tone uvante Pigers Velvillie. Jeg afbrød Deres Musik, sagde han: Und mig den Glæde at høre igjen de unge friske Stemmer, der løde mig saa behageligt imøde, da jeg traadte herind.

Meget frygtsomme føiede de unge Piger hans Ønske, og sang en tostemmig Sang. I Begyndelsen skjælvede især Marianes Stemme, og hendes ellers sikke Haand greb usikkert paa de velbekjendte Taster, men lidt efter lidt kom Modet tilbage, og de to unge Stemmer smeltede saa blødt og med saa stor Præcision i hinanden, at Lusard bevæget udbrød: Det er længe siden jeg hørte en saadan Sang, der i denne vor forkunstlede Tid tiltaler mig, som naar jeg langt fra mit Fædreland hørte mit Modersmaal. Saaledes sang ogsaa min Moder. Hendes Stemme, hendes Romancer lyde endnu i min Sjæl. Jeg er opvoxet med saadanne Sange. Naar hun i de stille Aftener sang til Guitaren eller Pianofortet, lyttede jeg dertil, som Voxen, med sød Veemod; som Barn havde jeg dandset dertil.

Han taug, ligesom forfølgende disse Erindringer, og Mariane lod 191 sine store dybsindige Øine møde hans med et sympathetisk Udtryk, der ikke blev ubesvaret.

Nu kom Commerceraaden og gjorde sit Bedste for at formaae sin Ven til at tilbringe det Øvrige af Aftenen med ham og hans Døttre; men Lusard, som, i Betragtning af Huusfruens Fraværelse, ikke vilde modtage Indbydelsen, undskyldte sig og tilføiede: Jeg har allerede nydt saamegen Behagelighed i dit Huus iaften, at jeg af Frygt for en Nemesis ikke tør forlange Mere paa eengang.

Nu, som du vil, svarede Commerceraaden: Glem imidlertid ikke, at du har lovet mig den Dag iovermorgen. Du vil træffe her en gammel Bekjendt, som endnu er tilbage af vor adsplittede Kreds: forrige Høiesterets-Advocat, Etatsraad Dalund.

Lusard blev meget glad ved at høre Dette, og foresatte sig allerede næste Morgen at besøge sin og sine Forældres gamle Ven. Han takkede nu de unge Piger, og efterlod dem ganske indtagne af hans Personlighed

Da Fruen kom hjem, modtog Colette hende med en hørøstet Lovtale over den nye Fætters elegante Væsen og Tone, og glemte ikke at udbrede sig over det Behag, som han havde fundet i hendes og Marianes Selskab og Sange. Baade Fruen og Commerceraaden vare meget vrede: hun, fordi hendes Mand havde modtaget en Fremmed i hendes Fraværelse, han, fordi hun var gaaet i Selskab uden hans Vidende, og desuden bebreidede han hende, at de to Smaapiger først nylig vare komne hjem fra en for dem saa upassende natlig Forlystelse. Alle gik misfornøiede tilsengs, undtagen Colette, der fandt alle disse Sammenstød inderlig morsomme.

Næste Formiddag var Familien samlet, da Lusard lod sig melde og blev dennegang med stor Fornøielse modtagen og indført til Husets Herskab. Fru Valler var endnu en smuk Kone, og naar hun var i sit gode Lune, kunde hun vise sig meget indsmigrende og behagelig. Hun modtog Lusard paa en særdeles forbindtlig Maade, beklagede sin onde Stjerne, der syntes at ville modsætte sig hendes Ønske, at see sin Mands kjære Ven og Slægtning; hun forestillede ham sine to yngste, meget smukke Børn, der, allerede fuldkommen oplærte i hvad man kalder *Persons-Anseelse*, nærmede sig ham med ærbødig Venlighed. Lusard var henrykt over sin Slægtnings huuslige Lyksalighed; og den Hylding, han viste Fruen, var et ærligt Udtryk af det Behag, hun indgjød ham. Han sagde nu, at han til Undskyldning for sine altfor 192 hyppige Visiter maatte bekjende, at han idag kom for at indbyde Commerceraaden til at være Trediemand med ham og Dalund i et Middagsmaaltid paa en Restauration. Med et meget fornøiet Ansigt samtykkede Commerceraaden, og Lusard sagde: Hvor har det oplivet mig at see Dalund! Efter hans eget Sigende er han over fiirsindstyve Aar, og dog er han endnu saa aandelig ung, saa legemlig kraftig. Han foretager hver Dag en lille Vandring. Solen, den friske Luft, siger han, ere Livsbetingelser for de svage Aldere, Barndommen og Alderdommen. Han forekommer mig muntrere end for tredive Aar siden. Hans Bolig er saa overordenlig smuk, han har fundet Behag i at omgive sig med Kunstværker, med Blomster, med tusinde smaa Forskjønelser, som han i yngre Aar ikke brød sig om. Han sagde: »Naar vi blive gamle, saa forekommer det os, som om de smaa behagelige Vaner vare ligesaa mange Baand, der endnu bandt Livet til os. I Ungdommen fordrer man saa store Ting af Livet; i Alderdommen bliver man Barn igjen, man er mere nøisom, man glæder sig over Smaating, man holder af sit Legetøi, og sørger ikke ved Tanken om, at man snart skal overlade det til de yngre Søkende.«

Han har da ogsaa en lykkelig Alderdom, svarede Commerceraaden: Han boer hos sin Brodersøn, til hvem han for længe siden har overdraget sine Forretninger og en Deel af sin Formue. Den yngre Dalund og hans Familie ære Onklen som en Fader, og bære ham paa Hænderne.

Lusard vedblev: Jeg finder den gamle Mand saa elskværdig. Det lille Anstrøg af et sarcastisk Lune, som udmærker ham, forenes paa en behagelig og klædelig Maade med den dybe Følelse, som udgjør et Hovedtræk i hans Character.

Ved disse Ord saae Commerceraaden paa sin Kone med en Mine og Gebærde, der tydelig sagde: »Der

kan du høre!« - en stum Tiltale, som Fruen besvarede ved hurtig og hemmelig at vise sin Mand Spidsen af sin rosenrøde Tunge, hvorpaa man skiltes paa begge Sider meget fornøiede med hinanden. Det Eneste, Fruen havde at udsætte paa sin nye Slægtning, var den Egenskab hos ham, at han talte Dansk som enhver anden Indfødt, da hun havde haabet, at hans egenlige Modersmaal maatte være det Franske, et Sprog, som hun talte med temmelig Færdighed.

Efter Aftale hentede Lusard den gamle Dalund, og medens han fulgte ham til Restaurationen, omtalte han med Varme sin Tilfredshed 193 over at finde Commerceraaden i saa lykkelige huuslige Forhold, ved en saa smuk og behagelig Kones Side, hvorpaa Dalund svarede: Ja, jeg vil ikke foregribe Deres Dorn i denne Henseende. See med Deres egne Øine, og jeg spaaer, at det ikke vil vare længe, førend De betænker Dem paa at prise hans huuslige Lyksalighed

Den næste Dag fandt det bebudede Selskab Sted i Commerceraadens Huus. Alting var indrettet smukt og ziirligt. Fruen var ikke uden Smag for hvad der var skjønt og behageligt, men hendes huuslige Virksomhed indskrænkede sig kun til hvad der faldt i Øinene, og ved særegne Leiligheder, som et stort Gilde eller deslige, var hendes Iver af en saa urolig og byrdefuld Natur, at den ofte var en Anstødssteen for den stille, ubemærkede Virksomhed, hvormed Mariane vidste at ordne Alt.

Paa den her omtalte Dag, da Familien samledes for at modtage det indbudne Selskab, traadte Mariane og Colette ind, i sneehvide, simple Kjoler, med deres smukke Haarfletninger og blanke Lokker, den Førstes dunkel blonde, den Andens mørkebrune. Deres Fader, som var ene i Værelset, gik dem imøde og betragtede dem med Velbehag. Han klappede Marianes blussende Kind og sagde: Min lille flinke Huusholderske er bleven saa hed af lutter Arbeidsomhed.

Idetsamme traadte Fruen ind og sagde leende: Det er rigtig rørende at see saadan en sentimental Papa, der kjæler for de store Piger.

Fruen var meget elegant klædt og bar over sin ziirlige Kjole et overmaade prægtigt saakaldet Écharpé i glimrende Farver, indvævet med Guld.

Hvad er det for et pralende Shawl eller hvad det hedder? spurgte Commerceraaden.

- Det er et, jeg har faaet forærende, svarede hun.

- Afhvem?

- Af vor Ven Hof junkeren.

- Hvad er Det for Noget? Tager du Foræringer af de unge Herrer? Det vil jeg have mig frabedet.

- Lad du mig om Det. Du kan nok tænke, at det er skeet paa en saadan Maade, at der intet Anstødeligt kan være deri. Jeg tænker nok, at mit Rygte og min Opførsel ere saadanne, at de ikke behøve at tage imod kritiske Bemærkninger.

- Men saadanne Foræringer...

Hun afbrød ham: Det forstaaer du ikke. I vore Tider er det 194 almindeligt at tage og give Foræringer. Naar man kommer til Damer ved Fødselsdage, Confirmationer eller andre slige Leiligheder, saa er der som en heel Bazar af Foræringer. Min Cousine Malle og hendes Døttre behøve næsten aldrig at anskaffe sig Noget, de klæde sig i lutter Foræringer.

Commerceraaden rystede paa Hovedet. Den Mode vil jeg dog bestemt ikke lide i mit Huus.

Colette stødte til Søsteren og hviskede: Hvad sagde jeg! Der kan du høre, du som nødte mig til at afslaae den nydeligste Broche!

Det skal du ikke fortryde, hviskede Mariane.

Det Selskab, som forsamlede sig i det nuværende Valleryske Huus, var af en ganske anden Beskaffenhed end det, der for halvtredsindstyve Aar siden havde ladet Væggene i denne samme Spisestue gjenlyde af Sange og livfulde Samtaler. Det bestod af Herrer og Damer af de Familier, i hvilke Commerceraadens pleiede at være indbudne, derhos nogle faa unge Mænd, saasom den omtalte Hofjunkers, Hr. Arnold og et Par enkelte saakaldte skjønne Aander af den ligeledes saakaldte nyeste Skole i Litteraturen. Da Husets Herskab præsenterede Lusard og de øvrige Gjæster for hinanden, var der ikke en Eneste, der enten af Navn eller Person var ham bekjendt. Ved Bordet fik han sin Plads ved Siden af Fruen, og ved den nederste Bord-Ende sad Hr. Arnold mellem Husets to unge Døttre, i en Samtale, der vakte Lusards Opmærksomhed, uagtet han intet Ord kunde høre af den.

Colette var nemlig ikke seen med at sige til Hr. Arnold, at hun havde udrettet hans Commission hos

hendes Søster. Og veed De, hvad hun svarede? tilføjede den letsindige Pige. Hun svarede: Den Tone, Hr. Arnold tillader sig imod mig, fortjente et langt alvorligere Svar, end det, en stakkels Pige, som jeg, har Mod til at give ham.

Mariane blev meget undseelig over Colettes Fremfusenhed, men da Arnold med stor Iver forlangte en Forklaring, sagde hun: Ja det har jeg sagt Dersom min Fader havde bemærket den Maade, De omgaaes mig, eller dersom jeg havde en Broder, saa vilde han sige Dem, at jeg aldrig har givet Dem Anledning til at nærme Dem til mig med den lidet passende Fortrolighed, som De tillader Dem. Jeg har for Exempel aldrig givet Dem Tilladelse til at sige *Du* til mig, uden at tale om saameget Andet, hvorfor jeg beder Dem forskaane mig.

Arnold følte sig ordenlig imponeret af den unge Piges alvorlige 195 Tiltale. Tilgiv mig, svarede han forlegen jeg meente, at jeg turde regne mig i Slægt med Dem, og jeg maatte tage meget feil, om jeg ikke havde hørt en ung Herre være Dus med Dem uden videre Anstød.

Mariane rødmede, men svarede efter et lidet Ophold: Det maatte have været en nær Paarørende, som havde kjendt mig fra min Barndom, men iøvrigt er det Noget, som kun jeg selv kan tillade eller nægte.

Efter denne korte Samtale viste der sig et særegt Udtryk paa de Paagjældendes Ansigt og i deres Adfærd Mariane følte sig skamfuld over det Udbrud af Hæftighed, hvormed hun havde forsvaret sin gode Ret, medens paa den anden Side det Usædvanlige i den unge Piges ellers saa stille, tilbageholdne Væsen frapperede Arnold, og næsten mod hans Villie behagede hun ham mere end nogensinde. Han betragtede hende taus fra Siden, og søgte at indlede en Samtale paa en beskeden og forsonende Maade, medens hun svarede ham med en velvillig, men undseelig Mine. Lusard, som opmærksomt betragtede de to Personer, gik det, som det let gaaer ved at see et pantomimisk Skuespil uden at have læst Programmet: han uddrog af den mimiske Forestilling en Mening, der var aldeles modsat den rigtige, og troede at see en lille Elskovsscene, der stræbte at indhulle sig i Hemmelighedens Slør. Mange Tanker og Betragtninger krydsede hinanden i hans Hoved ved denne formeentlige Opdagelse.

Fruen bemærkede hans Adspredthed Jeg sidder og glæder mig i Stilhed, sagde han, over den unge Deel af min for mig nye Familie. De selv er endnu saa smuk og ungdommelig, og har allerede en saa voxen Datter. Det er et behageligt Syn at see disse to unge Piger sammen.

Fruen loe. De er alt for god Det er Synd at sige, at Nogen af dem er smuk.

- Jeg vil ikke sige, at de ere regelmæssige Skjønheder, men jeg vil kalde dem nydelige, behagelige Piger. Den Yngste er endnu kun halv udviklet, men man bliver glad ved at see hendes friske Ungdom, der sprudler af Liv og Sundhed, og den Ældste er saa fim, saa ætherisk, at man næsten kunde frygte, at hun, som Nymphen Echo, kunde forsvinde og forvandles til en Stemme, saameget mere som hun ogsaa besidder en særdeles klar og blød, forunderlig rørende Stemme, der rigtignok, modsat Echos, ikke giver, men faaer Svar i det menneskelige 196 Bryst Jeg havde iforgaars den Glæde at høre hende og hendes unge Søster synge, og deres Sang - for at blive i Lignelsen - gjenlyder endnu i mit Sind.

Fruen loe høit. Da er visselig deres Sang uden al Skole og ikke værd at høre paa. Jeg kan ikke begribe, hvad der behager Dem saaledes hos vor Maren.

- Maren! gjentog Lusard forundret. Hun hedder jo Mariane.

- Vi kalde hende Maren.

- Aldrig kunde noget Navn passe slettere.

- Nei det maa De forlade mig, det passer netop godt; det er en høist ubetydelig Pige, og dertil en lille Gravso uden Figur, og min egen Datter Colette, der virkelig tegnede til at blive smuk, bliver nu saa stor og svær, at man kan vente, hun med Tiden kan passe til Grenadeer.

Dalund, som sad i Nærheden, sagde smilende: Hvad Fruen der yttre om Deres Datter, er jo et Fortrin mere, eftersom en saadan Væxt passer ganske til Nutidens Mode. Enhver kan bemærke, hvad den senere Generation angaaer, at Fruentimmerne blive bestandige større og Mandfolkene mindre. Det maa hænge sammen med den meget omtalte qvindelige Emancipation.

Lusard sagde: Saaledes som den lille Colette er, og som hun der sidder, glæder hun mine Øine og udgjør tilligemed sin Søster et smukt Tableau.

Dalund henvendte sig til Fruen og sagde med sit ironiske Smil: Man mærker dog paa Lusard, at der flyder fransk Blod i hans Aarer, thi han veed altid at sige Enhver Noget, som man gjerne hører; og da nu hele Verden veed, at Intet smigrer en Moder mere end at høre sine Døttre rose, saa vil han insinuere sig...

Fruen afbrød ham med en vred Mine: Nei Hr. Etatsraad! Det maa De forlade mig, for den Svagheit er jeg

virkelig fri. Jeg kan, Gud skee Lov, nok bedømme mine Børn. Mine egne ere endnu alle smaa, og Colette er desværre for Øieblikket et ubehageligt Barn. Men mine to yngste Smaapiger ere yndige og særdeles begavede af Naturen, det skal Ingen nægte, som kjender dem.

Lusard, der anede, at han havde ført Samtalen ind paa et uheldigt Gebeet, dreiede den nu over paa et andet, og tog Anledning til at udhæve sin Glæde over de mange Fremskridt i det Nyttige og Behagelige, som hans Fødeby havde gjort i de tredive Aar, han ikke havde 197 besøgt den. Han sagde: Tredive Aar er et langt Tidsrum for det enkelte Menneske, men for Menneskeslægten er det kun meget kort, og maa man da ikke falde i Forundring, naar man betænker de Opdagelser i Videnskaberne, de Opfindelser til Livets Lettelse og Forskjønnelse, som i dette Tidsrum have fundet Sted? Hvo drømte i forrige Tider om Dampskibe, om Jernbaner, der synes at sigte til at trøste Mennesket for Savnet af Vinger? Og disse nye Foretagender, denne Industrie paa alle Kanter, hvormegen Leilighed til Fortjeneste har den ikke skaffet den arbejdende Classe, hvormeget smagfuldere og behageligere synes dog det huuslige Liv at være! Med stor Fornøielse har jeg i disse Dage været Vidne til det Folkeliv, som rører sig her. Jeg har vandret omkring i Omegnen og moret mig særdeles ved at besøge de forskjønnede Forlystelsessteder, som ere ligesom opstaaet af Jorden. Tivoli for Exempel behager mig overordenlig. De mange Mennesker af de forskjelligste Classer, som der forsamles og forenes til det samme Maal, nemlig at more sig paa en uskyldig og anstændig Maade, ere et smukt Syn, baade for Øiet og Tanken.

En Herre svarede: Jeg kan ikke ubetinget være af denne Mening. Den Forlystelsessyge, der, som en Epidemie, mere og mere udbreder sig, er en Ødelæggelse for Familiernes Velstand, for det huuslige Samliv, og dermed for Moraliteten. Jeg kjender de Familier, som i deres Huse leve med en - Jeg kunde gjerne sige - uanstændig Knaphed, som lade Børn og Tjenestefolk mangle Livets virkelige Fornødenheder, for at kunne tilfredsstille deres Forlystelsessyge og deres Forfængelighed. De Svage have altfor megen Fristelse. Dørene til Misbrug staae altfor aabne.

Hvad kan ikke misbruges? svarede Lusard. De, som ikke have Kraft til at staae paa Benene, ville altid snuble, enten over det Ene eller det Andet. Jeg kan ikke undlade at kalde det godt, at Den, som om Dagen har arbejdet, om Aftenen kan finde et Sted, hvor han i et Par Timers Tid kan opmuntre sig paa en anstændig og smagfuld Maade, og dertil ubemærket blandt Mængden.

Ja, udbrod Dalund: Ubemærket blandt Mængden! Ved denne Tilsætning faaer De fuldkommen Ret. Den, som kommer med dette Ønske, han kommer almindeligviis for at adsprede og udhvile sig, saavel i Tivoli som i Dyrehaven og andre slige Steder. Den stille Borgerfamilie, som har været virksom om Dagen eller i Ugen, og som mod Aften eller om Søndagen i sin tarvelige Dragt vandrer, kjører 198 eller seiler ud for at forfriske sig, den maa Enhver møde med velvillig Agtelse. Men Det, som er at dadle i denne, som i flere Retninger, er den taabelige Forfængelighed, som bevirker, at Pluraliteten, især af Fruentimmer og unge Mænd, ikke gaaer for at nyde en Fornøielse, men for at sees. Naar jeg, som uophørlig skeer, møder disse Koner og Piger af den simpleste borgerlige Classe i deres af Pynt og Stads overlæssede Costume, der fordetmeste snarere viser end skjuler, at disse Damer ikke ere Damer, saa er jeg heller ikke langt fra ogsaa at helde til den Mening, at den megen Anledning til at vise sig, til at søge al sin Glæde udenfor sit huuslige Liv, nærer den gængse Repræsentations-Lyst, der vistnok er latterlig og demoraliserende.

Lusard sagde: Disse Smagløsheder og denne Mangel paa Takt ville jo netop kunne finde den bedste Tilretteviisning derved, at det mere dannede Selskab blander sig med det mindre dannede og forbedrer det.

De virkelig dannede Mennesker ere meget sjeldne, sagde Dalund, og de findes ikke paa Gaden, som Ordsproget lyder.

En ældre Herre sagde: Man maa imidlertid sige om Nutiden, om dens Forfængelighed o.s.v. hvad man vil, saa skal dog Ingen, som har oplevet en forudgangen Tidsalder, kunne nægte, at denne var langt mere umoralsk end den nuværende. Under, før og en Tidlang efter den franske Revolution gik Lasten med opreist Hoved. Spot med det Helligste, utilladelige Kjærlighedshistorier hørte til Dagens Orden og vanærede Ingen. De meest berømte Skribenter, Voltaire, Wieland og Flere, anpriste Letfærdighed, som noget Elskværdigt. Rousseau, som næsten mod sin Villie gjorde det Samme, og med henrivende Sværmeri, gjorde Ondt endnu værre; og mere end Een hos os fulgte disse Exempler. I vore Dage turde dog intet Menneske vove at lade haant om Religion og Sædelighed Ægteskabsforholdet er rent og trofast, og Gudstjenesten holdes i Ære.

Dalund sagde med halv sagte Stemme, som dog hævdede sig mere og mere, og steg til bestandig større Volubilitet: Jeg er en gammel Mand. Det er derfor tilgiveligt, om jeg med for megen Forkjærlighed seer tilbage til de Aar, da ogsaa jeg var i Livets Arcadien. Jeg skal aldrig forsvare de Sæder og den Tone, som fra de franske Hoffers Tid havde udbredt sig over Verden, eller den Raahed, hvormed den franske Revolution greb ind i de helligste Forhold Jeg har ikke ladet mig rive hen af disse Strømme, da de brusede. Heller ikke skal jeg 199 nægte, at der allerede er Meget vundet derved, at Menneskene i vor Tid vise en udvortes Ærbødighed for det Hellige og Ustraffelige, og saaledes paa en Maade med eller mod deres Villie bøie sig for det Gode. Men med alt Dette turde jeg dog trøste mig til at paastaae, at disse samme Laster og Vildfarelser gaee som onde

Svartalfer lyslevende omkring iblandt os, men under forandrede Masker og Skikkelser. Gud bevare mig for at sige, at de faae Indpas overallt; jeg taler naturligviis i Almindelighed, ikke om Undtagelserne, som, Gud skee Lov, findes til enhver Tid og Sted Man holder Religionen i Ære, siger De. Jeg svarer: Det er ikke Alvor. Saavel hos os som andensteds er der et Parti, der siger offentligt: Den christelige Religion er antiqueret, Evangeliet er en Mythe. Og hvad Dem iblandt os angaaer, som frequentere Gudstjenesten, hvor Mange iblandt dem - det er stygt at sige - men hvor Mange af disse bruge ikke deres Guds frygt som et Coquetterie! Hvor faa ere ikke De, som, i stille Betragtning anvendende de Ord, de have hørt, paa deres eget Liv, prøvende deres eget Indre, vende hjem til deres Bolig som hiin Tolder i Evangeliet, retfærdigere end de forlode den! Kunde det ikke ogsaa henregnes til de religiøse Følelser at ære Det hos andre Mennesker, som er fra Gud, det Store, det Ædle? at antage Noget ogsaa hos Mennesker, for hvilket man skal bøje sig? at troe, at man i Et og Andet vel kunde have Grund til at antage en Autoritet? at have saamegen Nationalfølelse, at man altid er rede til ridderlig at forsvare Dem, som have bidraget til Nationens Ære og dens Cultur? Gjøre vi det? Lad en Mand have helliget sit Liv til at bringe en Straale fra Himlen ned til Jorden, lad den Skjærv, han har lagt paa Fædrelandets Altar, være saa stor, at Enhver, bevidst eller ubevidst, har nydt sin Deel deraf - men hans Virken har været i Aandens usynlige Rige, den er ikke som Thorvaldsens Værker til at see med corporlige Øine og tage paa med Hænder - lad en saadan Mand, vil jeg sige, engang forfægte en Overbeviisning, der med Ret eller Uret strider mod Tidsalderens Smag, og see da, med hvilken oprørende Haan og Ringeagt de smaa Fugle stimle om Minervas Ugle, og søge at afrive dens store Fjedre, som dog ingen af dem kan tilegne sig. Er Dette ikke Mangel paa Ærbødighed for Det, der bør være os helligt? Og nu vore Sæder! Familielivet! Er det sammenholdt af et eneste Baand, der holder fast? Af Kjærlighedens? Det være langt fra mig at ville benægte, at det nuomstunder er sjeldnere end for et halvt Seculum siden at finde en gift Kone, som har en Elsker, 200 men istedenfor denne Brøde er Lefleriet kommet i Mode. Er det synderlig bedre?

Jo, svarede den førmtalte Herre: I sine Følger er det mindre ondt, og i sig selv ogsaa mindre uædelt.

- Det er, som man tager det. I den forsvundne Tid, som vi sammenligne med den nærværende, var Kjærligheden en stor Magt. Den er dethroniseret, som saamange andre store Potentater. Den hører nu, som jeg engang læste, til de forlorne Kunster. Men Kjærlighed, naar den virkelig fortjener dette Navn, er i sig selv noget Ædelt og Skjønt. Maa man end i dens Vildfarelser fordømme den, foragte den kan man dog ikke. Men Lefleriet kan man kun foragte. Kjærlighedens Feil ere menneskelige, men Lefleriets kunde man kalde dæmoniske, thi de ere som Spøgeri, som Skygger, der i sig selv ere tomme og uden Sjæl.

- Ja, hvad forstaaer De ved Lefleri? Mener De en tilgivelig qvindelig Forfængelighed, der glæder sig ved at behage? Efter min Anskuelse kan den mangen Gang forhøje et ung Fruentimmers Yndighed, og om den end undertiden kunde gaae lidt for vidt, kan den dog ikke lignedes ved den Samvittighedsløshed, der bringer en Kone til at forglemme den Troskab, hun har lovet sin Mand for Guds Ansigt, en Brøde, der mangengang fører Fordærvelse over Huus og Børn.

- Jeg forstaaer ved Lefleri den troløse Legen med den forbudne Frugt, de smaa Kjærlighedsforbindelser, der ikke vedkomme Aand eller Hjerte, ja neppe nogen sund menneskelig Følelse, men hvis Tilværelse man dog holder skjult for Ægtemand og Forældre, saalænge de vare, og siden kan benægte, endogsaa for sig selv, ligesom man bortraisonnerer en tom Drøm, hvilket Altsammen gjør det muligt at bevare en Pharisæer-Retfærdighed, og prale for Gud og Mennesker med en Dyd, som egenlig slet ikke har bestaaet nogen Prøve; thi vore unge Herrer ere ingenlunde sværmeriske eller lidenskabelige Elskere; deres Beilen til en Dames Gunst er heller ikke virkelig Alvor; de, saavel som Damerne, søge blot en Triumf for deres Forfængelighed, Ord for at være uimodstaaelige, og en Interesse, som kan udfylde den besværlige Tid Men - Jeg mærker, at Advocaten endnu spørger i mit Hoved, og at jeg drømmer, jeg staaer i Skranken som Defensor for det forsvundne Aarhundrede.

Eller som Actor mod det nærværende, bemærkede den førmtalte Herre.

201

Ja, ja, svarede Dalund med et godmodigt Smil: I begge Tilfælde kan et Ord formeget let løbe med.

Uagtet den Varme, hvormed denne Dispute var bleven ført, havde Dalund dog ikke været saa hørøstet, at hans Tale havde forhindret det øvrige Selskab fra i smaa Grupper at deeltage i separate Conversationer, uden at lade sig forstyrre af den Samtale, hvortil kun den nærmeste Omgivelse lyttede. Fru Valler, som hørte til denne, sagde sagte til Lusard: Det var godt, den lange Præken fik Ende. Den Dalund er ret et utaaleligt Menneske. Saa gammel som han er, saa umoralsk er han endnu. Hans egen Historie er nok ikke meget opbyggelig. Jeg vil ikke indlade mig i den Materie, men man behøver ellers ikke at gaae udenfor dette Huus eller denne Familie for at finde saadanne Scandaler i de Tider, han forsvarer, at man ikke engang kan være bekendt at omtale dem.

Lusard taug, men tænkte ved sig selv: Enten maa denne Kone være aldeles ubekjendt med mine Forældres Historie, eller hun har en slet Tone. Jeg vil antage det Første.

Efterat Kaffen var serveret, satte Fruen sig, efter Anmodning af Flere i Selskabet, til Pianofortet og

foredrog en stor og vanskelig Composition med megen Færdighed. Lusard hørte med Beundring paa de overvundne Vanskeligheder i denne Præstation, men da Kunstnydelsen varede overmaade længe, følte han sig dog meget taknemmelig, da den fik Ende, og gav med Fornøjelse sin pligtskyldige Skjærv til det Offer af Tak og Berømmelse, som fra alle Sider blev bragt. Da nogle andre Damer og Herrer nu ogsaa toge Deel i den musikalske Underholdning, listede Lusard sig ind i et tilstødende Cabinet, hvor han saae Dalund sidde allene.

Jeg sidder her, sagde Denne, i stille Betragtninger over det stumme, alvorlige Sprog, hvormed de livløse Ting tiltale os. Det forekommer mig, som om Væggene i dette Cabinet sagde til mig: Erindr du, gamle Ven, hvorledes du saa mangengang har siddet paa dette samme Sted, og gennem denne samme aabne Dør har seet et Selskab bevæge sig, af hvilket kun du allene er tilbage? hvorledes du her har hørt Sang og Musik af en anden Beskaffenhed end denne? Erindr du, hvorledes du en Dag sad ene herinde ligesom nu, og hørte den smukke Claudine synge en Romance, der, lig en veemodig og sød Anelse, gjenlød i dit Indre? og hvorledes du siden saae hende, uden at hun bemærkede din Nærhed, med barnlig Lystighed dandse 202 paa Gulvet derinde? - Ja, forunderlig er den Illusion om en Sympathie, som Mennesket synes at forudsætte hos de livløse Ting, medens det i ældre Aar næsten aldrig falder os ind at tænke os den hos vore Medmennesker.

Da forsikrer jeg Dem, svarede Lusard, at jeg allerede har sympathiseret med Dem i lignende Tanker. Jeg har netop idag med veemodig Erindring levet mig tilbage i en Dag, som jeg for en tredive Aar siden tilbragte her i disse samme Værelser, der, ligesom vi Andre, ikke mere ligne sig selv, men dog ere de Samme. Den gamle Grand-Onkel var saa oplivet af mine Forældres Nærværelse, han vidste ikke Alt, hvad han vilde finde paa, for ved tusinde Opmærksomheder at udslette ethvert Spor af en fordums Misforstaaelse. Mine Forældre vare Begge saa oprømte, de forekom mig saa unge og skjønne.

- Ja det vare de ogsaa endnu. Engang i den samme Tid sad jeg i en fortrolig Samtale med Deres elskelige Moder, og i Sandhed, jeg syntes, at jeg bestandig saae den unge, skjønne Claudine fra mine lykkelige Dage, skjøndt hun bragte sin attenaarige Søn til sit fordums Hjem, og aldrig har jeg seet to Ægtefolk, hvis indre Lyksalighed har forekommet mig saa utvivlsom som Deres Forældres.

- Ja de vare lykkelige og jeg med Mit Ungdoms-Hjem staaer endnu i min Erindring som et Paradiis. En Ro, en Fred, en Skjønhed, som ingen Ord kan beskrive, var udbredt over vort Liv. En usigelig Kjærlighed, en indre Sjæleglæde opfyldte os. Vort muntre, gjæstfrie Huus var en Samlingsplads for dannede Mennesker, som baade fra Omegnen og fjerne Steder kom og oplivede os og dem selv med deres Nærværelse hos os; og den Bedrøvede, Den, som trængte til Hjelp og Trøst, vendte aldrig hjem uden at efterlade sin Velsignelse over vort Tag.

- Ja, der er en Velsignelse i saadanne Menneskers Nærhed. De halvandet Aar, som Deres Forældre tilbragte her i Byen, udgjorde ligesom et Vendepunkt i min dengang melancholske Tilstand, som gennem mange Aar og Forandringer bestandig vendte tilbage i længere eller kortere Perioder, i hvilke jeg næsten skyede menneskeligt Selskab. Men Omgangen med disse gamle Venner, Synet af deres Lykke, de fortrolige Meddelelser af deres overstandne Tilskikkelser, den længe savnede Lyksalighed at kunne udøse mit eget Hjerte for prøvede Venner, der kjendte og forstode mig, alt dette uventede 203 Gode forfriskede mit syge Sind og sang min Sorg til Ro. De reiste hjem med Glæde og muntre Planer, men jeg savnede dem ubeskriveligt.

- De muntre Planer, hvormed vi forlode Kjøbenhavn, gik dog ikke i Opfyldelse, og den muntre Stemning i vort Huus led ogsaa for en Tid et temmelig stort Afbræk. De veed sikkert, at min Faders Plan, at besøge sit Fædreland med min Moder og mig, blev forstyrret, ligesom hele Europas Udseende efter Slaget ved Leipzig og Napoleons Forviisning til Elba. Disse Begivenheder, der indtraf strax efter vor Hjemkomst, gik min Fader dybt til Hjerte. Det stolte Fædreland, ydmyget og oversvømmet af de Fiender, hvilke det saa ofte havde beseiret, saa meget ædelt Blod, ogsaa hans eget, udgydt, som han meente, forgjæves, alt Dette var ham for tungt til at bære det med Taalmod. Saa ofte havde han sagt, at nu var Danmark hans Fædreland, saa ofte havde han hæftigen dadlet Keiserens Mangel paa Agtelse for andre Folkeslags Ret og Nationalitet; men i Ulykkens Øieblik vaagnede den gamle Kjærlighed til den fordums Anfører, Begeistring for den trefarvede Fane fik en saadan Magt, at da Napoleon kom tilbage fra Elba, kunde Intet holde ham fra den Beslutning, ufortøvet at reise til Frankrig og forene sig med de fordums Vaabenbrødre, hvis Skjæbne og Seir han fandt det Pligt at dele i et saadant Øieblik. Han indgjød mig sin Enthusiasme, Marseillaisens Toner gjenklang i min Sjæl fra mine Barndoms-Minder, og jeg bønfaaldt ham med ungdommelige Taarer om Tilladelse til at følge ham. Alt blev forberedt til vor Reise.

- Men min Gud! hvad sagde Deres Moder?

- Jeg troer, hun led megen Angst og Bekymring, dog modsatte hun sig ikke min Faders Villie, men bad kun indstændig om at maatte reise med os.

- Ja, i Dette som i Mere gjenkjender jeg den unge Claudine.

- Men hendes gode Engel - troer jeg - blandede sig i vore Anliggender. Min Fader led af og til af Gigt,

som en Følge af sine Saar og Strabadser i Krigen; denne Plage overfaldt ham nu pludselig med større Hæftighed end nogensinde tilforn; hans Utaalmodighed forværrede hans Tilstand, og de saakaldte hundrede Dage vare forløbne, inden der kunde tænkes paa nogen Reise. Han sørgede meget over sit Lands og sin Keisers Skjæbne. Napoleons Ulykke hævede denne Helt til en guddommelig Heros i hans Øine. Først ved Juli-Revolutionen 204 blev han trøstet, og følte sit Sind let som tilforn. Han reiste nu med min Moder og mig til Paris, og vi tilbragte der et heelt, meget behageligt Aar.

Dalund sad et Øieblik taus, derpaa sagde han: Naar et Menneske er blevet saa gammelt som jeg, saa skulde man synes, at han maatte føle Glæde over at tænke sig de Elskede allerede indløbne i den Havn, hvori han selv snart skal lande, men jeg tilstaaer, at jeg dog kun med Smerte kan tænke mig Deres Forældre borte og tabte for den Jord, hvorpaa jeg endnu befinder mig. Altfor kort synes mig det lykkelige Samliv, som var kjøbt med saa lang Tids Modgang og Standhaftighed, og især har jeg tænkt mig det som en Uretfærdighed af Skjæbnen, at Deres Moder maatte overleve den Mand, hun med saa stor Troskab og Kjærlighed havde offret sin Ungdom.

- Ak! det var ogsaa kun en kort Tid, ikke engang et Aar, at hun maatte savne ham.

- Hvorledes bar hun hans Tab?

- Stille og mild, som hun altid havde baaret baade Modgang og Medgang. Jeg var ikke forberedt paa den Ulykke, saa hurtigt at miste hende, skjøndt jeg jo vel bemærkede, at hun ligesom hensvandt Dag for Dag; men jeg smigrede mig med, at hendes ubeskrivelige Kjærlighed til mig, der aldrig noget Øieblik havde fornægtet sig, skulde binde hende til Livet.

Lusards Bevægelse ved disse Erindringer var saa stor, at den for nogle Øieblkke qvalte hans Stemme. Han fattede sig imidlertid og sagde efter et Ophold: Jeg holder stærkt til den Mening, at de Forudgangne endnu staae i et uforklarligt Forhold til os. I min Moders Døds-Øieblik saae det virkelig ud, som om den elskede Ægtemand bar hende bort i sine Arme. Hun laae som i en stille Slummer; med Eet aabnede hun Øinene, smilede, udbredte Armene og sagde med høi Røst: »Lusard!« og med dette Navn paa Læben forlod hun mig og Jorden, som det syntes, uden Kamp og Smerte.

Dalund udbrød: O salig Den, som til sin Kjærligheds Løn seer i Dødens Moment det Aasyn, som aldrig har ophørt at leve i hans Hjerte, Den, som den elskede Haand fører den mørke Vei, der saaledes ikke er mørk! Ak, hvem der turde haabe ...

Han afbrød sig selv, og de sad Begge tause.

Musiken i den tilstødende Sal var imidlertid ophørt, og henimod Slutningen af ovenstaaende Samtale havde Arnold sat sig bag den 205 aabent staaende Dør, som førte ind til Cabinettet, og uden den Hensigt at belure de derinde Talende, havde han dog lyttet til deres Ord Fruen kom nu ved Hofjunkerens Arm, og Arnold standsede dem og sagde sagte: Jeg har siddet her og moret mig guddommeligt ved at være et skjult Vidne til en ganske mageløs fortræffelig, sentimental og sværmerisk Samtale mellem de to gamle Fyre derinde. Sæt Dem her hos mig bag denne Dør, der udgjør det deiligste Skjermbret. Maaskee kan der komme Mere af samme Skuffe.

Han og Hofjunkereren toge Hver en af Fruens Hænder og droge hende ned imellem dem paa den lille Sofa, hvorpaa Arnold sad Fruen sagde: Aa jeg bryder mig ikke om at høre hvad den gamle Pjalt, den Dalund sidder og vrøvler.

Deres fornemme Hr. Fætter, svarede Arnold, var i alle Maader lige saa rørende.

- Lad De bare vor fornemme Hr. Fætter være. Han er hverken gammel eller en Fyr, som De behagede at sige, det er just en Mand *comme il faut*.

Man kan ikke nægte, sagde Hofjunkereren, at Manden er endnu udmærket smuk. Han skal ogsaa have meget smukke Forældre at slægte paa. Min Fader, som i sine unge Dage har kjendt hans afdøde Moder, kommer endnu i Ecstase ved at omtale hendes Skjønhed og Yndighed.

- Aa hvad! hendes Skjønhed var vel som hendes Dyd, efter den Tids Mode.

Naa for mig gjerne! sagde Arnold: Det er jo godt, at De finder saamegen Behag i denne Hr. Montalbert, siden han muligviis tænker paa at blive Deres Svigersøn. Ja De seer paa mig, som om jeg sagde, at Maanen faldt ned fra Himlen, men Saameget er vist, at samme Herre idag ved Bordet sad og betragtede den lille Mariane, som dm han vilde købe hende.

Fruen slog en høi Latter op. Vorherre bevare Deres Forstand! De seer nok Syner. Maren, den Askepot!

- Ja, ja! Askepot gjorde et bedre Parti end det at faae en jysk Herremand.

Hof junkeren sagde med et selvbehageligt Smil: Frøken Valler er visselig en smuk lille Pige, men det forstaaer sig, ved Siden af hendes Stedmoder falder hun igjennem, men hvem gjør ikke det?

Jo, udbrød Fruen, det skal jeg sige Dem: den Jomfru paa Østergade, som indtog Deres Øine og Hjerte...
206

- Hvad er det for Historier? Skal jeg nu høre Det igjen? Jeg har jo forsikkert Dem, at jeg gik ind i Boutiken, fordi jeg fik Øie paa et saadant Shawl, som det, jeg havde hørt Dem ønske Dem, og fordi jeg vovede at haabe....

Fruen reiste sig. Ja nu gaaer jeg ind til min franske Fætter, thi nu gik Gud ske Lov Dalund fra ham, og jeg seer, han gaaer og betragter Skilderierne paa Væggen.

Tillad, sagde Lusard til den indtrædende Frue, tillad, at jeg spørger Dem om et meget deiligt Maleri, et Portrait af Deres Mands første Stedmoder, som jeg savner i dette Cabinet? Det hang her endnu, da jeg i mine Studenterdage kom her i Huset.

-Det Portrait? Fandt De det saa deiligt? Ja, da maajeg tilstaae, at jeg for længe siden har feiet det ud af Huset. Da jeg underhaanden var bleven bekjendt med Originalens hemmelige Historie, saa kan De nok tænke, at jeg ikke vilde have det i mit Værelse eller vilde tillade, at mine Pigebørn skulde opvoxe med den Dame for Øinene.

Jeg nægter ikke, svarede Lusard, at jeg hører Dem med Forundring, thi efter Alt hvad jeg veed, maa dog denne Dames Erindring være Deres Mand hellig og kjær, som en Moders, thi det har hun jo været ham.

- Ja, han var ogsaa vranten, fordi jeg satte det ind i Pulterkammeret, men da Dalund rasede for at faae det, blev det ham foræret, han er jo nærmest til det.

- Men min bedste Cousine! Da De holder paa en saa klosterlig Strenghed, hvorledes, forklarer De da for Deres unge Døttre disse Billeder, som have indtaget Pladsen i Stedet for hiint Portrait? Leda og Svane, Jupiter og Jo, det er rigtig vanskelige Historier at fortælle Pigebørn.

- Saa? Ja jeg kjender ikke de Historier, saa jeg har ingen Forargelse af dem.

- De kjender Dem slet ikke?

- Jo, jeg erindrer at vi for nogle Aar siden havde et Stykke paa Theatret, som hed Svanehammen, og deri var en lang Passiar om en Leda og en Svane og Mere af den Suurdeig, men det er jo nogle forældede Eventyr, hvorom hverken jeg eller Nogen i mit Bekjendtskab veed mindste Besked, og derfor gjorde Stykket heller ingen Lykke, thi de Fleste forstode det ikke.

207

- Det beviser, at Forfatteren maa selv være for meget Svane til at svømme i et Gadekjær.

- Jeg veed ikke, hvad De mener, men dersom denne Ledas Historie er uanstændig, saa er det jo godt, at vi Fruentimmer ikke forstaae den. Men for at komme tilbage til den gamle Etatsraad Dalund: Veed De, hvad hans egen Brodersøn, Høiesterets-Advocaten, som han boer hos, har fortalt Valler i min Nærværelse? Han siger, at hans Onkel gjør en Afgud af det gamle Portrait, vi talte om; at han hver Aften og hver Morgen seer op til det, som om han hilsede det, og sagde det Godnat og Godmorgen. Mangengang sidder han som i Tanker og stirrer paa det, og saa komme Taarerne ham i Øinene. Det var Noget, han havde beluret, sagde Advocaten; thi Onklen kunde vistnok ikke taale, at han havde bemærket det. Naar De nu havde seet, hvorledes baade Advocaten og min gode Herre og Husband tog den dumme Historie vigtigt og rørende, saa vilde det vist have gaaet Dem som mig, at De var bristet i Latter.

- Nei, det troer jeg ikke; jeg vilde ogsaa have fundet den rørende, thi en saadan trofast Hengivenhed forædler den Kjærlighed, man i Betragtning af Forholdene maatte kalde uædel, men dens dybe Grund, som dens Seir over Tid og Død beviser, forsoner og helliger den. Den nævnte Dames elskværdige Character omtaltes desuden af alle Dem, som havde kjendt hende, og opbevares endnu af den yngre Slægt som en Tradition.

- Er De da maaskee af samme Mening, som Dalund, at en gift Kone gjerne kan have en Elsker uden Præjudice for sin elskværdige Character?

- Nei, tvertimod! jeg er af den Mening, som ikke er ny, at Reenhed og Ærbarhed er for et Fruentimmer, hvad Mod og Mandshjerte er for en Mand, Dyder nemlig, hvis Mangel alle de andre Dyder ikke kunne erstatte. Men jeg bekjender derhos, at om jeg var saa lykkelig at eie en elsket Hustru, saa vilde denne Troskab, som jeg visselig vilde fordre, alligevel ikke have mindste Værd for mig, dersom den ikke var forenet med en høiere, aandeligere Troskab, og at jeg hos min Hustru ligesaa lidt vilde undvære den Trofasthed, jeg

kræver af en intim Ven, som den Ustraffelighed, en Ægte Mand har Ret til at forlange.

Fruen saae forundret paa ham. Det, De siger, er mig ikke ganske 208 klart, men det er mig kjært, at De fordømmer Dalunds Opførsel i min Svigerfaders Huus.

- Ak nei! fordømme ham gjør jeg vist ikke. Enhver, som har følt Lidenskabernes Magt, veed, hvor svært det er at modstaae dem.

- Men man maa ikke lade sine Følelser blive til Lidenskaber.

- Ja, det er den store Opgave, deri har De tilvisse Ret, men det er jo netop det Punkt, hvori Vanskeligheden bestaaer.

- Det er ikke saa vanskeligt. Man bør jo vel ikke fremstille sig selv som et Exempel; men til Dem, som vor Ven og Slægtning, tør man jo vel sige et fortroligt Ord Seer De! Jeg er som et Barn paa nitten Aar bleven gift med en Mand, der kunde være min Fader. Han var Enkemand, han er en god Mand, men man kan nok paastaae uden at fornærme ham, at han hverken er eller var smuk eller elskværdig. Jeg kan ligefrem sige, thi det er bekjendt for hele Verden, at hvor jeg er kommen frem, i Selskaber saavel som her hjemme, er jeg bleven umaadelig feteret og couriseret, men hvor høit endogsaa Den eller Den har elsket mig, saa har jeg dog aldrig indladt mig i noget Forhold, som ikke kunde bestaae for Moralitetens Domstol. Jeg har søgt min Trøst i min Kjærlighed til mine smaa Børn og i Udøvelsen af de skjønne Kunster. Nu tænker jeg, at hvad der er muligt for mig, er da ikke umuligt for Andre, og derfor tilstaaer jeg, at jeg af ganske Hjerter foragter og fordømmer de Fruentimmer, der handle som hun, hvis Billede De savner, saavel som de frække Tider, da Intet var helligt.

Lusard følte en vis Forlegenhed ved denne Tale. Han indsaar, at Fruen maatte vente et smigrende Svar paa sin Meddelelse, men det var ham umuligt at faae et saadant over sine Læber; han taug lidt og sagde derpaa: Jeg maa jo visselig for en Deel holde med den Herre, som ved Bordet modsagde Dalund, for saavidt som jeg ialfald anseer det for en Vinding, at den letsindige Verden ikke vover at forhaane de Pligter, som den kun i Smug træder under Fødder; det vidner om en større Reenhed i den offentlige Mening og...

Han standsede og kunde ikke finde Ord for hvad han egenlig vilde sige. Fruen saae paa ham med et spodsk Smil, og efter en Pause gik de ind til det øvrige Selskab, uden at den foregaaende Samtale havde hævet dem i hinandens Gunst

Lusard betroede imidlertid Dalund de Planer, med hvilke han var kommen til Kjøbenhavn. I den Vallerys Familie, sagde han, ønskede jeg at finde en Søn og Arving. Mine Forældre have Begge i dette 209 Huus fundet Gjæstfrihed og Venskab. Jeg besøgte forleden det Landsted, hvor den afdøde Grosserer Valler med saa sjelden Godhed modtog og pleiede min saarede Fader. Stedet er nu i fremmede Hænder, men jeg gik rundt om Huset, og saae til Vinduerne af de Værelser, min Moder havde viist mig, da vi med hinanden gjorde en Valfart til denne Helligdom for hendes og min Faders Erindringer. Jeg besøgte Broen ved Strandkanten, hvor hun med Angst stod og stirrede ud efter den Baad, som bragte den saarede Elsker, og det syntes mig klart, at det Vallerys Huus havde, fremfor noget andet, Ret til min Taknemmelighed, og at jeg paa en Maade havde en fra min Fader arvet Gjæld at betale der. Min Fætter Valler har modtaget mig med en saa umiskjendelig Velvillie.

- Ja, Valler er en god Mand, men han er svag, han har ikke sin Faders kraftige Character og heller ikke hans Lykke. Han er forknyttet i sin Ungdom af altfor streng Behandling, han mistede sin gode Engel med sin første Stedmoder. Fra sine tidlige Dage har han bevaret en gammel Kjærlighed til mig; han betroer sig stedse til mig, indbyder mig jævnlig ved huuslige Leiligheder, og jeg kommer ogsaa, uagtet jeg slet ikke kan lide hans Kone. Jeg vilde ret ønske, at De kunde opleve hans matte Tilværelse ved en stor, uventet Glæde, men hvorledes skulde De finde en Søn og Arving i hans Huus? Han har jo ingen Søn.

Lusard svarede: Da vi forleden vare der i Selskab, opstod der en Tanke hos mig, som muligviis kunde lede mig til mit Maal. Jeg synes særdeles godt om hans ældste Datter; jeg maatte meget bedrage mig, om det ikke er en fortræffelig Pige, og jeg maatte ogsaa være en slet lagttager, om der ikke skulde være et meer eller mindre erklæret Kjærligheds-Forhold mellem hende og den unge Arnold De sad sammen ved Bordet, og deres sagte, hemmelighedsfulde Samtale, som jeg med Øinene belurede, dreiede sig vist ikke om ligegyldige Materier. Der er desuden i den Piges Øine Noget, som tyder paa en elskende og bekymret Sjæl. Arnold er en smuk, ung Mand; jeg kjender ellers ikke noget til ham; men elsker denne Pige ham, saa taler det for ham, og maaskee kunde jeg da i ham og hende finde hvad jeg søger.

Dalund rystede paa Hovedet Det skulde gjøre mig ondt, om Mariane elskede det Menneske. Det er en Laps og intet Andet.

- Han er ung, og en god og elskværdig Piges Kjærlighed har 210 helbredet for værre Synder end lidt ungdommeligt Lapsen. Jeg vilde føle en stor Glæde ved at see den Pige lykkelig og ved at forsikre mig hendes daglige Selskab.

Jeg vil ikke, gjentog Dalund, plaidere mod denne Sag med streng Alvor, thi jeg troer rigtignok, at det er et af Vallers høieste Ønsker at see denne Datter vel gift; hun er hans Øiesteen og har intet behageligt Hjem i Stedmoderens Huus. Men see Dem vel for, inden De tager nogen Beslutning, thi jeg kan ikke forestille mig, at Mariane skulde være skudt i det tomme Menneske.

Min egenlige Speculation, vedblev Lusard, da jeg reiste her til Byen, var rigtignok at opsøge en Descendent af min Moders broderlige og altid kjære Ven Ferdinand Valler, men der er jo kun Een tilbage af hans Stamme, og denne Ene skal, som jeg hører, ikke due stort, og er desuden, Gud veed hvor i Verden.

- Den unge Bergland, mener De? Han er, saavidt jeg veed, etableret i Schweiz, hvor han har Familie paa mødrene Side. Men det er Synd at sige, at han ikke duer. Tvertimod, det er et Menneske med udmærkede Evner, men som desuagtet ikke let vil finde sin rette Plads i den virkelige Verden, da han er at ansee som En, der gaaer og søger de Vises Steen i alle Kunster og Videnskaber, og farer som en Comet gennem alle Systemer, saa at en lille Evighed behøves til at danne den taageformede Kjerne til en fast Klode. Forresten troer jeg dog at vide, at han paa disse sine svævende Vandringer ikke vender tilbage uden Udbytte for sin Viden, men derimod vil han ad denne ustadige Vei aldrig opnaae hvad som til dette Liv at opholde gjøres behov.

- Men hans Character?

- Er noget stolt, men god og retskaffen.

- Men Valler lader sig forstaae med, at det unge Menneske har med Utaknemmelighed lønnet hans Godhed imod ham.

- Det er en af Vallers vildfarende Meninger. Bergland havde et Par Gange leveret nogle reent videnskabelige Artikler til et af vore Dagblade. Nu hændte det sig engang, at der i samme Blad stod et for Valler meget nærgaaende Inserat, der omtalte en Misforstaaelse mellem ham og en Mand her i Byen, en Affaire, der tilfældigviis havde faaet et forhadet og tillige latterligt Udseende. Denne Sag, der var bilagt i Mindelighed, blev fra begge Sider holdt hemmelig, men den unge Bergland og ingen Anden var bleven indviet i den, og da nu denne Historie kom i et Blad, i hvilket han tilforn havde skrevet, saa mistænkte hans Onkel ham, og alle hans Forsikringer om sin Uskyldighed forhindrede ikke, at Valler med stor Forbittrelse brød al Forbindelse med ham og forbød ham sit Huus. Men Sandheden, som jeg alt den Gang anede, er nu bleven mig klart beviist ved en af Redacteurernes Fortrolighed, og jeg tænker at kunne overbevise Valler uden at compromittere hans Kone, thi Ingen uden hun er den Skyldige. Manden har ikke betænkt, at han havde fortalt hende hiin Begivenhed, og hun, som fandt den piquant, kunde ikke bare sig for at fortælle den til en Veninde, der staaer i Forbindelse med et af den nyere Tids saakaldte vittige Hoveder, og ad denne Vei kom Historien med mange Tilsætninger og Forskjønelser for Dagen.

- Alt, hvad De der fortæller mig, opfrisker min Begjærlighed efter at faae fat paa dette unge Menneske. Veed De ikke hans Adresse?

- Nei, den troer jeg ikke, Nogen her hjemme veed Han skal, saavidt jeg troer, være et Sted paa Landet i Nærheden af Genf, hos en Familie, med hvem han skal have gjort en Reise i Tydskland. Det er halvandet Aar, siden han reiste herfra, og har han etsteds fundet det daglige Brød, saa er det netop hvad han har vanskeligst ved at finde efter sin Tænke- og Handlemaade, og saa er det bedst for ham, at han bliver uforstyrret i den Stilling, der giver ham dette. Desuden er han udentvivl gift, idetmindste har en af hans Venner betroet mig, at han var hemmelig forlovet med en Niece af hans Moder, hvis Familie, som De veed, boer i Schweiz.

En Tidlang gik nu hen. Lusard kom daglig i Commerceraadens Huus, uden at komme til noget Resultat med Hensyn til hans Plan, Mariane og Arnold angaaende. Arnold var generet i hans Nærværelse, han blev mut og stille, naar den feterede Slægtning traadte ind, og sagde ofte til Fruen, at denne Blanding af en Franskmand og en Jyde, en Gentiler og en Jordrotte fordærvede Husets Frihed og Munterhed Mariane blev derimod med hver Dag kjærere for Lusard, og den Opmærksomhed, han viste den unge Pige, der, uvant med en saadan Udmærkelse, paa sin Side fattede en barnlig Hengivenhed for ham, var saa iøinefaldende, at det snart hed sig i Husets Omgangskreds, at Hr. Montalbert nærrede alvorlige Hensigter i den Vallerske Familie. Fruen hørte dette Rygte med Spot og Latter, Arnold var forbittret derover, uden selv ret at vide hvorfor, Commerceraaden glædede sig som over en Himlens Tilskikkelse, og Lusard og Mariane vare de Eneste, der vare ganske udenfor disse Speculationer.

Colette sagde en Dag til sin Søster: Ak, Mariane! jeg bygger al min Fremtids-Lykke paa dig og det livsalige Haab, at du dog umulig kan være saa desperat at sige Nei til den ædle, smukke, elskværdige Hr. Lusard de Montalbert, der frier til dig. Du gjør store Øine, som om du ikke vidste, at han elsker dig. Kjæreste Mariane! du ægter ham dog, og tager mig med dig til din skjønne Herregaard i Jylland? Du gjør mig lykkelig og god hos dig. Ja jeg skal blive saa god og saa glad!

Mariane afbrød hende med Latter: Er du ved din Samling, Colette? Hr. Lusard frie til mig! Jeg veed ikke,

om jeg skal lee eller græde over dine Phantasier.

Et Par Maaneder vare saaledes henrundne, uden at Lusard kunde komme til Klarhed om de Forhold og Personer, til hvilke han vilde binde sin Fremtids Skjæbne. Denne Uvished var ham piinlig, da endelig en eneste Dags af Andre næsten ubemærkede Begivenheder førte ham paa et ganske andet Spor. Det var en Søndag. Han gik i Kirke, og da han med den øvrige Menighed forlod denne, traf han ved Udgangen Fru Valler, som ligeledes havde bivaanet Gudstjenesten. Naturligviis hilsende han paa hende, og da hun var ene, fulgte han hende til hendes Huus. Paa Veien meddelte de hinanden deres Glæde over den skjønne Prædiken, de havde hørt, og Lusard sagde: Man kan ikke uden Smerte tænke paa, at Menneskene dog i deres Natur maae være haardhjertede, hvad de dog mindst af Alt have Ret til at være, thi ligefra Christendommens Begyndelse indtil idag er der blevet præket for dem om Overbærelse og Kjærlighed, og dog synes det, som om disse Dyder mindre nu end nogensinde høre til Dagens Orden.

Fruen var aldeles af hans Mening, og yttrede, at den Prædiken, de nys havde hørt, i lang Tid vilde lyde i hendes Indre som en sød Melodie. Lusard tog Afsked ved Porten af hendes Huus, men lovede, efter en foregaaende Aftale, at indfinde sig igjen til Spisetid, hvilket han ogsaa gjorde.

Da han traadte ind i Dagligstuen, hørte han, i en til denne stødende Sal, en høirøstet Samtale, og, som det lød, en hæftig Ordstrid mellem Husets Herre og Frue. Han vendte derfor sine Skridt til Spisestuen, hvor han bemærkede, at de to unge Piger stode ene sammen. Colette 213 var i den lystigste Stemning og løe ret af Hjertensgrund. Paa hans Spørgsmaal om Anledningen til dette fornøielige Lune, svarede hun: Gud skee Lov, at De kalder min Lystighed fornøielig! De er altid saa god, og altid i godt Humeur, men Mariane staaer her og siger, at jeg glæder mig, naar det gaaer ilde til...

- Hvorledes? ilde? der er dog ikke hændet noget Ubehageligt?

- Jo der er, men det er dog usigeligt morsomt og comisk. Vi kan gjerne fortælle det Hele til denne vor fortræffelige Onkel. Nu skal De høre. Da Moder idag kom af Kirke, træffer hun paa Trappen ligeudenfor Entreedøren vor Kokkepige, som er en skjøn, ung Pige, og vor ædle Huusven Hr. Hofjunkeren, som med største Henrykkelse omfavner og kysser samme Pige. Moder forstaaer ikke Spøg, hun siger til Pigen: »Du seer dig strax efter en anden Condition, thi om otte Dage, den første i næste Maaned, forlader du mit Huus.« Det er den sørgelige Ende af Historien, men nu kommer den fornøielige. Derpaa aabner hun Døren for Hofjunkeren, og beder ham træde ind. Den Scene var uforlignelig. De skulde have seet den Herre! Han saae ud, som han skulde staae aabenbar Skrifte og krybe paa Knæerne i en catholsk Kirke, og noget Saadant gik ogsaa for sig. Jeg sad i en Krog af Stuen, men det brød de dem ikke om i deres skrækkelige Iver. Moder var saa vred, hun var brændende rød i sit Ansigt og holdt et Huus med Hofjunkeren. Det skulde De have hørt! Han vilde undskylde baade Pigen og sig selv; det var en uskyldig Spøg, sagde han, han elskede aldeles ikke den Pige, eller kjendte det Mindste til hende; men saa svarede Moder, at det gjorde ikke Sagen bedre, thi Kjærlighed var i sig selv noget Godt, men som dog nok kunde fordømmes, men Lefleri maatte foragtes, det var noget Dæmonisk, var en Skygge og et Spøgeri. De smiler saa polisk, kjære Onkel? Ja, De forstaaer vel disse Ord? Jeg forstaaer dem ikke, men jeg havde min inderligste Glæde af Hofjunkeren, thi jeg saae godt, at han ordenlig græd; var det ikke deiligt? Han sagde: »Jeg vil bede Dem om Forladelse paa mine Knæe,« og saa sank han til den haarde Jord med saadan Vægt, at han rev Moders Kjole istykker. Nu, tænkte jeg, nu bliver da det Sidste værre end det Første. Men nei! Naade gik for Ret, han fik Aflad for alle sine Synder, og til Tegn derpaa fik han Lov til at kysse Moders Fod. Det Hele var ubetalelig morsomt.

Lusard paatog sig den alvorligste Mine, han kunde overkomme, og svarede: Unægtelig har jo den unge Herre Uret i ikke at respectere et 214 Huus, der gjæstfnt aabner sig for ham, og at Huusfruen tager det ilde op, deri kan ingen fortænke Deres Moder, lille Colette!

Den Maade, hvorpaa Lusard udtalte de Ord: *Deres Moder*, bragte Colette til at rødme; hun sagde undseelig: Jeg leer ikke ad min Moder, men ad den naragtige Hofjunker.

Mariane tog nu Ordet og sagde: Men den Lidende i denne Sag er den stakkels Pige, som nu græder og fortvivler. Hun paastaaer, at den unge Herre, som tilfældigviis mødte hende paa Trappen, mod hendes Villie greb hende i sine Arme, og jeg troer hende, thi hun har tjent os længe og altid opført sig godt. Hun er forlovet med en skikkelig Snedkersvend, og baade han og hendes Forældre ville mistænke hendes Opførsel, naar hun saaledes pludselig mister sin Condition. Fader har Medlidenhed med hende og er nu netop ifærd med at tale hendes Sag hos Moder.

Colette løe. Fader tale hendes Sag! Ja, det skal godt hjelpe.

Lusard henvendte sig nu til Mariane, og sagde: Kjære lille Cousine! Da De holder af pigen, maa hun jo sikkert være en brav Pige. Siig hende, at dersom hun vil tjene paa min Gaard i Jylland, saa skal jeg skrive hjem og besørge, at hun skal blive modtagen og faae Condition i mit Huus, og dersom hendes Kjæreste er en dygtig Snedkersvend, saa kan der ogsaa findes en Plads for ham paa mine Enemærker. Resten skal jeg nærmere afgjøre med Dem. Det skal Altsammen gaae gennem Deres Hænder og efter Deres Villie.

Med Varme takkede Mariane og gik strax for at bringe den grædende Pige en saadan Trøst. Colette hviskede til Søsteren: Hvad har jeg sagt? Er den Mand ikke en Elsker, hvad skal man da kalde alle de andre Mandfolk?

I Døren mødte Mariane sin Fader, der iforbigaaende sagde til hende: Jeg kan ikke hjælpe Grethe!

Hun er hjulpen, svarede Mariane: Den gode Onkel tager hende i sin Tjeneste.

Commerceraaden blev hjertelig fornøiet, i Særdeleshed fordi han deri troede at see et nyt Beviis paa Lusards Kjærlighed til hans Datter.

Imidlertid havde endnu et Par Gjæster indfundet sig. De opholdt dem inde i Cabinettet hos Fruen, og det syntes, som om der den Dag maatte være et Modsigelsesstof i Luften, thi disse To vare allerede i en levende Dispute. Den ene var Hr. Arnold, den Anden en noget ældre, men dog endnu ung Militair. De vare saa ivrige i Aanden, at de 215 slet ikke afbrøde Traaden i deres Samtale ved Lusards og Commerceraadens Indtrædelse, men Officeren sagde til Arnold: Da vil De dog vel ikke vove Dem til den Paastand, at han er en slet eller blot middelmadig Digter? Kan det være Deres Alvor?

Nei, raabte Arnold, det er, sandt at sige, heller ikke mit Alvor, men mit fuldeste Alvor er, at jeg med Glæde rækker Haanden til at styrte ham og Enhver, der vil usurpere en større eller mindre Throne paa Parnasset og staae iveien for de yngre og friskere Talenter, saa disse ikke kunne komme frem.

- Dersom de due noget, komme de nok frem, ligesaavel som deres Forgængere, og due de ikke, saa er det jo en sand Gevinst, om der er Nogen, der kan vise dem bort fra Musernes Lund, inden den kommer til ganske at staae under Vand

- I Musernes Lund skal dog vel herske Frihed og ikke Persons-Anseelse. Dette Kunstens Aristocratie eller litterære Aristocratie er ikke et Haar bedre end det, som man bekæmper i Staten. Disse litterære Notabiliteter usurpere ved det Navn, de nu engang have faaet, ikke blot den pecuniære Fordeel, baade i Boghandelen og ved Theatret, som kunde skaffe en yngre Forfatter en lykkelig og behagelig Ungdomstid, men hvad værre er, ogsaa den Berømthed, som er Maalet for den Unges Stræben, og som vilde bringe hans Vinger til at voxer. Er det billigt? Er det den Frihed og Lighed, hvorfor Verden nu i saamange Aar har kæmpet? Jeg henvender mig til Dem, Hr. de Montalbert! Frihed og Lighed maae sikkert være Dem hellige Ideer, da Deres afdøde Fader har ofret Liv og Blod derfor.

Da De spørger mig, svarede Lusard, saa vil jeg ærlig tilstaae, at min Fader vilde - som man siger - vende sig i sin Grav, om han hørte, at den Frihed og Lighed, for hvilke han har givet Liv og Blod, skulde bestaae i at nægte Fortjenesten dens Krands og Arbeideren hans Løn, i at afhugge de Hoveder, som hæve sig over Mængden, for at Alle kunne blive lige høie. En saadan Lighed forkaster Naturen selv, eller rettere sagt den højere Magt, den Aand, som efter en Villie, vi ikke fatte, tildeler os vor Lod Den giver ikke Alle lige Gaver, vi fødes ikke lige.

- Men forudsat, at den ubevidste Magt, vi kalde Natur, var uretfærdig og partisk, saa skulde Menneskene dog vel ikke være det? Men forresten kunde den Sætning vel bestrides, at vi ikke fødes lige. Store Hoveder have paastaaet, at alle Mennesker fødes gode og vel 216 ogsaa med omtrent samme Evner, men Opdragelse, Leilighed til at komme frem i Verden, hemmer de gode Kræfter, og det er netop Det, vi skulde forebygge.

Jeg har den Tro, bemærkede Lusard, at de virkelig gode Kræfter ikke saa let lade sig undertrykke, og det Menneske, som selv har Genie, vil vide, hvad han skylder Dem, som have viist ham Veien ved deres Lys.

- Jeg troede, at Hr. de Montalbert vel elskede Antikerne, men ikke det Forældede, som f Ex. den Skole, hvortil den omtalte Digter hører.

Men for Pokker! udbrød Officeren: De tilstaaer jo selv, at det ikke er Deres Alvor, naar De dadler hans Værker. Og at ville nedrive Det, man i sit Hjerte beundrer, eller ophøie Det, man i sit Hjerte foragter, det er jo - om jeg saa tør udtrykke mig - i aandelig Forstand det Samme, som Juristerne kalde Falsk i Mit og Dit.

- Nei, det er en diplomatisk Fremgangsmaade for at vinde en retmæssig Fordeel, som man ikke i aabenlys Feide kan forskaffe sig. Denne aandelige Hovmod, dette Dictator-Væsen passer ikke til vor Tids friske, ungdommelige Stræben efter at løsrive sig fra de stive Former, fra den unyttige, støvede Lærdom, som hindrer Aandens Flugt. Det Nye skal leve, de nye Former skal triumfere i Kunsten som i Staten, og om en Forkjærlighed for alt Forældet kan tilgives vor ærede Captain, saa kan den ikke passe for Hr. de Montalbert, der stammer fra det Land, som har forvandlet Verdens politiske og litterære Tilværelse.

Jeg tilstaaer, svarede Lusard, og ogsaa jeg i yngre Dage har brændt af Iver for de politiske Bevægelser, har ønsket at ofre Liv og Lykke for Menneskeslægtens Vel. Ja dertil vilde jeg endnu være rede, naar jeg troede klart at indsee, at mit Offer var et Offer til Sandheden, ikke til Illusioner. Men dette er det store Ord:

Sandheden, den rene Villie til at søge den. I vore Tider synes det, i Frankrig som overalt, at man som oftest spørger med Pilatus: »Hvad er Sandhed?« thi i Politiken som i Litteraturen og endogsaa i Livet synes Ærbødighed for Sandheden at være forsvunden, og dog er Sandheden den Grundvold, som ingen Følelse, intet Foretagende kan undvære. Til alle Tider have Menneskene løiet for sig selv og Andre, men de have skammet sig derved; det gjøre nu de Fleste ikke længere. Denne Opdagelse har efterhaanden kjølet min Iver for Meget, som tilforn begejstrede 217 mig i det offentlige Liv. Der, saavelsom i Kunstens Rige, synes mig Usandheden at herske, og jeg tilstaaer, at jeg ikke er fri for med Ringeagt at betragte den store Hærskare af Digtere, Critici og Politici, de mange Detailhandlere i Litteraturen, der see med skjæve Blikke hen til Grossererne, og, forsaavidt de formaae, have optaget det gamle Valgsprog: *Paix aux cabanes, guerre aux chdteaux*.

Commerceraaden tog nu tilorde, og sagde: En Strid om det Slags Materier er saa ofte ført mellem vore to Venner her, at der ikke kan haabes paa noget Forlig. Jeg vil ikke komme med mit Besyv i saadanne Sager, jeg er ingen boglærd Mand.

Arnold afbrød ham leende: Men saa er De idetmindste en bogførende Mand.

- Ja, det var ikke godt andet. Men jeg vilde sige: Naar jeg engang imellem har Tid og Leilighed, saa er det mig en store Vederqvægelse at tage ...

En Priis Tobak, sagde Arnold, paany afbrydende.

Commerceraaden vedblev uden at lade sig forstyrre: en god Bog, og det har mangengang, naar mit Sind har været tungt, opmuntret og trøstet mig, og derfor er det min Mening, at man bør være Den taknemmelig, der saaledes forskaffer os en god Time.

Nei, svarede Arnold, er Bogen betalt, saa har De Intet at takke for, men har De derimod laant den, saa er det en anden Sag, især hvis De bruger at ryge Tobak under Læsningen.

Fruen loe og syntes at more sig over disse sidste Ord. Lusard vendte sig til hende og sagde: Det er en besynderlig Tone, som den unge Herre tillader sig mod Deres Mand.

Han sagde disse Ord sagte, men Fruen udbrød høit med Latter: Herregud! Kan De ikke høre, at det er Ironie?

Ironie! gjentog Lusard forundret.

Hvad er det? spurgte Arnold: Forstaaer Hr. Montalbert ikke Ironie? Den, jeg bruger, f.Ex.?

- Nei, jeg tilstaaer, at det er en Ironie jeg ikke kjender, og jeg troer næsten, at hverken Voltaire eller Lichtenberg vilde kjendes ved den, om de hørte den.

- Det skulde jeg sandelig tage mig let. De salig Herrer høre ogsaa til det Forældede, saavidt jeg kan indsee; thi jeg maa bekjende, at Lichtenberg er et Navn, jeg hører for første Gang, og af Voltaire har 218 jeg faaet Nok ved at blade i en af hans Tragedier. Hvad Mere, han kan have skrevet, skal han faae Lov til at beholde for sig selv og sine Velyndere.

Selskabet blev nu kaldt tilbords, og Lusard sagde ved sig selv: God Nat, min Plan! Vorherre bevare mig fra det Menneske i min daglige Omgivelse, om jeg endogsaa med denne skrigende Poppegøie kunde vinde den yndige Nattergal, som vel desværre synger i hans Buur. Ak! jeg mærker nok, at jeg kommer til at reise hjem ligesaa fattig, som jeg kom.

Ved Bordet sagde Arnold: Apropos om litterære Sager! Hændelsesviis bladede jeg imorges i en Catalog over Bøger, som i disse Dage skal sælges paa en Auction, og der faldt mine Øine paa en Piece med Titel: »Primulae veris, Digte af F.C. Valler.« Det skulde dog ikke være Dem, Hr. Commerceraad, som i Deres unge Dage havde plukket Aurikler i Musernes nys omtalte Lund?

Commerceraaden fik ikke Tid til at svare, da Lusard udbrød: De gjør mig en sand Tjeneste med denne Efterretning. Den Bog have baade mine Forældre og jeg forgjæves søgt som et tabt Familie-Klenodie. Jeg beder Dem sige mig, hvor Catalogen er at faae, thi jeg skal være en vis Mand ved Auctionen, og Bogen skal blive min, om jeg saa skal betale den tidobbelt.

Jeg troer vist ikke, at den vil blive opdreven for Dem, sagde Arnold leende, jeg skal idetmindste ikke gjøre det.

Det skal De have Tak for, svarede Lusard.

Commerceraaden sagde: Ja den Bog er ogsaa bleven borte i min Faders Huus, den er ligesom forsvunden af Verden. Forfatteren, min salig Fætter Ferdinand Valler, forsvandt ogsaa for dens Skyld for sine

Venner og sit Fædreland.

Husets Herre og Frue kjørte strax efter Bordet til et Landsted, en Miilsvei fra Byen, hvor de skulde tilbringe Aftenen. Gjæsterne gik hver sin Vei. De to mindste Børn gik med Stuepigen ud til Tivoli, og de to ældste Døttre bleve, som sædvanlig, ene hjemme.

Den Gaard, som paa den ene Side stødte til Commerceraadens, var et Hotel, hvor der blandt andre Reisende for Øieblikket logerede en Udlænding, der var en gammel Bekjendt af Lusard Efter at have tilbragt en liden Stund hos de unge Piger forlod han dem for at aflægge et Besøg hos den omtalte Herre. Han var ikke hjemme, hans Dør var lukket, men en Opvarter i Hotellet forsikkrede, at han ventede ham 219 hjem om en halv Time, og foreslog Lusard at tilbringe denne i et Lysthuus i den Huset tilliggende Have. Lusard var træt, han modtog med Fornøielse Tilbudet om at udhvile sig i den friske, duftende Løvhytte. Haven var omgivet af et Plankeværk, der skilte den fra Nabohusets Gaardsplads, men Løvhytten derimod var ved en tæt Hække og et Stakit skilt fra en anden lignende inde paa Naboens Grund Lusard erindrede sig fra ældre Tider, at der havde hørt en lille Have til Commerceraadens Gaard, han tittede igjennem et mindre tæt Sted af den ellers tykke Hække, og gjenkjendte den gamle, meget lille Have, der kun bestod af den omtalte Løvhytte og et Blomsterquarteer, hvis Rosen- og Resedaflor sendte sin Duft ind til ham, og vidnede om, at denne Plet endnu maatte have sine pleiende Venner.

Det var varmt, Lusard havde kjedet sig i Middagsselskabet, han følte sig sløv og mat, en behagelig Stilhed herskede omkring ham, og uden at vilde det, faldt han isøvn. Han sov saa trygt, at uagtet det var ham halv bevidst, at der blev talt lige ved Siden af ham, formaade han dog ikke at komme til Besindelse, før han tydelig hørte sit Navn nævne. Han opslog Øinene, men saae Ingen i sin Nærhed; dog blev det ham strax klart, at disse Stemmer kom fra Lysthuset inde i Commerceraadens Have, og at Een af de Talende ikke var nogen Anden end Mariane, der sagde: Det er et urimeligt Rygte, det maa jeg bedst vide, men sæt endogsaa, at Hr. Lusard virkelig beilede til mig, kan du da troe, at enten han eller noget Menneske i Verden skulle bevæge mig til at bryde den Troskab, som jeg har tilsvoret dig?

Lusard sagde ved sig selv: I Sandhed? det lader til, at min gode Stjerne har ført mig til dette Sted for at ende min Raadvildhed.

Med største Varsomhed, for ikke at blive opdaget, tittede han begjærlig ind gennem den lille Aabning mellem Hækkens Blade. Han saae Mariane siddende ved en ung Mands Side. De vendte Begge Ryggen til den Løvhytte, hvori Lusard befandt sig, og Løvet dulgte saa fuldkomment Mandens Hoved, at man aldeles Intet kunde see eller opdage af hans Person, uden Dette, at han var høi af Væxt, og at hans venstre Haand, som han holdt paa Ryggen af Bænken bag Marianes Sæde, var hvid og veldannet, samt at han paa den bar en Ring af en paafaldende Form, med en Steen, hvori der var udskaaret en Delphin, saa smukt og tydeligt, at et mindre skarpt Syn end Lusards vilde have opdaget det i en saa ringe Afstand Da nu denne halv Usynlige efter en kort Pause begyndte at tale med en ualmindelig sonor Stemme, 220 var denne Stemme ganske fremmed for Lusard, og han mærkede, at dette Menneske var ham aldeles ubekjendt.

Den unge Elsker, thi som en saadan bebudede han sig strax, sagde efter et dybt Suk: Kjæreste Mariane! Jeg har bedet dig om dette Møde for endnu engang at have en fortrolig Samtale med dig. Jeg vil stræbe at tale saa roligt, som det er mig muligt, og jeg bønfaller dig om ogsaa at høre mig med Rolighed, og ikke afbryde mig, før jeg har udtalt, thi Det, jeg har at sige, koster mig Overvindelse nok at føre over mine Læber.

Du forfærder mig! svarede Mariane. Med en Glæde, som i saa lang, lang Tid næsten var bleven mig fremmed, er jeg kommen her iaften; vil du forvandle den til Sorg?

- O Mariane! Elskværdigste, ædleste, bedste af alle Piger! Jeg har ikke Ord til at udtale, hvor høit jeg føler dit Værd, hvor brændende og dog øm den Kjærlighed er, som jeg saalænge har baaret til dig. Jeg veed, at jeg aldrig vil finde din Lige, og du skal heller aldrig erfare, at jeg har givet nogen Anden din Plads i mit Hjerte, hvorhen endog min ugunstige Skjæbne fører mig. At sige dig Dette er mig en Trang og en Trøst. Troer du mig ikke?

- Jo, jeg troer dig.

- Jeg troer ogsaa dig. Du sagde før, at Ingen vilde formaae at bevæge dig til at bryde din Troskab imod mig. Derom er ogsaa jeg overbeviist; jeg kjender din mandige Trofasthed, som forener sig med qvindelig Blødhed i din elskelige Sjæl. O lykkelig den Mand, som kan føre en saadan Brud hjem! Ingen Modgang bør nedtrykke hans Mod, intet Arbeide falde ham for tungt Ak! for silde siger jeg Dette! thi jeg maa tilføie: En saadan Talisman mod Livets Elendighed var min, men jeg var den ikke værd, og maa slippe den af min skjælvende Haand.

-Min Gud! hvad mener du? Hvori bestaaer den Brøde, hvorfor du anklager dig selv?

- Jeg anklager mig for den, som forvolder al Livets Nød: Egoismen, som kun tænker paa sin egen øieblikkelige Tilbøielighed; Hovmodet, som ikke vil underkaste sig den Lov, der er fældes for hele den faldne

Menneskeslægt: »I dit Ansigts Sved skal du æde dit Brød.« Den, som er ene, har Lov til at leve som den fattige Fugl, der idag finder et Korn og imorgen ligger død paa Sneen; men den Mand, som har bundet en elsket Piges Skjæbne til sin, han skal staae til Ansvar, naar denne Piges skjønneste Aar hensukkes i skuffede 221 Forventninger, naar hun endelig, til Løn for sin offrede Ungdom og Livslyst, opnaaer en huuslig Tilværelse, forbittret af Næringsсорger. Nei, det skal ikke blive din Lod, min unge Rose, hvis friske Blomst af Sorg for mig allerede bøier sit Hoved.

- Hvad mener du? Hvad vil alt Dette sige? Ere vi ikke Begge unge? Er Verden lukket for dig? Er du et uvidende, udueligt Menneske, uden Kundskaber? Ere ikke Alle enige om det Modsatte? Har du spildt din Tid i Lediggang?

- Ikke i Lediggang, men spildt den har jeg alligevel, spildt den for min Fremtids Udsigter, spildt den Formue, jeg for saa faa Aar siden arvede efter min Moders Onkel. Den var ikke stor, men dog kunde jeg have anvendt den fornuftigere end til mine Reiser og mine uendelige Speculationer. Jeg har sagt dig det, min sidste Reise var aldeles uheldig, Alting slog feil, jeg eier ikke Mere end netop til at udføre den Beslutning, som jeg har taget.

- Hør nu ogsaa mig, Ferdinand! Jeg hører ikke til de Fruentimmer, som mene, at en Mand, af Kjærlighed til dem, skal offere sin Tragten efter Ære, eller sin Iver for Videnskaberne. Det er ikke Mandens Kald at leve blot i Tanken om et elsket Væsen, han skal ikke opoffre hvad der udgjør hans Værd som Mand. Det er derimod det qvindelige Kald at forsøde ham Byrden med Kjærlighed og Taalmodighed Kraft til Dette tiltroer jeg mig. Jeg vil taalmodig vente paa dig og være glad ved at dele dine Kaar, hvorledes de end ville blive, thi de ere dog dine.

- O Mariane, hold op! mit Hjerte brister ved dine søde Ord Men jo herligere du viser dig for mig, desmere føler jeg det Pligt, ikke at misbruge din Godhed; thi desværre! jeg veed det jo, jeg har seet Exempler nok paa Elskende, der have talt, som du nu talte, men som have glemmt Livets Korthed, de menneskelige Skjæbners Magt og Ustædighed, og bittert angret det fordærvede Liv, den i sig selv skjønnede, men vildfarende Tillid til deres Følelsers Evighed Det vilde have altfor lange Udsigter, inden jeg turde byde dig at dele min Skjæbne. Aarene gaee tunge, og dog saa hurtige hen. Du har intet behageligt Hjem, ingen kjæk Beskytter mod din Stedmoders Uretfærdighed og Skinsyge. At vide dig i en saadan Stilling nedtrykker mig som en tung Skyld Derfor har jeg tilsvoret mig selv at handle som en Mand, og ikke vige fra Det, der efter min Overbeviisning er Pligt Du kjender min gamle Ven og Kammerat Lieutenant Volmer; med ham er jeg 222 kommen hertil, og med hans Bedstefader, den gamle Commandeur, hvis Skib ligger ud om faa Dage, gaee jeg til Sydamerica, som jeg har sagt dig. Lad da, som en god og trøstende Aand, den Tanke følge mig, at en lykkelig Skjæbne venter dig. Jeg troer at vide fra en sikker Haand, at Hr. Lusard elsker dig, og hvor kunde en Mand, som han, see og kjende dig, og blive kold for din Elskværdighed? Jeg har aldrig seet ham, men dog er han mig ikke fremmed. Du siger selv, han er ikke ung, men smukkere og elskværdigere end alle de unge Herrer, du kjender. Jeg beder dig, siig ham ikke Nei, naar han beiler til dig, bortstød ikke hans brave, beskyttende Haand Tænk dig det righoldige Liv, der ved hans Side aabner sig for dig, hvor meget Godt du kan skabe, hvor mange Velsignelser du kan høste!

- Og for at gjøre dette Gode, skulde jeg begynde med en slet Handling? O Ferdinand! Er det dig, som præker denne falske Dyd? Om denne Mand elskede mig og bød mig sin Haand, hvilket han vist aldrig gjør, saa vilde han dog sikkert troe at byde den til en uskyldig Pige med et frit Hjerte, og jeg skulde række ham min som en Bedragereske!

- Nei, nei! uskyldigste, reneste af alle Piger! Du skulde betroe ham Alt, meddele ham denne vor Samtale og derved dobbelt befæste dig i hans Agtelse.

- Nei, det gjør jeg ikke. Jeg vilde være lyksalig ved at leve hos Lusard, som en Søster, som en Datter; jeg vil græde hjertelige Taarer, naar denne min eneste beskyttende Ven forlader os, men hans Hustru vil jeg ikke være, jeg er ikke værdig dertil, da mit Hjerte er opfyldt af en Andens Billede. Er Det din Kjærlighed, at du saaledes vil ligesom bortgive mig? Du elsker mig ikke længere, thi ellers vilde du ikke glemme min Smerte ved dine grusomme Ord Nei, du elsker mig ikke, du offerer mig til din Stolthed.

- Ak, Mariane! skal jeg endnu tømme den bittre Kalk at være miskjendt, misforstaaet af dig?

Den unge Mand drog Veiret dybt De taug Begge. Endelig sagde han med kjendelig Anstrengelse: Fremtiden staaer i en høiere Haand Der er en evig Retfærdighed, den vil belønne dine stille Dyder, det er ikke muligt andet Men jeg maa ikke forspilde dit skjønnede Liv. Det maa saa være, jeg er kommen for at sige dig det: Du er fri! jeg løser dig fra alle de Baand, der bandt dig til mig! Her er din Ring! giv mig min tilbage!

223

Lusard saae, at den unge Mand drog en lille simpel Ring af sin høire Haand og rakte den til Mariane, der skjød hans Haand tilbage og sagde med en Stemme, der tydelig kæmpede med Graad: Nei, jeg tager den ikke tilbage. Jeg vil ikke paatrænge mig en Mand, der ønsker at bryde vort Baand, men min Ring vil jeg aldrig

see mere, du kan kaste den i Havet, naar den sidste Skygge af vort Fædrelands Kyster forsvinder for dine Øine. Heller ikke giver jeg dig din tilbage. Skjult som min Kjærlighed har jeg baaret den i tre Aar, den skal ikke forlade mig i dem, jeg har tilbage.

Hun reiste sig. Den unge Mand greb hendes Haand, og spurgte: Vil du saaledes forlade mig?

- Jeg har Intet mere at sige.

- Dog, et Farvel! et hjerteligt Farvel! Et eneste Favntag til Afsked!

Hun kastede sig i hans Arme, hæftig grædende, rev sig derpaa løs og gik bort uden at sige et Ord Den unge Mand kastede sig med Ansigtet ned mod Bænken og overlod sig til en Smerte, hvortil han visselig ikke formodede eller ønskede Vidner. Endelig reiste han sig ogsaa og gik.

Lusard blev endnu siddende, forundret, bevæget og takkefuld. Det var blevet halvmørkt, og han gik sagte bort, uden videre at tænke paa det Besøg, der var Grunden til hans Komme.

Han ilede til Dalund og betroede den gamle Ven den Scene, han nys havde oplevet. Hvor, udbrød han, skal jeg søge denne Ubekjendte? Har De nogen Anelse om, hvem det kan være?

- En Anelse har jeg vel, men ingen Vished. Jeg troer, at det maa være en meget smuk Søofficer, som for et Par Aar siden kom jævnlig i Vallerys Huus, og hvis Kjærlighed til Mariane maatte falde Enhver i Øinene. Han har længe været fraværende, men jeg har seet af Bladene, at han er kommen nylig hjem og er paany udcommanderet, jeg erindrer ikke hvorhen eller med hvilket Skib, men hans Ytringer, som De fortæller mig, synes at passe med alt Dette. Hans Navn er Kremnitz.

- Og hans Døbenavn?

- Det kjender jeg ikke. Med F begynder det imidlertid, saameget erindrer jeg efter at have seet det i Bladene. Det glæder mig forresten, at det ikke er Arnold, som Mariane elsker.

- Men hvorledes skal jeg komme til Vished om, at denne Søofficer virkelig er den Rette? En Misforstaaelse vilde her være altfor slem. Til min Plan i det Hele vil en Søofficer ikke passe. Han forlader sagtens ikke sin Garnere for at blive Godseier, men Marianes Skjæbne kan jeg maaske sikkre. Det Udbytte maa jeg idetmindste have af min Reise hertil.

Søg at udfritte Colette, svarede Dalund: Hun er snu, og har maaskee Søsterens Fortrolighed. Dertil er hun en lille Sladerhank, der kan blive til noget meget Slet eller meget Godt, efter Omstændighederne.

Etatsraad Dalund bedrog sig imidlertid i denne sin Formodning om Colettes Mangel paa Taushed, thi uagtet at Lusard den næste Dag med største Snildhed bestræbte sig for gjennem hendes Meddelelser at erfare Noget angaaende Søsterens Forhold, erholdt han dog ikke mindste Oplysning, og med alt Dette havde Mariane ikke kunnet skjule Grunden til det Sindsoprør, hvori hun den forrige Aften havde viist sig for den deeltagende Veninde. Lusard besluttede, som eneste Udvei, ligefrem at henvende sig til Mariane selv; men den stakkels Pige var saa bleg, hendes Udseende stod i en saa skarp Modsigelse med den Sindsro, som hun bestræbte sig for at vise, at han ikke vovede at berøre den delicate Sag, men opsatte det til et beleiligere Øieblik.

Den førømtalte Bog-Auction var imidlertid i fuld Gang. Lusard havde allerede bivaanet dens Begyndelse, og begav sig igjen derhen om Eftermiddagen, da rimeligviis den Bog, han ønskede, vilde blive solgt. Kort efter hans Indtrædelse i Auctionssalen kom Touren ogsaa til den. Den blev lagt paa Bordet, og opraabt for to Mark. De, som sad nærmest Auctionarius, kastede et Blik i den, og Nogle yttrede i Stilhed, at der neppe vilde skee noget Bud paa den, da Lusard hurtigt nikkede til Auctionarius, der udraabte: »To Mark er budet.« - »Tre!« lød en Stemme, og Lusard bemærkede en ung Mand, der stod ligeoverfor ham bag nogle siddende Personer. »Fire Mark, fem, en Rigsbankdaler« lød det nu vovelviis mellem de to Bydende, derpaa: »Otte Mark, ti Mark, to Rigsbankdaler.« Nogle Eiendomme af Leiebibliotheker bleve opmærksomme, og tænkte, at der maatte være noget Aparte ved den tilsyneladende ubetydelige Piece, de begyndte nu ogsaa at byde, og fulgte med indtil tre Rigsbankdaler, hvorpaa de trak dem tilbage, medens de to ivrige Liebhave vedbleve med en sand Spiller-Paroxysme at stride om Byttet. Ti til tolv Daler vare allerede budne. Auctionarius fik neppe Tid til at nævne Budet, før et høiere 225 blev gjort. Alle Tilstedeværende betragtede med Forundring de to Medbeilere, hvis Hæftighed steg med hver Secund Bogen gik Bordet rundt, Alle besaae den med Nysgjerrighed, medens de Paagjældende vedbleve saaledes at overbyde hinanden, at man med spændt Forventning imødesaa, hvorledes Dette skulde ende. Omsider, da man var stegen til 25 Rbdlr., taug den unge Mand, og Bogen blev tiislaget Lusard, der med smilende Mine lagde Pengene paa Bordet for Auctionarius, og greb den kostbare Bog som sin retmæssige Eiendom. Han betragtede nu nøiere sin Modstander, der med en vis tungsindig Mine fulgte hans Bevægelser, da han aabnede Bogen og derpaa stak den til sig.

Der var i dette ham ubekjendte Menneskes Physionomie og hele Holdning noget Ædelt og Udmærket, som frapperede ham. Han søgte at komme i Berørelse med ham, og da de omtrent i samme Øieblik traadte ud af Huset, nærmede han sig, hilsede ham og sagde: Tillad, at jeg maa følge et Stykke med Dem hen ad Gaden; vi fulgtes saa trolig med hinanden ved Auctionen.

Den unge Mand lettede paa Hatten uden at svare.

Lusard vedblev: Uagtet det, af private Grunde, var mig særdeles kjært at blive Eier af den Bog, som vi opdreve for hinanden, og som jeg ikke havde opgivet for den dobbelte Priis, saa gjør det mig dog ondt, at en Anden, som naturligtviis maa have haft en lignende Interesse, har maattet overlade mig den.

Den Ubekjendte svarede med en Stemme, som Lusard troede at gjenkjende: Det skal ikke gjøre Dem ondt, thi ærligt talt var det en Daarlighed af mig at inklade mig i en Bekostning, der forholdsviis overgik min Evne, men jeg havde en barnagtig, en næsten overtroisk Begjærlighed efter at eie denne Bog. Ja hvorfor tør jeg ikke sige en barnlig Kjærlighed til den, eftersom dens Forfatter var min Bedstefader?

- Hvad hører jeg? Er De Bergland? En Dattersøn af Ferdinand Valler?

- Ja jeg er Ferdinand Bergland Er mit ubetydelige Navn Dem bekjendt.

- Ja tilvisse! De er min Slægtning, som jeg længe har søgt, fordi jeg anseer ham som mig nærmest af alle Mine. Mit Navn er Lusard de Montalbert.

Den unge Mand tog Hatten af og fæstede sine Øine med et 226 ubeskriveligt Udtryk paa den Talende, der vedblev saaledes: Mine afdøde Forældre ærede og elskede i Deres Bedstefader den kjæreste, fortroligste Ven. Fra min Barndom af er hans Navn nævnet for mig af kjærlige, taknemmelige Læber; jeg selv erindrer at have seet ham og elsket ham af mit barnlige Hjertes Fylde. Jeg beder Dem, kjære Fætter, følg mig til mit Logis, og und mig en Samtale; jeg haaber, at den ikke skal være Dem ubehagelig.

Saasart de vare indtraadt i Værelset, fremtog Lusard Bogen og leverede den til Ferdinand, idet han sagde: Tag denne Bog, der i Sandhed synes at spille en mystisk Rolle i vor Familie. De er nærmere til den end jeg; den skal være Deres, og nu beder jeg Dem, læg Deres Hat og Handsker fra Dem, og sæt Dem her hos mig, i venlig Fortrolighed, som det sømmer sig ærlige Frænder.

Da Ferdinand aftog sine Handsker, greb Lusard hans venstre Haand og sagde smilende: Denne Ring var netop hvad jeg haabede at see. Den kjender jeg.

Ferdinand saae forundret paa ham, og svarede: Den har tilhørt min Moders Onkel, en Mand, der har været god imod mig.

Mit Bekjendtskab med den er meget nyt, sagde Lusard, ikke ældre end fra iaftes, men den er mig et særdeles velkomment Tegn, der bekræfter den Formodning, som Deres Stemme allerede havde indgivet mig: at jeg paa en dobbelt Maade finder i Dem Noget, som jeg længe har søgt, og hvortil jeg har knyttet mine høieste Ønsker. De er Ferdinand Vallers Dattersøn og Mariane Vallers Elsker. De seer forbauset paa mig. Frygt ikke, min unge Ven! jeg er ikke Deres Medbeiler, som De troer, skjøndt det visselig er et af mine varmeste Ønsker at binde Deres Elskedes Skjæbne nær til min. Lad mig løse Dem denne Gaade. Et Tilfælde, eller, rettere sagt, en høiere Styrelse, for hvilken jeg i dette Øieblik takkende bøier mig, førte mig iaftes til en Løvhytte, tæt ved Siden af den, hvori De havde sat Mariane Stævne; jeg gjenkjendte hende jeg havde Grunde til at ønske at erfare hendes Sindelag, og jeg var Vidne til Deres Samtale.

Med kjendelig Forlegenhed svarede den unge Mand: Ak! naar saa er, maa jeg befrygte, at De finder mig haard og ukjærlig. Jeg selv har i en søvnløs Nat spurgt min Samvittighed, om jeg ikke var det Men Gud er mit Vidne til den smertelige Kamp, det kostede mig.

- Ja, ogsaa jeg var Vidne til denne Smerte, og ogsaa jeg har spurgt 227 mig selv, om De var at berømme eller at dadle, og jeg tilstaaer Dem ærligt: I dette enkelte Tilfælde dadler jeg Dem; thi et saa dybtfølende Gemyt, som Marianes, bærer, uden at knuses, den ydre Modgangs Tryk, men af den Elskedes Haand modtager det kun altfor let et uheldeligt Hjertestød Har da det friske Haab, Mod og Udholdenhed saaledes forladt Nutidens Ungdom, at den ikke tør prøve at løfte Livets Byrde? De er, det veed jeg, et Menneske med mange Kundskaber; hvorfor behøver De at forlade Deres Fædreland og sønderrive et Baand, der var Dem selv dyrebart?

- O kjære Onkel! De er ædel, viis og forsøgt i Verden. Dog er der Eet, hvori De ikke er forsøgt: De har aldrig kjendt den bitter Ydmygelse, hvormed den stolte Verden nedtrykker den Fattige, Den, som ingen borgerlig Stilling, intet Navn giver Anseelse i dens Øine. Jeg har Uret i at have forspildt den Tid og forsømt de Veie, som føre til disse uundværlige Goder: borgerlig Agtelse og sorgfrit Udkomme; men dog er jeg mig bevidst, ikke at have spildt min Tid i Ørkesløshed. Tvertimod! En Iver for i Naturen, i Videnskaberne at finde et Lys, som maaskee ikke aabenbarer sig for Den, der med altfor rastløs Iver vil gribe det, det er min Brøde,

men derfor er jeg ingen Dagdriver og Vagabond, men jeg veed, at det er de Hædersnavne, som man almindelig tillægger mig, og det kunde min Æresfølelse ikke bære. Derfor vilde jeg flye til Verdens Ende og søge en Fred og et Brød, jeg ikke kunde finde her. Maaskee har jeg ogsaa heri Uret. Men jeg har følt mig saa forladt. Nu har jeg fundet Dem. Mit Hjerte bøier sig til Dem; det er længe siden, det følte sig hendraget mod noget Menneske. Led mig! jeg skal følge Deres Villie.

- Det er et Ord. Jeg er ene, uden Hustru eller Børn; ogsaa *mit* Liv har havt sin ustadige, omflakkende Periode. Dog er der Eet, hvori jeg har virket og faaet en Sæd for Fremtiden: Jeg er Eier af et stort Gods; mange Menneskers Vel, mangt et nyttigt Foretagende er afhængigt af dets Bestyrelse. Jeg ønsker at efterlade det i en kraftig og kjærlig Haand, jeg ønsker at forskjønne min Eensomhed, at forsøde min tilstundende Alderdom i et lykkeligt Familieliv. Med eet Ord, jeg ønsker mig en Søn og Arving; for at finde en saadan i mine Frænders Kreds, er jeg reist hertil fra mit Hjem. Jeg har nærmest tænkt paa min Onkel Ferdinands Børn, jeg har søgt forgjæves den Eneste af hans Stamme; jeg har fundet den elskelige Mariane, jeg ønskede at vælge 228 Den, hun havde valgt efter sit Hjerte. Uventet, finder jeg begge mine Ønsker forenede i Dem. Min unge Ven! Vil De være mine brave Landfolk en Fader og mig en Søn, saa ræk mig Deres Haand!

Ferdinand greb hans Haand og trykkede den til sine Læber, uden at kunne tale.

Saa kom, sagde Lusard: Lad mig føre Dem tilbage til det Huus, hvorfra De uretfærdigen blev fordreven, og medens De kaster Dem for Marianes Fødder og erholder hendes Tilgivelse, skal jeg tale med hendes Fader, og det skal, som jeg haaber, være mig let at bringe Dem hans Samtykke og Velsignelse. - -

En deilig Septemberdag, henimod Solens Nedgang, sad den unge Mariane Bergland i den prægtige Have paa det skønne Herresæde, hvor Lusard for kort Tid siden triumferende havde indført det lykkelige unge Ægtepar, og i deres Følge den muntre Colette. Begge Søstre sad ved deres Haandarbejder i Løvhytten. De loe og spøjte som glade Børn, da Lusard traadte ind til dem med Ferdinand, og sagde: Baade Himmel og Jord ere iaften saa skønne. Vi vil ret nyde denne Aften. Jeg beder dig, kjæreste Mariane, at lade vort Aftenbord dække i denne Løvhytte, at lade den oplyse og oppynte med duftende Blomster, hvormed dine og Colettes venlige Hænder kunne pryde dette Bord, omkring hvilket vi ville samles. Ferdinand har lovet at oplæse en Bog, som det interesserer os Alle at lære at kjende.

Efter et Par Timers Forløb samlede man efter Aftale. Lamperne brændte roligt i den stille Nat, medens Maanen kastede sine blaalige Straaler lige ind paa Bord og Blomster, ligesom for at gjøre de jordiske Lys tilskamme. Og Stjernerne høit paa Himlen tittede med zittrende Bevægelse nysgjerrige ind gennem Løvet. Ferdinand begyndte nu med sin sonore Stemme at foredrage de ungdommelige Digte, der saa mægtigt havde grebet ind i deres Forfatters og hele den Vallske Slægts Skjæbne. Han læste dem fra først til sidst, thi Ingen af hans Auditorium vilde undvære et eneste Blad af disse dem hellige »Primulae veris.«

Da Læsningen var tilende, udbrød Lusard: Det er, som Ossian siger, Røster fra en Tid, som ikke er mere.

Det er for mine Øren en skøn Røst, sagde Mariane, en ungdommelig Stemme, der lyder fra Hjertets Dyb, og om den og nu og da tager en enkelt falsk Tone, saa synger den dog som Fuglen, blot for at synge, af et ærligt og varmt, livsfrodigt Bryst.

229

Vel sandt, svarede Ferdinand: Men med al Kjærlighed og Respect for min Bedstefader, saa er det dog vist, at om disse Digte nu kom ud, saa vilde man finde dem ubetydelige, uanseet at de stemmede nok saa meget med Tidens politiske Anskuelser. Det er dog ikke at nægte, at vor Tid i en luttret og forædlet Smag staaer langt over den, da disse Digte saae Lyset.

Det er sandt, svarede Lusard: Vor Tid vilde vrage Meget baade i Kunsten og i Livet, hvormed hine Dage toge tiltakke, og det taler jo vistnok for dens forædlede Smag.

Ja, bemærkede Ferdinand: og naar man betænker, at det imidlertid dog kun er et halvt Seculum siden den Tid, vi omtale, er det da ikke, som om Verden i dette Tidsrum var bleven en anden i saa mange Henseender?

Ak! sagde Lusard: I det Øieblik, du siger Dette, gribes jeg netop af den Tanke, at Alt i Livet saa paafaldende gjentager sig. Vi sidde her en Septembraften i Maaneskin i en med Lys og Blomster udsiret Løvhytte, og læse denne Bog, hvis første Fremtrædelse, efter mine Forældres Beretning blev feiret af dem paa en ganske lignende Maade, i en Løvhytte som denne, i en Aften som denne; og ganske som en Efterligning af hiin lille Fest, helligholdt min Fader sine UngdomsMinder med sin længe savnede Ven, i den samme Løvhytte, hvor vi nu sidde, og her erfarede han af Ferdinand Valler for første Gang sin Søns Tilværelse og sin trofaste Elskedes Skjæbne. Her have vi nu ogsaa feiret en Gjntagelse af hine for mine Forældre saa uforglemmelige Aftener, men - som Alt i Livet - under en anden Form; og saaledes synes det mig, i det Store som i det Smaa, at Alt gjentager sig. Jeg tilstaaer, at jeg ikke troer paa en ny Guldalder hernede i vor jordiske Tilværelse, eller et tusindaarigt Rige, hvori alle stridende Kræfter skulle forsones.

Menneskeslægten bliver i Grunden den samme, de samme Lidenskaber, de samme Ideer komme tilbage, men under forandrede Former.

Men dog, udbrød Ferdinand, under skjønnere, klarere og friere Former. Jeg glæder mig over at leve i en Tidsalder, der, tiltrods for sine Mangler, gjør saa mægtige Fremskridt i saa mangen Retning. Jeg bekjender mig dl den Tro, at Menneskeslægten vel gjennem Oscillationer, men dog med stadig Gang nærmer sig det Fuldkommenheds-Maal, som er tænkeligt for en jordisk Tilværelse.

Amen! sagde Lusard: Ja, ja, vi ville haabe det! Vi ville som brave 230 Søfarende tillidsfulde skue hen til den kraftige Haand, som styrer Roret, om vi end kun gjennem Taager formaae at skimte den, og vi ville holde fast ved Ankret, om ogsaa Bølgerne slaae vrede imod det og true med at frarive os det.

231

Efterskrift ANNE-MARIE MAI

232

233

Hverdagshistoriernes forfatter

Thomasine Christine Gyllembourg (1773-1856) blev forfatter i en sen alder. Først som 53-årig udgiver hun i 1827 anonymt sin første fortælling, *Familien Polonius*. Et langt liv i det københavnske borgerskab og to ægteskaber havde hun bag sig, da hun bestemte sig for at hjælpe sin søn, Johan Ludvig Heiberg, med et litterært bidrag til hans nye tidsskrift, *Kjøbenhavns flyvende Post*. Successen lod ikke vente på sig. Thomasine Gyllembourg blev en gevinst for tidsskriftet. Det faldt i det københavnske læserpublikums smag at se sig selv, sit familieliv og sine dagligstuer sat i centrum i hverdagshistorierne.

»... alle mine Noveller ere sande Hverdagshistorier. De bære Præget af den Jord, hvoraf de ere udsprungne. De ere Frugter af Livet, ikke af Lærdom og dybe Studier,« - skriver Thomasine Gyllembourg i 1834 og benytter samtidig lejligheden til at fremhæve, at hun tillægger det huslige liv og de individuelle forhold den allerstørste betydning. Familielivet afgør, om et menneske er lykkeligt eller ulykkeligt. I en tidsalder, hvor adskillelsen mellem privatliv, arbejdsliv og offentligt liv for alvor begynder at gøre sig gældende, pointerer Thomasine Gyllembourg, at det intime og nære familieforhold er den vigtigste livssfære. Man mærker, hvorledes den intimfamilie, som stadig består i vores egen tid, er ved at finde sin udformning hos det københavnske borgerskab.

Netop i dette borgerskab lever Thomasine Gyllembourg sit liv og finder sit litterære stof Hun er født og opvokset i Nyhavn som den ældste datter af stadsmægler og dispachør Johan Buntzen i hans andet ægteskab. Hendes moder dør tidligt, og allerede som 15-årig forlover Thomasine sig med den da 30-årige Peter Andreas Heiberg, der er hendes og hendes søstres sproglærer. 7. maj 1790 bliver de gift på Skydebanen og indretter deres første hjem i Østergade.

Peter Andreas Heiberg er en af tidens kendte skribenter, satiriker og kritiker af enevælden, en borgerlig rationalist, der benytter sit fremragende vid til at afsløre datidens korrupsion, fremmedsnobberi²³⁴ og adelsprivilegium. Da han gifter sig med Thomasine Buntzen, er han allerede i fuld gang med at offentliggøre sit satiriske værk *Rigsdalersedlens Hændelser*, hvori han retter sit skyts mod alle former for uduelighed, snyderi og despotisme i embedsførelser og samfundsliv.

Begunstiget i Struensees trykkefrihedsreskript fra 1770, der trods store indskrænkninger stadig spiller en rolle frem til slutningen af 1790'erne, kan Heiberg fremføre sin kritik. Han er en populær skikkelse i datidens klubber, som er hjemsteder for borgerlig debat og kulturelt liv. Heiberg bidrager med lejlighedsviser og satirer, som *Indtogsvisen* fra 1790 med det berømte vers:

Ordener hænger man paa Idioter,
Stierner og Baand man kun Adelen gier,
Men om de Mallinger, Suhmer og Rother,
Man ei eet Ord i Aviserne seer.
Dog har man Hierne,
Kan man jo gierne
Undvære Orden og Stierne.

Heiberg blev idømt en mulkt på 150 Rdlr. for *Indtogsvisen*. Han er meget produktiv i 1790'erne; han indvikler sig i utallige fejder, skærper sin samfundssatire og må tage imod mange mulktstraffe, som hans velhavende svigerfader ofte hjælper ham med at betale.

Det heibergske hjem bliver et livligt mødested for politisk ligesindede, ikke mindst i 1793, da den franske republiks udsendinge i handelsøjemed besøger København og indbydes hos Heiberg. I 1798 indfinder den svenske friherre Carl Frederik Ehrensvärd sig hos familien. Han er under sin moders navn, Gyllembourg eller Gyllembourg, som han ændrer det til, kommet til København som politisk flygtning. I 1792 blev han fradømt liv, ære og gods for sin viden om anslaget mod Gustav III på Stockholms Slot. Straffen ændres imidlertid til landsforvisning, og efter ophold i Holsten, Tyskland og Frankrig rejser Gyllembourg til København for at studere landøkonomi.

1798 lider Heiberg nederlag, da han forbigås ved besættelsen af notarius publicus-embedet. Han indvikler sig i en lang offentlig fejde med sin konkurrent, opgiver al forsigtighed og publicerer i skriftet *For Sandhed* sin hidtil skrappeste samfundssatire, *Sproggranskning*, der er udformet som en ordbog med afslørende definitioner. Mens Heiberg 235 er engageret i sin politiske kamp, forelsker Thomasine og Gyllembourg sig i hinanden. Både i Heibergs offentlige liv og i hans private forhold er dramatiske begivenheder i vente. Den første indtræffer juleaften 1799, da det forkyndes for Heiberg, at han forvises af Kongens riger og lande. Behændigt skaffer enevælden sig af med sin kritiker ved hjælp af en ny trykkefrihedslov, der har tilbagevirkende kraft og er beregnet på at standse især Heibergs kritik. År 1800 forlader Heiberg under tumult og folkelige sympatitilkendegivelser København. Han rejser til Paris, hvor han i september 1801 modtager Thomasines »lettre remarquable«, et brev, hvori hun fortæller ham om sin kærlighed til Gyllembourg og beder om skilsmisse.

Den kølige, rationelle Heiberg reagerer med et heftigt følelsesudbrud Hans kærlighed til Thomasine flammer op med romantisk styrke. Aldrig har hun været ham mere dyrebar end nu, da han er ved at miste hende. Hans svarbrev til Thomasine veksler mellem glødende kærlighedserklæringer og regulære trusler. Rationalisten Heibergs brev til sin hustru er et romantisk dokument om kærligheden som en åbenbaring. Men intet hjælper, hverken Heibergs brev eller hans udfordring af Gyllembourg til duel. Thomasine ændrer ikke sin beslutning, selv om den medfører, at hun må leve adskilt fra sin og Heibergs søn, Johan Ludvig, født 1791.

Den offentlige skandale og den i datiden højst usædvanlige skilsmisse anfægter ikke Thomasines følelser for Gyllembourg. Hun gifter sig med ham i 1801 og lever sammen med ham på gården Ruhedal, der nedbrænder 1806; derefter slår ægteparret sig ned i København. Gyllembourg dør i 1815.

I forbindelse med Johan Ludvig Heibergs ophold hos sin fader i Paris i 1820'rne tager Thomasine Gyllembourg og Heiberg igen kontakt med hinanden. Forsoningsfuldt brevveksler de med hinanden til Heibergs død i 1841.

Forfatter bliver Thomasine Gyllembourg som nævnt på sin søns opfordring. I sit litterære testamente til ham beskriver hun konflikten mellem sit digterkald og »det kvindelige Kald«, mellem »Forfatterens mandlige Bane« og den »kvindelige Beskedenhed«. Hun opfatter næsten sin forfattervirksomhed som en fornærmelse mod den kvindelige beskedenhed og trøster sig ved at tænke på, at hun først og fremmest har været »Moder«. Det er som et »elskende og trofast« kvindeligt væsen, hun håber at blive husket. Den romantiske tidsalder og 236 den efterromantiske periode, Thomasine Gyllembourg lever i, tillægger kun det kvindelige køn inspirerende og indirekte opgaver i forhold til kunsten og litteraturen. Musen og digtermoderen er disse tiders litterære kvinderoller. På Bakkehuset forsoner Kamma Rahbek romantikkens forskellige generationer og giver den unge H.C. Andersen digternavnet, mens Friederike Brun i mere eksotiske omgivelser i sit palæ i Bredgade og på sit landsted Sophienholm lytter til unge genier og berømte udenlandske digtergæster. Mens disse kvinder nøjes med at vise deres skabende evner i personlige dokumenter, erindringsbøger og breve, arbejder Thomasine Gyllembourg med en egentlig skønlitterær genre, novellen, som hun giver sin personlige udformning.

Thomasine Gyllembourg holder strengt fast ved sin anonymitet, selv om det efterhånden bliver offentligheden bekendt, hvem der er forfatteren til hverdagshistorierne. Hendes værker får et stort læserpublikum, tidens vigtigste litterære skikkelser, Poul Martin Møller og Søren Kierkegaard, har øje for kvaliteterne i hendes værker.

I 1836 anmelder Poul Møller i *Maanedsskrift for Litteratur* Thomasine Gyllembourgs *Ekstremerne*, som han roser og fremhæver i forhold til tidens øvrige litteratur, der efter hans opfattelse er endt i romantisk plagiat og i nihilistisk virkelighedsforvrængning. I *Ekstremerne* finder han både en virkelighedsskildring og en kunstnerisk, ideel harmoni. Thomasine Gyllembourg gør i praksis, hvad Poul Møller selv tilstræber.

Søren Kierkegaards anmeldelse af *Tø Tidsaldre* fra 1845 var oprindeligt bestemt for *Nordisk Litteraturlidende*, men Kierkegaard valgte at publicere den selvstændigt. Anmeldelsen er en lille afhandling om hverdagshistorierne og deres publikum og en indgående analyse af *To Tidsaldre*. Kierkegaard fremhæver især, at forfatteren har en gennemført og konsekvent livsholdning, der viser sig som en holdning til stoffet. Præcist og tankevækkende anskueliggør forfatteren den moderne tids konflikter og menneskelige nivellering. *To Tidsaldre* giver Kierkegaard lejlighed til at reflektere over sin egen tidsalder og det pres, tidsalderen øver på det enkelte menneskes personlighed.

Thomasine Gyllembourgs hverdagshistorier modtages oftest velvilligt i offentligheden, selv om en enkelt anonym røst kritiserer hendes kvindefigurer og hendes forsvar for skilsmisse i novellen *Ægtestand* fra 1835.

237

Hendes forfatterskab, der første gang udgives samlet som 12 bd. noveller og småskrifter i 1849-50, bliver til, mens hun bor hos Johan Ludvig og Johanne Luise Heiberg. Marstrands maleri af familien fra 1870 viser en intim familiescene, hvor Thomasine Gyllembourg læser op af sine værker. Men Johanne Luise Heibergs erindringer sætter indirekte et spørgsmålstegn ved idyllen i dette hjem.

Fra mandens vildveje til kvindens gode hjem Om *Drøm og Virkelighed*, 1833

Johan Ludvig Heiberg udgav 1833-34 tre bind noveller af Thomasine Gyllembourg. Efter hverdagshistoriernes succes i *Kjøbenhavns flyvende Post* var det naturligt at udgive dem i bogform, og i Bind I af værket medtog Johan Ludvig Heiberg en hidtil ikke offentliggjort novelle, *Drøm og Virkelighed*.

Drøm og Virkelighed er en jeg-fortælling, hvor den unge mand Julius fortæller om sine ungdomsårs kærligheds- og familieliv, og det er ikke nogen kedelig historie.

Elegant lægger Thomasine Gyllembourg ud med at lade læseren møde Julius på vej hjem til sin onkel fra et besøg hos sin kæreste, tjenestepigen Lise i Nyhavn. I decembermørke og storm strider Julius sig tværs over Kongens Nytorv. Nyhavns uhygge og den slukkede og lukkede by er en udmærket kulisse for Julius' bekymrede sind. Hele den indledende beskrivelse angiver, at Julius ikke færdes i sin by, som en ung borger bør gøre det. Han er ude i et tvivlsomt ærinde. Hans forhold til Lise er socialt problematisk og ukendt for hans onkel, og Julius har tilmed på denne mørke aften fået at vide, at Lise må forlade sin stilling, fordi hun er gravid.

Over ganske få sider lykkes det forfatterinden at opridse Julius' konflikt og via hans færden igennem de for mange læsere så kendte gader at illustrere, at konflikten kommer til at gribe ind i hele hans liv.

Julius er efter sin faders død blevet optaget i sin onkels hus. Han har studeret sprog og jura med henblik på at skulle indtræde i onklens velfungerende advokatforretning. Vejen for hans fremgang i det 238 københavnske borgerskab er banet på smukkeste måde, da hans kærlighedsliv spænder ben for ham og sender ham ud på, hvad onklens gamle fuldmægtig og nære fortrolige, hr. G., kalder onde veje. Hvordan kan der skabes harmoni imellem social ambition og familieforhold i denne unge mands liv? Ja, hvordan bør den unge borger i det hele taget opføre sig i kærlighedslivet, hvordan griber kærligheden ind i hans liv? Thomasine Gyllembourg besvarer disse spørgsmål ved at lade Julius selv fortælle om sit liv og ved at spille hans holdninger og erfaringer ud mod onklens, fuldmægtigens og barndomsvennen Vilhelms holdninger og moralske tankegang.

Thomasine Gyllembourg har en klar pointe og påstand i denne novelle: Kærlighed og seksualitet er grundlæggende livsforhold, og den, der ikke tager hensyn hertil, kommer galt afsted i sit liv.

Sorgløst har Julius elsket sin Lise, og da forholdet får følger, betror han sig først til sin ungdomsven Vilhelm, der nøgternt konstaterer, at situationen ikke er ualmindelig. Der er råd for hånden, selv om Julius ikke har økonomi til at holde Lise som sin elskerinde. Ifølge Vilhelm lader alt sig ordne helt diskret, og når Lise har født sit barn, kan hun blive amme. Vilhelms forslag behager ikke Julius, der oprigtigt erklærer, at han elsker sin Lise. Han ønsker ikke at se hende fornedret i et »saa ydmygende Forhold som det at tjene«.

Vilhelms holdning til Julius' situation er en praktisk dobbeltmoral: Nyd lysten så længe den varer, og frygt ikke for dens følger, for der er råd for dem.

Vilhelms forslag til problemernes løsning er egentlig ikke særlig forskelligt fra onklens krav til Julius om at frasige sig Lise. Men deres moral er forskellig. Mens Vilhelm understreger, at Julius' situation er almindelig og moralsk acceptabel, ser onklen den som katastrofal og forkastelig, især fordi Julius har unddraget sig onklens patriarkalske autoritet. Onklen har allerede valgt et parti til Julius, nemlig sin egen datter Laura. Denne forbindelse vil samle onklens forretning og formue på familiens hænder. Et ægteskab mellem Laura og Julius sikrer både familiens og forretningens beståen.

Onklens egen kærlighedsfortid er imidlertid temmelig tankevækkende. Ved novellens begyndelse modtager han budskabet om sin fraskilte kones død. Denne kvinde fyldte hjemmet med unge tilbedere, og hun lod også en af dem få adgang til onklens kontor. Et seksuelt og økonomisk bedrageri antydes, og slutningen på onklens ægteskab bliver en duel med tilbederen.

239

Onklens eget mislykkede kærligheds- og familieliv svækker ham som moralsk autoritet i novellen, og den strengthed, han viser omverdenen for at skjule sine inderste følelser, gør ham ikke til noget dannelsesideal for Julius. Thomasine Gyllembourg ser ikke i de øvrige personer noget moralsk forbillede for Julius; den tillukkede og mislykkede patriark og den flagrende, lystmoraliske yngling, Vilhelm, er lige umulige. Julius må selv leve sig frem til en moral, og hans historie kan tjene læserens egen moralske dannelse.

Julius vælger at forlade sin onkels hus og påtage sig Lises og barnets forsørgelse. Hans adfærd er usædvanlig, og hans gode hensigt ikke let at føre ud i livet. Lise afslører hurtigt sin manglende dannelse, og det sociale tomrum, hun kommer til at leve i, afskåret fra sit eget miljø og uden adgang til Julius' miljø, fordærver hende moralsk og personligt.

Omhyggeligt opregner Thomasine Gyllembourg de sociale og psykologiske konsekvenser af Julius' handlemåde. Julius ville ikke svigte Lise, men svigter alligevel - eller er det de sociale omstændigheder, der underminerer kærligheden? og er Julius' kærlighed til Lise overhovedet kærlighed?

Gradvis forandrer Lise sig for Julius' øjne til en sjuske og en heks, hvis forbandelse hviler over hans liv. Konflikten tilspidnes og antager dæmoniske dimensioner.

Muligheden for løsning viser sig i novellen i en kvindes skikkelse. Julius forelsker sig i Laura, som han egentlig af sin onkel var bestemt for. I novellens univers kommer den dannede kvindelighed ind som den instans, der kan befri manden for de driftsmæssige og sociale konflikter, der har tårnet sig op omkring ham.

Det er store opgaver, Thomasine Gyllembourg tildeler kvinden, og det er samtidig store menneskelige kvaliteter, der placeres hos Laura. Følsomhed, intelligens, handlekraft, mod og indlevelsesevne kendetegner Thomasine Gyllembourgs heltinde. Laura har fået disse kvaliteter gennem sin dannelse. Vi møder første gang Laura som en ufærdig teenage-pige, der nok har et menneskeligt potentiale i sig; men da vi ser hende igen som ung, voksen kvinde, har hun dannet sig åndeligt under sin tantes gavnlige indflydelse. »Min Laura har et blødt, elskende Hjerte« - siger onklen om hende. Onklen forklarer Julius, hvordan han selv kan danne Laura efter sine egne ønsker om 240 en hustru. Men sådan går det ikke, og det er en pointe, at kvindeligheden bedst dannes i sin egen livssammenhæng.

Luras og tantens hjem, dets omgangsformer og stemning af fortrolighed og oprigtighed er et modstykke til Julius' og onklens kølige, distancerede og autoritære omgangsform og til Lises rå tone og snavsede og uhyggelige bolig. Laura bærer i kraft af sin dannelse det ideelle hjem i sig, og hun fører det ud i livet i sin indretning og åndelige prægning af sit og Julius' fælles hjem.

Med Laura står vi overfor drømmen om, idealforestillingen om en kvindelighed, hvis åndelige kræfter kan bringe forsoning i sociale konflikter. Tidligt i novellen har Thomasine Gyllembourg udlagt små antydninger, der forbereder læseren på Lises død. Lise er næsten fra novellens begyndelse dødsdømt. Da Julius holder fast ved sin forbindelse med hende, og hun samtidig ikke kan overskride sin sociale grænse, er hun en brik i figurernes spil, der må forsvinde, for at det kan slutte. Novellen kulminerer i Lises bolig, hvor Julius, hans onkel og Vilhelm overværer, at Laura trøster den døende Lise og forsoner hende med Gud. Mens Julius symbolsk er blevet syg af sine kvaler med Lise, bliver Laura den dødsengel, der sender hende ud af historiens liv, men som samtidig får de mandlige personer til at træde ind i Lises bolig og vedstå sig deres slægtsforhold til hende. Laura samler symbolsk fortællingens tilsyneladende uforenelige sociale rum i ét rum, nemlig i sit eget hjem, hvor vi i slutscenen ser hende sidde med Julius' og Lises sønner. Ved at blive moder for Lises sønner arver og lovliggør Laura Julius' fortid. Hun forvandler »heksens« børn til borgerbørn, den dæmoniske seksualitet tages til nåde, og ægteskabet mellem Laura og Julius kan endelig fuldbyrdes. Den mandlige seksualitet har været på dødensfarlige vildveje, der kræver kvindelige ofre og forsoning.

Slutbilledet af den frelsende Laura, der tager børnene i sin favn, er foregrebet i Julius' febersyn, hvor drøm og virkelighed blandes i hans bevidsthed. Febervildelsens Laura-billede er et ønskesyn, et

underbevidsthedens idealbillede, som virkeligheden indfrier. Thomasine Gyllembourg har en dobbelt morale i sin novelle: Virkelighedens kvindelighed skal stemme overens med mandens drømmebillede af kvinden, og mandens drømmebillede af kvinden skal svare til en virkelig, dannet kvindelighed. Manden må danne såvel sin bevidstheds som sin underbevidstheds forestillinger om kvindeligheden, før 241 kærligheden kan blive til kærlighed. Manden må leve sig til sin dannelse.

Kvinden har på sin side vigtige opgaver at varetage i det borgerlige liv. Det er hendes dannelse, der er det åndelige eksistensgrundlag for den borgerlige familie. Kvindens dannelse kommer ikke af sig selv, den er ikke medfødt eller naturgivet. Den kvindelige dannelse er netop dannet, den bliver til og udvikler sig igennem en god opdragelse og gunstig kulturel påvirkning af borgerpigen.

Thomasine Gyllembourg samtidige læsere skulle virkelig lære noget af *Drøm og Virkelighed*. Der er moralske opgaver at løse for tidens kvinde. Hun skal præge det borgerlige hjem og hjælpe manden ud af de sociale og psykologiske konflikter, kærlighedslivet indvikler ham i. Dermed holder kvinden sin hånd under hele det borgerlige samfundsliv.

Træk fra Thomasine Gyllembourgs egen livshistorie indgår i *Drøm og Virkelighed's* familie billeder. Temaet omkring Julius' illegitime sønner, der optages i hans nye hjem, leder tanken hen på, at Thomasine Gyllembourg tager Georg Buntzen, der formodes at være Johan Ludvig Heibergs søn, til sig som sit plejebarn. Skildringen af skilsmissebarnet Laura, der er uspoleret af opgøret mellem sine forældre, og som har fået lov at udvikle sig i sin tantes hus, kan ses som et ønskebillede i forhold til Thomasine Gyllembourgs egne erfaringer om Johan Ludvig Heibergs barndom efter skilsmissen. Hverdagshistorierne er frugter af livet, både af Thomasine Gyllembourgs eget liv og af de iagttagelser, hun gør i sin slægts og sine venners liv.

Nutidens forfald Om *To Tidsaldre*, 1845

Drøm og Virkelighed klinger ud i billedet af et lykkeligt hjem, der beskærmes af en ung heltinde. I *To Tidsaldre* retter Thomasine Gyllembourg et kritisk blik mod nutidens hverdagsliv og leverer en bidende afsløring af den kvindelige dannelses forfald. Novellen udgives selvstændigt i 1845 og er Thomasine Gyllembourgs sidste værk. Her samler hun oplevelser og vurderinger af de tidsaldre, hendes liv omspænder, og angriber snobberi og umoral i det nutidige borgerhjem.

Skildringen af omgangsformer og hverdagsliv i Commerceråd 242 Vallerys familie står i slutningen af den store novelle, men er alligevel anledningen til fortællingens konfrontation af fortid og nutid. Den forfladigelse og det forfald af den kvindelige dannelse, som Thomasine Gyllembourg beskriver hos fru Vallery, er i fortællingen et tidstypisk træk, et symptom på en prosaisk nutid, som kun kan profileres ud fra en historisk betragtning.

Thomasine Gyllembourg vælger derfor at begynde sin novelle med en omfattende skildring af revolutionstidens liv, dvs. af 1790'erne og af begyndelsen af Napoleons kejserdømme.

Novellens revolutionskapitel er langt større end nutidskapitlet; novellen savner ydre balance i sin komposition. Men i forhold til novellens indre, pædagogiske balance er revolutionskapitlets tyngde rigtig og selvfølgelig. I følge forfatterinden har revolutionstiden en langt større livsfylde, dramatik og følelsesrigdom end den kedelige og overfladiske nutid. Thomasine Gyllembourg bruger et stort galleri af personer og livshistorier til at vise de moralske og dannelsesmæssige kvaliteter af den i nutiden så udskældte revolutionstid. »De frække Tider, da Intet var helligt,« som fru Vallery kalder revolutionstiden i en samtale med Charles Lusard. Nutidens fordomme og skæve vurdering af revolutionstiden florerer i det Valleryske hjem, hvor vi dog også møder den gamle advokat Dalund, der forklarer forskellen mellem de to tidsaldre (s. 200):

»I den forsvundne Tid, som vi sammenligne med den nærværende, var Kærligheden en stor Magt. Den er dethroniseret, som saamange andre store Potentater. Den hører nu, som jeg engang læste, til de forlorne Kunster. Men Kærlighed, naar den virkelig fortjener dette Navn, er i sig selv noget Ædelt og Skjønt. Maa man end i dens Vildfarelser fordømme den, foragte den kan man dog ikke. Men Lefleriet kan man kun foragte. Kærligheds Feil ere menneskelige, men Lefleriets kunde man kalde dæmoniske, thi de ere som Spøgeri, som Skygger, der i sig selv ere tomme og uden Sjæl.«

Revolutionskapitlet giver et indgående indblik i den menneskeligt rige revolutionstids kærlighedsliv.

Revolutionstiden er den franske revolutions tidsalder. Thomasine Gyllembourg henlægger i sin novelle handlingens begyndelse til 1794, året for Robespierres fald og kulminationen af det såkaldte 243 rædselsherredømme. Den franske revolution indledes 14/7 1789 med de parisiske folkemassers storm på citadellet Bastillen, der som fængsel for politiske fanger var symbol på det absolutte monarkis magtudøvelse. Den franske revolution forløber over et tiår som en række dramatiske sociale og politiske begivenheder, der bringer skiftende grupper indenfor det franske borgerskab til magten. Valgsproget »frihed, lighed, broderskab«, der stammer fra den radikale Cordelierklub, sammenfatter nogle af de politiske og sociale idealer og ambitioner, som det kulturelt selvbevidste borgerskab forsøger at føre ud i livet i sit opgør med det absolutte monarki. De europæiske stormagters koalition mod Frankrig og en voksende indre politisk spænding i landet er medvirkende faktorer til, at revolutionen under Robespierres ledelse udvikler sig til et rædselsherredømme med massehenrettelser af politiske modstandere. Efter hans fald styres Frankrig under en moderat republikansk forfatning, det såkaldte direktorium. Denne periodes svigtende revolutionære idealisme og styrets korrupsion baner vejen for Napoleons statskup i 1799.

Det er imidlertid ikke disse voldsomme begivenheder i forbindelse med det franske borgerskabs kamp for politisk og social frihed, Thomasine Gyllembourg vil skildre i *To Tidsaldre*. Det er den indvirkning, de franske begivenheder har på det danske borgerlige hverdagsliv, der interesserer hende. Hun gør derfor skildringen af Claudines ungdomsliv og kærlighedshistorie til centrum i revolutionskapitlet og lader et generationsperspektiv indgå i skildringen af det hjemlige og huslige borgerliv.

Den unge Claudine og hendes slægtning Ferdinand bliver en slags borgerskabets ungdomsoprørere, der begejstres af den franske revolution og det personlige møde med republikkens udsendinge.

Thomasine Gyllembourg giver indledningsvis et fint nuanceret billede af forholdet mellem den ældre og den yngre generations reaktion på revolutionen, af den ældre generations uenighed om revolutionen og af hele den intense stemning, som de franske udsendinges besøg skaber i København. Efter en ganske kort tidspræsentation føres læseren direkte ind i grosserer Valler's hjem og dermed ind i et hverdagsliv, der er blevet påvirket af de nye franske skikke og omgangsformer. - En stamtavle vil lette overblikket:

244

245

Grosserer Valler, der tjener mange penge på at handle med republikken, har et revolutionært sindelag, men hans begejstring udspringer mere af de gode forretninger end af indsigt og forstand. En langt mere forstandig vurdering af revolutionen tillægger forfatterinden advokat Dalund, der er fru Valler's hemmelige tilbeder. Komplicerede følelsesbånd og divergerende politiske opfattelser krydses i den bevægede revolutionstid. Men de reneste hjerter og den største trofasthed i både følelser og politik finder vi hos Claudine og Ferdinand. I modsætning til fru Valler bevarer Claudine sin troskab overfor sin elskede, der forlader hende for at tage del i republikkens forsvar.

Med skildringen af Claudines og Lusards kærlighedsliv på grossererens landsted når novellen et ideelt højdepunkt. Den lidenskabelige kærlighed mellem de to unge harmonerer med septembernauturens glødende farver og stjerneklare nætter. Ferdinands, Lusards og Claudines aftenmøde i det vin- og blomstersmykkede lysthus bliver til en græsk, guddommelig fest, et romantisk, åndeligt rum for ungdommens tilbedelse af poesi, kærlighed og frihed (s. 106-107).

Lysthusets græske guddommelighed genskabes i novellens slutning, hvor Claudines og Lusards søn Charles sammen med sine to valgte arvinger sidder i et lysthus og andagtsfuldt tænker på deres forældre-/mødre. Den åndfulde, romantiske lysthusidyl har også en parallel i den moderlige Christianes landlige hjem, hvor Claudine søger tilflugt efter sin søns fødsel. I denne gode moders hus lever Claudine, da hun forstødes af sin familie. Stemningen i dette hjem er ganske vist ikke festlig og græsk, derimod stilfærdig og kristen. Christianes hjem er et egnet rum for Claudines dannelsesudvikling som elskende og moder. Claudine går i skjul hos det under revolutionen så omtalte folk og finder hjælpere og barmhjertige, især blandt kvinderne, og endelig med Christiane den gode moder, hun har savnet. »Fred og Frihed duftede hende (Claudine) imøde fra dette stille Tilflugtssted« (s. 137).

Det er interessant at iagttage, at skildringen af Claudines liv hos Christiane optager vældig megen plads i revolutionskapitlet. Selve beskrivelsen er ikke den mest vellykkede passage i novellen, men kompositorisk giver Thomasine altså sin heltindes møde med den gode moder tyngde. I Claudines og Lusards fælles herregårdshjem, som senere omtales, forenes lysthus og bondestue. Charles beskriver dette hjem, der både er muntert og fredfyldt (s. 202): 246 »Mit Ungdomshjem staaer endnu i min Erindring som et Paradiis. En Ro, en Fred, en Skjønhed, som ingen Ord kan beskrive, var udbredt over vort Liv. En usigelig Kjærlighed, en indre Sjaeleglæde opfyldte os. Vort muntre, gjæstfrie Huus var en Samlingsplads for dannede Mennesker, som baade fra Omegnen og fjerne Steder kom og oplivede os og dem selv med deres Nærværelse hos os.«

Man kan opfatte det som noget af et held for novellens lykkelige slutning, at Charles er arving til en dansk herregård. Hele denne handlingstråd virker temmelig konstrueret og postuleret, og gør det tilmed

nødvendigt for forfatterinden at tilsætte handlingssekvensen om baronens vanvittige tilbudelse af Claudine. Med skildringen af baronen får Thomasine Gyllembourg placeret en farlig og uhæmmet driftsbesættelse hos en menneskeligt forfalden adelsstand. Claudines og Lusards ideelle herregårdsliv er altså ikke at betragte som en idealisering af adelsstanden. Herregårdshjemmet er kun kort og indirekte beskrevet i novellen og står nærmest som en hjemmets utopi, der fører de bedste sider af de borgerlige livsformer og af almuens liv sammen. Vi får aldrig en direkte nutidsskildring af Claudines og Lusards hjem, vi oplever det kun i Charles' erindringer, dvs. som et åndeligt fænomen, og som en sådan åndelig konstruktion er det også indført i handlingens logik.

Men det er karakteristisk for Thomasine Gyllembourg, at hendes idealhjem er et herregårdshjem, hvor den kultiverede mand og kvinde leder almuens liv, giver deres dannelse videre til almuen og sammen med den lever et kollektivt og beskyttet liv, hvor familie og samfund er blevet ét hele.

Sådanne idealhjem optræder eksempelvis i *Den lille Karen*, *Mesalliance* og i *Ægtestand*. Den biografiske baggrund for disse idealhjem er Thomasine Gyllembourgs eget liv med Ehrensvärd på gården Ruhedal ved Sorø, hvor Ehrensvärd eksperimenterede med at forbedre og modernisere landbruget. Men Thomasine Gyllembourg bruger også stof fra sit personlige liv i skildringen af de franske udsendinges besøg i København i slutningen af 1790'erne. Lusard er et portræt af den unge Duveyrier, der viste Thomasine Gyllembourg opmærksomhed og interesse. De franske udsendinge var ofte gæster hos Heibergs. Skildringen af Lusard er forfatterindens positive fortolkning af Duveyrier, den negative fortolkning kan vi finde i *Ægtestand's* beskrivelse 247 af den franske forfører Sardes, der tilbyder den gifte fru Sophie Lindal med en farlig og destruktiv lidenskab. Thomasine Gyllembourg oplevede Duveyriers opmærksomhed overfor hende som en heftig forelskelse. Der var ikke tale om noget erklæret og fuldbyrdet kærlighedsforhold imellem de to, men Thomasine Gyllembourg forsøger flere gange i sine noveller at fortolke disse begivenheder i sit liv. Den vigtigste erfaring, Duveyrier-historien har givet hende personligt, er måske opdagelsen af hendes egen lidenskabelighed og sanselighed. Lidenskaben forsvarer Thomasine Gyllembourg i skildringen af den unge Claudine, der dog i mindre grad er et selvportræt end beskrivelsen af Sophie Lindal i *Ægtestand*. Således er Claudine-figuren også tydeligt inspireret af den unge Sophie Zinn, senere Thalbitzer, hvis oplevelser med republikkens udsendinge beskrives i erindringsbogen *Grandmamas Bekiendelser* (1807). Mange af disse ungdomsoplevelser genfindes i detaljer i *To Tidsaldre*, fx festen hos grosserer Valler (s. 90-94), hvor også *Grandmamas Bekiendelser* omtaler både fremførelsen af *Marseillaisen* og Claudines/Sophie Zinns »tricolore Tørklæde«.

Claudines seksualitet og sanselighed bliver kvaliteter, men vel at mærke først for alvor, da de beherskes af hendes dannelse. Thomasine Gyllembourg menneskeliggør kvindebilledet i sine noveller, når hun fortæller om den kvindelige seksualitet som et faktisk og positivt fænomen, men seksualiteten dæmoniseres, når den overskygger dannelsen. I Thomasine Gyllembourgs noveller er der altid en eller flere driftsbesatte personer, mænd eller kvinder, der fremtræder som afskrækkende eksempler på seksualitetens sammenhæng med sygdom og død. I *To Tidsaldre* er baronen en sådan person; i *Drøm og Virkelighed* tillægges den dæmoniserede seksualitet Lise. I *To Tidsaldre* er det endvidere værd at lægge mærke til, at fru Valler først udfolder og udvikler sig menneskeligt, da hun indleder et illegitimt forhold til sin ungdomselskede Dalund. Nok er der tale om et forhold med slemme skyggesider, men denne kærlighed er dog stadig udtryk for Thomasine Gyllembourgs holdning: dannelsens og seksualitetens nødvendige forening.

248

Realisme og romantik

To Tidsaldre tilbød sin samtidige læser en konkret og hverdagslig skildring af revolutionstidens liv og en fortolkning af nutiden som et fald i sammenligning med den lidenskabelige og dramatiske fortid. Forfatterindens fortolkning er et kontroversielt forsøg på at rehabilitere den udkældte fortid og et forsøg på at vise, at familiens liv og det individuelle og intime liv påvirkes af historiske begivenheder og forandringer. I sit forord skriver Thomasine Gyllembourg (s. 73):

»Den Gjenstand, jeg har villet behandle, er ikke de store Begivenheder, der saa voldsomt rystede Slutningen af det forrige Aarhundrede, og som endnu forurolige vore Dage, ikke hiint rasende Uveirs Gjenskin i vort Fædreland, heller ikke den kolde og taagede Luft, som det har efterladt sig, men kun hvad jeg vilde kalde den huuslige Reflex deraf, den Virkning, som det har udøvet i Familielivet, i de private Forhold, i de Enkeltes Meninger og Anskuelser, en Indflydelse, hvoraf Enhver, bevidst eller ubevidst, er bleven berørt.«

Ved at konfrontere to tidsaldre kan Thomasine Gyllembourg påvirke sin nutids opfattelse af, hvorledes mennesker bør leve i familien, i selskabslivet, ja i alle nære forhold. Der var et solidt dannelsesstof at tilegne sig for Thomasine Gyllembourgs samtidige læser. Hendes moderne læser kan glæde sig over at få en nær og konkret oplevelse af borgerligt liv i 1840'erne, kort før enevældens afskaffelse og den moderne samfundshistories begyndelse med Grundloven af 1849. Den moderne læser kan nuancere sit billede af det borgerskab, der står overfor sin politiske sejr, for ifølge Thomasine Gyllembourg havde det tabt visionerne på hjemmefronten. Men læseren af idag kan også opleve styrken og mulighederne i den borgerlige offentlighed,

som Thomasine Gyllembourg skriver ind i og selv er med til at udvikle med sit forfatterskab. I den offentliggjorte litteratur kan den borgerlige familie se sig selv afbildet og kritiseret. Den offentlige debat og den litterære anskueliggørelse af intime livsforhold er et særdeles vigtigt middel til de borgerlige livsværdier og dannelsesidealers udbredelse i hele samfundet. De litterære skildringer og deres dannelseskritik er også særdeles nyttige ved den tilpasning til forandrede politiske og økonomiske omstændigheder, som den borgerlige 249 familie stod overfor. Her er Thomasine Gyllembourg både en realistisk hverdagsskildrer, der belærende kritiserer datidens mænd og kvinder, og en romantiker. Hun henter sine idealforestillinger om mand og kvinde i romantikkens idé om den indsigtfulde, følelse personlighed. Det er et personlighedsideal, som romantikken ser i sine mandlige helte, f.eks. Goethes Werther, 1774, Novalis' Heinrich von Ofterdingen, 1802 eller Rousseaus Émile, 1762. Hos Thomasine Gyllembourg tildeles indsigt og følsomhed ofte de kvindelige personer. En romantisk forestilling om intuitiv, naturlig mandlighed forvandles til en forestilling om en dannet kvindelighed, der som i *Drøm og Virkelighed* forløser mandligheden, eller som i *To Tidsaldr* udtrykker sig i kærligheden.

Arvegods fra romantikken blander sig i Thomasine Gyllembourgs virkelighedsgengivende noveller, bryder ind i den realistiske dagligstueskildring i form af febersyn, lysthuse eller landlige kollektividyller. Her skaber Thomasine Gyllembourg rum for sine visioner om familiært samliv mellem dannede og følsomme mænd og kvinder og belærer sine læsere om at gøre drøm og virkelighed til et i en ny, mere fuldkommen tidsalder.

I *To Tidsaldr* kan konfrontationen mellem romantik og realisme overordnet iagttages i novellens opdeling i to hovedkapitler. I *Drøm og Virkelighed* optræder den som en modstilling af forskellige livsrum: onklens og tantens hjem, Lises og Lauras hjem, bevidsthed og underbevidsthed i Julius' egen personlighed. Beskrivelsen af onklens og af Lises hjem og af Julius' bevidsthed bygger på virkelighedsgengivelse, forklaring og kritisk afsløring, mens skildringen af tantens og Lauras hjem og af Julius' underbevidsthed er visionær, antydende og drømmeagtig. Spændende er det at lægge mærke til, hvorledes skildringen af Lises hjem begynder på et realistisk niveau, men gradvis bevæger sig ind på et romantisk niveau i løbet af historien, og her kommer til at stå som en dæmonisk skyggeside i forhold til det gode, det sande og det skønne, for til slut at blive besejret af Lauras lys.

Thomasine Gyllembourg er ikke ene om denne bevægelse mellem realisme og romantik. Den kan spores i andre af periodens vigtige prosaværker, hos Poul Martin Møller i *En dansk Students Eventyr*, 1824, hos H.C. Andersen i romanen *O.T.*, 1836, hos den svenske Fredrika Bremer i romanen *Familien H****, 1829 og hos den norske Camilla Collett i romanen *Amtmandens Døtre*, 1855.

250

Et tema, der på forskellig måde indgår i disse værker, er anskueliggørelsen af, hvad mandlighed og kvindelighed reelt og ideelt betragtet er og kan være.

Andersen og Poul Møller bruger de romantiske planer i deres værker til at beskrive en fascinerende farlighed og maskulin mystik hos deres unge, impulsive heltefigurer. Rædsomme scener og interessante rum, som Ottos værelse i *O. T.* og den forladte balsal i slutningen af *En dansk Students Eventyr* bliver romantiske scenerier for en spontan og impulsiv mandlighed, der skildres som et modstykke til virkelighedens stive og tilskårne mandfigurer. Disse personer optræder på det realistiske plan i værkerne og bliver kritisk belyst ved hjælp af den romantiske, impulsive mandlighed. Andersen og Poul Møller idealiserer ikke deres unge mandspersoner; Andersen holder en kritisk distance til Otto, mens Poul Møller ironisk afslører sin Frits. Men stadig er dog den mandlighed, der kommer til syne på det romantiske plan, fascinerende, og det uløste spørgsmål i begge værker er, hvorledes denne mandlighed kan forsones med virkeligheden.

Også Bremer og Collett henlægger i deres værker utilpassede eller lidenskabelige kvindefigurer eller sider af kvindernes personlighed til romantiske planer i deres værker, mens den kritiske skildring af mænds og kvinders hverdagsliv findes indenfor den realistiske fortælling. Både det romantiske og det realistiske plan er nødvendigt i disse værker, der anskueliggør og diskuterer, hvad mandlighed og kvindelighed er og bør være. I det meste af dansk litteratur i perioden fra 1820 til 1850 genlyder denne diskussion.

Hos Kierkegaard fortsættes debatten og skildringen af mandligheden især i *Forfærers Dagbog*, 1843. Her skildrer Kierkegaard konsekvensen af forestillingen om, at mandligheden kun kan forløses igennem kvinden. Forfæreren må konstant fylde sig med og forbruge kvindeligheden i fortvivlede forsøg på at overvinde sin egen tomhed. En anden fortsættelse af debatten om mandligheden finder vi i Hans Egede Schacks *Phantasteme*, 1857, der bl.a. beskriver destruktion og perversion af en mandlig fantasi og kreativitet, som er uforenelig med virkelighedens mandsliv. Debatten af kvindeligheden fortsættes bl.a. af Mathilde Fibiger i *Clara Raphael. Tolv Breve*, 1851, der beskriver en dannet og begavet kvindes konfrontation med virkeligheden.

251

Thomasine Gyllembourgs forfatterskab hører hjemme i den periode af vores litteraturs historie, der er

blevet kaldt romantismen. Det er en periode, hvor prosalitteraturen vinder stærkt frem. Blicher, Carl Bernhard, Poul Møller, Ingemann og H.C. Andersen er sammen med Thomasine Gyllembourg med til at give prosaen en central plads i litteraturen. Thomasine Gyllembourg gav sine hverdagshistorier genrebetegnelsen noveller. Men *Drøm og Virkelighed* og *To Tidsaldre* er set fra et moderne synspunkt måske snarere at betragte som små romaner. Thomasine Gyllembourg skriver imidlertid ikke udviklingsromaner i tradition med Goethes *Wilhelm Meister*, således som H.C. Andersen forsøgte det i sine romaner fra 1830'erne. Hendes prosa er en slags eksistenslitteratur, der centrerer sig om et eller flere livsafsnit i personernes tilværelse og derigennem perspektiverer de borgerlige livsforhold og omgangsformer. I forbindelse med Poul Møllers *En dansk Students Eventyr* omtaler Johan Ludvig Heiberg novellen som »en Total-Composition med en bestemt Idee« og giver her en bestemmelse, der også kan beskrive Thomasine Gyllembourgs noveller. Hendes idé er forestillingen om hverdagslivets og den personlige dannelses fundamentale betydning for hele borgerlivet. Hendes litterære komposition og form knytter sig til denne idé, idet hun giver sig ind i beskrivelser af det borgerlige hjem, dagligstuen, liv og samtale og modstiller og sammenligner forskellige hjem og livsrum. Kompositorisk opbygger hun sine noveller i denne sammenligning og modstilling af livsrum. I forordet til *To Tidsaldre* skriver hun (s. 75):

»Jeg indseer vel, at der gives mere ophøjede Emner, men det forekommer mig, som om disse let kunde føre udenfor Novellens Grændser; og ialfald drømmer jeg ikke om at kunne flyve som Ørnen til de Regioner, hvorhen det ubevæbnede Øie ikke kan følge; men Forfatteren til en Hverdags-Historie bygger som Svalen paa Menneskenes Huse, og istemmer der sin fordringsløse Sang.«

Thomasine Gyllembourg præger afgørende sin samtids litteratur. Hun er skaberen af en ny realistisk hverdagslitteratur, der har byliv og borgerliv som sit stof, på samme tid som Blicher realistisk fortæller om jysk almueliv. Hos begge forfattere spiller romantikkens inspiration og arvegods en vigtig rolle. Realisme og romantik blander sig i periodens virkelig nye og skelsættende værker, både i forbindelse med skildringen af mandlighedens og kvindelighedens ideal og realitet og i forbindelse med romantismens generelle bestræbelse på at overvinde sin splittelse imellem ånd og materie. Poul Møller og Søren Kierkegaard fremhæver Thomasine Gyllembourgs forfatterskab, fordi hun efter deres opfattelse lader sin livsholdning gennemtrænge sine værker og dermed overvinder splittelsen. Søren Kierkegaard slutter sin anmeldelse af *To Tidsaldre* med en anbefaling:

»At henlede Nogens Opmærksomhed paa Novellen er ikke min Sag, vilde forekomme mig selv som en usømmelig Vigtighed; spurgte derimod Nogen mig om mit Raad, da vilde jeg raade ham at læse den, og har han læst den, at læse den om igjen.«

253

Udgaver og tekstforhold af Anni Broue

Drøm og Virkelighed

blev trykt første gang i 1. bind af *Noveller, gamle og nye*, af Forfatteren til »En Hverdags-Historie«. Udgivne af Johan Ludvig Heiberg, 1833. Bindet indeholder: En Hverdags-Historie, *Drøm og Virkelighed*, Den magiske Nøgle, Kong Hjort; se s. 8.

Pseudonymet blev brugt af fru Gyllembourg, efter at hun i sønnen J.L. Heibergs tidsskrift *Kjøbenhavnsflyvende Post* 1828 havde udgivet En Hverdags-Historie (fot optryk II 1981 s. 285-315); tidligere havde hun kaldt sig En Unævnt, eller Jota. Også de to sidstnævnte noveller havde været trykt i »Flyveposten«, der imidlertid ikke udkom 1831-33.

Novellebindet udkom igen allerede 1835. Teksten er ordret den samme, men der er en del moderniseringer i stavemåder. *Du* og *Eder* (med bøjningsformer) skrives *du* og *eder*, -ee- ændres til -e- (*leed*, *fleste*), udlyds-e, stryges (*Frue W.*, *Spidse*), e>æ (*Fortred*, *forskjertset*), og *Comptoir*, *Sopha*, *Kareth*, *Udgivt*, *forliebt*, *tidt* staves *Contor*, *Sofaen*, *Karret*, *Udgift*, *forlibt*, *tit*. Til gengæld iagttages en også i andre forfatterskaber noteret ændring fra det nutidige *det*, *dette*, *meere*, *alting*, *alle* til *Det...*, *Alle*.

Novellen optrykkes i forfatterens levetid i 1. bind af *Skrifter* 1849 (pseudonym og udgiver som 1833). Rettelserne fra 2. udg. følges og udbygges med ændringerne *Spoer, Altar > Spor, Alter*.

1. og 2. udgave sætter konsekvent komma foran *og* og *eller*, både når der følger en hel sætning efter, og når der kun følger en udvidet infinitiv. Disse kommaer udelades i *Skrifter*. Til gengæld øges fra 1. til 2. og atter til 3. udg. antallet af grammatiske kommaer, fx. foran udsagns- og relativbisætninger.

Liniebrud er sjældent, til gengæld lettes satsbilledet af tankestreger, ikke mindst mellem replikker; disse er i øvrigt, som det ses, forsynet med anførelsestegn. Denne praksis gælder alle tre udgaver og Th. Gyllembourgs fleste værker. Kun de seneste brydes mere op, men selv ikke i *To Tidsaldre* er replikkerne konsekvent adskilt med »ny linie«.

254

To Tidsaldre

blev trykt første gang som selvstændig bog i 1845; se side 71-72. Forordet er forfatterskabets eneste. Romanen optrykkes i forf.s levetid i *Skrifter* XII 1851 med pseudonym og udgiver som i 1845. Der er ortografiske ændringer som *Altar, Seier, Ætnne > Alter, Sejr, Emne*, og replikkerne er forsynet med anførelsestegn.

Manuskriptet til bogen (Ny kgl. S. 2443,4°) er skrevet med en meget lille skrift og rigt forsynet med rettelser, overstregninger med ny tekst ovenover, tilføjelser i margin, overløbninger etc.

Tekstrettelser

Rettelser i forhold til originaludgaven er kun foretaget i tilfælde hvor fejl virker meningsforstyrrende. Enkelte oplagte sættefejl som et manglende punktum ved slutningen af et afsnit, et manglende bogstav i Jul us i stedet for Julius eller et vendt bogstav som i Huns hvor der skulle stå Huus er uden videre korrigeret. Herudover er der flg. rettelser:

Drøm og Virkelighed:

44,25: Hånd > Haand

46,5 fn: ofre staaer > ofte staaer

63,16: Vi haabe der > Vi haabe det

86,30: ud vil > du vil

To Tidsaldre:

101,24: Men blev nu enig om > Man blev nu enig om

106,13: Lænker > Lærker

113,8: endt hende > sendt hende

255

Litteraturliste

af Anne-Marie Mai

Samtidig kritik

Anmeldelse af *Nye Fortællinger* af Forfatteren til »En Hverdags-Historie« i *Dansk Literatur-Tidende*, nr. 23, 1835. Denne anonyme anmeldelse kritiserer heftigt det moralske indhold i novellen »Ægtestand«, men roser i øvrigt novellerne og fremhæver, at de kan læses af et »talrigt og forskielligt Publicum«.

Carsten Hauch anmeldte i Oehlenschlågers månedsskrift *Prometheus*, III, 1833 *Noveller, gamle og nye* af Forfatteren til en Hverdags-Historie, bd. I. Hauch roste bl.a. »Drøm og Virkelighed«.

Peder Hjort anmeldte ligeledes *Noveller, gamle og nye*, bd. I i 1833, og skildrede meget indforstået forfatterens litterære bestræbelser form- og indholdsmæssigt. Anmeldelsen er optrykt i Hjorts *Kritiske Bidrag til nyere dansk Tcenkemaades Historie. Litterærhistorisk Afdeling III*, 1869.

Søren Kierkegaards anmeldelse »En literær Anmeldelse«, 1845, af »To Tidsaldre« er omtalt i efterskriften. Den er optrykt i Søren Kierkegaards *Samlede Værker*, bd. XIV, 3. udg., 1978.

Poul Martin Møllers anmeldelse »Recension af Ekstremerne«, 1836, er omtalt i efterskriften. Den er optrykt i Poul Martin Møllers *Udvalgte Skrifter*, bd. II, 1895.

Nyere genudgivelser

Familien Polonius og En Hverdags-Historie, 1968. Foruden de to noveller er her optrykt TGs såkaldte litterære testamente til Johan Ludvig Heiberg, som Johanne Luise Heiberg offentliggjorde i 1866, og TGs »celestinske breve«, »Til Forfatteren af en Hverdags-Historie« og svaret »Til Herr Celestinus«, begge skrevet af TG selv. Disse breve blev offentliggjort i *Kjøbenhavns flyvende Post* i 1834 (fot. optryk IV 1984, s. 121-32). I brevene diskuterer TG novellernes indhold og genre.

Ægtestand, 1982. Vibeke Blaksteen har forestået Dansk Lærerforeningens genudgivelse af novellen med efterskrift og kommentarer.

I forlaget Gyldendals litteraturudvalg til gymnasiet og HF, *Litteratur VI* er i bd. III, *Litteratur 3 1780-1870*, 1983, red. Lise Ettrup, Jens Anker Jørgensen og 256 Knud Michelsen, optrykt novellen »Den lille Karen« samt uddrag af brevvekslingen mellem PÅ. Heiberg og TG.

Faglitteratur

Analyser af dansk kortprosa, I, 1971, s. 122-146. Heri Jørgen Dines Johansens artikel »Vare og pris«, hvor TGs novelle »Den lille Karen« fra 1830 analyseres ud fra et ideologisk kritisk synspunkt.

Anderseniana 1974 s. 36-50. Heri Johan de Mylius' artikel »Aladdinmotivet hos fru Gyllembourg og H.C. Andersen«, hvor novellen »Den magiske Nøgle« fra 1829 analyseres ud fra novellens konflikt imellem den åndelige og den materielle verden.

Dansk litteraturhistorie 1807-1849, bd. V. 1984. Red. Steffen Auring, Søren Baggesen m.fl. Heri en litteraturhistorisk og litteratursociologisk skildring af periodens kvindelige forfattere og analyser af enkelte af deres værker, herunder »To Tidsaldre« ved Marie Louise Svane.

Susi Frastein/Lene Koch: *Ravnemødre! Et opgør med modermyten*, 1983. En debatbog om moderskabet. Heri en kort biografisk skildring af TGs ægteskab og hendes forhold til sin søn Johan Ludvig Heiberg.

Johanne Luise Heiberg: *Peter Andreas Heiberg og Thomasine Gyllembourg*, bd. I-II, 1882, 4. udg. 1947. En skildring af ægteskabshistorien med udgivelse af breve og personlige dokumenter. Johanne Luise Heiberg, der var TGs svigerdatter, søger at spille en forsonende rolle i sin skildring, men lægger i sine kommentarer til brevene meget stor vægt på at forklare og retfærdiggøre TGs handlemåde.

Elisabeth Hude: *Thomasine Gyllembourg og hverdagshistorierne*, 1951. En grundig præsentation og analyse af temaer, stil og komposition i værkerne og deres biografiske forudsætninger. Analysen sætter endvidere værket ind i dets historiske og litteraturhistoriske sammenhæng.

Poul Ingerslev-Jensen: *P.A. Heiberg. Den danske Beaumarchais*, 1964. En biografisk skildring af Heiberg, hans værker og offentlige fejder. Forf ser ægteskabet ud fra Heibergs synsvinkel og polemiserer mod Johanne Luise Heibergs fortolkning af det.

F.J. Billeskov Jansen: *Thomasine Gyllembourg. Et mindeportræt*, 1977. Et lille biografisk portræt og en introduktion til forfatterskabet og dets litterære forudsætninger.

257

Anni Broue Jensen: *Penge og kærlighed. Religion og socialitet i Thomasine Gyllembourgs forfatterskab*, 1983. En analyse af forfatterskabet ud fra en iagttagelse af de mønstre for konflikter, personforhold, miljøer og evalueringer heraf, som værkerne følger. I værket diskuteres andre analyser af forfatterskabet og af enkelte noveller.

John Christian Jørgensen: *Nye realismeessays*, 1979. Heri en analyse af »En Hverdags-Historie« set i lyset af 1800-tallets realismetradition.

Litteratur og samfund, nr. 31, 1980, s. 30-59. Heri analyseres »En HverdagsHistorie« af Steffen Auring, Søren Pedersen, Erik Svendsen og Poul Aaby Sørensen. Analysen er en nærlæsning af novellen, der også sættes i forhold til tidsalderens dannelsesidealer og til den litteraturhistoriske sammenhæng.

Lysthuse. Kvindelitteraturhistorier, 1985, s. 201-224. Heri Lisbeth Møller Jensens artikel, »Jeg føler mig ikke elsket«, hvor »Ægttestand« analyseres i relation til TGs og P.A. Heibergs skilsmissebreve. Analysen peger endvidere på en tematisk sammenhæng omkring den kærlighedssøgende kvindefigur mellem novellen og senere romanværker af Erna Juel-Hansen og Kirsten Thorup.

Anne-Marie Mai/Stig Dalager: *Danske kvindelige forfattere*, bd. I, 1982. Heri en skildring af forfatterskabet, dets temaer og metoder set i sammenhæng med periodens øvrige nybrydende kvindelige litteratur.

Nordisk kvindelitteraturhistorie, bd. II, 1993. Red. Inger-Lise Hjordt-Vetlesen, Anne-Marie Mai m.fl. Heri om TGs forfatterskab i afsnittet »Fuldendelsens noveller« ved Birgit Mortensen og Marie-Louise Sodemann.

Sophie Dorothea Thalbitzer: *Grandmamas Bekiendelser* (1807) er genudg. 1906 af Julius Clausen og P. Fr. Rist (*Memoirer og Breve*, 4). Genoptrykt 1966.

258

259

Noter af Anni Broue

Drøm og Virkelighed

9Charlottenborg: trelænget palæ, hvis ene længe ligger ud til Nyhavn. Palæet huser fra 1832 Det kgl. da. Kunstakademi. - Comediehuset: Det kgl. Teaters gamle bygning, der stod til 1874. - Hovedvagts-Uhret: uret på den største garnisonsafdelings bygning på Kongens Nytorv, nabo til d'Angleterre ved Hovedvagts-gade.

10 *en af Byens Udkanter*: ude ved vandet. - *Lovelace*: forfører. Personen Lovelace forfører heltinden i Samuel Richardsons roman »Clarissa Harlowe«, 1748. - *forlibt*: forelsket. - *Courtoisie*: galanteri, - *gode Veie*: gravid.

11 *Stervboe*: dødsbo.

14 *smukke Taille*: pigen mangler talje, fordi hun er gravid. - *Huus i Amaliegaden*: fødselsstiftelsen; huset står endnu. - *etablere hende som Dame*: holde hende som elskerinde. - *Condition*: plads.

15 *En gammel fransk Skribent*: ikke identificeret, - *gode Genier*: skytsånder. - *Schiller*: Friedrich von S., 1759-1805, tysk forfatter. Citatet er fra digtet »Das Glück«, trykt 1799 i »Musenalmanach fur das Jahr 1799«. - *Hermes*: græsk mytologisk gud, gudernes sendebud, afbildes derfor med vinger på fødderne; også gud for veltalenhed. - *Huusgud*: skytsånd, der værner hjemmet; ofte til stede som billede eller statue. - *de Gamle*: oldtidens grækere og romere.

16 *Attestats*: eksamen.

18 *Slangen*: slangen, der fik Eva til at spise af æblet, 1. Mosebog 3, 1-7. - *Consol*: mindre skab eller hylde.

19 *Affectation*: unaturlighed, kunstlet væsen. - *imposant*: imponerende. - *Rendekjerling*: kvindeligt bud.

23 »*Du est... Frands*« let omskrevet citat fra Ludvig Holbergs »Den politiske Kandstøber«, 2,3, (1722). - *Exaltation*: overspændthed, ophidselse.

25 *Informationer*: privattimer, huslærerundervisning. - *Portefeuille*: tegnebog.

28 *Fredriksberg-Have*: stor park ved Frederiksberg Slot, med adgang til Frederiksberg Allé. - *Sommer-Theatret paa Vesterbro*: morskabsteater på Vesterbrogade i Kbhvn.

29 *Spidslærke*: nedsættende navn for hoven eller næsvis kvinde.

30 *Manuducenter*: folk, der modtager manuduktion, dvs. undervisning med eksamen direkte for øje.

32 *Antikeme*: de antikke kunstværker, værker fra den græske eller romerske oldtid. - *Shawl*: sjal.

33 *daran*: »til det«. - *Physiognomie*: ansigt. - *Roxelane-Næse*: Roxelane er den kvindelige hovedperson i C.S. Favarts syngespil »Soliman Second«, 260 1762, dansk »Soliman den anden«, oversat 1763 af C.D. Biehl. Roxelanes »stumpede Næse« nævnes s. 7 og s. 94.

34 *Delikatesse*: takt, finfølelse.

35 *incognito*: skjult, ukendt.

36 *tredie Himmel*: nu: syvende himmel = i højeste grad henrykt. Gamle forestillinger om henholdsvis tre og syv himmelfærer med Gud i den yderste og Jorden som midtpunkt.

37 *Commission*: ærinde. - *betænkelig*: her nok: eftertænksom. - *Elysium*: den græske mytologiske himmel.

38 *Enthusiasme*: begejstring.

39 *forskjærtset*: sat over styr.

40 *Kjellingeri*: forkælelse.

42 *Furie*: i græsk mytologi hævn gudinde. - *Prakker*: uduelig person.

46 *billig Delicatesse*: rimelig finfølelse.

54 *Paroxysmer*: voldsomme følelsesudbrud.

63 »*Og de gik ...de lagde ham*: Markus 16, 5-7.

65 *Confident(s)*: fortrolig.

66 *Udelicatesse*: taktløshed. - *slet*: syg.

Forfatteren til Læseren

73 *de store Begivenheder*: den franske revolution og dens eftervirkninger, 1789-1799. - *Prosper Mérimée*: fransk forfatter, 1803-1870. - *skjønne Litteratur*: skønlitteratur. - »*Cronique ... de Charles IX.*«: 1829, først oversat til dansk 1871 med titlen »Fra Bartholomæus Nattens Tid«. - *curiøst*: mærkeligt. - *Rolighed*: tryghed. - *erholdt*: fik.

74 *antagen*: accepteret. - *Decorum*: velanstændighed, sømmelighed. - *epigrammatiske*: som i form ligner et epigram: et ganske kort fyndigt digt. - *Seculum*: århundrede.

75 *Genrestykket*: maleri af scene fra hverdagen, -*følgende, for længe siden udtalte Ord*: det følgende blev trykt første gang i anledning af et indlæg i »Kjøbenhavns flyvende Post«s nr. 29 og nr. 30 af en hr. Celestinus, som opfordrede »Forfatteren til »En Hverdagshistorie« til at røbe sin identitet, da han selv var under mistanke om at være denne. Dette indlæg var dog også forfattet af Thomasine Gyllembourg.

Første Deel Revolutionstiden

77 *Decennium*: tidsrum på ti år. - *Grev A.P. Bernstorff*: Andreas Peter B., 1735-1797, dansk statsmand, udenrigsminister 1773-1780 og 1784-1797. I de første tretten år af den senere Frederik VI's 261 kronprinseregenttid var Bernstorff landets egentlige hersker og gennemførte efter 1794 ved væbnet neutralitetspolitik at holde landet uden for revolutionskrigene. - *Afsendt*: person, sendt i bestemt offentligt ærinde. - *Cocarde*: roset.

78 *Notabiliteter*: ansete folk. - *idenne periode*: Bernstorffs styre betød et yderligere økonomisk opsving i den »florissante« (blomstrende) periode for handelen, 1740-1807, hvor Danmark var hovedtransitplads mellem Østersølandene og de øversøiske lande. - *Justitsraad*: titel, der gav rang i 4. eller 5. rangklasse. - *Physionomie*: ansigt. - *Presenteerbakke*: bakke til kopper, glas osv. - *Extract*: afkog. - *Mixtur*: egentlig blanding, her medicin i flydende form.

79 *Kongemordere*: Ludvig XVI blev guillotineret 21.1.1793. - *Robespierre*: Maximilien de R., 1758-1794, ledende fransk revolutionær politiker, hvis styre førte til rædselsherredømmet. Blev selv henrettet.

80 *Girondisterne*: gruppe politikere under den franske revolution med navn efter landskabet Gironde, spillede en rolle 1791-1793, dannede 1792 regering. - *Uven med begge Partier*: Girondinerne stod oprindeligt stærkt til venstre, men da der var mange repræsentanter for det velhavende provinsborgerskab blandt dem, kom de i modsætning til Jakobinerne, hvortil hørte Robespierre, Marat og Danton. Jakobinerklubben oprettedes 1789 og havde sin største indflydelse omkring 1793.

81 *den amerikanske Krigs Tider*: den nordamerikanske frihedskrig, 1775-1783, mellem England og de tretten britiske kolonier på østkysten. - *Despotie*: voldsherredømme. - *Negotie(s)*: handel, omsætning. - *Citoyen Grouvelle*: borger Philippe Antoine G., 1758-1806, republikkens gesandt. - *National-Conventet*: Frankrigs grundlovgivende forsamling, 1792-1795, valgt ved alm. valgret af borgere over 21 år.

82 *plaiderede pro et contra*: diskuterede for og imod.

83 *den trefarvede Fane*: trikoloren, Frankrigs nationalflag fra 1789, blå-hvidrød. - *Jeanne d'Arc*: 1412-1431, fransk helgen og nationalheltinde, »Jomfruen fra Orleans«, følte sig under hundredårskrigen kaldet af Gud til at føre den franske hær mod englænderne. - *høit*: stærkt.

84 *Gedske Klokkers*: person i Ludvig Holbergs »Barselstuen«. Hun græder hele tiden over småting. - *kævler*: pylrer. - *Noder*: regler, forskrifter. - *Trois oeufs eller Deux sous*: tre æg eller to sous. 1 sou = 5 centimer, 100 centimer = 1 franc.

85 *Postillion d'amour*: kærlighedsbudbringer. - *Heros*: helt. - *Brutus*: Marcus Junius B., 85-42 f.Kr., romersk politiker, ledede sammensværgelse, der førte til mordet på Cæsar. - *General Custine*: Adam Philippe C., 1740-1793, fransk general under første koalitionskrig: de europæiske fyrster mod det revolutionære Frankrig; blev afsat efter nederlag og dødsdømt for højforræderi. - *depecher*: diplomaters korrespondance

med regering. - *Tonsuren*: kronragning hos katolske gejstlige.

86 flaut: banalt. - »*Je suis fou de cet enfant*«: »jeg er tosset med det barn«. - *Commerceraad*: rangtitel for 6. og 7. rangklasse.

262

87 Daarligheder: tåbeligheder.

88 Lyder: fejl. - *Sordine*: dæmper.

90 Notabiliteter: berømtheder, ansete personer. - *Curiositet*: seværdighed. - *l'ancien régime*: den gamle regeringsform.

91 Tribut: bidrag. - *Impromptus*: improvisationer. - *Rahbek*: Knud Lyhne R., 1760-1830, dansk forfatter.

92 Ludvig den fjortende: 1638-1715, fransk konge fra 1643, førte strålende hoffliv på Versailles-slottet, hvilket gav ham tilnavnet »solkongen«. - *Genier*: skytsånder. - *Symposier*: drikkegilder med åndfulde diskussioner. - *Duveyrier*: Honoré Nicolas Marie D., 1753-1839, fransk jurist og politiker, husven hos P.A. Heiberg, forbillede for personen Sardes i Th. Gyllembourgs »Ægtestand«, 1835.

93 Marseillaisen: den franske nationalsang, digtet og komponeret i 1792, blev sunget af frivillige fra Marseille under indtog i Paris. - »*Aux armes, citoyens*«: »til våben, borgere«; sangens omkvæd. - »*Amour sacré de la patrie*«: »den hellige fædrelandskærlighed«. - *Pianoforte*: klaver. - *Chant de Victoire*: sejrssang. - *Chenier*: André de C., 1762-1794, fransk digter, sluttede sig til de revolutionære, men var modstander af rædselsregimet og blev henrettet. - »*Périssant les rois*«: »død over kongerne«. - *Le vengeur*: hævn. - *citaterne*: »Løft dig! Forlad det dybe hav,/kadaver osende af hævn«// - »hvorfra kommer disse hjerteskerende skrig?/hvis er disse modige stemmer?/de tapre døendes stemmer,/som synger fra afgrundens dyb.«

94 Vive la République: leve republikken. - *Turenne*: Henri Latour d'Auvergne de T., 1611-1675, fransk hærfører. - *Henrik den Fjerde*: Henri IV, 1553-1610, fransk konge fra 1589. - *adsprede sig*: spredte sig. - *Suivante*: ledsager.

95 Parabel: lignelse.

96 courteret: gjort kur til.

97 Jacobinernes Regiment: se n.t.s. 80.

100 Fredriks Hospital: indviet 1757, Bredgade i Kbhvn.; huser nu Kunstindustrimuseet.

102 Vundfeberen: sårfeberen. - *Revolutionstribunalet*: revolutionsdomstolen. - *Endymion*: i græsk mytologi den smukkeste af alle mænd. Elskedes af månegudinden, Selene, der fik Zeus til at give ham evig ungdom gennem evig søvn.

103 Talisman: genstand, der tillægges lykkebringende kraft.

104 Gudinden Ceres: i romersk mytologi gudinde for plantevækst.

105 Skilsmisse: i Danmark under særlige betingelser fra 1700, udvidet adgang 1790; i Frankrig tilladt fra revolutionen, ophævet igen 1816. - *Heloise og Abailard*: Héloïse, ca. 1100-1163, og Abélard, 1079-1142, berømt fransk middelalderpar. Levede adskilt, da han var præst, men havde barn sammen og brewekslede i hemmelighed. Deres liv og breve brugt i litteraturen. - *profanere*: vanhellige.

106 Primula veris: vårens første (blomst); forårsblomsten kodrivers lat. navn; 263 »våren« her i betydningen »ungdommen«. - *Parnasset*: kreds af digtere; af Parnassos, bjerg i Grækenland, viet til Apollon (gud for musik og poesi og musernes anfører).

107 Libation: drikoffer. - *Phoebus*: tilnavn til Apollon i hans egenskab af solgud. - *Luna*: månen. - *Amor*: romersk elskovsgud. - *hans Moder*: Venus, romersk kærlighedsgudinde. - *Victoria*: sejr.

109 Le Duc de Montalbert: hertugen af M. - *citoyen*: borger.

112 nedreven: kritiseret. - *Justitien*: retten. - *Recommandationsbreve*: breve, der anbefaler person. - *Creditiver*: breve, der giver fuldmagt til at hæve penge.

113 Sambre- og Meuse-Armeen: Sambre er biflod til Meuse, udspringer i Nordfrankrig, udmunder i Belgien. Meuse: den franske del af Maasfloden. Her er altså tale om nordhæren.

116 *mislig*: tvivlsom, vanskelig. - *Pichegrus*: Charles P., 1761-1804, fransk general, erobrede 1794 Nederlandene.

119 *Charons Baad*: i græsk mytologi færger Charon de døde over floden Styx til dødsriget. - *la pensée*: forglemmigej.

122 *den syge Claudine*: hun har veer.

126 *ærgre mig*: hidse mig op. - *Palliativ*: lindrende middel.

127 *Livstykke(r)*: tætsluttende beklædningsstykke til overkrop, svarer nærmest til vest.

128 *sonore*: klangfulde.

129 *Nødtørft*: trange kår.

130 *Postroute*: fra 1798 diligencer fra Kbhvn. og større byer som f.eks. Helsingør og Korsør 1-2 gange ugentlig.

134 *afgjorte*: afholdte. - *glimrende*: smukke. - *langt fra ikke*: på ingen måde.

135 *hos simple Folk*: der var på bogens udgivelsestidspunkt stor forskel i kønsmoral mellem underklasse - bønder og borgere - adel.

136 *Kirke og Daab og Vielse afskaffes*: konen har formentlig hørt revolutionsrygter herom.

137 *Præexistens*: tidligere liv. - *Penater*: husguder.

148 *Honoratiores*: folk med titel og rang, her også de rige. - *gjør Epoche*: er af betydning.

140 *Fruentimmer*: ordet havde dengang ingen nedsættende klang.

142 *Axelskjærf*: skulderbånd.

143 *sansculottiske*: pøbelagtige; efter *sans culotte*: uden knæbukser. De højere klasser gik med knæbukser, de lavere med lange pantalons.

144 *rare*: søde. - *Citrinke*: lille citer, strengeinstrument. - *curies*: underlig. - *tvine hen*: tvine, egentlig græde, her nok sørge, gå til af sorg. - *reputeerlige*: agtværdige.

145 *Aspeterne*: udsigterne. - *den vingede gud*: Amor med kogger og pile, romersk elskovsgud. - *sympathetisk*: ligestemt. - *Gratier og Furier*: i romersk mytologi henholdsvis tre gudinder for skønhed og ynde og tre hævn gudinder.

146 *havde smigret sig*: indbildt sig på behagelig måde.

148 *et lille Juletræ*: første gang i Kbhvn. 1811 - først almindeligt sidst i 264 1800-tallet. - *gjøre Honneurs*: optræde som værter. - *Kobberværker*: bøger med kobberstik.

150 *Urne*: beholder, hvorfra man trækker lodder.

151 *Mesalliance*: giftermål med person af anden stand. - *Participanter*: lodsejere.

157 *Delicatessen*: finfølelsen. - *affectede*: foregav.

161 *Doberan*: by i Mecklenburg-Schwerin. - *skjønne Løfter ... ikke har holdt*: om frihed, lighed, broderskab.

165 *Carnot*: Lazare C., 1753-1823, fransk militær, jakobiner, krigsminister 1793-1795. - *Votum*: udtalelse. - *Que ... libre*: Gid Cæsar var stor, men Rom frit.

166 *Heros*: helt. - *Hydra*: i græsk mytologi vandslange med ni hoveder, her: et onde, der hele tiden antager nye og flere former. - *denne Heros*: Napoleon. - *Despotismen*: tyranniet.

167 *Rousseau*: Jean-Jacques R., 1712-1778, fransk forfatter og filosof. - *Saint-Preux*: den mandlige hovedperson i Rousseaus roman »La nouvelle Héloïse«, »den nye Héliolise«.

168 *Bataille*: slag. - *Hélas, hélas!* osv.:

Ak, ak, dette smukke forår

som knap varer et par dage,
vender aldrig tilbage til de elskende,
som det vender tilbage til naturen.

- *Florian*: Claris de F., 1755-1794, fransk digter.

Anden Deel Nutiden

172*Physionomie*: ansigt. - *Ordsproget* lyder: »Man skærer ofte bred rem af en andens hud« (middelalderligt ordsprog, Peder Laales samling).

173*fuldtro Ven*: alm. udtryk i 1800-tallets folkelige lyriske viser i skillingtryk. - *Prinds Hector*: i Homers »Iliaden« er Hector trojanernes største helt under grækernes belejring af Troja. - *Lord Byron*: George Gordon B., 1788-1824, engelsk digter; opholdt sig i Grækenland under frihedskrigen 1823, regnes derfor her med til »den antike Herlighed og de græske Heroer«. - *Oliebjerget*: bjerg i østlige Jerusalem, for foden af hvilket Getsemane lå. - »*l'appétit vient en mangeant*«: appetitten kommer, mens man spiser.

174*Ossian*: keltisk sagnhelt og skjald fra 3. århundrede. Traditionen om ham danner grundlag for James Macphersons Ossiandigte 1760, 1762, 1763. Oversættelse til dansk af A.C. Aistrup 1790-1791, af Steen Steensen Blicher 1807-1809. - *Seculum*: århundrede. - »*que ne ...le nature*«: »der ikke mere vender tilbage til de elskende, som den vender tilbage til naturen.«

175*Ginistan*: Ginnistan: drømmeland, feland, af arabisk djinn: ånd, et af ånder befolkede fabelland. - *Hver tager sin ...*: sangleg, jf. *Danske Børnerim*, 265 *Remser og Lege udelukkende efter Folkemunde*. Samlede og til Dels optegnede af Evald Tang Kristensen, 1896, nr. 2290: »Børnene går rundt i Kreds og synger: Skjære, skjære Havre, hvem skal Havren binde? det skal Allerkjæresten min, når jeg ham kan finde ... jeg så ham i Aftes ved det klare Måneskin, og hver ta'r sin, og jeg ta'r min,/så får de andre ingen. Børnene griber hinanden parvis og dandser rundt. De, som ingen får at dandse med, bliver udleet«. - *Baggesen*: Jens B., 1764-1826, dansk forfatter. Citaterne er fra første sang af »Emma, romantisk Eventyr i fem Sange«, trykt 1786 i »Minerva«. - *Aphrodite*: græsk gudinde for kærlighed og frugtbarhed. - *Charite*: svarer i græsk mytologi til gratie, dvs. gudinde for skønhed og ynde. - *Eginhard*: Einhard, 770-840, tysk krønikeskriver, kejser Karl den Stores sekretær.

176*Tivoli*: oprettet 1843, her altså noget helt nyt.

177*Commerceraad*: se n.t.s. 86. - *Paa hans Død at sige*: så sandt han er død. - *Vindbeutel*: opblæst, indbildsk person. - *Projectmager*: person, der stadig kommer med unyttige og/eller ugennemførlige projekter. - *honnet*: godt.

178*Stadighed*: vedholdenhed. - *de gode Tider for Handelen*: se n.t.s. 78.

179*afgjort*: afholdt. - *Mr. Lusard de Montalbert*: hans far afsvor adelstitlen.

181*fordigt*: med så stor færdighed.

182*Soirée*: aftenselskab. - *Réunion*: sammenkomst. - *Italienerne*: medlemmer af det italienske operaselskab, der gav forestillinger på Hofteatret fra 1842. - *aparte*: særlig. - *Lux*: snu, upålidelig person. - *Grisette*: af fransk gris: grå; unge kvinder af lavere samfundslag bar en grå dragt. Brugt som betegnelse for, en letlevende pige.

183*Écharpe*: smalt sjal. - *Nu maa jeg lee ... han græd*: folkeligt ordsprog, med udskiftning af nationalitet anført i Evald Tang Kristensen: *Danske ordsprog og mundheld*, 1890. - *Philister*: oprindelig studenterudtryk for ikkestudent; her: person med snævert livssyn og indskrænkede interesser. - *Extraction*: herkomst, oprindelse. - *Courtiseur*: en, der kurtiserer, flirter. - *pakke ind*: pakke sammen.

184*Scribe*: Eugène S., 1791-1861, fransk dramatiker.

185*Stødaf*: støder, stabejs.

186*ask Figur*: livlig eller fri person. - *aimable*: elskværdig.

187*Commerce*: kommer, sjov. - *Instituttet*: skolen. - *Baldyre-Frøkenen*: broderilærerinden. - *Gratier*: gudinder for skønhed og ynde. - *frequentere*: gå på.

188*Leflier*: kurmageri, koketteri.

189*udelicat*: ulækker, her: upassende.

191*Nemesis*: en straf, der if. græsk mytologi ramte de mennesker, der var overmodige af lykke. - *oplærte ... Persons-Anseelse*: oplært i at vurdere folks stand, økonomiske forhold, berømmelse og behandle dem derefter.

193*simple*: enkle.

194*den ... saakaldte nyeste Skole i Litteraturen*: sandsynligvis efterlignere af 266 den franske romantisme, f.eks. H.C. Andersen, der stod på dårlig fod med J.L. Heiberg pga. hans Hugo-inspirerede skuespil. - *uden at tale om*: for ikke at tale om.

195*Nymphen Echo*: Echo tæredes hen af ulykkelig kærlighed, til kun hendes stemme var tilbage.

196*Gravso*: spøgelse i skikkelse af so, her pige med uformelig figur. - *Grenadeer*: elitesoldat af fodfolket. - *Emancipation*: frigørelse. - *Tableau*: arrangeret scenisk opstilling. - *insinuere sig*: indsmigre sig. - *Gebeet*: område. - *Dampskibe*: Danmark fik sin første damper i 1819. - *Jernbaner*: Danmark fik sin første jernbane i 1847.

198*Pluraliteten*: flertallet. - *Voltaire*: Francois-Marie Arouet V., 1694-1778, fransk forfatter. - *Wieland*: Christoph Martin W., 1733-1813, tysk forfatter. - *Rousseau*: Jean- Jacques R., 1712-1778, fransk forfatter og filosof. - *Volubilitet*: hurtighed. - *Arcadien*: landskab i Grækenland, hvis beboere havde ord for at leve et sorgløst, muntert liv.

199*Svartalfer*: sorte (mørkets) alfer. - *et Parti, der ... Mythe*: David Friedrich Strauss, 1808-1874, tysk teolog, historiker, filosof, hævdede i »Das Leben Jesu«, 1835, at evangelierne var opstået ud fra myter, dansk oversættelse 1842-43 af Fr. Schaldemose. 1840-41 udgav Strauss »Die chrisdiche Glaubenslehre« med lignende tanker, dansk oversættelse 1842-43 af Hans Brøchner under titlen »Fremstillinger af den christelige Troeslære«. - *frequentere*: gå til. - *hiin Tolder i Evangeliet*: Zachæus i Lukas-evangeliet 18, 10-14. - *en Straale fra Himlen*: Prometheus; græsk mytologisk skikkelse, stjal ilden fra guderne og gav den til menneskene; her: kunsten eller ideen. - *Thorvaldsen*: Bertel T., 1770-1844, dansk billedhugger. - *Minervas Ugle*: Minerva, græsk Athene, er i romersk mytologi gudinde for videnskab og lærdom, hendes hellige fugl er ugle. Minervas ugle: ugle af uglearten Athene, oftest kaldet kirkeugle eller stenugle. - *Seculum*: århundrede.

200*dethroniseret*: stødt fra tronen, afsat. - *Potentater*: magtpersoner, herskere. - *forlorne*: tabte. - *bortraiionnerer*: fjerner med fornuften. - *Pharisæer-Retfærdighed*: skinhellighed. Farisæerne: religiøst ortodokst parti blandt jøderne på Jesu tid. - *Defensor*: forsvarer. - *Actor*: anklager.

201*Dispute*: meningsudveksling. - *Offer*: gave.

203*Slaget ved Leipzig*: 16.-19.10.1813. Napoleon blev slået af de allierede. - *Elba*: Napoleon blev 1814 tvunget til abdikation og måtte bo på den ital. ø Elba i Middelhavet. - *de ... hundrede Dage*: fra marts 1815 var Napoleon hundrede dage tilbage på fastlandet, men efter nederlaget ved Waterloo blev han forvist på livstid til atlanterhavsøen St. Helena. - *Juli-Revolutionen*: oprør i Paris 27.-29.7.1830.

205*comme il faut*: som han bør være. - *Leda og Svanen*: den græske mytologis øverste gud, Zeus, havde i svaneham samleje med Leda. - *Jupiter og Jo*: Jupiter (rom. mytologis Zeus) omskabte sig til en tyr og havde samleje med kongedatteren Jo, som han omskabte til ko. - *Svanehammen*: skuespil af Henrik Hertz, 1797-1870, opført på Det kgl. Teater 1841.

267

207*Præjudice*: skade, tab af værdi. - *Ustraffelighed*: udadledighed.

210 *plaidere*: føre proces, tale mod. - *Descendent*: efterkommer. - *de Viser Sten*: et metal, som skulle være i stand til at omdanne andre metaller til guld, og som alkymister søgte efter i århundreder. - *Inserat*: her: avisartikel.

211 *Gentiler*: mand af god familie; fransk adj. gentil: fin.

213 *Condition*: plads. - *aabenbar Skrifte*: offentlig syndsbe kendelse.

215 *ham og Enhver ... der vil usurpere ... og staae iveien ...*: formentlig Oehlenschläger. - *usurpere*:

tilrane sig. - *Parnasset*: kreds af digtere, bjerg i Grækenland, viet til Apollon. - *Musernes Lund*: skov på bjerget Helikon i Grækenland. - *Store Hoveder*: bl.a. Jean-Jacques Rousseau. R. hævdede i afhandlingen »Discours sur les sciences et les arts« (Omkring videnskaben og kunsten), at mennesket var født godt, men blev fordærvet af kulturen.

216 *Antikerne*: de græske og romerske forfattere. - *Pilatus*: Pontius P., romersk landshøvding i Judæa og Samaria. Lod dødsdommen over Jesus fuldbyrde. - »*Hvad er Sandhed?*«: Johs.-evangeliet 18, 37-38, Pilatus' spørgsmål til Jesus.

217 *Paix ... chateau*: fred i hytterne, krig mod slottene. Bevinget ord fra den franske revolutions tid. Her: man står sig ved at være ringe. - *Lichtenberg*: Georg Christoph L., 1742-1799, tysk forfatter, skrev satiriske aforismer.

218 *Primulae veris*: se n.t.s. 106. - *en vis Mand*: fanden. - *opdreven*: presset i vejret.

219 *sonor*: klangfuld.

220 *Talisman*: amulet. - »*I dit Ansigts Sved ... dit Brød*«: Herrens ord, da han udviste Adam og Eva af Paradiset, 1. Mosebog 3, 19. - *Spiller-Paroxysme*: spillelidenskab.

225 *frapperede*: overraskede.

227 *er ... forsøgt i Verden*: har verdenskundskab.

228 *Ossian*: se n.t.s. 174.

229 *Oscillationer*: svingninger.

Indhold

- Drøm og Virkelighed 9-67
- To Tidsaldre 73-230
- Efterskrift 231
- Hverdagshistoriernes forfatter 233
- Fra mandens vildveje til kvindens gode hjem 237
- Nutidens forfald 241
- Realisme og romantik 247
- Udgaver og tekstforhold 253
- Litteraturliste 255
- Noter 259